

ДЖЕРАЛД ДАРЪЛ ПТИЦИ, ЖИВОТНИ И РОДНИНИ

Част 2 от „Слънчевият Корфу“

Превод от английски: Владимир Ганев, 1981

chitanka.info

РАЗГОВОР

Суровата зима не си отиваше, въпреки, че според календара вече беше пролет. Минзухарите проявяваха затрогваща и непоколебима вяра в точната смяна на сезоните и с мъка пробиваха тънката снежна корица. Очакваше се всеки миг да завали нов сняг от сивото навъсено небе, а около къщата свистеше мразовит вятър. Общо взето, времето не предлагаше идеални условия за традиционна семейна среща, и то на собственото семейство.

Жал ми беше, че най-близките ми хора трябваше да понасят негодите на снежната виелица, точно когато се бяхме събрали за пръв път след Втората световна война. Това не ги предразполагаше да блеснат с цялата си доброта. Изглеждаха по-раздразнителни, по-обидчиви и не особено склонни да се вслушват в мнението на другите.

Бяхме наобиколили буйния огън като сърдити лъвове. Големите игриви пламъци действително можеха да запалят комина. Сестра ми Марго бе стъкнала огъня по най-простия начин: домъкнала бе целия ствол на едно дърво от градината и бе сложила единия му край в огнището, а другия — на килимчето пред камината. Майка ми плетеше, но по леко разсеяния ѝ вид и по мърдането на устните (сякаш четеше молитва наум), личеше, че е погълната от мисли какво да сготви утре за обяд. Брат ми Лесли бе забил нос в един дебел наръчник по балистика, а Лорънс — по-големият ми брат, навлякъл пуловер с поло яка, каквито носят рибарите, само че с няколко номера по-голям, стоеше до прозореца, кихаше хремаво на равномерни интервали и се секнеше в огромна алена кърпа.

— Това наистина е ужасна страна! — обърна се той към нас, като че ли всички до един бяхме виновни за лошото време.

— Още щом стъпиш на брега при Дувър, те блъсва същинска вълна от бацили... Известно ли ви е, че от дванадесет години изобщо не съм се разболявал? Просто защото имах благоразумието да стоя далече от Англия. Тук не можах да срещна здрав човек. Изглежда, населението на британските острови през цялата година се мотае

насам-натам и всеки киха свирепо в лицето на другия... Нещо като кръговрат на заразата. Човек няма възможност да я избегне!

— Искаш да кажеш, че настъпва краят на света само защото ти си се простудил — каза Марго. — Не мога да разбера защо мъжете винаги вдигат толкова шум!

Лари я погледна смразяващо със съзливите си очи:

— Цялата ви трагедия е в това, че изпитвате удоволствие да се изкарвате мъченици. В това... царство на вирусите могат да издържат само хора с мазохистични наклонности. Вие до един сте се разкиснали! Много ви харесва да тънете в това блато на заразата. За хора, които не са виждали нищо друго, е оправдано, но всички вие сте се любовали на слънцето в Гърция. Трябва да проявите по-зряло отношение към тия работи.

— Да, миличък — каза успокоително мама, — но ти просто си попаднал в лош момент. Тук може да бъде и много хубаво, например през пролетта.

Лари отправи свиреп поглед към нея.

— Не ми е приятно да те изваждам от състоянието на Рип Ван Уинкъл^[1] — каза той, — но се предполага, че сега тук е пролет... Я погледни навън! Необходим е впряг от ескимоски кучета, ако човек тръгне да пуска писмо в пощата.

— Половининчов^[2] сняг! — изсумтя Марго. — Ти съвсем се увличаш!

— Аз съм съгласен с Лари — намеси се Лесли, като изведнъж подаде лицето си иззад книгата. — Навън е адски студ. Просто нямаш желание да живееш. Дори и на лов не може да се тръгне.

— Точно така — победоносно възкликна Лари. — А в една порядъчна страна, като Гърция, човек може да закуси на чист въздух и после да направи сутрешната си баня в морето. Тук така ми тракат зъбите, че едва смогвам да хапна нещичко за закуска.

— Много те моля, престани да опяваш за твоята Гърция! — каза Лесли. — Напомняш ми за оная отвратителна книга на Джери. Цяла вечност мина, докато успея да залича от паметта си това скандално четиво.

— На теб ти е трябвало цяла вечност? — попита язвително Лари. — А какво да кажа аз? Знаеш ли колко навреди на литературната ми кариера тази пародия в дикенсов стил?

— Но той ме е представил като човек, който се занимава само с пушки и лодки! — каза Лесли.

— Е, наистина ти никога не мислиш за друго, освен за пушки и лодки.

— Аз пострадах най-много — обади се Марго, — писал е само за акнето ми.

— По мое мнение всички сте обрисувани доста правдоподобно — каза мама, — ала мен е изкарал кръгла глупачка.

— Нямаше да ме е яд, ако един пасквил против мен е в изискана проза — отбеляза Лари, като се секнеше енергично, — но не мога да понеса подобно нещо на лош английски език.

— Обидно е самото заглавие — каза Марго, — „Мое семейство и други животни“! Дошло ми е до гуша да чувам от хората: „А вие кое животно сте?“

— Миличка, според мен заглавието е доста забавно — каза мама. — Не ми харесва само това, че са изпуснати най-интересните случки.

— Да, съгласен съм — потвърди Лесли.

— Кои най-интересни случки? — подозрително попита Лари.

— Ами да кажем твоята обиколка с яхтата на Макс около острова. Беше смях до припадък!

— Под съд щях да го дам!

— Защо пък ще го съдиш, като действително беше забавно? — каза Марго.

— Ами ако те беше изрисувал теб, когато се увлече по спиритизма? Щеше да ти е съвсем забавно, нали? — саркастично попита Лари.

— Не, в никакъв случай, това е недопустимо! — ужаси се Марго.

— Аха, видя ли! — победоносно заяви той. — Ами съдебният процес на Лесли?

— Защо пък забъркваш и мен в тая каша? — попита Лесли.

— Ти натякваше, че бил изпуснал най-интересните епизоди — отвърна Лари.

— Вярно, бях ги забравила — с усмивка каза мама. — Джери, по мое мнение ти си пропуснал най-веселите истории.

— Това ме радва — любезно отвърна аз.

— Защо? — намеси се Лари и ме стрелна със заплашителен поглед.

— Защото съм решил да напиша още една книга за остров Корфу и да запълня всички тия пропуски обясних невинно аз.

Веднага се вдигна врява.

— Забранявам! — изрева Лари, като се секнеше с всичка сила. Абсолютно ти забранявам!

— Няма да пишеш за спиритизма ми! — пискаше Марго. — Мамо, кажи му, че няма право!

— Нито за моя съдебен процес! — озъби се Лесли. — Няма да допусна това!

— И само да си споменал за яхти... — започна Лари.

— Лари, миличък, не викай! — прекъсна го мама.

— Тогавя му забрани да пише тая книга! — изкрещя той.

— Не говори глупости, миличък, аз не мога да го спра! — отвърна мама.

— Пак ли искаш да ни навлече беля на главата? — попита с пресипнал глас Лари. — Банката да ни праща писмо с любезна молба да погасим отпуснатия ни кредит, продавачите да ни гледат недоверчиво, да ни се подхвърлят пред вратата пакети с усмирители ризи, да ни обръщат гръб всички роднини? Ти си глава на семейството — няма да му даваш да пише книгата!

— Лари, миличък, ти наистина преувеличаваш! — каза мама. — Въпреки всичко как мога да го спра, щом иска да я пише? Не смятам, че ще навреди някому, а според мен това са най-интересните случки. Не мога да разбера защо да не напише тази книга?

Семейството скочи едновременно и започна гръмогласно да ѝ обяснява защо не трябвало да пише книгата. Изчаках глъчката да стихне и казах:

— А освен тези случки има и доста други.

— Кои, миличък? — обади се мама.

Зачервили лица и притаили дъх, всички ме гледаха напрегнато.

— Ами — дълбокомислено казах аз, — искам да опиша любовното ти приключение с капитан Крийч, мамо.

— Какво? — кресна мама. — Да не си посмял!... Любовно приключение с това отвратително старче! Как ли не! Не ти разрешавам да пишеш за това!

— Аз смятам, че това е най-интересният епизод мазно каза Лари. — Страстният трепет на романа, опияняващият стародавен чар на

примадоната... Как само бе замаяла главата на бедния старик!

— Уф, я млъквай! — гневно отсече мама. — С тия приказки действително ме ядосваш! Джери, смятам, че ще сбъркаш, ако се заловиш с тая книга.

— Точно така! — каза Лари. — Ако я публикуваш, ще те дадем под съд колективно.

Пред такова сплотено и непреклонно семейство, обладано от решимост да ми попречи на всяка цена, ми оставаше само една възможност: да седна и да напиша тази книга.

Подобна работа е изпълнена с опасности за автора. Новите му читатели не желаят да им се досажда с препратки към предишната му книга, с която не са запознати. А тези, които са я чели, не желаят постоянно да им се повтарят вече известни събития. Надявам се, че съм успял да избегна и едното, и другото.

---

[1] Герой от едноименния разказ на американския писател Уошингтън Ъруин (1787–1859), прекарал в състояние на летаргичен сън 20 години. — Б.пр. ↑

[2] Инч — английска мярка за дължина, равна на 2,54 см. Б.ред. ↑

ПЪРВА ЧАСТ

ПЕРАМА

Тука издигат стъбла към небето високи дървета — нарове, ябълки, круши, натегнали с плод превъзходен, сладки смокини и още маслини, разлистени чудно. Никога техният плод не пропада, не се покварява цяла година — и лете и зиме. Лъхът на зефира вечно заражда едни и налива за зреене други. Круша след круша старее, след ябълка, ябълка зрее, грозд подир грозд пожълтява, смокинята сменя смокини.^[1]

Омир

КРЪЩЕНИЕТО

Островът се намира до албанското и гръцкото крайбрежие и прилича на дълъг, като че разяден от ръжда ятаган. „Дръжката“ му е планински район, в по-голямата си част неплодороден, каменист и с извисяващи се канари, където намират подслон сини скални дроздове и соколи — скитници. От златисточервените скали обаче изобилно блика вода към долините и там растат бадемове и орехови гори, под чиито сенки е прохладно като в кладенец. Пред погледа се издигат гъсти редици от копиевидни кипариси и смокинови дървета със сребристи стъбла и с големи като подноси листа. По „ятагана“ се разстила вълнообразен сребристозелен „юрган“ от гигантски маслинови дървета. Някои от тях са очевидно на над 500 години и имат своеобразен изгърбен вид, като че страдат от артрит. Стволовете им са обсипани със стотици дупчици и приличат на пемза. Към острието на „ятагана“ е Лефкими с пясъчните си дюни, чийто блясък дразни очите, и с големите си солени блата. В тях вирее много тръстика; стъблата ѝ скриптят, шумолят и си шушнат тайнствено. Островът се нарича Корфу.

Пристигнахме през август. Островът, безжизнен и упоен от жега, се беше изтегнал в синкавозеленото море, притихнало под избелялото от жестоката мараня небе. Стегнахме багажа си и напуснахме мрачните брегове на Англия без никаква конкретна причина — просто бяха ни дотегнали скучният еснафски живот и студеният неприятен климат. Избягахме в Корфу с надежда, че слънцето на Гърция ще ни излекува от умствената и физическата леност, която ни беше налегнала по време на дългия престой у нас. Още с пристигането успяхме да се сдобием с две неща — вила и приятел в Корфу.

Приятелят бе Спиро — набит човек с бъчвообразно тяло, с огромни силни ръце и задебеляло, обгоряло от слънцето навъсено лице. Той владееше майсторски някакъв странен, но задоволяващ потребностите му английски и караше като такси своя допотопен „Додж“. Не ни трябваше много време да се убедим, че, както повечето хора в Корфу, Спиро има своеобразен характер. За нас нямаше

съмнение, че се познава с всички и може да намери и да направи всичко. Той посрещаше даже и най-чудноватите искания на семейството с думите:

— Недей вас тревожис това. Аз уреди всицко.

И действително се справяше дори и с най-трудните задачи. Първият му голям успех бе намирането на вилата, която по настояване на мама трябваше да бъде с баня — една съвсем необходима предпоставка за нормален живот, но рядкост тук. Естествено, Спиро знаеше вила с баня и на бърза ръка с викове, врява и ръкомахания благополучно ни настани, като се кандилкаше облян в пот, докато пренасяше тежкия ни багаж. От този ден той престана да бъде просто шофьор на таксито ни — приехме го за наш водач, философ и приятел.

По форма вилата приличаше на тухла. Светлорозова, със зелени капаци на прозорците, тя се гушеше в маслинова горичка, израснала на склона към морето, и беше заобиколена с цветни лехи, засадени с обожаваната от викторианците геометрична точност. Дворът бе ограден с висок дебел жив плет, в който тайнствено шумоляха птички. Слънцето, ярките багри и благоуханието ни действаха като опияняващо вино след няколкогодишните ни мъки в студената сивота на Англия.

Членовете на семейството възприемаха промяната по различен начин. Лари бродеше като замаян и от време на време декламираше на мама дълги стихотворения. Тя или не му обръщаше внимание, или казваше разсеяно:

— Да, много хубаво, миличък!

Запленена от голямото разнообразие на плодове и зеленчуци, мама прекарваше повечето време в кухнята и усамотена приготвяше сложни и вкусни ястия. Марго беше убедена, че слънцето ще подейства на акнето ѝ много по-ефикасно, отколкото всички хапчета и лекарски сиропи, които беше изгълтала. С цялото си упорство тя се подложи на слънчеви бани в маслиновите горички и получи болезнени изгаряния на кожата. Лесли откри с радост, че в Гърция може да се купят огнестрелни оръжия без разрешително, и постоянно изчезваше в града. После се появяваше с най-разнообразни оръжия — от стари турски кремъклийки до револвери и ловни пушки. Понеже той

упорито изпробваше всяка своя покупка, нервите ни съвсем се опънаха и както Лари отбеляза с известна горчивина, ние като че живеехме във вила, заобиколена от „революционни сили“.

Градината, занемарена от доста време, беше потънала в избуяли цветя и буренаци, а в тях жужеше, шумолеше и обикаляше пъстроцветно множество от насекоми, които приковаха вниманието ми.

Колкото и пищни да са били различните ни градини в Англия, никога не бях намирал такова разнообразие от животинки. Станах жертва на странно чувство за нереалност. Като че се раждах отново в някакъв друг свят. На тази ярка ведро светлина можех пълноценно да възприема истинския ален цвят на елитрите на калинката, великолепния шоколадено — кехлибарен цвят на бръмбара, наситения лъскав ахатов цвят на мравката. Можех да се любувам на изумително голям брой непознати за мен създания: огромни, мъхести като мечета пчели ксилокопи^[2] които с жужене обикаляха от цвят на цвят; жълто — зелени пеперуди на черни ивици с опашки като на лястовици правеха пируети нагоре-надолу из живия плет и две по две танцуваха сложен менует в елегантните си рединготи; пеперуди вечерници, напомнящи колибри, се задържаха от трептенето на крилата си пред всеки цветец, докато го проучеха с дългото си нежно хоботче.

Бях съвсем невеж дори и за най-простите неща, свързани с живота на тези същества, а и нямах книги за тях. Оставаше ми единствено да ги наблюдавам из градината или да ги ловя, за да мога по-подробно и непосредствено да ги изследвам. За кратко време стаята ми се напълни с редици от буркани за сладко и тенекиени кутии за бисквити — в тях поставях „трофеите“ си от малката ни градина. Трябваше да ги вмъквам в къщи тайно, защото семейството, може би с изключение на мама, гледаше с голяма тревога на присъствието на тази фауна във вилата.

Всеки божи ден предлагаше нови загадки, които подчертаваха невежеството ми. Торният бръмбар бе едно от създанията, което най-много разпалваше любопитството ми и ме ядосваше. Легнал по корем в компанията на кучето ми Роджър, аз наблюдавах два черни лъскави торни бръмбара, всеки с по едно изящно извито рогче на главата си. Те бутаха (с огромно себеотрицание) безупречно оформено топче говежди тор. Най-напред исках да разбера как съумяват да постигнат такава

идеална сферична форма. От собствен опит знаех, че е изключително трудно да се измайстори съвсем кръгло топче от глина и пластилин, колкото и да се търкаля и да се мачка с пръсти. А торните бръмбари само с остричките си крачка, без шублер или някакъв друг инструмент бяха изпълнили задачата с абсолютна точност — топчето бе кръгло като Луната. После възникнаха и други въпроси — защо го бяха направили и накъде го бутаха.

Посветих цяла сутрин на два торни бръмбара и разреших тази загадка или поне част от нея, без да погледна нито за миг към други насекоми в градината или да обърна внимание на тихите стонове и отегчените прозевки на Роджър. Бавно, пълзешком, стъпка по стъпка проследих бръмбарите из градината — за мен едно съвсем малко парче земя, а за тях — огромен свят. Накрая те стигнаха до малко възвишение от мека почва под живия плет. Търкалянето на топчето нагоре бе гигантска задача за тях: на няколко пъти крачетата им го изпущаха и то бързо се връщаше в подножието на възвишението. Бръмбарите се разбързваха подире му, а аз си мислех, че по пътя си разменят „любезности“. Най-после изтикаха топчето до върха, а от там го пуснаха по обратния склон. Чак сега забелязах, че от другата страна на възвишението има кръгла дупчица, изкопана в земята като кладенче. Бръмбарите напредваха към нея. Когато стигнаха на няколко инча от дупчицата, единият от тях избърза, вмъкна се заднишком и се загнезди в нея, махайки ожесточено с предните си крачка. Другият с огромни усилия (почти бях убеден, че чувам как се задъхва) изтърколи топчето до дупката. След доста бутане и дърпане то бавно изчезна в дълбините на земята, а след него — и бръмбарите. Това ме ядоса. В края на краищата очевидно щяха да правят нещо с топчето тор, но под земята — и аз нямаше да мога да видя нищичко. Реших да занимая с този въпрос семейството по време на обяда. Какво, попитах, правят торните бръмбари с топчетата тор? Всички ме погледнаха учудено.

— Ами, предполагам, че ги използват някак си, миличък — обади се неуверено мама в настъпилата тишина.

— Надявам се, че нямаш намерение да вкараш тайно няколко топчета във вилата? — попита Лари. Не желая да живея в къща, чийто под е „украсен“ с топчета тор.

— Не, не, миличък, сигурна съм, че няма такива намерения — каза мама умирително и недоверчиво.

— Е, аз само предупреждавам за всеки случай отвърна Лари. — Той, изглежда, е прибрал в спалнята си всички по-опасни насекоми от градината.

— Вероятно им трябва, за да се топят — каза Лесли след продължителни размишления върху въпроса за торните бръмбари. — Торът е много топло нещо, ферментира.

— Ще имам предвид това, ако някога ни трябва централно отопление — обади се Лари.

— Вероятно ги ядат — добави Марго.

— Марго, мила, недей, когато обядваме! — възмути се мама.

Както винаги семейството отново ме разочарова с недостатъчните си знания по биология.

— Знаеш ли какво трябва да прочетеш? — разсеяно запита Лари и си сипа още една чиния задушено, за което току-що бе казал на мама, че е безвкусно. На теб ти трябва да прочетеш Фабър^[3]

Попитах най-вече от учтивост какво или кой е Фабър, защото бях убеден, че щом Лари дава съвет, Фабър ще се окаже някой неизвестен средновековен поет.

— Естественик — каза Лари с пълна уста, като ми махна с вилицата. — Писал е за насекоми и подобни неща. Ще се опитам да ти намеря книгата му.

Поразен от това неочаквано великодушие на по-големия ми брат, през следващите дни се стараех да не го ядосвам. Но дните минаваха, а аз не получавах никаква книга. Най-накрая забравих за нея и се залисах по други насекоми из градината.

Думата „защо“ обаче ме преследваше и измъчваше на всяка крачка. Защо пчелите ксилокопи изрязваха малки кръгли парченца от листата на розите и отлитаха с тях? Защо мравките изживяваха нещо като страстна любов с трупащите се безброй листни въшки, които опустошаваха много растения в градината? Каква бе тайната на чудноватите кехлибарено прозрачни тела на насекомите или черупчиците, залепени по стръкчетата трева и по маслиновите дървета? Дали не бяха кухите втвърдени и крехки ципи на някакво насекомо с издуто тяло, изпъкнали очи и двойка предни крака с много шипчета? Защо всяка от тези черупчици имаше надлъжна цепка по задната си част? Дали някой бе нападнал тези животинки и бе изсмукал всичките им жизнени сокове? Ако е така, кой е нападателят и

кои са те самите. Бях затънал в море от въпроси, на които семейството ми не можеше да отговори.

Когато след няколко дни дойде Спиро, бях в кухнята и показвах на мама най-новата си придобивка — дълга тънка стоножка с цвят на карамел, която, настоявах аз, независимо от мамино недоверие, излъчва бяла светлина през нощта. Спиро влезе в кухнята потен и както винаги недодялан и угрижен.

— Аз донесъл вас поща, госпожи Дарълс — каза той на мама и се обърна към мен. — Добри утра, господари Джерис.

Най-чистосърдечно очаквах, че Спиро ще сподели възторга ми от моето ново откритие, и бутнах буркана със стоножката под носа му, за да може по-отблизо да се полюбува на животинчето. Той стрелна с поглед стоножката, която обикаляше дъното на буркана като детско влакче, изпусна пощата на пода и бързо отстъпи зад кухненската маса.

— Божичко, господари Джерис — възкликна той, какво ти прави с тази?

Озадачен от реакцията му, обясних, че това е една най-обикновена стоножка.

— Тях гадини отровен, госпожи Дарълс — каза с много сериозен тон Спиро. — Честни кръстове, господари Джерис, не трябваш да имаш работи с такива като тази!

— Е, може би не трябва — неуверено каза мама. Но той е захласнат по такива неща. Изнеси я навън, миличък, за да не се дразни Спиро.

— Мене страх — чух Спиро, докато излизах от кухнята със скъпоценния си буркан. — Честни кръстове, госпожи Дарълс, мене страх какво този момче намираш.

Успях да прибера стоножката в стаята си, без да срещна някой друг от семейството, и я настаних в малка чинийка, изкусно украсена с мъх и парченца дървесна кора. Бях изпълнен с решимост да направя впечатление на семейството с постижението си — намиране на стоножка, която свети в тъмното. Мислех след вечеря да организирам специално пиротехническо представление. Стоножката и фосфоресцирането ѝ обаче съвсем излязоха от ума ми, когато открих в пощата дебел кафяв пакет. Щом го видях по време на обяда, Лари каза лаконично: „Фабър“ и ми подхвърли пакета.

Зарязах яденето, разкъсах опаковката и видях дебела зелена книга, озаглавена „Свещеният бръмбар и други“ от Жан Анри Фабър. Отворих я и изпаднах във възторг — на титулната страница имаше рисунка на два торни бръмбара, които ми се сториха толкова познати, сякаш бяха братовчеди на моите. Разлиствах с наслада всяка страница. Текстът ме възхити — не забъркани наукоподобни писания, а просто и ясно четиво, което разбиха дори аз.

— Остави книгата за после, миличък. Яж си обяда, преди да е изстинал! — каза мама.

Неохотно сложих книгата в скута си и се нахвърлих на яденето с такава бързина и ожесточение, че през целия следобед ме боля стомах от недобре сдъвканата храна. Това все пак не можа да попречи на удоволствието ми да се вгълбя в труда на Фабър. Докато семейството се бе оттеглило на следобедна почивка, аз лежах в градината под сянката на мандариновите дървета и жадно поглъщах написаното страница след страница. Когато дойде време за чай, за мое голямо разочарование бях стигнал до края на книгата. Ликувах обаче от неописуем възторг. Сега знанията ми вдъхваха сили. Имах чувството, че знаех всичко, което бе известно за торните бръмбари. Те вече не бяха никакви загадъчни насекоми, пълзящи тромаво из маслиновите горички, а мои близки приятели.

Горе-долу по същото време се появи първият ми частен учител, който засили и разшири интереса ми към зоологията, макар че тогава не си давах сметка за това. Джордж беше приятел на Лари. Той бе висок като върлина, брадат и очилат, със сдържано и саркастично чувство за хумор. Вероятно никой частен учител не е бил принуден да си къса нервите с такъв неподатлив ученик като мен. Първите уроци бяха преизпълнени с трудности, защото изобщо не намирах смисъл да уча нещо друго, което не бе свързано със зоология. После Джордж установи, че като съчетава преподаването на история, география и математика със зоология, може да се получи известен резултат, и по този начин напреднахме доста. Според мен обаче най-хубава бе онази сутрин от седмицата, в която се занимавахме със зоология. Джордж и аз ревностно се взирахме в новите ми животни, опитвахме се да ги разпознаем и да опишем жизнения им цикъл. Водехме най-точен дневник, в който с бои рисувахме много пъстри и някак разкривени картинки, убедени, че приличат на въпросните животни.

Като си спомням за това време, изпитвам смътното чувство, че сутрините, посветени на зоологията, са доставяли на Джордж също удоволствие. Ходех да го посрещам само в тия дни. Шляех се из маслиновите горички, докато стигна до средата на пътя към мъничката му вила. После Роджър и аз, скрити в група миртови храсти, го чакахме да се приближи. След малко той се появяваше, облечен в избелели къси панталони, със сандали и с огромна съдрана сламена шапка. В едната ръка носеше куп книги, а с другата размахваше дълъг тънък бастун. Признавам с угризение на съвестта, че посрещах Джордж, ръководен от съвсем користни съображения. Обикновено клечахме с Роджър в дъхавите мирти и се ловяхме на бас дали тази сутрин Джордж ще се сражава с маслиново дърво.

Джордж беше фехтовчик от класа. За това свидетелстваха редица купи и медали, с които е бил награждаван. Затова често го обземаше желание да влиза в двубой с някакъв въображаем противник. Когато крачеше с бляскави очила по пътеката, имаше навик да размахва бастуна си и изведнъж някое маслиново дърво се „превръщаше“ в зло същество, на което трябваше да се даде заслужен урок. Джордж хвърляше книгите и шапката си край пътеката, настъпваше предпазливо към въпросното дърво, бастунът му се превръщаше в „сабя“, стисната в дясната му ръка в положение на готовност, а лявата беше елегантно протегната назад. Бавно, със стегнати мускули на краката, като териер, който наподобява донякъде булмастиф той обикаляше дървото, дебнейки с присвити очи за първото движение на „противника“. После внезапно се втурваше напред и върхът на бастуна му изчезваше в някоя дупка на маслиновото дърво. Джордж възкликваше доволно „Ха!“ и незабавно се оттегляше, преди дървото да си „отмъсти“. Забелязах, че ако забиеше „сабята си“ в някоя малка дупка, той мислеше, че това не е смъртоносна рана, а само лека драскотина. Явно се разяряваше, защото в следващия миг „повеждаше“ жесток бой на живот и смърт. Подскачайки пъргаво около дървото, той „нанасяше“ и „отклоняваше“ удари, а за да отбие „яроството нападение“ на маслиновото дърво, отскачаше със светкавична бързина, която не ми позволяваше да забележа никакви движения на „противника“. Джордж „ликвидираше“ някои маслинови дървета мигновено, със смъртоносно „намушкване“, при което „сабята“ изчезваше почти до дръжката в някоя по-голяма дупка. Няколко пъти

обаче той „попаднаше“ на по-силен „противник“ и водеше жесток двубой в продължение на около половин час. С мрачен израз на лицето Джордж прилагаше всичките си трикове, за да „сломи съпротивата“ на грамадното дърво и да го „убие“. След сразяването на „противника“ той грижливо избърсваше „кръвта“ от „сабята“, налагаше си шапката, вземаше книгите и продължаваше по пътеката, тананикайки със затворена уста. Винаги го оставях да се отдалечи от страх да не го засрамя, че съм наблюдавал въображаемата му битка, и после го настигах.

Джордж ме запозна с доктор Теодор Стефанидис — човекът, който изведнъж щеше да стане най-важната личност в живота ми. За мен Теодор бе един от най-забележителните хора, които съм срещал някога (и след 33 години съм на същото мнение). С пепеляворусата си коса и брада и с красивите си орлови черти на лицето той изглеждаше като гръцки бог. Тази прилика се потвърждаваше и от всестранните му знания. Освен лекар той беше и биолог (със специалност сладководна биология), поет, писател, преводач, астроном и историк, а отгоре на всичко намираше време да помага в рентгеновата лаборатория, единствена по рода си в Корфу. За първи път се срещнах с Теодор във връзка с един мой въпрос за земния паяк^[4] — животинче, което бях открил наскоро — и той ми даде с известно стеснение толкова интересно обяснение, че изпаднах във възторг и от обяснението, и от самия Теодор, който се отнесе с мен като с възрастен.

Бях убеден, че след първата ни среща вероятно никога нямаше да мога да го видя, защото толкова начетен и известен човек не би имал време да се занимава с едно десетгодишно дете. На следващия ден обаче, той ми изпрати подарък — малък джобен микроскоп и бележка, с която ме канеше на гости в апартамента си в града. У тях го обсипах с вълнуващите ме въпроси, развихрих се из огромната му библиотека и гледах с часове през блестящите тръби на микроскопите в причудливите и красиви форми на езерния свят, който Теодор разкриваше като вълшебник от всяка капка кална вода. След първото си гостуване попитах нерешително мама дали мога да поканя Теодор у нас на чай.

— Защо не, миличък — каза мама, — предполагам, че говори английски.

Мама водеше безнадеждна битка с гръцкия език. Предишната сутрин тя приготвяла няколко часа много вкусна супа и след като, очарована от постиженията си, я пресипала в супник, го подаде на домашната прислужница. На озадачения ѝ поглед мама отвърнала с една от малкото гръцки думи, които бе успяла да запомни: „Ексо“, каза тя и махнала с две ръце: „Ексо“. После продължила да готви на печката, но се обърнала тъкмо когато прислужницата изливала супата в умивалника. Оттогава мама придоби, съвсем обяснимо, комплекс за малоценност по отношение на лингвистичните си способности.

Обясних с известно възмущение, че Теодор говори перфектно английски, всъщност по-добре от нас, ако изобщо може да става дума за сравнение. Успокоена, мама предложи да покана Теодор на гости следващия четвъртък. Прекарах два мъчителни часа, докато го чаках да пристигне. Обикалях из градината, надничах час по час през живия плет и се тормозех от ужасни съмнения. Може би не е получил поканата или пък я е пхнал в джоба си, забравил е и в момента скита замислен из южната част на острова. Или може би просто е чул какво представлява нашето семейство, и не иска да дойде.

Зарекох се, че ако е така, няма да простя лесно на семейството си. Накрая обаче той се появи — спретнат, в костюм от туид^[5], с мека шапка. Крачеше между маслиновите дървета, размахваше бастун и си тананикаше. Беше праметнал през рамо колекционерската си чанта, станала неделима част от него, както ръцете и краката му.

За мое щастие Теодор бързо пожъна огромен успех сред цялото семейство. Той можеше да говори свенливо и изтънчено за митология, гръцка поезия и венецианска история с Лари, за балистика и най-добрите райони за лов на острова с Лесли, за ефикасни диети за отслабване и лекарства против акне с Маргарет и за селски ястия и криминални истории с мама. Семейството се държа към Теодор както аз, когато му ходих на гости. Той бе неизчерпаем извор на знания и без усилия, като жива енциклопедия, отговаряше на неспирната канонада от въпроси. А за да подсили доброто впечатление, добавяше по някой невероятен каламбур или остроумен анекдот за острова и обитателите му.

За мое голямо неудоволствие по едно време Лари каза, че Теодор не трябва да разпалва интереса ми към зоологията, понеже вилата вече

гъмжала от всевъзможни гадни буболечки и бръмбари, които съм успявал да докопам.

— Мен това не ме безпокои — каза мама. — Бедата е, че ужасно се цапа. Вярвайте ми, Теодор, че след разходка с Роджър винаги трябва да преобличам Джери. Просто не знам какво прави с дрехите си.

Теодор — с щръкнала брада и развеселени очи възкликна тихо от удоволствие.

— Спомням си, че веднъж — каза той, като пхна парче кекс в устата си и започна методично да го дъвче, — отивах на чай с няколко... въ... разбирате ли, мои приятели тук от Перама. По това време служех в армията и доста се надувах, че току-що ме бяха произвели капитан. Затова... въ... разбирате ли... въ... за да се похваля, си бях сложил униформата, идеално лъснатите ботуши и шпорите, фериботът ме закара до Перама и като вървах през една мочурлива ливада, зърнах непознато за мен растение. Отбих се да го откъсна за хербария си. Когато стъпих... разбирате ли... според мен на здрава почва, внезапно потънах до гърдите във воняща тиня. За щастие наблизо имаше едно дърво и аз... въ... успях да се вкопча за него и да се измъкна, но бях изцапан до кръста със зловонна черна кал. Морето беше въ... разбирате ли... доста близо, затова... въ... реших, че е по-добре да бъда мокър от чиста морска вода, отколкото изцапан с кал. Нагазих във водата и започнах да вървя насам-натам. В същото време по шосето мина автобус и щом пътниците забелязаха как газя в морето с мундир и фуражка, шофьорът спря, за да могат... въ... всички да видят зрелището. Те изглеждаха доста учудени, но изпаднаха в пълно недоумение, когато излязох от морето обут с ботуши и на всичкото отгоре с шпори.

Теодор изчака с тържествуващ израз на лицето смехът да утихне.

— Смятам, разбирате ли — каза той замислено и с доста сериозен тон, — че съвсем разколебах вярата им в нормалния разсъдък на армията.

Теодор спечели симпатиите на нашето семейство и после редовно ни гостуваше поне веднъж в седмицата, а понякога и по-често, ако можехме да го склоним да се откъсне от многобройните си занимания.

Ние бяхме завързали приятелство с безброй селски семейства в околността — много приказливи и гостоприемни хора, затова и най-

кратката ни разходка траеше неопределено дълго. Трябваше да се отбиваме във всяка къщурка, край която минавахме, да пийнем чаша вино или да хапнем плодове в компанията на домакините и да си поприказваме с тях. Всяка такава среща ни беше от полза, защото усъвършенствахме сравнително слабите си знания по гръцки език. Скоро установихме, че сме натрупали доста опит и можем да водим сложни разговори със селските ни приятели. След това те направиха жест, с който потвърдиха, че са ни приели в своята среда: поканиха ни на сватба. Младоженката се казваше Катерина — сестра на домашната ни прислужница Мария. Катерина беше темпераментно момиче с широка искряща усмивка и кафяви очи, големи и меки като градински теменуги. Весела, игрива и сладкогласна като славей, през моминските си години тя беше пленила сърцата на младежите в цялата околност. Сега се беше спряла на Стефанос — силен и красив момък, който при появата на Катерина си глътваше езика от възлнение и поруменяваше.

Не беше трудно да разберем, че тук сватбата се празнува по всички правила на обичая. Първо направиха годежа. Отидохме с подаръците си в къщата на булката, а тя любезно ни благодари и предложи вино. Като „поразвеселиха“ порядъчно гостите, булката и младоженецът тръгнаха към бъдещия си дом начело със селския оркестър (две цигулки, флейта и китара), подел весела мелодия. Следваха гостите с разнообразни дарове в ръце. Най-големият дар бе огромен месингов двоен креват — носеха го четирима приятели на Стефанос в началото на шествието. Подире им се нижеше върволица от гости с чаршафи, калъфки за възглавници, дървен стол, тигани, големи бутилки зехтин и други неща. След като оставихме даровете в новата къщурка, пихме за здравето на младоженците, за да „внесем топлина“ в бъдещия дом. После с леко замаяни глави всички се разотидохме в очакване на следващото действие — самото сватбено тържество.

Попитахме с известно стеснение дали може да дойде и Теодор. Булката и родителите ѝ изпаднаха във възторг от тази идея, понеже, както обясниха те с присъщото си простодушие, много малко сватби в околността можели да се похвалят с такива гости цяло английско семейство и истински доктор.

Денят на големия празник настъпи. Облякохме най-хубавите си дрехи, взехме Теодор от града и тръгнахме към родителите на

Катерина. Къщата им, скрита сред маслинови дървета, гледаше към лъчезарното море. Тържеството щеше да бъде тук. Заварихме голямо оживление — също като в кошер. Някои от роднините бяха изминали на магаретата си десетки мили, за да дойдат. Около къщата седяха грохнали старци и бабички, които поглъщаха огромни количества вино и клюкарстваха непрекъснато и разпалено като свраки. За тези хора денят беше забележителен не само със сватбата, но и с това, че понеже живееха далече един от друг, вероятно за пръв път от двадесет години имаха възможност да си кажат някои новини. Свирнята беше в разгара си — цигулките виеха, китарата дрънкаше, а флейтата надаваше от време на време писклив звук, като някое изоставено кученце. Помладите гости играеха народни танци под дърветата, а наблизо на дълги шишове, четири агнета цвъртяха над огромен огън от дървени въглища.

— Аха! — каза Теодор със сияещи очи. — Това е танцът на Корфу. Той и... въ... мелодията са от Корфу. Според някои специалисти танцът... тоест стъпките били типични за фолклора на Крит, но лично аз мисля, че това си е... въ... изцяло народно изкуство от Корфу.

Девоичките, облечени в яркоцветни носии, играеха красиво в полукръг, а пред тях наперен мургав момък с алена кърпичка в ръка се изпъваше, скачаше, извиваше се и приклякваше като буен петел, пред възхитената си кокоша свита. Катерина и нейните близки ни посрещнаха и ни поканиха на почетното място — разнебитена дървена маса, постлана с бяла покривка. Тук вече беше заел мястото си внушителен стар поп, който щеше да изпълни ритуала. Той беше дебел като кит, имаше снежнобели вежди, вълнести мустаци и толкова голяма брада, че от лицето му се виждаха само две бляскащи маслинено черни очи и грамаден вирнат червен нос. Като разбра, че Теодор е лекар, попът описа по най-затрогващ начин и с най-големи подробности многобройните симптоми на няколкото си болести (които го бяха споходили по божия воля) и след своя монолог гръмогласно се смя на „детинската“ диагноза на Теодор, че с по-малко вино и с повече движение страданията ще намалее.

Лари наблюдаваше Катерина, която се беше хванала да играе. В белия тесен сатен на булчинската рокля коремът ѝ се открояваше и изпъкваше повече от нормално.

— Тая сватба никак не е прибързана — каза Лари.

— Тихо — прошепна мама, — някой може да разбира английски.

— Любопитно е — каза Теодор, забравил строгата забележка на мама, — че при много сватби булката се намира в... въ... подобно положение. Селяните тук имат съвсем викториански възгледи. Ако някой момък... въ... сериозно ухажва някоя девойка, нито един от родителите и на двамата дори за момент не се съмнява, че той няма да се ожени за нея. Всъщност, ако той дори се опита да... въ... разбирате ли... да я изостави, ще си има неприятности не само със семейството на девойката, но и със своите родители. Създава се ситуация, при която всички момци в околността... въ... закачат ухажващия младеж, тоест вземат го на подбив и казват, че се съмняват в... въ... нали разбирате... в способностите му да стане баща. При това положение бедният момък се вижда принуден да... въ... нали разбирате... въ... да го докаже.

— Според мен това е много неблагоприятно — рече мама.

— Не, не — възрази Теодор с желание да поправи ненаучния подход на мама към този проблем. — Всъщност смята се, че е доста добър признак, ако булката е бременна. Това потвърждава... въ... нейната плодовитост.

Скоро попът прехвърли товара на огромното си тяло върху подутите си крака и се отправи към гостната. Там щеше да бъде ритуалът. Когато отчето се приготви, група младежи с шеги и смях избутаха към къщата плувналия в пот и замаян от щастие Стефанос, стегнат в тесен костюм, очевидно малък за ръста му. Няколко девойки вдигнаха глъчка и направиха същото с Катерина.

Стаята беше съвсем тясна — след като добре охраненият поп вкара там телесата си и всичките принадлежности на своята професия, едва остана място щастливата двойка да се изправи пред него. Ние трябваше да се примирим с надзъртане през вратата или през прозорците. Службата бе невероятно дълга и неразбираема за нас, макар че Теодор откъслечно превеждаше на Лари. Стори ми се, че има доста излишно и монотонно напяване, придружено от безброй прекъсвания и пръскане на гейзери от светена вода. После двама души издигнаха като ореоли над главите на Катерина и Стефанос по едно венче, докато попът продължаваше провлаченото си пеене. Накрая той постави пръстените на почернелите и задебелили от работа пръсти. Така

Катерина и Стефанос бяха действително и по наше убеждение безвъзвратно венчани.

По време на ритуала цареше почти мъртва тишина, нарушавана понякога от ненадейното сънливо каканижене на някоя кокошка или от пронизителния, но незабавно спиран рев на бебе. Щом обаче свърши официалната част, веселбата се разгоря отново. Оркестърът изнамери от своя репертоар по-весели и по-живи мелодии. Отвсякъде се разнасяше смях, подмятаха се грубовати шеги. Виното бълбукаше от бутилките, а зачервените и щастливи сватбари играеха в кръг непрекъснато и непоколебимо като часовникови стрелки.

Празненството свърши късно след полунощ. Всички по-възрастни гости вече бяха си тръгнали, възседнали клепоухи магарета. Огромните огънове, по които имаше захвърлени остатъци от печените агнета, гаснеха под сивата покривка на пепелта, изпъстрена с мъждукащи въгленчета. Пихме с Катерина и Стефанос по чаша вино за изпроводяк и поехме към къщи през маслиновите горички, посребрени от луната — голяма и бяла като цвят на магнолия. Бухали си разменяха тъжни стонове и тук-там ненадейно проблясваше със смарагдовозеленото си огънче светулка. Топлият въздух бе изпълнен с дъха на отминалия слънчев ден и ухаеше на роса и на стотици дъхави треви. Развеселени и упоени от виното, ние вървахме край грамадните прегърбени маслинови дървета, чиито стволове бяха нашарени от хладната лунна светлина, и според мен всички чувствахме, че бяхме успели да се доближим до хората от острова, че те ни бяха приели. Под спокойното лъскаво сияние на луната получихме „кръщението“ си като жители на Корфу. Красивата нощ ни подсещаше, че утрото ще бъде начало на още един лъчезарен ден. Сякаш Англия никога не бе съществувала за нас.

---

[1] Одисея. Седма песен. Народна култура, 1981, ст. 137. — Б.пр.

↑

[2] Вид големи пчели, които дълбаят дупки в здраво дърво. — Б.пр. ↑

[3] Жан Анри Фабър (1823–1915) — френски ентомолог и писател. Най-големият му труд е *Souvenirs Entomologiques* в 10 тома (1870–1899). Получил е Нобелова награда за литература през 1910 г. — Б.пр. ↑

[4] Едри тропични и субтропични паяци, които строят подземни дупки, облицовани с паяжина и с „капаче“ от паяжина на входа, зад която чакат плячката си. — Б.пр. ↑

[5] Груб вълнен плат. — Б.пр. ↑

ЗАЛИВЪТ НА МАСЛИНОВИТЕ ГОРИЧКИ

Надолу от вилата, под маслиновите горички, минаваше пътят, покрит с дебел слой бял и мек като коприна прах. На около половин миля от него започваше стръмна пътечка, която излизаше на малък залив с формата на полумесец. Тесният бряг беше покрит с бял пясък. По него се издигаха големи камари изсушени водорасли, изхвърлени от зимните бури и намотани като лошо направени птичи гнезда. В двата края на залива имаше малки стръмни скали, а в подножието им — безброй скални корита, пълни с блясъка и великолепието на морския свят.

Щом разбра, че като ме държи затворен всяка сутрин във вилата, не мога да уча с необходимото внимание, Джордж въведе в действие нов метод „уроци на открито“. Пясъчният бряг и влакнестите купчини водорасли скоро се превърнаха в „знойни пустини“ и „непроходими джунгли“, които започнахме да изследваме като Марко Поло с помощта на някой инатлив рак или пясъчен скакалец^[1]. Бях безкрайно очарован от тези уроци по география. Веднъж решихме да направим до самия бряг карта на света от камъни — изключително интересна задача, тъй като не беше много лесно да намерим камъни с формата на Африка, Индия или Южна Америка и понякога се налагаше да съединяваме два или три камъка. Обръцахме много внимателно избрания камък, но под него откривахме гъмжило от представители на морския свят. Това поглъщаше цялото ни внимание и ние седяхме щастливо заплеснати около четвърт час, докато Джордж се сепнеше, осъзнал, че изоставяме с картата на света.

Този малък залив стана едно от любимите ми места и почти всеки следобед, докато семейството почиваше, се спусках с Роджър през безветрените маслинови горички, трептящи от цвъртенето на цикадите. Тръгвахме по прашния път и Роджър започваше да киха безспир, понеже с огромните си лапи вдигаше прах, който му действаше като емфие. Заливът изглеждаше като видение с позлатени от следобедното слънце тихи и прозрачни води. Отначало плувахме

малко в плитчините, а после всеки се заемаше с любимите си занимания.

Роджър правеше отчаяни опити да хване някоя от рибките, които приплясваха и трептяха в плитката вода. Той имаше навика да върви дебнешком, с тихо ръмжене, с наострени уши и с втренчен във водата поглед. Изведнъж си потапяше главата и се чуваше тракане на челюстите му. После се измъкваше на брега, кихаше силно и изтръскваше козината си, а въпросното попче, което се беше опитал да лапне, се отдалечаваше на няколко ярда^[2], спираше до някоя подводна скала и блещейки се, кокетно въртеше опашка.

За мен в заливчето имаше такова изобилие от живи създания, че просто не знаех откъде да започна да колекционирам. Под и върху скалите се намираха като някаква усукана и сложна глазура на торта, тебеширено — белите тръбички на седящите многочетинести червеи, а в пясъка бяха набити парченца от миниатюрни маркучи. Ако човек застане и се взре, ще види, че от края на всеки „маркуч“ се показва снопче нежни мъхести, наподобяващи някакво цвете пипалца в преливащи тонове на синьо, червено и кафяво, което започва бавно да се върти в кръг. Това също бяха многочетинести червеи — според мен доста грозно име за толкова красиви същества. Понякога попадах на малките им колонии, които приличаха на градинска леха от мърдащи се цветя. Трябваше да ги приближавам безкрайно бавно и внимателно, тъй като раздвижването на водата сигнализира за опасност, и пипалцата мигновено се свиват и се скриват в тръбичката.

Тук-там по пясъчното дъно на залива растяха под формата на полумесец лентовидни лъскави черни водорасли, които приличаха на тъмни шалове от пера, забити в пясъка. Тук можеше да се намерят риби „морски игли“, които в главата поразително приличат на удължени морски кончета, но имат дълго тънко тяло. Морските игли плават прави сред водораслите и толкова приличат на тях, че трябваше да се вирам дълго, за да мога да ги разпозная.

Под скалите край брега намирах „мънистени“ анемонии, украсени като игленици с алени и сини скъпоценни камъчета, или „змиевидни“ анемонии, чиито нежни кафяви стъбълца и дълги виещи се пипалца образуваха „прически“, на които горгоната Медуза можеше само да завивда. По всяка скала имаше розови, бели или зелени корали, изящно многообразие от съвсем дребни водорасли,

включително и нежни стръкчета ацетабулария. Тънките им като конец и крехки стъбълца завършваха с нещо като малък зелен слънчобран, обърнат наопаки от някакъв „подводен вятър“. Понякога намирах скала, обраснала с голяма черна морска гъба с издадени отвори, които наподобяваха миниатюрни вулкани. Гъбата може да се откъсне и да се отвори с ножче за бръснене, тъй като понякога в нея се намират интересни форми на живот, но за „отмъщение“ тя пуска слуз, която мирише отвратително на развален чесън, и трябва да минат часове, докато изветрее.

Намирах непознати миди и охлюви, пръснати по брега и в скалните езерца, и прибавях находките си към моята колекция. Удоволствие ми доставяха не само красивите форми на мидите и охлювите, но и необикновените им имена. Стана ми приятно, като разбрах, че почти кръглият бял конусовиден охлюв се нарича „китайска шапчица“. Имаше мида „ноев ковчег“: разделени, двете ѝ черупки наистина приличаха (с малко въображение) на два миниатюрни ковчега. Имаше и други раковини, усукани и заострени като бивник на нарвал или изпъстрени със зигзагообразни шарки в алено, черно или синьо. Под няколко големи скали намирах миди, които на върха на черупката си имаха странен отвор за дишане, наподобяващ ключалка. При повече късмет можеше да се открие сплеснат охлюв: от външната страна черупката му е с дупчици, но като я отвориш и махнеш законния ѝ обитател, цялата ѝ вътрешна страна засиява с вълшебната красота на седефените цветове на залеза. Тогава нямах аквариуми и бях принуден да си направя скално езерце в единия край на залива с дължина около осем и широчина четири фута, където слагах различните си трофеи. Така бях почти сигурен, че ще ги намеря на другия ден.

Точно в този залив хванах първия си рак „морски паяк“, който щях да отмина спокойно, вземайки го за камък, покрит с водорасли, ако не беше направил едно непредпазливо движение. Тялото му наподобяваше малка сплескана круша, а заостреният му край бе украсен с много шипчета, които образуваха две рогообразни издатини над очите. Краката и щипците му бяха дълги, нежни и тънички. Най-много ме учудиха гърбът и крачката му. Бяха „облечени“ в „костюм“ от мънички, сякаш израснали от черупката му водорасли. Запленен от това необикновено същество, аз го пренесох победоносно до скалното

си езерце и го оставих там. Докато го носех, изтрих доста голяма част от водорасловия му костюм, защото трябваше да го държа здраво. Ракът започна да прави отчаяни опити да избяга. Поставих го в плитката бистра вода, легнах по корем и започнах да го наблюдавам. Изправен на крачка като паяк, той бързо избяга на около фут от мястото, където го бях оставил, и „замръзна“. Дълго време стоя така и тъкмо бях решил, че ще остане неподвижен до обяд, когато той, съвзел се от изненадата при улавянето му, внезапно протегна дългата си нежна щипка, много изящно, почти срамежливо откъсна мъничко парче водорасло, поникнало върху близкия камък, сложи го в беззъбата си уста и започна да дъвче. Отначало помислих, че се храни, но скоро разбрах грешката си. С недодялана грация той протегна щипката над гърба си, потърси нещо пипнешком и после постави мъничкото водорасло върху черупката си. Предположих, че бе мокрил водораслото със слюнка или нещо подобно, за да може да го залепи на гърба си. После бавно обиколи езерцето и събра разнообразни водорасли с усърдното себеотрицание на професионален ботаник в неизследвана джунгла. След около час гърбът му бе покрит с такъв гъст слой растителност, че ако застанеше неподвижен и за момент откъснеш поглед от него, нямаше да мога да го откроя.

Заинтригуван от тази хитра маскировка, внимателно започнах да търся из залива и намерих друг морски паяк. За него построих специално малко езерце с пясъчно дъно без никакви водорасли. Оставих го тук и той се настани доста удобно. На следващия ден дойдох с четка за нокти, която за голямо съжаление била, както се оказа, на Лари. Вдигнах нещастния морски паяк и го трих енергично до тогава, докато по краката и гърба му не остана дори следа от водорасли. След това пуснах в езерцето най-различни неща: няколко миди, парчета от корал, малки морски анемонии и дребни парченца стъкло от бутилки, които морето бе изгладило така, че приличаха на матирани скъпоценни камъни. После седнах и започнах да наблюдавам.

Морският паяк стоя неподвижен няколко минути, явно за да се съвземе от унижението, на което го бях подложил с четката за нокти. После вдигна двете щипки над главата си и започна най-внимателно да опипва гърба си, сякаш не можеше да повярва, че го е сполетяла такава зла участ, и с явна надежда в някакво чудо — че е останало поне едно

късче от водораслите. Но аз си бях свършил работата добре, гърбът му бе съвсем излъскан. Ракът направи няколко нерешителни крачки, седна и се цупи половин час. После превъзможна мрачното си настроение, отиде до края на езерцето и опита да се набута в един подмол. Той не помръдна, отчаян и замислен върху загубата на своята маскировка, докато стана време да си вървя.

На следващата сутрин дойдох много рано и за моя радост видях, че ракът морски паяк бе порботил в мое отсъствие. Черупката му бе накичена с много от нещата, които бях оставил. Изглеждаше издокаран, готов за карнавал. По гърба му имаше раирани миди и парченца корали, а върху главата си беше закрепил като елегантно боне с панделки две мъхести анемонии. Гледах го как пълзи по пясъка, и си мислех, че сега съвсем лесно се забелязва, но за моя голяма изненада, щом отиде и се настани в любимия си подмол, той се превърна в купчинка мидени и коралови парчета с няколко анемонии върху тях.

Вляво от малкия залив, на около четвърт миля от брега, се намираще остров Пондикониси, или Мишият остров. Имаше форма на равнобедрен триъгълник. Гъста растителност от стари кипарисови дървета и олеандрови храсти ограждаше малка снежнобяла църква и няколко къщички около нея. На острова живееше възрастен и отвратителен монах с дълго черно расо и килимйавка. Изглежда, неговата житейска мисия се свеждаше до това да бие камбаната на малката като кибритена кутийка църква и от време на време привечер да отива, бавно гребейки с лодка, до един съседен нос в залива, където имаше женско манастирче с три престарели монахини. Там калугерът си пийваше узо и чашка кафе, навярно обсъждаше греховете в съвременния свят и после, на залез, когато слънцето превръщаше тихите води около острова в многобагрена копринена плащеница, поемаше обратния път като гърбав черен гарван в скърцащата и пропускаща вода лодка.

Открила, че постоянните слънчеви бани възпаляват младежките й пъпки, Марго сега реши да опита друго лекарство на майката природа — къпане в морето. Всяка сутрин тя ставаше към пет и половина, измъкваше ме от леглото и заедно отивахме на брега, гмуркахме се във все още хладната вода и плувахме бавно и отпуснато до Пондикониси. Тук Марго се просваше на някоя скала, а аз се лутах

щастлив из скалните езерца край брега. За съжаление посещенията ни на острова, изглежда, действаха зле на монаха, понеже той слизаше с тропот по дългата каменна стълба на църквата, размахваше юмрук към Марго и хокаше на неразбираем гръцки език от дълбините на дългата си рошава брада. Сестра ми винаги го посрещаше с лъчезарна усмивка и весело му махваше с ръка, което почти го докарваше до апоплектична ярост. С развятото и шумящо черно расо той започваше да трополи напред-назад, вдигаше нагоре към небето мръсния си треперещ пръст, а с другата ръка сочеше Марго. Това се повтаряше многократно и аз успях да запамята няколко предпочитани израза на монаха, който нямаше особено богат речник. Когато помолих приятеля си Филимон да ми ги преведе, той едва не припадна от смях и хълцане. Накрая разбрах, че монахът имал няколко обидни израза за Марго, най-умереният, от които бе „бяла вещица“.

Когато разправих това на мама, за моя изненада тя доста се разстрои.

— На всяка цена трябва да се оплачем някъде каза тя. — В англиканската църква никой не може да си позволи такова държане.

Накрая обаче цялата тази работа се превърна в нещо като игра. Когато Марго и аз ходехме на острова, носехме малко цигари за монаха. Той се спускаше по каменните стъпала и ни заплашваше с юмрук и божия гняв. После с чувство на изпълнен дълг си запретваше расото, сядаше на оградата и в много добро настроение пушеше от нашите цигари. Понякога дори отскачаше до църквата и ни носеше шепа смокини или млечни бадеми.

Между Пондикониси и любимия ми залив се простираха цяла редица рифове. Повечето бяха плоски, някои — големи колкото маса, а други — колкото малка градина. Издигаха се около два инча над повърхността на водата, затова ако се качиш и се изправиш на тях, отдалече изглежда, като че ходиш по морето. От доста време имах желание да изследвам тези рифове, осеяни с дребни морски животни, които не се намираха в плитките води на залива, но срещнах непреодолими пречки, защото не можех да занеса там съоръженията си. Направих опит да преплувам до един риф с два големи буркана от сладко, провесени с въженце на шията ми, и със сак в ръка, но по средата на пътя бурканите внезапно и зловещо се напълниха с вода и ме повлякоха надолу. Минаха няколко секунди, докато успея да се

освободя от тях и да изплувам, задъхан и нагълтал вода, а в това време бурканите ми се люшкаха и проблясваха на един клафтер^[3] от мен, безвъзвратно загубени, като че бяха на Луната.

Един горещ следобед търсех под камъните в залива някое от дългите многоцветни плоски червейчета, които се намираха из тези места. Погълнат от тази работа, не бях чул кога една лодка се бе врязала в пясъчния бряг до мен. На кърмата стоеше младеж, облегнат на единственото гребло (тукашните рибари използваша само едно гребло за тласкане на лодката като с рибешка опашка), с тъмен, почти черен загар, черна къдрава коса и черни лъщящи очи, а зъбите му блестяха на тъмното лице с удивителна белота.

— Ясу — каза той. — Твое здраве.

Отвърнах на поздрава и се загледах в младежа, който пъргаво скочи от лодката и здраво закачи малка ръждясала котва зад два реда съхнещи водорасли. Беше облечен само с една парцалива фланелка и избелели от слънцето панталони. Дойде, дружелюбно клекна до мен и извади от джоба си тенекиена кутия с тютюн и цигарени книжки.

— Днес е горещо — каза младежът и направи гримаса.

Широките му загрубели пръсти ловко свиха цигара. Сложи я в устата си и я запали с голяма тенекиена запалка. Пое дълбоко цигарения дим, въздъхна и като ми даде знак с вежди, полюбопитства:

— Ти от ония чужденци ли си, дето живеят горе на хълма?

Вече можех да говоря гръцки сравнително добре и потвърдих, че съм от тях.

— А другите? — попита той. — Кои са другите във вилата?

Своевременно бях разбрал, че хората от Корфу, особено селяните, изгаряха от желание да научат всичко за нас и в замяна на това бяха готови да споделят най-интимните подробности от личния си живот. Обясних, че другите са майка ми, двамата ми братя и сестра ми. Той кимна сериозно, като че тези сведения бяха изключително важни за него.

— А баща ти? — продължи той. — Къде е баща ти?

Обясних, че е починал.

— Горкият — изрази съчувствие младежът. — И нещастната ти майка се грижи за четири деца?

Той печално въздъхна при тази потресаваща мисъл, но после си възвърна доброто настроение.

— Няма как — каза философски той, — това е животът. Какво търсиш под тия камъни?

Вложих всичкото си старание да му обясня, въпреки че никога не успях да накарам селяните да ме разберат защо толкова се интересувам от най-разнообразни животинки, някои — противни, други съвсем незначителни, а нито една от тях не можеше да се яде.

— Как се казваш? — попита ме момъкът.

Обясних, че името ми е Джералд, което на гръцки език е най-близко до Герасимос. И допълних, че моите приятели ме наричат Джери.

— Аз се казвам Таки — каза той. — Таки Танатос. Живея в Беницис.

Попитах го защо е дошъл чак тук, толкова далече от селото. Той вдигна рамене.

— Идвам от Беницис и пътьом ловя риба. После ям, спя и щом се стъмни, запалвам светлините, тръгвам за Беницис и пак ловя риба.

Наострих уши — неотдавна на връщане от града спряхме на шосето до пътечката за вилата и ни направи впечатление една лодка с голяма петролна лампа на носа. Рибарят гребеше бавно в тъмните плитки води, лампата осветяваше голяма площ от морското дъно и се виждаха ясно рифовете — лимоненозелени, розови, жълти и кафяви. Реших, че това е очарователно преживяване, но не познавах никакъв рибар. Започнах да гледам на Таки с известна надежда.

Веднага се заинтересувах кога смята да тръгне на риболов и дали ще обикаля рифовете между залива и Пондикониси.

— Тръгвам към десет — каза той. — Гребя около острова и после поемам към Беницис.

Попитах дали може да ме вземе със себе си и му обясних, че там има много чудновати животинки, които не мога да улова без лодка.

— Защо не? Ще те чакам пред Менелаос. Ела в десет часа. Ще те разведа около рифовете и ще те върна при Менелаос, преди да се прибере в Беницис.

Уверих го с възторг, че ще бъда там в десет. После набързо събрах сака и бурканите си, свирнах на Роджър и светкавично си тръгнах, защото ме бе страх Таки да не промени решението си. След като се отдалечих достатъчно, забавих ход и се замислих как да убедя

семейството, по-конкретно мама, да ме пусне на разходка в морето в десет часа през нощта.

Мама много се безпокоеше, че отказвам да почивам следобед през най-голямата горещина. Бях се опитал да ѝ обясня, че това е най-подходящото време за ловене на насекоми и други дребни животни, но безрезултатно. Затова вечер, тъкмо когато ставаше нещо интересно (например словесен двубой между Лари и Лесли), мама казваше:

— Време е да си лягаш, миличък. Не забравяй, че не си почивал следобед!

Стори ми се, че в това се крие решението на проблема ми за нощния риболов. Беше още три часа и знаех, че всички се бяха излегнали при добре затворени капаци на прозорците. Едва към пет и половина се събуждаха и започваха да си бръщолевят сънено като упоени от слънцето мухи.

Хукнах към вилата. Когато наближих на около сто ярда, свалих ризата си и увих в нея бурканите, за да не дрънкат. Под заплаха от смъртно наказание предупредих Роджър да не издава никакъв звук. Влязохме на пръсти и се вмъкнахме като сенки в спалнята ми. Роджър легна задъхан на пода, наблюдавайки ме с изненада: аз свалих всичките си дрехи и се хвърлих в леглото. Той никак не одобри това несвойствено за мен поведение. Според него аз се канех да проспя целия следобед, през който ни очакваха вълнуващи приключения, и изскимтя изпитателно, но аз така свирепо му изшътках, че ушите му клюмнаха. Роджър подви късичката си опашка и се сви с печална въздишка под леглото. Взех книга и се помъчих да чета. С полузатворени капаци на прозорците стаята изглеждаше като хладен зелен аквариум, но в действителност въздухът беше неподвижен и горещ. По гърдите ми се стичаха вадички пот. Непокойно се въртях във вече мокрия чаршаф и се чудех какво чак толкова намираха другите в следобедната почивка? С какво ги съблазняваше? За мен бе пълна загадка, как успяваха да заспиват по това време? В този момент съм потънал в забрава.

Събудих се в пет и половина и още сънен излязох, залитайки, на верандата, където семейството пиеше чай.

— За бога! — извика мама. — Да не би да си спал?

С най-голямо безразличие отвърнах, че за мен почивката този следобед е била полезна.

— Да не би да си неразположен, миличък? — попита загрижено тя.

— Не — отговорих аз и потвърдих, че се чувствам чудесно. Казах, че съм решил да си почина следобед, за да се подготвя за вечерта.

— Защо, какво ще правиш, миличък?

Съвсем равнодушно обясних, че в десет часа ще ходя с един рибар на нощен риболов, защото някои животни излизат вечер и мога да ги уловя само тогава.

— Надявам се, че не си решил — каза Лари със зловец глас, — да докараш в стаите ни октоподи и едри змиорки. Я не го пускай, мамо. Няма да усетим как цялата вила ще замирише като Гримзби^[4].

Отвърнах доста разгорещено, че нямам намерение да нося животните си във вилата, а ще ги пусна направо в моето специално скално езерце.

— Десет часа е доста късно, миличък. Кога ще се върнеш? — попита мама.

Излъгах нагло, че мисля да се върна към единадесет.

— Добре, но да си облечеш дебели дрехи — каза мама с неизменното си убеждение, че колкото и да са топли нощите, аз неизбежно ще хвана двойна пневмония, ако не нося пуловер.

Послушно обещах да изпълня заръката, изпих си чая и изпълнен с вълнение и задоволство, прекарах близо час в подреждането на колекционерските си принадлежности. Приготвих мрежичката с дългата дръжка, бамбуковата пръчка с трите телени кукички за придърпване на интересни туфи от водорасли, осем буркана от сладко с големи гърла и няколко тенекиени кутии за раците и мидите. Сигурен, че съм извън полезрението на мама, си сложих банските гащета и скрих един пешкир на дъното на чантата, защото бях убеден, че ще се наложи да се гмуркам за някои животни. Ако мама ме зърнеше, опасенията ѝ за двойната пневмония щяха да я накарат съвсем да си глътне езика.

В десет без четвърт метнах чантата си на гръб и с фенерче в ръка тръгнах през маслиновите горички. В светлото звездно небе грееше избледнелият сърп на луната. Женски светулки блещукаха като смарагди около корените на маслиновите дървета, а от сенките чувах бухали.

Таки ме чакаше: беше се облегнал на лодката и пушеше. Петролната лампа гореше — ядосано съскаше, миришеше силно на чесън и хвърляше ярък кръг бяла светлина в плитката вода край брега. Наоколо се бяха насъбрали безброй животинки. От подмолите бяха излезли риби — попчета и морски кучета, които се мъдреха нацупени върху покритите с водорасли подводни камъни, преглъщайки в очакване като театрална публика, преди да се вдигне завесата. Раци морски паяци пробягваха напред-назад, спираха от време на време, галантно откъсваха някое водорасло и внимателно го слагаха в устата си. Навсякъде се мотаеха raci пустинници, които се бяха настанили в охлювни черупки.

Подредих колекционерските си принадлежности на дъното на лодката, седнах и въздъгнах от задоволство. Таки избута лодката и я подкара с греблото през плитката вода, между лентовидните водорасли, които шумоляха и си шушнеха край нас. Щом стигнахме до по-дълбокото, той стана, за да гребе прав. Движехме се много бавно и Таки беше вперил поглед в ореола, който осветяваше морското дъно в радиус от около дванадесет фута. Греблото мелодично скърцаше и той си тананикаше със затворена уста. В лодката имаше осемфутов шиш за риболов, който завършваше с пет жестоко заострени зъбеца. На носа на лодката забелязах малко шишенце зехтин крайно необходима принадлежност за рибаря, защото при слаб вятър поръсването на водата със зехтин има магически успокоителен ефект върху надиплената морска повърхност. Бавно, но неотклонно се промъквахме към черния триъгълен силует на Пондикониси, където бяха рифовете. Когато приближихме, Таки спря да гребе и ме погледна.

— Тук ще се завъртим за пет минути да хвана някоя и друга риба. После ще те заведа да уловиш твоите животинки.

С удоволствие се съгласих, понеже горях от нетърпение да видя как лови риба с дългия шиш. Промъкнахме се съвсем бавно край големия риф. Осветените подводни скали, покрити с розови и лилави водорасли, приличаха на чудновати пухкави дъбове. Втренчен във водата, аз се чувствах като керкенец, който с разперени криле се носи плавно над многоцветната гора.

Внезапно Таки престана да гребе и тихо потопа греблото, за да спре лодката. Когато взе шиша, тя бе почти неподвижна.

— Виж — каза той, като сочеше пясъчното дъно под огромна крепост от подводни скали, — морски скорпион.

Отначало не можех да видя нищо, после изведнъж съзрях дълга около два фута риба с грамаден филигран от остри шипове по дължината на гърба ѝ, наподобяващи драконов гребен, и с огромни перки като крила на буревестник. Тя имаше страхотно широка глава със златисти очи и нацупена уста. Но най-удивителното нещо бе цветът ѝ: богатата гама от нюанси на червено — от алено до винено, тук-там с бели петънца и точки. Легнала на пясъка, с ярката си украса тя изглеждаше много самоуверена и страшна.

— Добра е за ядене — прошепна Таки за моя изненада, понеже рибата очевидно беше отровна.

Той бавно и предпазливо спусна шиша във водата, като движеше острието му инч по инч към рибата. Само сърдитото съскане на лампата нарушаваше тишината. Острието се приближаваше бавно, но неотклонно към целта. Притаих дъх. Нима огромната риба не забелязваше с пъстрите си златисти очи приближаващата я опасност? Само едно внезапно пляскане на опашката и от нея нямаше да остане следа, освен облак от пясък. Но рибата лежеше невъзмутимо и преглъщаше методично и наперено. Когато шишът стигна на фут от нея, Таки спря. Видях го как внимателно хвана дръжката по-нагоре. За секунда, въпреки че на мен ми се стори безкрайно дълго, той замръзна на мястото си. После изведнъж толкова бързо, че не успях да проследя движението му, той умело заби петте зъбеца на шиша в задната част на голямата ѝ глава. Образува се водовъртеж от пясък и кръв. Рибата се мяташе и се гърчеше, извърташе тялото си така, че удряше шиша с гръбните си шипове, но напразно — Таки бе забил зъбците съвсем точно и изкусно, с много бързи движения изтегли шиша и вкара рибата — пляскаща и гърчеща се в лодката. Приближих се да му помогна да я измъкне от зъбците, но той сурово ме отблъсна:

— Пази се, морският скорпион е лоша риба!

Гледах го как изтегля рибата от шиша с широкия край на греблото, а тя дори и след смъртта си продължаваше да се гърчи и да пляска, правейки опити да пробие с шиповете си лодката от вътрешната страна.

— Виж, виж! — каза Таки. — Разбра ли сега защо я наричаме скорпион? Ако те намушка с тия шипове, свети Спиридон да ти е на

помощ, ще примреш от болка и трябва да отидеш веднага в болница!

С греблото и шиша той сръчно вдигна рибата скорпион и я пусна в празна газена тенекия, където не можеше вече да прави пакости. Исках да разбера как я ядат, щом е отровна.

— А, само шиповете са отровни. Те се изрязват, а месото е сладко като мед. Ще ти я дам да си я занесеш вкъщи.

Той отново хвана греблата и лодката пое със скърцане покрай рифа. Тук морското дъно бе пясъчно, имаше само няколко купчинки млади лентовидни водорасли. След малко Таки спря да гребе, задържа лодката, докато спре, и хвана шиша.

— Виж — каза той. — Октопод.

От вълнение ме присви стомах, тъй като бях виждал само сушени октоподи по магазините в града и знаех, че никак не приличат на живите. Взирах се напрегнато, но на дъното не се забелязваха никакви признаци на живот.

— Там, там — Таки ми сочеше с шиша, спускайки го плавно във водата. — Къде зяпаш? Там, там. Виж, почти го докосвам.

Пак не виждах нищо. Таки пусна шиша на още един фут.

— Сега виждаш ли го, глупчо? — усмихна се той под мустак. — Точно при края на зъбците.

Изведнъж съзрях октопода. През цялото време бях гледал натам, но той — сив като пясъка, се сливаше с морското дъно. Лежеше в гнездо от пипала и оттам сякаш две невинни човешки очи отчаяно ни гледаха.

— Голям е — каза Таки.

Той премести полека шиша в ръката си, но движението се оказа непредпазливо. Цветът на октопода се смени — от бозав, жълто-червеникав стана зелен — тревожен, като зеления цвят на дъгата. Той изхвърли струя вода и във вихрушка от пясък се „изстреля“ от морското дъно.

Пипалата му се мотаеха след тялото. Изглеждаше като балон, отнесен от вятъра.

— Ах, гамото! — изруга Таки.

Той хвърли шиша, хвана греблото и бързо загреба подир октопода. Очевидно животното имаше трогателна вяра в естествената си маскировка, понеже пак беше легнало на морското дъно, на около 35 фута от предишното си място.

Таки отново намали скоростта на лодката и внимателно спусна шиша във водата. Този път не рискува и не допусна непредпазливи движения. Когато зъбците стигнаха на един фут от октопода, той стисна пръта по-здраво и го заби право в целта. В миг сребристият пясък като че изригна и закипя от ударите на пипалата на октопода, които шибеха, гърчеха се и се увиваха около шиша. От тялото му бликна защитна течност, увисна като трептяща завеса от черна дантела във водата и започна да се разстила по пясъка на валма, като пушек. Сега Таки хихикаше от удоволствие. Той бързо издърпа пръта, но когато вкарваше октопода в лодката, две от пипалата му се вкопчиха в нея и залепнаха за едната ѝ страна. Таки го дръпна рязко и откачи пипалата му шумно като при отлепване на лейкопласт, но хиляда пъти по-силно. После бързо сграбчи кръглото лигаво тяло и ловко го извади от зъбците. За мое учудване той вдигна тази гърчеща се маса и я приближи към лицето си — пипалата започнаха да се увиват около челото, бузите и врата му, а смукалата оставяха бели отпечатъци по тъмната му кожа.

Таки внимателно се вгледа в октопода и внезапно заби зъбите си в него — леко щракна като териер, който пречупва гръбнака на плъх. Пипалата веднага се отлепиха и се отпуснаха безжизнени. Само краищата им едвам помръдваха и се извиваха. Очевидно той бе прехапал жизненоважен център от нервната система на животното. Таки хвърли октопода в тенекиената кутия при рибата скорпион, плю, гребна шепа морска вода и изплакна устата си.

— Ти ми донесе сполука — каза той, като се усмихваше и бършеше устата си. — Рядко попадам на октопод и морски скорпион.

След това обаче сполуката явно изостави Таки, защото не хванахме нищо друго, въпреки че обиколихме рифовете няколко пъти. Наистина, видяхме главата на морена, която прилича на глава на малко куче. Тя се додаваше от един подмол в рифа с изключително зловец вид, но когато Таки спусна шиша, морената се оттегли в дълбините на рифа с грациозно движение, много спокойно и достолепно и повече не я видяхме. Лично аз тайно се радвах, защото предполагах, че е била дълга около шест фута, и борбата с подобна морена в слабо осветената лодка би било преживяване, без което спокойно можеше да мине дори такъв всеотдаен природолюбител като мен.

— Е, няма значение — примири се Таки философски. — Сега да идем за твоя риболов.

Той ме закара до най-големия риф и ме стовари с всичките ми принадлежности на плоската му повърхност. Тръгнах дебнешком по края на рифа със сака в ръка, докато Таки гребеше на около шест фута зад мен и осветяваше стаената красота на скалите. Имаше толкова много животинки, че изпаднах в отчаяние от невъзможността да хвана всичките: грациозни морски кучета, украсени със златисто и алено; мънички колкото половин кибритена клечка рибки с несъразмерно големи черни очи и с червени люспи като цвета на пощенска кутия^[5], други рибки със същата големина бяха оцветени в комбинация на тъмно пруско синьо и бледо сиво-синьо; кървавочервени или нежновиолетови морски звезди, чиито нежни иглообразни дълги пипала вечно се навиваха и се развиваха — трябваше да ги ловя съвсем внимателно със сака, защото при най-малкото разтърсване те разтваряха всичките си пипала с лекомислена щедрост; миди, на които половината долна страна беше с такъв тънък ръб от черупката, че създаваше известна илюзия за торбест, безформен домашен чехъл, за подут крак; охлюви: някои бяха бели като сняг, с нежни ивици, а други — бледокремави, с много морави петна. Видях новородена сепия, голяма колкото кибритена кутийка, и едва не паднах от ръба на рифа в стремежа си да я хвана, но за мое дълбоко разочарование тя избяга. Само след половинчасова работа установих, че бурканите, тенекиените и, картонените ми кутии бяха натъпкани догоре с животинки. За съжаление трябваше да привършвам.

Развеселен, Таки ме закара с лодката до любимия ми залив. Беше му забавно да ме наблюдава, докато внимателно изпразвах бурканите с животните в моето скално езерце. После ме откара обратно до кея под Менелаос. Тук той прекара едно въженце през хрилете на вече мъртвата риба скорпион и ми я подаде.

— Кажете на майка си — заръча той, — да я сготви с люти червени чушки, олио, картофи и тиквички. Става много вкусно.

Благодарих му за подаръка и за търпението, което бе проявил към мен.

— Ела пак на риба — каза той. — Ще бъда тук другата седмица. Може би в сряда или в четвъртък. Щом дойда, ще ти се обадя.

Благодарих и му казах, че ще го чакам. Таки отблъсна лодката и почна да я тика с веслото през плитчините по посока на Беницис.

Извиках му:

— Бъди щастлив!

— Пасто кало — отвърна той. — По живо, по здраво!

Уморен, с натежали крака се заизкачвах по хълма. С ужас установих, че е два и половина часа, и си представих как мама си мисли, че или съм се удавил, или ме е изяла акула, или ме е сполетяло друго подобно нещастие. Все пак се надявах да я успокоя с морския скорпион.

---

[1] Малко ракообразно, което обикновено скача по крайбрежните пясъци при отлив. — Б.пр. ↑

[2] Английска мярка за дължина, равна на 93,4 см. Б.ред. ↑

[3] Мярка за дължина, равна на 1,629 м. — Б.пр. ↑

[4] Най-голямото британско риболовно пристанище през 30-те години на нашия век. — Б.пр. ↑

[5] Уличните пощенски кутии в Англия имат цилиндрична форма и характерен червен цвят. — Б.пр. ↑

МИРТОВИТЕ ГОРИ

Маслиновата горичка оредяваше на около половин миля северно от вилата и започваше огромна равнина — 50–60 акра^[1]. Тук растеше просторна зелена гора от миртови храсти, която се редуваше със сухи каменисти пасища, украсени с чудноватите, наподобяващи големи свещници магарешки бодили. Това беше един от любимите ми ловни райони, защото имаше забележително много насекоми.

Ние с Роджър обичахме да присядаме под благоуханната сянка на миртовите храсти и да наблюдаваме шествието на животинките, които минаваха край нас. В определени часове на деня клоните бяха оживени като главна улица.

Миртовите храсти бяха пълни с богомолки, които се люлееха на дългите си задни крачка, лукаво прибрали предните като за лицемерна молитва. Те бяха дълги около три инча, имаха яркозелени крилца, малки заострени лица и издути сламено жълти очи, които се въртяха насам-натам, за да не изпуснат нищо — като мършави, озлобени стари моми на коктейл. Ако някоя бяла зелева пеперуда или седефка кацнеше на лъскавите миртови листа, богомолките се приближаваха най-внимателно, като се движеха почти незабележимо, и се спираха от време навреме да се полюшнат напред-назад на крачката си, сякаш умоляваха пеперудата да повярва, че те всъщност са само подухвани от вятъра листа.

Веднъж наблюдавах как една богомолка издебна пеперуда лястовича опашка, която леко трепкаше с крилца, и се хвърли върху нея. В последния миг обаче стъпи накриво и вместо да хване тялото на пеперудата, успя да докопа едното ѝ крило. Пеперудата се сепна и така енергично размаха крила, че успя да повдигне предницата на богомолката. Като махна още няколко пъти с крила, за разочарование на богомолката, лястовичата опашка излетя наклонена на една страна — голяма част от едното ѝ крило липсваше. Богомолката дълбокомислено изяде парчето крило, което бе задържала с ноктите си.

Под разхвърляните по земята камъни, сред магарешките бодили живееше учудващо многообразие от животинки, въпреки че почвата бе

изсъхнала от слънцето и беше твърда като скала — достатъчно гореща, за да опечеш яйце. Тук живееше дребно създание, при вида на което винаги ме полазваха тръпки — плоска скрипя, дълга около два инча, чиито заострени тънички крачка приличаха на ресни от двете страни на тялото ѝ. Тя бе толкова плоска, че можеше да се вмъкне в най-тъсната цепнатина, и се движеше с огромна скорост — като че се плъзгаше по земята, плавно и бързо, както плоско речно камъче се пързала по лед.

Между камъните зееха дупки в твърдата почва. Отвътре имаха нещо като копринена подплата, а около отвора им, голям колкото половин корона^[2] или малко повече, в кръг до три и половина инча бе разстлана паяжина. Това бяха леговищата на тарантулите — огромни отровни паяци с шоколаден цвят на сиво-бежови и светло кафяви петна. С разпънати крака те достигаха размерите на кафеена чинийка, а тялото им бе колкото орех. Тарантулите са изключително силни паяци, бързи и жестоки при нападение на жертвата и със забележителен рефлекс на злоба. Ходят на лов предимно нощем, но понякога и през деня плъзят бързо с дългите си крака из магарешките бодили и търсят плячка. Щом видят човек, обикновено бягат и се крият в миртите, но веднъж видях една тарантула така захласната, че успях да се приближа до нея.

Тя се намираще на около шест — седем фута от дупката си. Беше се изкачила докъм средата на един магарешки бодил, махаше с предните си крачка и се озърташе. Много ми напомняше ловец, изкачил се на някое дърво, за да види дали има наоколо дивеч. Паякът стоя така още около пет минути, а аз приклеках, без да отделям очи от него. Той се смъкна предпазливо на земята и решително се насочи към нещо, което изглежда беше забелязал от наблюдателницата си. След като се огледах внимателно, не открих никакъв признак на живот и изобщо не можех да си представя, че зрението на тарантулите е чак толкова силно. Тя продължи да напредва настойчиво, докато стигна до голяма туфа тънка трепетлива трева, чиито семена приличат на малки бели кифлички. Приближих се и изведнъж разбрах крайната цел на тарантулата — в нежната трева имаше гнездо на чучулига, а в него четири яйца. От едното току-що се беше излюпил мъничкият розов мъхест потомък и още немощно се бореше с остатъците от черупката.

Преди да успее да направя нещо, за да го спася, тарантулата вече беше прекрачила в гнездото. Изправи се за миг, чудовищна и ужасна, после бързо притегли треперещото пиленце към себе си и заби дългите си извити челюсти в гърба му. Пиленцето издаде два тихи, едва доловими писъка и широко отвори човката си от краткия гърч в косматата прегръдка на паяка. Отровата подейства моментално — то се изпъна за момент и после увисна безжизнено. Паякът почака неподвижен, докато се увери, че отровата е свършила работата си, после се обърна и се измъкна с увисналото пиленце в уста. Приличаше на някакво странно дългокрако ловно куче, което носи първата си за сезона птица. Без да спре, той стигна бързо до дупката си и се вмъкна в нея с безжизненото затрогващо телце на новоизлюпеното.

Тази случка ме смая по две причини: първо, не можех да си представя, че тарантулите нападат жертва, голяма колкото пиленце, и второ, не можех да си обясня как паякът бе разбрал, че гнездото се намира там — а той явно знаеше, защото отиде без колебание право там. Разстоянието от магарешкия бодил до гнездото беше около 35 фута — измерих го с крачки и бях уверен, че няма паяк с толкова силно зрение, за да забележи от това разстояние едно така добре прикрито гнездо и новоизлюпеното в него. Оставаше само обонянието. Знаех, че животните усещат и най-тънката миризма, която нашите нечувствителни ноздри не могат да доловят, но в един съвсем безветрен тих ден е необходимо изключително обоняние, за да се определи от 35 фута точното местонахождение на новоизлюпената чучулига. Единственото логично обяснение бе, че паякът бе открил гнездото по време на обиколките си и постоянно е проверявал дали са се излюпили малките. Но и това не ме задоволи, понеже предполагаше мисловна способност у един паяк, нещо, което е абсолютно невъзможно. Дори „оракулът“ ми, Теодор, не можа да даде задоволителен отговор на тази загадка. Знаех със сигурност само едно — тази двойка чучулиги не успя да отгледа нито една рожба през цялата година.

В миртовите гори много ме заинтригуваха ларвите на мравколъвите. Тези насекоми имат различни размери и в повечето случаи — доста невзрачен цвят. Приличат на извънредно немарливи и налудничави водни кончета. Крилата им са съвсем несъразмерни с тялото. Насекомото ги размахва с всички сили и с такова отчаяние,

като че се страхува да не си разбие главата в земята. Това са кротки животинки, които по цял ден си бръмчат и не причиняват никому вреда. Но за ларвите им не може да се каже същото. За сухите пясъчни места из миртовите гори, те са като хищните ларви на водните кончета за езерата. Единственият признак за наличието на ларви на мравколъви са странните конусовидни вдлъбнатини в местата с мека и пясъчлива почва. Когато видях тези форми за пръв път, бях много озадачен кой ги е правил. Питах се дали не са ги дълбали мишки, за да търсят корени или нещо подобно. Но знаех, че в основата на всяка такава вдлъбнатина се крие нейният „архитект“, който винаги е нащрек и чака жертвата си, зарит в пясъка на тази опасна клопка. Веднъж гледах как действа един от тия конуси и разбрах, че това е не само гнездо за ларвата на мравколъва, но и чудовищен капан. По пясъка пробягваха малки, работливи черни мравки (винаги си представях, че си тананикат със затворена уста, докато се трудят) или големи, червени и самотни мравки, които кой знае защо се шураха в околността, насочили коремчетата си към небето като противовъздушни оръдия. Щом някоя мравка преминеше ръба на една от малките вдлъбнатини, склоновете започваха да се движат надолу като сипеи и жертвата неминуемо се свличаше на дъното. После тя се обръщаше и се мъчеше да се изкачи, но пръстта или пясъкът започваше да се стича като малка лавина под краката ѝ. Свличането на тази „лавина“ към дъното беше сигнал за ларвата да започне да действа. Мравката изведнъж попадеше под силен „картечен огън“ от пясък или пръст, който ларвата изхвърляше с главата си от дъното на вдлъбнатината, и то с невероятна скорост. От движещата се под краката ѝ почва и бомбардировките с пръст или пясък мравката изгубваше равновесие и позорно се търкулваше на дъното. Със светкавична бързина от пясъка се появяваше главата на ларвата, сплесната като глава на мравка, но с две огромни, извити като сърп челюсти. Те потъваха в тялото на нещастната жертва и ларвата се скриваше отново в пясъка, повличайки ритащата и бореца се мравка в гроба ѝ. Понеже ларвите на мравколъвите подло се възползваха от несъобразителността на наивните, но трудолюбиви мравки, аз не изпитвах никакви угризения на съвестта, когато изравях тези „хищници“. Прибирах ги вкъщи и ги оставях да се излюпят в малки муселинени клетки. Ако имаше непознат за мен вид, прибавях го към колекцията си.

Веднъж се разрази една от ония необикновени бури, когато небето става синьо-черно и светкавиците чертаят сребърен филигран по него. После започва дъждът — с едри, тежки и топли като кръв капки. Щом бурята премине, изчистеното небе става ясно синьо като яйцето на горска завирушка, а влажната земя ухае с удивително богата, почти гастрономична миризма, като плодова пита или пудинг със стафиди. Стъблата на маслиновите дървета съхнат и изпускат пара, като че всеки миг ще пламнат. Роджър и аз обичахме тези летни бури. Беше много приятно да шляпаш в локвите и да чувстваш как дрехите ти стават все по-мокри и по-мокри в топлия дъжд. Освен това Роджър имаше допълнително забавление — лаеше по светкавиците. Когато дъждът спря, ние бяхме стигнали миртовите горички и аз се мушнах наслуки в храсталаците да видя дали са се появили някои животни, които обикновено се крият от дневната топлина. И ето че на един миртов клон два тлъсти охлюва с медено-кехлибарен цвят пълзяха един към друг, предизвикателно движейки рогцата си. Знаех, че обикновено в разгара на лятото тези охлюви са в сънно състояние: залепват се на някой удобен клон, покриват отвора на черупката с тънка като хартия ципа и се оттеглят дълбоко в извивките на къщичката си, за да запазят влажността на тялото си от жестоката топлина на слънцето. Те очевидно се бяха пробудили от необикновената буря, обхванати от хубаво, романтично настроение. Постепенно допълзяха един до друг и рогата им се допряха. Останаха неподвижни и дълго и настойчиво се гледаха. После единият се измести леко, така че да може да се плъзне покрай другия. Когато телата им се изравниха успоредно, случи се нещо, което ме накара да не вярвам на собствените си очи. Почти едновременно двата охлюва изхвърлиха по една мъничка крехка бяла стреличка, прикрепена за тънка бяла нишка. Стреличката на първия охлюв прободя тялото на втория и изчезна, а със стреличката на втория охлюв се случи същото в тялото на първия. Така те прилепнаха един към друг, свързани с двете малки бели нишки, и останаха в това положение като два странни, съединени с въжета платнохода. Станалото до този момент бе достатъчно за удивление, но последваха още по-странни действия: постепенно нишките започнаха да се скъсяват и да притискат двата охлюва един към друг. Вторачил се в охлювите толкова отблизо, че носът ми почти ги докосваше, стигнах до невероятния извод, че чрез

някакъв чудноват механизъм в тялото си, всеки навиваше бялата нишка и притегляше другия, докато телата им се притиснаха плътно едно о друго. Знаех, че сега сигурно се съешават, но бяха почти слети и не можех да видя точно какво става. Така те стояха в екстаз около петнадесет минути и после запълзяха в противоположни посоки без никакъв жест на поздрав или благодарност. Нямаше нито следа от стрелички и нишки, нито никакъв израз на възторг, че са изживели пълноценно любовното си приключение.

Заинтригуван от този случай, едва успях да дочакам следващия четвъртък Теодор да дойде на чай. Той слушаше, леко се поклащаше и кимаше със сериозно изражение на лицето, докато му описвах нагледно всичко, каквото бях видял.

— Аха, да. Ти си имал... въ... разбираш ли... въ... голям късмет. Наблюдавал съм безброй охлюви, но никога не ми се е случвало да видя това.

Попитах дали не ми се е привидяло за малките стрелички и нишки.

— Не, не — отвърна Теодор. — Това е съвсем вярно. Стреличките са от някакво... въ... варовито вещество и щом проникнат в охлюва, разбираш ли, изчезват... разтварят се. Има известни доказателства да се приеме, че стреличките предизвикват възбуда, която... въ... явно е приятна на охлювите.

Попитах дали правилно съм схванал, че всеки охлюв е навивал в тялото си бялата нишка.

— Да, да, това е съвсем вярно — каза Теодор. — Те, изглежда, имат някакъв... въ... механизъм в тялото, който издърпва обратно нишката.

Казах, че това е един от най-необикновените случаи, които съм наблюдавал някога.

— Действително! Извънредно интересно — потвърди Теодор и изтърси нещо, което съвсем ме ликвидира. — Щом застанат успоредно... въ... мъжката половина на единия охлюв се съешава с... въ... женската половина на другия охлюв и въ... обратно, така да се каже.

Трябваше ми около минута, за да възприема тази фантастична информация. Правилно ли съм разбрал, попитах предпазливо, че всеки охлюв е мъжки и женски?

— Ъъ. Да — отговори Теодор, — хермафродит.

Той ме погледна със сияещи очи и потърка брадата си с палец. Лари, който беше слушал с израз на досада, както обикновено, когато Теодор и аз говорехме за зоология, бе не по-малко учуден от това поразително разкритие за половия живот на охлювите.

— Ти се шегуваш, Теодор! — възрази той. — Искаш да кажеш, че всеки охлюв е едновременно мъжки и женски?

— Да, наистина — каза Теодор и добави със сдържаността на знаещия, — много е любопитно.

— Боже господи! — извика Лари. — Каква несправедливост! Всички тия проклети лигави същества се прелъстяват като луди из храстите и изпитват двойно удоволствие от усещанията и на двата пола. Искам да знам защо човекът е лишен от този дар?

— Да, но тогава ще трябва да снасяш яйца — изтъкна Теодор.

— Вярно — каза Лари. — Но какъв прекрасен повод да се измъкнеш от коктейл: „Страхотно съжалявам, че не мога да дойда. Трябва да мътя яйцата си.“

Теодор се позасмя.

— Но охлювите не мътят яйцата си — обясни той. Те ги заравят във влажна пръст и ги оставят.

— Идеален начин за отглеждане на семейство каза мама неочаквано, но много убедително. — Бих искала да мога да ви зароя всичките в малко влажна пръст и да ви оставя.

— Говориш много грубо и невъзпитано — каза Лари. — Ще създадеш комплекс на Джери за цял живот.

Ако разговорът ми бе създал комплекс, той се отнасяше за охлювите, защото вече замислях експедиция за лов на охлюви с Роджър, за да донеса дузини от тях във вилата и да ги държа в тенекиени кутии, където можех да наблюдавам до насита как забиват любовните си стрелички. През следващите седмици хванах стотици охлюви, слагах ги в тенекиени кутии и ги обсипвах с най-големи грижи (дори им устройвах изкуствени гръмотевични бури с помощта на лейка), но въпреки всичко не можех да ги накарам да се съешат.

Отново наблюдавах тази странна любовна игра едва когато успях да се сдобия с двойка други охлюви, които живееха по каменистите бърда на Планината на десетте светци. Главната причина да се изкача

дотоам и да ги намеря бе, че за моя рожден ден мама ми подари малко яко магаренце — съкровената ми мечта.

Още като пристигнахме в Корфу, разбрах, че тук има много магарета — всъщност те играеха основна роля в цялото земеделие на острова, но не бях им обръщал внимание до деня, в който отидохме на сватбата на Катерина. Тук доста магарета бяха с малките си, много от които бяха само на няколко дни. Закръглените им колене, големите им уши и клатушкащата им се неуверена походка ме очароваха и тогава реших, че на всяка цена трябва да се сдобия със собствено магаренце.

Обясних на мама, като вложих цялото си старание да я убедя, че ако имам магаре, което да носи мен и принадлежностите ми, ще мога да ходя на много по-далечни места. Попитах я защо да не го получа за Коледа? Защото, отвърна тя, първо, били прекалено скъпи и, второ, тъкмо по това време нямало малки магаренца. Щом са много скъпи, спорех аз, защо да не получа едно като подарък за Коледа и за рождения си ден? Бих се отказал от всички останали подаръци в замяна на едно магаре. Мама каза, че щяла да види, което, знаех от горчив опит, обикновено означаваше, че скоро ще забрави напълно молбата ми. Когато наближи рожденият ми ден, още веднъж повторих всички доводи в полза на магарето. Мама само повтори, че щели сме да видим.

Един ден Костас, братът на домашната ни прислужница, се появи в маслиновата горичка пред градината ни с голям вързоп дълги бамбукови пръчки на рамо. Свирукайки весело, той започна да копае дупки в земята и да поставя в тях бамбуковите пръчки, докато се образува квадрат. Гледах го през живия плет и се чудех какво бе намислил да прави. Подсвирнах на Роджър да идем да разберем какво ще става.

— Строя — каза Костас, — къща за майка ти.

Бях учуден. За какво, по дяволите, е дотрябвала на мама бамбукова къщичка? Да не би да е решила да спи навън? Бях убеден, че това няма да стане.

— За какво ѝ е на мама бамбукова къщичка? — попитах Костас.

Той ме изгледа с безразличие и вдигна рамене:

— Кой знае? Може би иска да държи растения в нея или да се запаси с батати за зимата.

Бях сигурен, че и това няма да стане, но като постоях при Костас половин час, се отегчих и отидох на разходка с Роджър.

На следващия ден скелетът на бамбуковата колиба бе готов и Костас се зае да увива снопчета тръстика между пръчките бамбук, за да направи плътни стени и покрив. След още един ден колибата бе готова. Тя приличаше досущ на първите домостроителни опити на Робинзон Крузо. Когато попитах мама за какво възнамерява да използва къщичката, тя отвърна, че още не е съвсем сигурна, но предполага, че все за нещо ще послужи. Трябваше да се задоволя с тази мъглява информация.

В навечерието на рождения ми ден всички започнаха да се държат много странно. Лари по причини, известни само на него, кръстосваше из къщата и викаше „Дръж!“ и други ловни възгласи. Понеже доста често го прихващаха, аз не му обърнах внимание.

Марго постоянно се суетеше из къщата и носеше загадъчни пакети. По едно време я срещнах в антрето и с учудване забелязах, че ръцете ѝ са пълни с разноцветни украшения, останали от Коледа. Като ме видя, тя уплашено изписка и се втурна в спалнята си така виновно и лукаво, че се опулих и зяпнах от изненада.

Дори на Спиро и на Лесли като че нещо им бе станало: те постоянно отиваха в градината и си шушукаха. От откъслечните им изрази в разговора, който дочух, не можах да разбера какво замислят.

— На задните седалки — каза Спиро намръщено. Честни кръстове, господари Леслис, аз правил тази преди.

— Е, щом си сигурен, Спиро, добре — отвърна колебливо Лесли, — но не ни трябва счупени крака или нещо подобно.

Тогава Лесли видя как открито ги подслушвам и грубо ме попита какво, по дяволите, си въобразявам, като подслушвам личните разговори на хората? Защо не отида до най-близката скала и не скоча от нея? Чувствайки, че семейството не е дружески настроено, взех Роджър и отидох в маслиновите горички, където през останалата част от деня безрезултатно гонихме зелени гущери.

Същата вечер, тъкмо бях изгасил лампата и се бях сгушил в леглото, когато чух дрезгаво пеене и смях откъм маслиновите горички. Постепенно врявата се приближаваше и аз разпознах гласовете на Лесли, Лари и Спиро, съчетани в някаква обща мелодия, но всеки от тях като че пееше различна песен. Личеше, че се връщат от веселие,

където са прекарвали прекалено добре. От възмутения шепот и тропота в коридора разбрах, че Марго и мама бяха стигнали до същия извод.

Тримата нахлуха във вилата, като се смееха истерично на някакво остроумие на Лари. Марго и мама свирепо им изшъткаха.

— Тихо! — каза мама. — Ще събудите Джери. Какво сте пили?

— Вино — отвърна високомерно Лари и хълцукна.

— Вино — обади се и Лесли. — А после танцувахме. И Спиро танцува, и аз танцувах, и Лари танцува. И Спиро танцува, и после Лари танцува, и после аз танцувах.

— Най-добре е да лягате да спите! — каза мама.

— И после Спиро пак танцува — продължи Лесли, — после Лари танцува.

— Добре, миличък, добре — каза мама. — За бога, лягайте си! Спиро, не биваше да им позволяваш да пият толкова.

— Спиро танцува — упорито настояваше Лесли.

— Ще го сложа да си легне — каза Лари. — Аз съм единственият трезвен член на компанията.

По плочника се чуваше шум от препъващи се крака, докато Лесли и Лари се носеха хванати под ръка из коридора.

— Сега танцувам с теб — прозвуча гласът на Лесли, когато Лари го завлече в спалнята му и го сложи да си легне.

— Аз извинявам, госпожи Дарълс — каза Спиро с плътния си глас, станал по-басов след пиенето, — но аз не може да ги спре.

— Докара ли го? — попита Марго.

— Да, госпожице Марги. Не се тревожиш — каза Спиро, — те са долу с Костас.

После Спиро си тръгна, а мама и Марго си легнаха. Това сложи съответния тайнствен край на един загадъчен за мен ден. Бързо забравих странното поведение на семейството ми, защото, докато лежах на тъмно и се чудех какви подаръци ще получа на следващия ден, съм заспал.

На сутринта се събудих, обзет от чувството, че ме очаква нещо необикновено, и се досетих, че имам рожден ден. Лежах и предвкусах удоволствието от деня, който щеше да бъде посветен на мен — хората щяха да ми дават подаръци, а семейството щеше да бъде принудено да задоволява всички мои разумни желания. Тъкмо щях да ставам от

леглото, за да отида и да разгледам подаръците си, когато в хола избухна странна глъчка.

— Дръж му главата! Дръж му главата! — разнесе се гласът на Лесли.

— Внимавай, разваляш украшенията! — нареждаше Марго.

— По дяволите с тия проклети украшения — ругаеше Лесли. — Дръж му главата!

— Хайде, хайде, милички — успокояваше ги мама, не се карайте.

— Боже мили! — каза Лари с отвращение. — Целият под е покрит с фъшкии!

Този загадъчен разговор бе придружен от странен тропот, като че някой тупкаше с топки за пинг-понг по плочките на хола. Питях се какво ли бе решило да прави семейството ми сега? Обикновено по това време те лежах и още сънени пипнешком търсеха чашата си сутрешен чай. Седнах в леглото и започнах да се обличам, за да отида в хола и да се присъединя към забавлението на семейството, когато вратата се отвори с трясък и едно магаре, украсено с гирлянди от цветна разтегателна хартия, коледни украшения и три огромни пера, изкусно прикрепени между големите му уши, нахлу в галоп в спалнята ми. Лесли безмилостно теглеше опашката му и викаше: „Спри, копеле такова!“

— Дръж си езика, миличък! — мама стоеше при вратата с доста развълнуван вид.

— Разваляш украшенията — изписка Марго.

— Колкото по-скоро животното излезе оттук — заяви Лари, — толкова по-добре. Сега целият хол е във фъшкии.

— Ти го подплаши — каза Марго.

— Нищо не съм му направил — взмути се Лари. Просто леко го бутнах.

Магарето се спря край кревата ми и втренчи в мен огромните си кафяви очи. Изглеждаше доста изненадано. То енергично се разтърси и перата между ушите му изпопадаха. После със задните си крака много сръчно ритна Лесли по пицяла.

— Оле, боже! — изрева той, подскачайки на един крак. — Счупи ми крака, проклетото!

— Лесли, миличък, няма нужда от толкова ругатни! — каза мама. — Недей да забравяш Джери.

— Колкото по-скоро го изкараме от тая спалня, толкова по-добре — предупреди Лари. — Иначе цялата стая ще замирише на торище.

— Вие направо сте съсипали украшенията му! — хленчеше Марго. — Толкова време загубих да го окичвам!

Аз изобщо не обръщах внимание на семейството. Приближило се до ръба на леглото, магарето изпитателно ме гледаше, после издаде някакъв гърлен звук и пъкна в протегнатите ми ръце сивата си муцунка, нежна като всичко нежно, което можех да си представя — пашкули на копринени буби, новородени кученца, морски камъчета или кадифената мекота на дървесната жаба. Лесли беше събул панталоните си, разглеждаше натъртения си пищял и ругаеше невъздържано.

— Харесваш ли го, миличък? — попита ме мама.

Дали го харесвам? Бях занемял от възхищение!

Магарето беше тъмнокафяво, почти тъмновиолетово, с огромни уши като калии и бели „чорапки“ над копитцата, излъскани и спретнати като обувките на танцьор на степ. На гърба си имаше широк черен кръст, който гордо свидетелстваше, че негов събрат е носил Христос на влизане в Йерусалим (и от тогава досега е едно от най-злепоставените домашни животни). По един кокетен бял кръг около големите му бляскави очи подчертаваше отличителния белег на магаретата от село Гастури.

— Помниш ли магарето на Катерина, което толкова много хареса? — попита Марго. — Това е негова рожба.

Тази подробност, разбира се, правеше магарето още по-специално. То стоеше като беглец от цирк и замислено дъвчеше парче от сърмената украса, докато аз нахлузвах дрехите си. Със затаен дъх попитах мама къде ще го настаним. Очевидно не можех да го държа във вилата поради факта, който Лари току-що бе изтъкнал: ако желае, мама може да отгледа добра реколта картофи в хола.

— Точно затова Костас построи къщичката — каза мама.

Не бях на себе си от възторг. Какво благородно, добро и щедро семейство имах! Колко хитро бяха пазили тайната, за да ме изненадат! Колко се бяха мъчили да окичат магарето в такава премяна! Бавно и внимателно, като че беше крехък порцеланов съд, изведох магаренцето навън, преведох го през градината в маслиновата горичка, отворих вратата на бамбуковата колибка и го вкарах в нея. Реших, че трябва да

проверя дали е достатъчно голяма, защото Костас се ползваше с името на неумел работник. Къщичката бе великолепа. Тъкмо като за магаренцето. Изведох го отново и го завързах с дълго въже заедно маслиново дърво. Прекарах половин час в приказен транс, любувайки му се от всички страни, докато то кротко пасеше. Когато мама ме извика за закуска, доволно въздъгнах. Бях сигурен, и то съвсем безпристрастно, че това бе най-хубавото магаренце на целия остров Корфу. Реших просто тъй, без причина, да го кръстя Сали. Бързо го целунах по копирената муцунка и отидох да закуся.

За моя голяма изненада Лари великодушно заяви, че ако искам, ще ме научи да яздя. Учудих се, че може да язди.

— Разбира се, че мога — каза самодоволно той. Когато бяхме в Индия, постоянно препусках на най-различни понита. Чешех ги, хранех ги и така нататък. Трябва да си запознат с тия работи, разбира се.

И тъй, въоръжени с одеяло и дълго въже, ние излязохме в маслиновата горичка, сложихме одеялото на гърба на Сали и я вързахме с въжето. Тя гледаше на тия приготовления с интерес, но без ентузиазъм. С известно затруднение, защото Сали обикаляше упорито в кръг, Лари успя да ме качи на гърба ѝ. После от въжето ѝ направи поводи и оглавник.

— Сега — каза той, — просто я управлявай, все едно, че е лодка. Ако искаш да върви по-бързо, само я ритвай в ребрата с пети.

Ако ездата се състоеше в това, бях уверен, че е най-лесната работа. Дръпнах повода и забих пети в ребрата на Сали. За жалост мигновено се озовах в един голям избуял къпинов храст. Сали учудено ме гледаше, докато се измъквах от бодливата прегръдка на къпината.

— Може би — каза Лари, — ти трябва пръчка. Тогава ще можеш да се стискаш с крака в магарето, за да не падаш.

Той ми отрязва къса пръчка и аз пак яхнах Сали. Този път стегнах плътно краката си около цилиндричното ѝ тяло и рязко я шибнах с пръчката. Тя възмутено подскочи няколко пъти, но аз се държах здраво като удавник и за моя радост след половин час вече карах магарето да припка напред-назад между маслиновите дървета и да се подчинява, когато дърпах повода. Лари лежеше под маслините, пушеше и наблюдаваше напредъка ми. След като овладях ездаческото изкуство, той стана и извади джобното си ножче.

— Сега — каза той, когато слязох от Сали, — ще ти покажа как да се грижиш за нея. Преди всичко всяка сутрин трябва да я чешеш. Ще ти вземем четка от града. После трябва да проверяваш дали копитата ѝ са чисти. Необходимо е това да се прави всеки ден.

Озадачен, попитах как се почистват копитата.

— Ще ти покажа — каза Лари равнодушно.

Отиде до Сали, наведе се и вдигна крака ѝ.

— Тук — посочи той с острието на ножчето копитото на Сали, — се събира ужасно много мръсотия. Това може да доведе до най-различни неща, заразна болест по краката и така нататък. Ето защо много е важно да се чистят копитата.

С тези думи Лари заби острието на ножа в копитото на Сали. Той не беше съобразил, че в Корфу магаретата не бяха подковани и че копитото на едно малко магаренце е все още сравнително крехко и нежно. Затова никак не беше неестествено, когато Сали подскочи, сякаш Лари я беше намушкал с нажежена кама. Тя измъкна крака си от ръцете му и в момента, когато той се изправяше и учудено се обръщаше, направи красив пирует и го ритна с двата задни крака право под лъжичката. Лари се отпусна на земята тежко, пребледня и се сви, като притискаше корема си и издаваше странни хъркащи звуци. Разтревожих се не за него, а за Сали, защото бях сигурен, че когато се съвземеше, той щеше да си отмъсти по най-ужасен начин. Развързах бързо въжето, пернах Сали с пръчката и тя се понесе в галоп между маслиновите дървета. После изтичах в къщи и съобщих на мама, че Лари е пострадал. Цялото семейство и Спиро, който току-що беше пристигнал, изтичаха в маслиновата горичка, където Лари все още се гърчеше и издаваше силни хриптящи звуци.

— Лари, скъпи — каза мама разтревожена, — какво ти е?

— Нападна ме — започна Лари с дълбоки въздишки, прекъсвани от хлипания. — Без да съм го предизвикал... Животно лудо... Вероятно бяс... Спукан апендикс.

От едната страна го хвана Лесли, а от другата Спиро. Те бавно го поведоха към вилата. Мама и Марго се суетяха съчувствено и безполезно около него. При криза от такъв мащаб в семейството ми, човек трябваше да запази самообладание или всичко щеше да отиде по дяволите. Изтичах бързо в кухнята, задъхан, но невинен, казах на домашната прислужница, че ще прекарам деня въвн от къщи, и поисках

малко храна. Тя ми сложи половин хляб, малко лук, маслини и голямо парче печено месо в една кесия. Знаех, че мога да взема плодове от всеки мой приятел от селото. После хукнах към маслиновите горички с кесията в ръка да търся Сали.

Намерих я на половин миля да пасе сочна трева. След няколко безрезултатни опита успях да се покатеря на гърба ѝ, вкарах пръчката в действие и подгоних Сали в бърз тръс — колкото може по-далече.

Трябваше обаче да се върна във вилата, защото Теодор щеше да идва на чай. Заварих Лари, увит в одеяла, да разказва на Теодор цялото произшествие в пълни подробности.

— И после, без изобщо да съм я предизвикал, тя внезапно ме нападна с лигава муцуна и връхлетя с устрем на лека кавалерия.

Когато влязох в стаята, той спря и ми хвърли гневен поглед:

— А, значи реши да се върнеш. И мога ли да попитам какво направи с тази магарешка напаст?

Отвърнах, че благополучно съм прибрал Сали в обора и че за щастие не е пострадала от произшествието. Лари ме изгледа кръвнишки.

— Е, много се радвам — каза язвително той. — Фактът, че аз лежа тук с разкъсан на три места далак, явно няма никакво значение за теб.

— Донесох ти... тъ... един малък, нали знаеш... тъ... подарък — каза Теодор и ми подари точно копие от собствената си колекционерска чанта — набор епруветки и тънък муселинен сак.

Не можех да си представя по-хубав подарък и многословно му благодарих.

— Добре е да отидеш да благодариш и на Катерина, миличък — посъветва ме мама. — Знаеш ли, че тя всъщност не искаше да се разделя със Сали.

— Чудно! — обади се Лари. — Според мен тя може само да се радва, че се е отървала от магаренцето.

— По-добре да не ходиш при Катерина сега — каза Марго. — Времето ѝ е приближило.

Заинтригуван от този необичаен израз, попитах какво означава „времето ѝ е приближило“.

— Тя очаква дете, миличък — обясни мама.

— Най-чудното е това — отбеляза Лари, — че не го роди в притвора на църквата.

— Лари, миличък — каза мама. — Не пред Джери.

— Наистина — продължаваше той. — За пръв път виждам булка в такава напреднала бременност.

Казах, че според мен е добре да отида да благодаря на Катерина, преди да е родила бебето, защото след това вероятно ще е много заета. Мама неохотно се съгласи.

На следващата сутрин яхнах Сали и тръгнах през маслиновите дървета по посока на Гастури. Роджър припкаше отзад, увлечен в една игра, която той и Сали си бяха измислили: от време навреме той се хвърляше и леко гризваше задните ѝ крака, като ръмжеше яростно, при което тя плашливо подскочаше и правеше опити на шега да го ритне в ребрата.

Пристигнахме пред ниска бяла къщурка с изравнена площадка пред входната врата, кокетно оградена с кичести цветя в стари, ръждясали консервени кутии. Седем мъже в напреднала възраст седяха около малка масичка на чаша вино и си приказваха, а огромните им увиснали, пожълтели от никотин мустаци мърдаха нагоре-надолу. Пред къщата се беше струпала голяма група от жени и роднини, които бърбореха, едновременно ръкомахаха и надзъртаха нетърпеливо през единствения малък прозорец.

Отвътре се разнасяха пронизителни писъци и призови за помощ от всевишния, дева Мария и свети Спиридон. От цялата тази глъч и оживление подразбрах, че съм дошъл в разгара на семейна кавга. Тия вътрешносемейни войни бяха нещо обичайно сред селяните и ми се струваха много забавни, тъй като всяка подобна свада, дори и най-незначителната, се водеше с неумолима твърдост, докато се изчерпеха всички резерви на драматизъм. Хората сипеха ругатни едни срещу други през маслиновите дървета, а мъжете периодично се гонеха с бамбукови пръчки.

Завързах Сали и се отправих към предната врата на къщата. Интересно за какво ли беше тази кавга. Предишната, която си спомнях, трая удивително дълго (три седмици) и беше започната от малко момченце, което казало на братовчед си, че дядо му лъжел на карти. Пробивайки си упорито път през хората, които задръстваха входа, се вмъкнах вътре. Цялата стая бе натъпкана с роднините на Катерина.

Доста рано в живота си бях разбрал, че единственият начин да се справиш с подобно положение бе да лазиш на ръце и крака. Така успях да стигна до първия ред в навалищата от роднини, които бяха наобиколили голямото двойно легло.

Разбрах, че става нещо много по-интересно от семейна кавга. Катерина лежеше на леглото и евтината ѝ щампована рокля бе вдигната точно над големите ѝ подути гърди. Ръцете ѝ стискаха здраво таблата на голямото месингово легло, белият ѝ подут корем се тресеше и напругаше, като че имаше свой собствен живот. Тя постоянно вдигаше краката си, крещеше и въртеше глава ту на една, ту на друга страна и цялото ѝ лице бе обляно в пот. Край леглото стоеше ниска, мръсна и съсухрена старица — същинска вещица, която явно имаше ръководна роля и държеше в едната си ръка кофа с кладенчова вода. От време на време тя мокреше връзка мръсни парцали и бършеше с тях лицето и бедрата на Катерина. На масата край леглото имаше кана с вино и чаша. Всеки път, когато приключеше с измиването, старата вещица сипваше глътка вино в чашата и го изливаше насила в устата на Катерина. После пълнеше чашата и за себе си. Вероятно в качеството си на акушерка имаше нужда да поддържа не само Катеринината, но и собствената си душа.

Радвах се от сърце, че не се отклоних, когато идвах насам, заради няколко интересни неща, които зърнах по пътя. Ако например бях спрял, за да се изкача на едно дърво заради нещо, което съвсем сигурно бе гнездо на сврака, щях да пропусна цялата тази вълнуваща гледка. Колкото и да е странно, бях така свикнал с пискливото възмущение на селяните от най-незначителни неща, че не свързвах пронизителните писъци на Катерина с особени страдания. Явно тя изпитваше някакви болки. Лицето ѝ беше бяло, сбръчкано и състарено, но аз автоматически възприех деветдесет на сто от виковете като преувеличени. Когато тя надаваше особено висок писък и молеше свети Спиридон за помощ, всичките роднини крещяха съчувствено и също умоляваха светията да се намеси. Какофонията в това мъничко помещение не подлежеше на описание.

Изведнъж Катерина стисна още по-здраво таблата на леглото и мускулите на почернелите ѝ ръце ясно се очертаха. Тя се сгърчи, вдигна краката си и ги разтвори широко.

— Идва, идва! Слава на свети Спиридон — извикаха в хор всички роднини и аз забелязах как между краката ѝ се появи нещо кръгло и бяло, наподобяващо върха на яйце.

Последва моментна тишина и Катерина пак се напегна и изстена. После, смаян от изненада, видях как изведнъж, като заек от шапка, изскочи главата на бебе, а след това розовото му потрепващо тяло. Лицето и крайниците му бяха сбръчкани и нежни като листенцата на роза. Но най-интересно за мен бе малкото му съвършено тяло. Акушерката се довлече до леглото и крещейки молитви и нареждания на Катерина, грабна бебето. За мое голямо раздражение в тоя момент кръгът от роднини съвсем се затвори. Те се натрупаха да видят дали бебето е момче или момиче, затова пропуснах следващата част от гледката. Всичко, което можех да видя, бяха големите и съвсем изхвъркнали задници на две от по-едрите лели на Катерина.

Докато се провирах между краката и широките им поли до първия ред на кръга, акушерката — при всеобщи радостни възгласи — обяви, че бебето е момче, и преряза пъпната връв с голяма и много стара чекия, която извади от джоба на полата си. Една от лелите и акушерката завързаха връвта. После, докато лелята държеше ревящата, мърдаща жива розова топчица, акушерката топна връзката с парцали в кофата и започна да мие бебето. След това наля вино в чашата, даде на Катерина да изпие няколко глътки, а останалото изля в беззъбата си уста и започна да го пръска през стиснатите си устни върху главата на новороденото, като същевременно прекръстваше малкото му телце. После го притисна към гърдите си и гневно се нахвърли върху тълпата от роднини.

— Хайде, хайде! — изписка тя. — Свърши! Той дойде! Сега си вървете, вървете си!

Роднините излязоха от малката къщичка със смях и весел брътвеж. Веднага започнаха да пият вино и да си честитят, сякаш бяха взели лично участие в сполучливото раждане на бебето. В душната стаичка, пропита с миризма на пот и чесън, Катерина лежеше изтощена и правеше безпомощни опити да дръпне роклята си надолу и да покрие голотата си. Отидох до леглото и я поздравих.

— Ясу, мой Джери! — каза тя и се помъчи да се усмихне.

Получи се пародия на обичайната ѝ блестяща усмивка. Катерина изглеждаше невероятно стара. Вежливо ѝ честитих първородния син и

благодарих за магарето. Тя пак се усмихна:

— Иди навън. Ще те почерпят с вино.

Излязох и тръгнах подир акушерката, воден от желание да разбера какво ще прави по-нататък. Тя отиде зад къщата и постави бебето върху малка маса, постлана с ленена покривка. После взе много широк бинт и започна да го повива бавно и методично. Помагаше ѝ една от по-чевръстите и трезви лели. От време навреме спираше, за да се увери, че ръцете му са прилепнали плътно до тялото, а краката — опънати един до друг. Спретнато като гвардеец, бебето заприлича на пашкул — само главата му се подаваше. С голямо любопитство попитах акушерката защо го повива така.

— Защо! Защо! — врясна тя и мърдайки прошарените си вежди, яростно впери в мен помътнелите си старчески очи. — Защото иначе ръцете и краката му няма да израснат прави. Костите му са крехки като яйце. Не се ли повие така, ще се изкривят. Ако свободно рита и мята ръцете, може да ги счупи като клечки дървени въглища.

Знаех, че в Англия не повиват бебетата по този начин, и се питах дали не го правят, защото британците имаха по-здрави кости. Мислех, че в противен случай британските острови щяха да бъдат пълни с кривокраки хора. Наумих си при първа възможност да обсъдя този медицински въпрос с Теодор.

След като изпих няколко чаши вино в чест на бебето и изядох голяма чепка грозде, възседнах Сали и полека-лека се прибрах в къщи. Реших, че това, което видях тази сутрин, не можеше да се замени с нищо на света. Докато се движехме бавно под шарената сянка на маслините, размишлявах кое ми бе направило най-силно впечатление: че тъй съвършено и красиво нещо може да се създаде и да излезе от вътрешността на една стара за моите представи жена. Все едно, мислех си аз, да разчупиш старата бодлива кафява обвивка на кестен и да намериш вътре хубав лъскав плод.

---

[1] Английска мярка за повърхност, равна на 4046 кв. м. — Б.пр.

↑

[2] Английска монета в обръщение до 1971 г. — Б.пр. ↑

ВТОРА ЧАСТ КОНТОКАЛИ

*На тези острови гостоприемството днес,
не по-малко, отколкото в древността,
действително е свещен дълг, изпълняван с най-
голяма добросъвестност.*

Професор Анстид

МИНИАТЮРНАТА ДЖУНГЛА

През един топъл, син като перцето на сойка пролетен ден нетърпеливо чаках Теодор, за да отидем да обядваме сред природата и да повървим две-три мили до едно малко езерце, което ни предлагаше чудесни възможности за събиране на животинки. Тези дни с Теодор, „екскурзиите“, както ги наричаше той, изцяло поглъщаха вниманието ми, но сигурно са били много изморителни за него, защото го обсипвах непрекъснато с въпроси — от момента на пристигането му, докато си тръгнеше.

Кабриолетът му се появи с тропот и звън. Теодор беше облечен както винаги в най-неподходящото за нашите занимания облекло: спретнат костюм от туид, хубави лъснати ботуши и сива мека шапка, кацнала перпендикулярно на главата му. Единственото нещо, което беше в разрез с джентълменския му вид, бяха праметнатата през рамо колекционерска чанта, пълна с епруветки и стъкленици, и малката мрежа, закачена на края на бастуна му, от която се показваше бутилчица.

— А, въ! — каза той, като ми стискаше силно ръката. — Как си! Виждам, че сме улучили... въ... хубав ден за екскурзия.

Денят не бе никакво изключение, понеже през този сезон имаше седмици наред хубави дни, но Теодор държеше да го отбележи като някакъв специален дар от боговете на колекционирането. Бързо натъквихме чантата с храната и малките глинени шишета с питие от джинджифил, които мама ни беше приготвила. Нарамихме всичко това заедно с колекционерските ми принадлежности, които бяха малко повече от принадлежностите на Теодор, тъй като трябваше да бъда готов за всякакви изненади.

Свирнах на Роджър и тръгнахме под шарените сенки на окъпаните в слънце маслинови горички. Пред нас се простираше целият остров, изпълнен с пролетна свежест и светлина. По това време на годината маслиновите горички бяха пълни с цветя: бледоцветни анемонии с червени ръбчета на венчелистчетата, като че бяха потапяни във вино; пирамидални орхидеи, сякаш направени от розова глазура;

жълти минзухари, плътни и лъскави като восъчни само да доближиш кибритена клечка до тичинките им и ще пламнат. Обикновено криволичехме по неравните каменисти пътеки между маслиновите дървета и вървахме около миля по път, от двете страни на който се издигаха високи стари кипариси като стотици тъмни четки за рисуване, обсипани с прах. Отбивахме се от пътя, изкачвахме се по билото на едно възвишение и под нас лъсваше езерото, голямо около четири акра. Брегът му беше обрасъл с тръстики, а водата му бе зелена от растения.

Докато се спускахме към езерото, аз вървах пред Теодор и изведнъж спрях, втренчил поглед в поточето край пътеката. То немощно криволичеше надолу към езерото — ранното пролетно слънце бе успяло да го превърне в малка струйка. В коритото му, после нагоре през пътеката и отново в поточето се беше проточило нещо като дебел кабел, сякаш загадъчно одухотворен от свой собствен живот. Като се вгледах по-внимателно, открих, че „кабелът“ бе образуван от стотици малки прашни змийчета. Настоятелно викнах на Теодор и му посочих поточето.

— Аха! — каза той. Брадата му беше настръхнала, а очите му светеха от любопитство. — Ъь, да. Много интересно. Змиорчета.

Попитах какви змии са змиорчетата и защо се движат в колона?

— Не, не. Не са змии. Това са малки змиорки и изглежда, ъь... разбираш ли, се движат към езерото.

Учуден се наведох над дългата колона малки змиорки, които неотклонно се провираха през камъните, тревата и трънливите магарешки бодили. Изглежда, бяха милиони. Кой можеше да предположи, че в тая суха прашна местност ще пълзят змиорки?

— Цялата, ъь... история на змиорката — каза Теодор, като остави колекционерската си чанта на земята и седна на една удобна скала, — е много любопитна. Разбираш ли, в определено време възрастните змиорки напускат езерата и реките, където са живели, и ъь... се отправят към морето. Всички европейски змиорки правят това, а също и северноамериканските. Дълго време беше загадка, къде изчезват. Единственото нещо, ъь... разбираш ли, което учените знаеха, беше, че те никога не се завръщат, но че такива малки змиорки идват и се заселват в същите реки и потоци. Едва след доста време се разбра какво става всъщност.

Той спря и замислено потри брадата си.

— Тези змиорки прекосяват Средиземно море и Атлантическия океан, докато стигнат Саргасово море, което, както знаеш, мие североизточния бряг на Южна Америка. Северноамериканските змиорки, разбира се, нямат толкова много път, но се отправят към същото място. Тук се размножават и умират. Ларвите на змиорките са много интересни, въ... разбираш ли, прозрачни животинки с формата на листа, толкова различни от възрастните змиорки, че дълго време са били класифицирани като друг вид. Същите ларви се връщат бавно към мястото, откъдето са дошли родителите им, и докато стигнат до Средиземно море или до бреговете на Северна Америка, стават като тези.

Тук Теодор млъкна, отново потри брадата си и внимателно вкара края на бастуна си в движещата се колона млади змиорки. Те започнаха да се гърчат с възмущение.

— Изглежда, имат много въ... разбираш ли, силен инстинкт за родното място — каза Теодор. — Трябва да сме на около две мили от морето и въпреки това всички змиорчета си проправят път през тази местност, за да се върнат в същото езеро, което родителите им са напуснали.

Той спря, огледа внимателно наоколо и после посочи с бастуна:

— Пътешествието им е доста рисковано.

Един керкенец летеше като малък черен кръст точно над движещата се колона, спусна се и отлетя, сграбчил с нокти гърчещо се кълбо змиорки.

Докато вървахме покрай колоната, видяхме други грабители: пред нас хвъркнаха ята свраки и чавки и няколко сойки, а с крайчеца на околото си зърнахме червения силует на лисица, побягнала от нас в миртовите храсти.

На брега на езерото дълго обсъждахме кое дърво е най-подходящо — кое ще хвърли най-дебела и хубава сянка по обед, за да оставим под него част от екипировката и храната си. След това приближавахме езерото, въоръжени с мрежичките и кутиите. Тук прекарвахме щастливо до обед. Крачехме бавно и съсредоточено като двойка чапли, търсещи риба, и гребяхме с мрежичките си в пълната с водорасли вода. Теодор беше в стихията си. Нагазил в затънтения край на езерото сред рояк от алени водни кончета, бръмчащи като стрели

край него, той разкриваше загадки с вълшебство, на което би завидял дори Мерлин магьосникът.

В застоялите виненозлатисти води се намираще цяла миниатюрна джунгла. По дъното дебнеха ларвите на водните кончета, хитри като тигри хищници бавно се промъкваха през остатъци от безброй миналогодишни листа. Черните попови лъжички, гладки и лъскави като сладник, се забавляваха в плитчините и наподобяваха стадо дебели хипопотами в африканска река. Многоцветни рояци от микроскопични животинки трептяха и пъплеха като ята екзотични птици в зелените водораслови „гори“, а в мрака на корените, тритони и пиявици се извиваха като огромни змии, издигайки се нагоре настоятелно, ненаситно. Ларвите на ручейниците, във влакнести одежди от клонки, приличаха на мечки, току-що станали от сън. Те пълзяха с премрежени очи през позлатените от слънцето „хълмове и долини“ от мека черна тиня.

— А, ето това тук е доста интересно. Виждаш ли това, въ... това нещо, подобно на личинка? То е ларвата на нощната пеперуда порцеланова огневка. Всъщност май имаш една в колекцията си. Какво? Казват се нощни пеперуди порцеланова огневка заради характерните фигури по крилето си, защото наподобяват печатите, които грънчарите слагат на... въ... разбираш ли, много хубав порцелан — Споуд^[1]. Порцелановата огневка е една от малкото нощни пеперуди с водни ларви. Ларвите живеят под водата, докато... въ... наближи да се превърнат в какавиди. Интересното при този биологичен вид е, че има... въ... нали разбираш, два вида женски. Мъжкият, разбира се, има напълно развити крила и лети, когато се излюпи, и въ... същото се отнася за единия вид от женските. Когато се излюпят, въ... женските от другия вид нямат крила. Те продължават да живеят под водата и плуват с крака.

Теодор направи още няколко крачки по калния бряг, вече изсъхнал и напукан като парчета юфка. От малката върба излетя като син фойерверк земеродно рибарче, а една рибарка се спусна откъм средата на езерото и плавно се зарея на грациозните си сърповидни крила. Теодор потопи сакчето си в пълната с водорасли вода и започна да го движи леко напред-назад, като че галеше котка. После го вдигна нависоко и най-внимателно разгледа през лупа мъничката бутилчица, която висеше на сака.

— Тъ, да, няколко циклопса. Две ларви на комари. Аха, това е интересно. Виждаш ли, тая ларва на ручейник си е направила обвивката изцяло от черупки на охлювчета. Тя е, нали разбираш... извънредно красива. Ах, ето! Тук имаме, мисля... да, да, ето няколко ротатории.

В името на отчаяните си опити да възприема това богатство от знания, попитах какво представляват ротаториите и се възрях през лупата в малката бутилчица, за да видя трепкащите и гърчещи се същества, както ми обясни Теодор.

— Ранните естественици са ги наричали колеловидни животни заради странните им реснички, разбираш ли? Движат се по много особен начин, тъй че изглеждат почти като... въ... разбираш ли... въ... въ... като колелца на часовник. Когато следващия път ми дойдеш на гости, ще ти ги покажа под микроскопа. Действително са много красиви същества. Тия тук, разбира се, са женски.

Естествено, попитах защо трябва всичките да са женски?

— Това е едно от интересните неща за ротаториите. Женските снасят неоплодени яйца... въ... тоест снасят яйца, без да са имали допир с мъжки ротатории. Тъ... въ... разбираш ли, нещо като кокошките. Но разликата е в това, че от яйцата на ротаториите се излюпват други женски, които на свой ред снасят повече яйца, от които... въ... отново се излюпват женски. Но понякога женските снасят по-малки яйца, от които се излюпват мъжки. Ще видиш под микроскопа, че женската има — как да кажа — доста нежно тяло, храносмилателен канал и така нататък. Мъжкият е устроен много по-просто. Друго интересно нещо за тях — Теодор продължи с наслада да разказва чудесия след чудесия, — е, че понякога въ... разбираш ли, когато лятото е горещо или нещо такова и има вероятност езерото да пресъхне, те се спускат на дъното и образуват нещо като твърда черупка около себе си. Това е своеобразна летаргия, защото езерото може да пресъхне м... въ... въ... да кажем седем — осем години, и те просто ще си стоят там в праха. Но щом падне първият дъжд и напълни езерото, те пак се съживяват.

Продължихме да вървим по брега, прокарвайки сакчетата си през баланообразните купчинки жабешки яйца и навързаните като огърлици яйца на красивите жаби.

— Ето... въ... ако вземем лупата, ще видиш една изключително нежна хидра.

През лупата се откри мъничко късче от водорасло, за което бе прикрепено дълго тънко стълбче с цвят на кафе, завършващо с много виещи се нежни пипала. Докато наблюдавах, един закръглен циклопс, който старателно носеше две големи и явно тежки торбички с розови яйца, доплува с няколко стремителни тласъка прекалено близо до виещите се „ръце“ на хидрата. В миг тя го погълна. Преди да изчезне напълно, той направи няколко отчаяни напъна да се измъкне. Знаех, че ако наблюдавах продължително, щях да видя агонията на още циклопси, поглъщани бавно и сигурно като движеща се издутина надолу по тялото на хидрата.

Палещите лъчи на издигналото се в зенита си слънце ни напомняха, че е време за обяд. Връщаме се под нашите маслинови дървета, обядвахме и пиехме питието си от джинджифил. Наоколо се носеше сънливото цвъртене на новоизлюпените цикади, което наподобяваше звуците на цитра, и нежното въпросително гукане на гугутките. В прохладната сянка на маслините мъничките мравки, черни и лъскави като хайвер, събираха трохите по опадалите миналогодишни маслинови листа, изсъхнали, обагрени в ореховокафяво и бананово жълто, с накъдрени краища като бисквити. По склона зад нас минаваше стадо кози под скръбния звън на хлопатара на козела — водач. Чувахме хрупането на козите, които безразборно унищожаваша всеки свеж лист, който можеха да достигнат. Водачът дойде при нас и ни загледа със зли жълти очи, като сумтеше и въздишаше дълбоко. Дъхаше на мащерка.

— Не трябва, въ... нали разбираш, да ги оставят без надзор — каза Теодор и леко побутна козела с бастуна си. — Козите нанасят повече вреда на околната растителност, отколкото почти всички други животни.

Козелът избля язвително и се отдалечи, послушно следван от целия си пакостлив отряд.

Полежавахме около час, докато ни се смелеше храната, загледани през сплетените маслинови клони нагоре в небето, нашарено с мънички бели облачета, като отпечатъци от детски пръстчета по син заскрежен зимен прозорец.

— Е... — казваше накрая Теодор и ставаше, — мисля, че може би трябва... разбираш ли, просто да видим какво може да ни предложи отвъдната страна на езерото.

И така още веднъж започвахме да обикаляме бавно брега. Епруветките, бутилките и бурканите ни постепенно се изпълваха с блясъка на микроскопични животинки, а картонените и тенекиените ми кутии и чанти — с жаби, малки водни костенурки и много бръмбари.

— Предполагам — казваше накрая Теодор, поглеждайки към залязващото слънце, — предполагам... нали разбираш, че трябва да си тръгваме.

С мъка мятахме на гръб вече съвсем натежалите колекционерски чанти и се отправяхме към къщи, капнали от умора. Роджър, изплезил език като розово знаме, подтичваше въздържано пред нас. Щом стигнехме във вилата, разквартирувахме улова си. После си почивахме и обсъждахме работата през деня, изпивахме огромни количества силен топъл чай и се тъпчехме със зачервени горещи кифлички, които мама току-що изваждаше от фурната.

Веднъж отидох на езерото без Теодор и съвсем случайно хванах животинче, за което бях мечтал отдавна. Като извадих мрежичката си от водата и внимателно започнах да разглеждам заплетената маса водорасли, неочаквано открих, че в тях се бе спотаил един паяк. Възторгът ми нямаше граници, защото бях чел за това интересно същество, известно като един от най-необикновените видове паяци в света поради съвсем своеобразния му начин на живот във водата. Беше дълъг около половин инч и имаше неясно изразени сребристи и кафяви петна. Победоносно го сложих в една тенекиена кутия и внимателно го занесох вкъщи.

Подготвих аквариум с пясъчно дъно и го украсих с клонки и езерни водорасли. Поставих паяка на една щръкнала над водата вейка и започнах да го наблюдавам. Той се спусна по клонката, потопа се във водата и веднага доби ярък и красив сребрист цвят поради многобройните мънички мехурчета въздух, които се задържаха около космите на тялото му. След това потича около пет минути напред-назад под водата, за да „изучи“ всички клонки и водорасли, преди да си избере място за „строеж“ на жилище.

Понеже водният паяк е най-ранният „изобретател“ на водолазния звънец, седях втрънен в аквариума, за да разбера как го прави. Паякът свърза първо водораслите и клонките с няколко дълги нишки паяжина. Те трябваше да служат за котви. После застана приблизително по средата между тях и започна да плете несиметрична елипсовидна плоска, общо взето, традиционна паяжина, но по-нежна, нещо като примка. Това му отне около два часа: той плете, докато конструкцията го задоволи. Сега предстоеше да достави въздух. Паякът извърши многократни пътешествия до повърхността — излизаше отгоре, а на връщане вкарваше във водата въздух с повърхността на тялото си — то ставаше сребристо от въздушните мехурчета. После изтичваше надолу, заставаше под паяжината, гладеше тялото си с крачетата и се освобождаваше от въздушните мехурчета, които се издигаха. Паяжината веднага ги впримчваше. След пет — шест такива операции всички мънички мехурчета се сляха в един голям мехур. Паякът донасяше все повече въздух и мехурът ставаше все по-голям и по-голям и започна да избутва паяжината нагоре, докато накрая паякът постигна целта си: във водата увисна въздушен купол с формата на камбана, здраво закотвен с нишките между водораслите и клонките. Сега домът на паяка беше готов за удобен живот, без дори да се налагаха чести посещения до повърхността, защото въздухът в „камбаната“ щеше да се опреснява от кислорода, освобождаван от водораслите, а въглеродният двуокис, който се отделя от паяка, щеше да се просмуква през „стените“ на „къщата“ му.

Седях, гледах този великолепен образец на майсторство и се чудех как първият воден паяк бе успял да измисли такъв находчив начин за живот под водата. Но способността да живее в „собственоръчно“ направената си подводница не е единствената чудновата особеност на този вид паяк. За разлика от много други видове мъжкият е около два пъти по-голям от женския и след като се съешат, „жена“ му не може да го излапа, както често се случва в съпружеския живот на паяците. По големината разбрах, че моят паяк е женски, и ми се стори, че коремът му е доста надут. Предположих, че очаква щастливо събитие, и се постарях да му осигуря голямо количество добра храна. Той обичаше дебели зелени дафнии, които хващаше много умело, когато плаваха покрай него. Но вероятно любимата му храна бяха току-що излюпените питомци на тритоните,

които нападаше без колебание, въпреки че бяха доста обемиста плячка. Каквото и да уловеше, паякът го занасяше в „камбаната“ си и сладко го изяждаше.

После настъпи денят, когато паякът се зае да разшири „камбаната“. Той не бързаше с тази работа, която му отне два дни. Когато погледнах една сутрин в аквариума, за своя радост открих, че в „детската стая“ имаше топка от яйца. В съответния срок те се излюпиха в миниатюрни копия на майка си. Скоро имах повече водни паяци, отколкото ми трябваша и с възмущение установих, че без абсолютно никакво родителско чувство майката апетитно си хапваше от собствените си рожби. Бях принуден да преместя малките в друг аквариум, но когато пораснаха, те започнаха да се изяждат взаимно; затова накрая просто си оставих два, които изглеждаха „най-интелигентни“, а останалите отнесох до езерото и ги пуснах във водата.

По време на увлечението ми по водните паяци пристигна Свен Олсън. За ужас на мама Лари канеше тайфи от художници, поети и писатели у нас, без да я пита. Свен Олсън бе скулптор и в известна степен ние знаехме за посещението му — той няколко седмици поред ни бомбардираше с противоречиви телеграми, които бяха докарали мама до лудост, защото трябваше постоянно да застила и да раздига леглото му. Мама и аз пиехме спокойно чай на верандата, когато един кабриолет се появи по алеята, приближи до къщата и спря. Отзад седеше огромен човек, който в лице поразително приличаше на реставрираните образи на неандерталец. Носеше бяла фланелка, широк, ярко кариран голф и сандали. Върху голямата си глава имаше сламена шапка с широка периферия. Две дупки на дъното ѝ напомняха, че е била предназначена за кон. Свен Олсън слезе трмаво от кабриолета с голяма смачкана пътна чанта в ръка и акордеон през рамо. Мама и аз отидохме да го посрещнем. Той свали шапката си със замах и се поклони, показвайки, че огромният му череп бе напълно лишен от коса, с изключение на един особен, побелял проскубан кичур на врата му, който беше като опашка на патица.

— Госпожа Даръл? — попита той, вторачвайки се в мама с детински сини очи. — Очарован съм да се запозная с вас. Казвам се Свен.

Той говореше безупречен английски, почти без акцент, но гласът му бе доста необикновен — между плътен мек баритон и треперещ фалцет, като че мутираше въпреки напредналата възраст на Свен. Той протегна голямата си бяла ръка с форма на лопата към мама и още веднъж се поклони.

— Е, радвам се, че най-накрая успяхте да дойдете — каза мама приветливо и лицемерно. — Моля, влезте да пийнете чай.

Взех акордеона и ръчната му чанта и заедно отидохме на верандата. Пихме чай и се оглеждахме внимателно. Настъпи дълго мълчание. Свен дъвчеше парче препечен хляб и от време на време се усмихваше нежно на мама. Тя му отвърщаше също с усмивка и отчаяно си блъскаше главата да измисли подходяща интелектуална тема за разговор. Свен глътна парче препечен хляб и се закашля силно. Очите му се напълниха със сълзи.

— Много обичам препечен хляб — каза той, задъхвайки се. — Просто го обожавам. Но винаги се задавам от него.

Напоихме го с още чай и след малко кашлицата му премина. Той се наведе напред, прибра в скута си огромните си ръце, белеещи се на фона на отвратителната шарка на голфа му, и отправи въпросителен поглед към мама.

— Имате ли — попита той, изпълнен с очакване, имате ли случайно наклонност към музиката!

— Ами — каза мама стреснато и очевидно обзета от ужасно подозрение, че ако каже „да“, Свен може да я помоли да изпее нещо, — обичам музиката, разбира се, но... не мога да свиря на нищо.

— Дали — каза Свен неуверено, — ще имате нещо против да ви изсвиря нещо?

— А, въ, не, разбира се. Би било чудесно!

Свен я погледна с нежни сияещи очи, взе акордеона си и разкопча ремъка му. Разтегна го като гъсеница и той издаде звук, подобен на финален магарешки рев.

— Нагълтал се е с морски въздух — обясни Свен и нежно го помилва.

Той намести акордеона по-удобно, подпря го на широкия си гръден кош, внимателно нагласи дебелиите си като кебапчета пръсти върху клавишите, затвори очи и засвири. Мелодията беше много сложна и странна. По грозното лице на Свен се изписа такъв възторг,

че ме напуши смях и трябваше да хапя вътрешните страни на бузите си, за да не се разсмея. Лицето на мама изразяваше ледена учтивост, като на някакъв световноизвестен диригент, принуден да слуша рецитала на изпълнител на пищялка.

Мелодията завърши с пронизителни и нехармонични тонове. Свен въздъхна с истинска наслада, отвори очи и се усмихна на мама:

— Бах е прекрасен!

— О, да! — каза мама с добре престорено въодушевление.

— Радвам се, че ви харесва. Ще ви посвирия още.

И така през следващия час мама и аз седяхме като хванати в капан, а Свен свиреше мелодия след мелодия. Всеки път, когато мама се опитваше да стане, за да подири някакво спасение, Свен вдигаше една от огромните си ръце, като че спираше поток от въображаемо пътно движение, и лукаво казваше „Само още едно парче!“, а мама се отпускате обратно на стола с треперлива усмивка.

С голямо облекчение посрещнахме останалите членове на семейството. Лари и Свен затанцуваха в кръг, зареваха като бикове и бурно се запрегръщаха. После Лари замъкна Свен в стаята си. Там дълго приказваха в уединение и понякога избухваха във внезапен смях.

— Какво представлява той? — попита Марго.

— Ами, всъщност не знам, миличка — отговори мама. — Откакто е дошъл, все свири.

— Свири ли? — попита Лесли. — На какво свири?

— На латерната си или както там го наричате рече мама.

— Господи — каза Лесли. — Не мога да понасям тия неща. Дано не почне да свири из цялата къща.

— Не, не, миличък, сигурна съм, че няма — отвърна бързо мама, но тонът ѝ не беше убедителен.

Точно в този миг Лари се появи на верандата:

— Къде е акордеонът на Свен? Искат да ми изсвири нещо.

— Боже господи — изпъшка Лесли. — Ето на. Нали ви казах!

— Нали няма да свири на този акордеон през цялото време, миличък? — попита мама. — Вече ни изнесе едночасов концерт и главата ми ще се пръсне.

— Разбира се, няма да свири през цялото време каза раздражено Лари, като взе акордеона. — Просто иска да ми изсвири една мелодия.

А на вас какво ви свири?

— Много странна музика — отговори мама. — От някакъв човек, нали се сещаш, има нещо общо с дърветата.

До края на деня се измъчихме, най-меко казано. Репертоарът на Свен бе явно неизчерпаем и по време на вечерята той настоя да ни възпроизведе как са се хранили войниците в шотландска крепост, като неуморно маршируваше около масата и свиреше един от по-немелодичните шотландски танци. Съпротивителните сили на семейството бяха към края си. Дори Лари изглеждаше доста загрижен. Без задръжки и с ясни отношения към хората Роджър обобщил мнението ни за изпълнението на Свен, като отметна назад глава и зави тъжно — нещо, което правеше само когато свиреха националния химн.

Три дни след пристигането на Свен вече свикнахме до известна степен с акордеона му, а самият той ни очарова. Излъчваше някаква наивна доброта — каквото и да направеше, човек не можеше да му се сърди, както не може да се сърди на бебе, което си е подмокрило пелените. Той бързо спечели симпатиите на мама с това, че бе страстен готвач. Носеше огромна тетрадка с кожена подвързия, в която си записваше рецепти за ястия. Свен и мама прекарваха с часове в кухнята — взаимно се учеха как да приготвят любимите си ястия, и резултатите не закъсняха: яденето беше толкова вкусно и в такива огромни количества, че ни се явиха киселини и почувствахме неразположение.

Около седмица след пристигането си, Свен влезе една сутрин случайно в стаята, която гордо наричах свой кабинет. В тази голяма вила имахме толкова много стаи, че бях успял да накарам мама да ми отдели една специално за мен, в която можех да държа всичките си животни.

По това време менажерията ми беше доста богата. В нея влизаше бухалът Одисей, който прекарваше по цял ден кацнал на корнизата над прозореца, като имитираше гниец маслинов пън и от време навреме с изражение на голяма надменност цвъкваше по някоя курешка на вестника, разстлан под него. Контингентът на кучетата се увеличи на три — едно селско семейство ми подари за рождения ден двойка малки мелези. Заради абсолютно недисциплинираното им поведение ги бяхме кръстили Пикльо и Посерко. Имах цели редици буркани, някои с животни в денатуриран спирт, а други с микроскопична фауна.

Притежавах и шест аквариума, в които живееха много тритони, змии и жаби. Купища кутии със стъклени похлупаци съдържаха пеперуди, буболечки и водни кончета. За моя изненада Свен прояви голям, почти благоговееен интерес към колекцията ми. Поласкан от такова отношение към любимата ми менажерия, аз го разведох навсякъде и му показах всичко. Дори, след като го заклев да пази тайна, му представих семейство мънички скорпиони с шоколаден цвят, които бях вмъкнал скришом в къщата. Най-силно впечатление му направи подводната камбана и той стоя дълго пред аквариума, втренчил големите си сини очи в паяка, който ловеше плячка и я носеше под купола си. Свен прояви такъв ентузиазъм, че си позволих с известна нерешителност да му предложа да се разходим в маслиновите горички и да му покажа някои от животните в естествената им среда.

— Колко любезно от твоя страна! — голямото му грозно лице светна от радост. — Няма ли да ти преча?

Уверих го, че няма.

— Тогава ще дойда с удоволствие. С най-голямо удоволствие.

И така, през останалото време от гостуването му изчезвахме след закуска от вилата и прекарвахме по няколко часа в маслиновите горички.

В деня на заминаването на Свен — той тръгваше с вечерния кораб — организирахме малък прощален обяд в негова чест и поканихме Теодор. Очарован, че има нова публика, Свен веднага изнесе на Теодор половинчасов рецитал от творби на Бах.

— Тъ — каза Теодор, когато Свен свърши, — знаете ли, тъ... знаете ли някои други мелодии?

— Само назовете някоя, докторе — Свен сърдечно разтвори ръце, — и ще ви я изсвирия.

За момент Теодор се замисли, поклащайки се на краката си.

— Да знаете случайно, тъ... една песен, която се нарича „В града има една механа“? — плахо попита той.

— Разбира се! — каза Свен и веднага поде началните тонове на песента.

Теодор пееше с жар, брадата му стърчеше, очите му светеха. Когато песента свърши, Свен, без да спира, продължи с „Клементайн“. Окуражена от филистерското отношение на Теодор към Бах, мама

попита Свен дали знае „Ако бях кос“ и „Песента на чекръка“, които бяха незабавно и превъзходно изпълнени.

После пристигна кабриолетът, за да отведе Свен на пристанището, и той с насълзени очи прегърна нежно всеки от нас. Качи се на задната седалка с пътната чанта в ръка и скъпоценния си акордеон в скута и непрекъснато ни маха, докато кабриолетът изчезна по пътя.

— Какъв мъжествен човек! — каза със задоволство мама, когато се прибрахме. — Досуц от старата генерация.

---

[1] Английски грънчар (1754–1827), който през 1799 г. пръв е създал вид тънък порцелан, носещ неговото име. — Б.пр. ↑

СЕПИИ И РАЦИ

Всяка сутрин, когато се събудех, по стените на спалнята ми имаше тигрови шарки от слънцето, което надзърташе през капациите на прозорците. Както обикновено, кучетата, примъкнали се в леглото ми през нощта, без да ги усетя, заемаха повече от полагаемата им се площ и спяха дълбоко и спокойно. Край прозореца се мъдреше Одисей, обърнат към сноповете златиста слънчева светлина с присвити очи в знак на гневно неодобрение. Отвън се чуваха дрезгавото, подигравателно кукуригане на петле и тихото шумолене на кокошките (звук, наподобяващ клокочеща овесена каша), които кълвяха под портокаловите и лимоновите дървета. Носеше се далечен звън на хлопатари. Вrabчетата под стрехите пронизително чуруликаха, а внезапният глъч от пресипнали умолителни писукания показваше, че лястовичката е донесла нещичко за ядене на челядта си в гнездото под прозореца ми. Отмятах чаршафа и изхвърлях кучетата на пода. Те се отърсваха, протягаха се с прозявка и изваждаха розовите си езици, завити като листа на екзотични растения. Отивах до прозореца и разтварях капациите. Облегнат на перваза, докато очите ми свикнеха със светлината, подлагах голото си тяло на топлите ласки на утринното слънце и замислено чешех розовите „печати“, които кучешките бълхи бяха оставили върху кожата ми. После поглеждах над сребристите маслинови дървета към брега и синьото море, от което ме делеше около половин миля. Точно на този бряг от време на време рибарите издърпваха мрежите си. Това винаги представляваше голяма съблазън за мен, тъй като мрежата, изтеглена на брега от дълбините на синия залив, съдържаше многобройни очарователни морски животни, които иначе бяха недостижими.

Щом видех някоя малка рибарска лодка да се люлее над водата, бързо се обличах и с колекционерските си принадлежности хуквах през маслиновите горички надолу по шосето, към брега. Познавах почти всички рибари по име, но с един от тях — висок силен младеж с четинеста кестенява коса, имах специални приятелски отношения. Както можеше да се предполага, той носеше едно от най-често

срещаните имена — Спиро, от Спиридон, и за да го различавам от другите Спиридоновци, които познавах, нарекох го Кокино, или червен. Кокино много обичаше да ме снабдява с разни животни. Самият той изобщо не се интересуваше от тях, но се радваше, че ми доставя голямо удоволствие.

Когато един ден отидох на брега, мрежата беше изтеглена наполовина. Рибарите, с орехов тен на кожата, дърпаха мокрите въжета и забиваха в пясъка разтворените пръсти на краката си за по-голяма устойчивост, докато изваждаха тежката мрежа от морето.

— Твое здраве, кирие^[1] Джери! — извика ми Кокино и размаха голямата си покрита с лунички ръка за поздрав. Рошавата му коса проблясваше на слънцето като пламък. — Днес ще имаш чудни животинки, защото хвърлихме мрежата на ново място.

Клекнах и търпеливо зачаках на пясъка, докато рибарите, с приказки и шеги, равномерно дърпаха въжетата.

Скоро в плитчините се показа дъното на мрежата, където се виждаха бляскащи и трептящи риби. Изтеглената на пясъка мрежа бе като жива, пулсираща маса, която издаваше постоянен, пърпорещ в стакато звук от безнадеждно пляскащите опашки на рибите. Целият улов се исипваше в кошници. Имаше най-различни риби — червени, бели, с виненочервени ивици, риби скорпиони — преливащи в многобагрен гоблен. Намираше се и по някой октопод или сепия, със злокобен вид и уплашен израз на разтворените си подобни на човешки очи. Щом рибарите извадеха всичко, което можеше да се използва за ядене, идваше моят ред.

На дъното на мрежата имаше огромна купчина камъни и водорасли и точно тук ловях трофеите си. Веднъж намерих плосък камък с прикрепен към него чисто бял корал. Приличаше на малко буково дръвче през зимата — с оголени, безлистни, като че покрити със сняг клони. Понякога откривах морски звезди, дебели почти колкото пандишпан, но със закръглени, а не заострени и удължени лъчи както при обикновените. Тия морски звезди имаха блед сиво-бежов цвят и ярки алени петна. Веднъж намерих два интересни криви рака, чиито щипци и крака в прибрано положение прилягаха с безупречна точност към тялото. Раците имаха ръждивочервена шарка на гърба си, която доста приличаше на човешко лице. Това очевидно не беше защитна окраска и щом можеха да се движат по морското дъно в

такава крещяща премяна, трябваше да се предполага, че нямат много врагове.

Бях почнал да ровя в един голям куп водорасли, когато Кокино, след като беше наслагал всичката риба в кошниците, дойде да ми помага. Имаше обикновения асортимент от мънички, къси колкото кибритена кутия калмари, риби игли, криви раци, раци морски паяци и различни дребни риби, които не бяха успели да избягат през дупките на мрежата. Изведнъж Кокино изсумтя приятно изненадан, измъкна нещо от заплетеното валмо водорасли и ми го поднесе на загрубялата си длан. Просто не вярвах на очите си — морско конче. Кафяво-зеленикаво, с прецизно наредени плочици във вид на пръстени, то лежеше в дланта на Кокино като някакво подобие на шахматна фигура, зяпнало с чудатата си стърчаща муцунка, а опашката му неистово се завиваше и се развиваше. Бързо го грабнах и го потопих в буркан, пълен с морска вода, а в душата си горещо се молех на свети Спиридон да му спаси живота. За моя радост то се съвзе и сякаш увисна във водата, а мъничките перки от двете страни на конската му глава трептяха толкова бързо, че не се виждаха. След като се уверих, че животът му е във от опасност, започнах да ровя във водораслите със страстта на златотърсач, който е намерил къс самородно злато в коритото на реката. Старанието ми беше възнаградено — след няколко минути вече шест различно големи морски кончета плаваха провиснали в буркана. Замаян от сполуката си, набързо се сбогувах с Кокино и другите рибари и тичешком се прибрах вкъщи.

Тук най-безцеремонно лиших от подслон четиринадесет слепока и узурпирах аквариума им, за да настаня новия си улов. Знаех, че в буркана морските кончета ще останат без кислород, поради което трябваше да действам бързо, за да ги запазя живи. Изтичах до брега с аквариума, измих го внимателно, напълних дъното с пясък и бегом го отнесох във вилата. Трябваше да ходя три пъти с кофи до морето, за да нося вода за аквариума. Когато излях в него и последната кофа, бях толкова изморен, че започнах да се питам дали заслужава да се трепя толкова заради морските кончета. Щом обаче ги преместих в аквариума, разбрах, че трудът ми не бе отишъл напразно. В пясъка на дъното бях забил маслиново клонче. След като цопнаха във водата, морските кончета се окопитиха и се понесоха из аквариума като пуснати в полето понита. Перките им се движеха толкова бързо, че не

се виждаха — сякаш всяко морско конче се движеше със скрито моторче. След като обиколиха в галоп новата си територия, те се насочиха към маслиновото клонче, нежно увиха опашките си около него и застанаха мирно.

Морските кончета пожънаха мигновен успех. Те бяха може би единствените животни, които семейството ми посрещна с единодушно одобрение. Дори Лари идваше тайно в стаята ми, за да ги гледа как плуват прави като свещ и се клатят напред-назад в аквариума. Отнемаха ми много време, защото установих, че морската вода бързо се разваля, и за да я сменям, трябваше да ходя с кофи до морето по четири — пет пъти на ден. Въпреки умората бях доволен, че не се отказах, защото иначе нямаше да стана свидетел на много интересно нещо.

Едно от морските кончета явно беше възрастно — почти черно и с добре издуто коремче. Отдадох това просто на възрастта. Една сутрин забелязах, че коремчето му беше цепнато, като порязано с ножче за бръснене. Чудех се дали морските кончета не се бяха били и какво бяха използвали за оръжие, защото изглеждаха съвсем беззащитни. За моя голяма изненада цепнатината се разтвори и от нея изплува мъничко крехко копие на морското конче. Не можех да повярвам на очите си, но щом първото конче бебе се появи и увисна в бистрата вода, се появи още едно, после още едно и още едно, докато се събраха двадесет миниатюрни морски кончета, плувачи около огромния си родител като някакъв малък облак. Ужасен да не би големите морски кончета да изядат новородените, приготвих бързо още един аквариум и сложих в него, според наивните си представи, майката и рожбите ѝ. Поддържането на два аквариума бе херкулесова задача и аз започнах да се чувствам като кон в руднична шахта. Въпреки това твърдо бях решил да не се отказвам до четвъртък, когато Теодор идваше на чай, и да му покажа придобивките си.

— Аха — каза той, надничайки в аквариума с професионален жар, — наистина са извънредно интересни. Разбира се, според книгите морските кончета се срещат в нашия район, но лично аз, въ... нали разбираш... никога не съм виждал.

Показах му майката и рояка нейни рожби.

— Не, не. Това не е майката, това е бащата.

Отначало помислих, че се шегува, но Теодор обясни, че когато женската снесе оплодените яйца, мъжкият ги прибира в специална торба, където те се развиват и излюпват. Така че това, което си мислех за горда майка, всъщност беше гордият баща.

Скоро работата по поддържането на „конюшната“ с микроскопичен морски „фураж“ и свежа морска вода стана непосилна и затова с голямо нежелание трябваше да изсипя аквариумите в морето и да освободя кончетата.

Кокино не само ми осигуряваше животни от мрежата си, но ми показва и един от най-оригиналните начини за риболов — нещо, което никога не бях виждал.

Един ден го срещнах на брега, когато слагаше в малката си разнебитена лодка газена тенекия, пълна с морска вода. На дъното лежеше голяма сепия, която имаше много сантиментален вид. Кокино я беше завързал с канап там, където главата се съединява с огромното ѝ яйцевидно тяло. Попитах го къде ще ходи. На лов за сепии! Учудих се, понеже в лодката нямаше никакви въдици, мрежи или дори прът с тризбец. Как тогава щеше да лови сепии!

— С любов — каза загадъчно Кокино.

Чувствах за мой дълг да изуча всеки начин за лов на животни и помолих Кокино да ме вземе със себе си, за да видя този тайнствен начин на риболов. Гребяхме навътре в синия залив, докато стигнахме до кристално бистра вода. Кокино хвана края на канапа, с който беше вързана сепията, и го закачи внимателно за големия пръст на крака си. После вдигна сепията и я пусна отстрани на лодката. За момент тя се задържа на повърхността на водата, като ни гледаше недоверчиво, после, изхвърляйки пръски вода, се шумугна с последователни резки тласъци, като влачеше канапа след себе си, и скоро изчезна в сините дълбини. Канапът бавно потъна във водата и после се опъна на пръста на Кокино. Той запали цигара и приглади косата си.

— Сега — той се ухили, — ще видим какво може да прави любовта.

Кокино хвана греблата и подкара бавно и леко лодката в залива, като спираше често и се втрещваше в канапчето. Изведнъж изсумтя, остави греблата под ъгъл, като крила на нощна пеперуда, сграбчи канапа и започна да го тегли. Наведох се над бистрата вода и се взрях да видя края на опънатото черно въженце. Скоро от дълбините се

появи мътно петно, Кокино задържа по-бързо въженцето и сепията се показа. Когато я изтегли на повърхността, с изумление видях, че това бяха две сепии, вкопчени в страстна прегръдка. Кокино бързо ги издърпа до лодката и с рязко движение на канапа ги стовари на дъното. Мъжкят бе тъй заплепен от любимата си, че дори резкият преход от водните му чертози във въздуха не му направи никакво впечатление. Така здраво се бе усукал в женската, че Кокино с мъка го отдели и го пусна в тенекията с морска вода.

Този съвсем необикновен начин за риболов много ми хареса, макар че дълбоко в себе си го мислех за малко непочтен. Приличаше ми на излавяне на кучета с помощта на разгонена кучка, вързана на дълга каишка. За един час хванахме пет мъжки сепии в сравнително малък район на залива. Учудих се, че има толкова много, понеже обикновено трудно се намират, освен ако отидеш на нощен риболов. През цялото време женската сепия изпълняваше ролята си със стоическо безразличие, но все пак чувствах, че трябваше да бъде възнаградена. Убедих Кокино да я пусне на свобода, което той стори с явно нежелание.

Попитах го как бе разбрал, че женската привлича мъжките, а той вдигна рамене.

— Сега му е времето — отговори Кокино.

— В такъв случай можеш ли да вържеш всяка женска на края на въженце и да разчиташ на успех?

— Да — каза Кокино. — Но, разбира се, някои женски сепии, както и някои жени, са по-привлекателни от други и затова с тях се получават по-добри резултати.

Главата ми се замая при мисълта за сравняване на женските достойнства на две сепии. Съжالياвах, че този метод не можеше да се използва при други животни. Много ме блазнеше например идеята да пусна във водата вързано за един конец женско морско конче и после да изтегля цяла свита от страстно вкопчени в него мъжки морски кончета. Доколкото ми бе известно, Кокино беше единственият, който практикуваше този своеобразен вид риболов, вероятно непознат на други рибари. Всички, на които после разказвах за този метод, посрещаха думите ми с явно недоверие.

Начупената брегова линия близо до вилата създаваше условия за съществуването на истинско богатство от морски животни. Морето бе

сравнително плитко и удобно за моите ловни експедиции. Успях да придумам Лесли да ми направи лодка, което много ме улесни. Този „плавателен съд“ беше почти кръгъл, с плоско дъно и със силно наклонен десен борд. След магарето това беше най-любимото ми нещо. Напълвах дъното на лодката с буркани, тенекиени кутии и сакове, вземах голям пакет храна и потеглях, придружен от екипажа си — Пикльо, Посерко и Роджър, а от време на време, когато проявяваше благосклонност да ни придружи, идваше и бухалът ми Одисей. Прекарвахме горещите безветрени дни в изследване на отдалечени малки заливчета и скалисти архипелази, покрити с водорасли. По време на тези експедиции имахме много интересни приключения. Веднъж открихме огромно множество охлюви морски зайци, които бяха покрили близо цял акър земя. Те имаха яркочервени яйцевидни тела, изящен „плисиран волан“ и две странни издутини на главата, които всъщност удивително приличаха на дългите уши на заек. Бяха стотици — всички пълзяха по скалите и през пясъка към южната част на острова. Понеже нито се докосваха, нито проявяваха някъде интерес един към друг, предположих, че не се събират, за да се съешават, а се преселват някъде другаде.

Друг път група отегчени едри и добродушни делфини ни завариха, когато бяхме на котва в един малък залив. Вероятно привлечени от приветливия оранжев и бял цвят на моята лодка, те започнаха да играят около нас: подскачаха и се гмуркаха, приближаваха се успоредно на лодката с ухилените си муцуни и ни отправяха дълбоки страстни въздишки. Един млад делфин, по-смел от възрастните, дори се гмурна под лодката и почувствахме как гърбът му се отърка о плоското ѝ дъно. Вниманието ми бе раздвоено от една страна, се наслаждавах на очарователната гледка, а от друга потушавах бунта на моя екипаж. Всички реагираха на пристигането на делфините по свой, индивидуален начин. Пикльо, който никога не се бе проявявал като хладнокръвен воин, беше оправдал най-невъздържано името си и скимтеше свит, треперещ при носа на лодката. Посерко реши, че единственият начин да спаси живота си е да напусне кораба и да преплува до брега. Наложих се да употребя сила, за да задържа него и Роджър, който беше убеден, че само да му разреша да скочи в морето и щеше за секунда да избие всички делфини.

По време на една от тези експедиции намерих великолепен трофей, който стана косвена причина да дадат Лесли под съд, въпреки че тогава изобщо не можех да допусна това. Цялото семейство беше в града, с изключение на Лесли, който се лекуваше от много силен пристъп на дизентерия. Беше първият ден, в който се чувстваше малко по-добре, и той лежеше на канапето в гостната, слаб като котенце, сърбаше леден чай и четеше голям наръчник по балистика. Уведоми ме по съвсем недвусмислен начин, че не желае да се мотая наоколо и да му досаждам, и понеже не исках да ходя в града, изведох кучетата с лодката.

Както си гребях, зърнах в тихите води на залива нещо, което ми се стори като жълти водорасли. Винаги си струваше да изследвам водораслите, защото неизменно съдържаха многобройни морски обитатели, а понякога, когато имах късмет — доста едри животни. Затова подкарах лодката нататък. Като понаближих, водораслите заприличаха на жълтеникаво оцветен камък. Но можеше ли камък да плава? Взрях се по-внимателно и за моя радост, колкото и невероятно да ми се струваше, установих, че това е доста голяма морска костенурка. Прибрах греблата, накарах кучетата да млъкнат, настаних се на носа и зачаках напрегнато, докато лодката дрейфуваше все по-близо и по-близо. Костенурката се носеше по повърхността на водата, разперила крака. Тя бе заспала дълбоко. Целта ми беше да я хвана, преди да се събуди. Сакчетата и разнообразните ми други принадлежности в лодката не можеха да ми послужат, защото морската костенурка беше дълга около три фута. Реших, че единственият начин да я улова бе да се гмурна към нея, да я сграбча и да я вкарам някак в лодката, преди да се събуди. Поради силното ми вълнение и през ум не ми мина, че толкова едра морска костенурка е много силна и че няма да се предаде без бой. Когато лодката стигна на около шест метра, поех въздух и се гмурнах. Ориентирах се да действам под костенурката, за да ѝ пресека пътя, така да се каже. Хвърляйки се в хладката вода, отправих кратка молитва да не я събудя с шумното си гмуркане. Молах се също да бъде прекалено сънена, за да не може да предприеме бързо отстъпление. Бях се гмурнал дълбоко и се обърнах на гръб — над мен като огромна златна монета беше морската костенурка. Изплувах към нея и я сграбчих за предните крака, които се показваха от черупката ѝ като мазолести сърпове. За мое учудване, дори и сега тя не се събуди.

Когато задъхан показах глава над водата, като продължавах да стискам краката ѝ, цялата тая загадка изведнъж се изясни — морската костенурка бе умряла доста отдавна, както подсказваха носът ми и многобройните мънички риби, които си зобаха от люспестите ѝ крайници.

Малко се разочаровах, но по-добре мъртва морска костенурка, отколкото никаква. Ето защо с мъка я докарах до лодката, където здраво завързах единия ѝ крак. Кучетата бяха много заинтригувани, като си въобразяваха, че това е някакъв вкусен екзотичен деликатес, доставен специално за тях. Поради формата ѝ лодката не беше никак лесна за управление, а сега проявяваше склонност да плава в кръг около безжизненото тяло на морската костенурка. Въпреки това след едновременно усилено гребане пристигнахме благополучно на кея. Завързах лодката и издърпах плячката си на брега, за да я разгледам внимателно: морска костенурка. От черупката на този вид правят рамки за очила, а понякога излагат препарирани екземпляри по витрините на магазините за оптически стоки. Масивната ѝ глава с голяма сбръчкана гуша от жълта кожа и с нос като човка приличаше поразително на ястреб. Черупката ѝ беше олющена вероятно от океанските бури или от зъбите на акули и тук-там беше украсена със снежнобели гроздчета от малки балануси. Долната ѝ част — бледо нарцисово жълта, мека и гъвкава — наподобяваше дебел влажен картон.

Наскоро бях правил продължителна и много интересна дисекция на речна костенурка и реших, че сега имам идеална възможност да сравня вътрешната анатомия на сладководната и на морската костенурка. Изкачих се по склона, взех назаем ръчната количка на градинаря, пренесох с нея моя трофей до къщата и го изложих за поклонение на предната веранда.

Знаех, че ще има неприятни последици, ако се опитам да извърша дисекцията вътре във вилата, но мислех, че никой нормален човек не би имал нещо против да разрежа морската костенурка на предната веранда. Приготвих си тетрадка, различни триони, скалпели и бръснарски ножчета, подредени като в операционна зала, и се залових за работа.

Установих, че мекият жълт коремен щит се отделя много полесно, отколкото при речната костенурка, който ми отне три четвърти

час, докато го прережа с трион. Когато освободих пластрона и го вдигнах като похлупак на тенджерата, се откриха всички възхитителни тайни на вътрешните органи на морската костенурка — многоцветни и вмирисани до краен предел. Обзе ме такова любопитство, че миризмата изобщо не ми направи впечатление. Кучетата ми обаче, които обикновено приемаха оборския тор за източник на идеален аромат, придаващ пикантност на любопитните им вълнения, започнаха непрекъснато да кихат и изчезнаха с единодушно възмущение. За мое щастие открих, че костенурката е женска: имаше много яйца, големи почти колкото топки за пинг-понг, меки и оранжеви като цвят на латинка. Преброих ги — четиринадесет. Внимателно ги наслагах в лъскава лепкава редица на плочите. После се заех с голямата купчина черва и реших, че трябва да запиша точната дължина на този изумителен вътрешен механизъм във вече изцапаната ми с кръв тетрадка. Със скалпел ги отделих от задния отвор на костенурката и започнах да ги вадя. Струваше ми се, че нямат край, но най-после успях да ги простра на верандата в низ намотки и извивки като някаква „пияна“ железопътна линия. С тях беше свързан стомахът — отвратителна сивкава торба, като балон, пълен с вода. Очевидно той съдържаха последната храна на костенурката и аз бях убеден, че в интерес на науката трябва да проверя какво е яла точно преди смъртта си. Забих един скалпел в голямата потръпваща торба и направих пробен разрез. Мигновено стомахът изпусна въздуха си с отвратително пуфтене, подобно на въздишка, и се разнесе такава воня, пред която всички останали непоносими миризми отстъпиха на втори план. Дори аз, колкото и да бях задълбочен в изследванията, политнах назад, давейки се.

Бях сигурен, че докато семейството се върне от града, ще успея да почистя верандата, но развълнуван от новата си придобивка, съвсем забравих за съвземащия се от болестта Лесли, който лежеше в гостната. Миризмата от вътрешностите на костенурката беше проникнала през двойните стъклени врати на верандата и беше стигнала до канапето, на което той се беше проснал. Първият сигнал за катастрофалния ход на нещата беше ужасен рев откъм гостната. Преди да мога да предприема някакви разумни действия, Лесли, увит в одеяла, се появи на двойните стъклени врати към верандата.

— Каква е тая дяволски гадна воня? — попита той с гърлест глас.

После видя нарязаната морска костенурка и красиво подредените ѝ вътрешности на плочите, очите му се изцъклиха и по лицето му изби светловиолетов цвят.

— Какво, по дяволите, е това?

С известна неувереност отговорих, че е морска костенурка, на която правя дисекция. Женска, бързо продължих аз, надявайки се да отвлека вниманието му с подробности. Посочих красивите яйца и му обясних, че съм ги измъкнал от вътрешността ѝ.

— По дяволите яйцата ѝ! — изкрещя Лесли, като че изричаше някаква странна средновековна клетва. — Махай това гнусно нещо оттук! С тая смрад ще прогониш всички ни от вилата.

Поясих, че почти съм свършил с дисекцията и че имам намерение да заровя всички меки части на костенурката, а да запазя само скелета и черупката ѝ за колекцията си.

— В никакъв случай! — изрева Лесли. — Веднага махай цялото това гадно нещо и го заравяй. После се връщай, за да изстържеш верандата.

Готвачката ни Лукреция, привлечена от глъчката, се появи до Лесли. Тя отвори уста, за да попита за естеството на тая семейна свада, но миризмата на морската костенурка внезапно я задави. Лукреция постоянно страдаше от петнадесет — шестнадесет болести, които се обаждаха поред. Тя се отнасяше с такъв интерес и внимание към тях, както други хора се отнасят към сандъчетата си за цветя на прозорците или към китайските си мопсове. По това време стомахът ѝ създаваше най-много грижи. Тя ахна два-три пъти тихо като риба, прошепна сподавено „Свети Спиридоне!“ и се отпусна в обятията на Лесли с много сполучлива преструвка на припадък.

В този момент за мой ужас по алеята към вилата се появи кола с другите членове на семейството и тържествено спря под верандата.

— Здравей, миличък — мама слезе от колата и тръгна към стъпалата. — Добре ли прекара сутринта?

Преди да мога да се обадя, морската костенурка ме изпревари. Мама издаде няколко странни хълцащи стона, измъкна носната си кърпичка и бързо я сложи на носа си.

— Каква — запита тя през кърпичката, — е тази ужасна миризма?

— Питай това проклето момче! — изрева Лесли откъм двойните стъклени врати, като продължаваше безрезултатните си опити да подпре стенещата Лукреция на рамката на вратата.

Лари и Марго вървяха подир мама по стълбите и видяха накълцаната морска костенурка.

— Какво...? — започна Лари, но се стърчи в пристъп на конвулсивна кашлица. — Ах, това е дело на нашето проклето хлапе! — изруга задъхано той.

— Ясно, миличък — каза мама през кърпичката си. — Лесли току-що ми каза.

— Отвратително! — изрида Марго, като вееше носната кърпичка пред носа си. — Прилича на железопътна катастрофа.

— Какво е това, миличък? — попита ме мама.

Обясних, че е извънредно интересна морска костенурка, женска, в която има яйца.

— Непременно ли трябваше да я кълцаш на верандата? — възмути се тя.

— Момчето е откачено — каза Лари, дълбоко убеден в думите си. — Цялата къща вони на гнусен китоловен кораб.

— Действително трябва да я занесеш другаде, миличък — каза мама. — Не може да мирише така на предната веранда.

— Кажу му да зарови това гадно нещо! — ревна Лесли, като се загърна в одеялата си.

— Защо не предложиш на някое ескимоско семейство да го осинови? — попита Лари. — Те обичат китова мас, ларви и други подобни неща.

— Лари, не говори гнусотии! — обади се Маргарет. — Не е възможно да ядат такива неща. Само като си помисля, ми се повдига.

— Според мен трябва да влезем вътре — рече мама с последни сили. — Може би там няма да мирише толкова силно.

— Тук мирише повече! — извика Лесли откъм двойните стъклени врати.

— Джери, миличък, трябва да почистиш това — каза мама, като внимателно избираше къде да стъпи покрай вътрешностите на морската костенурка. — И да дезинфекцираш плочите.

Семейството влезе вътре, а аз се залових със задачата да махна морската костенурка от предната веранда. Чувах ожесточени спорове.

— Отвратителна напаст! — викаше Лесли. — Както си лежах тук и кротко си четях, внезапно ме удари в носа.

— Гадно! — възмущаваше се Марго. — Нищо чудно, че Лукреция е припаднала.

— Крайно време е да му се намери друг учител каза Лари. — Пет минути отсъстваш от къщи и като се върнеш — той изкормил Моби Дик на предната тераса.

— Сигурна съм, че не е имал лоши намерения измънка мама. — Но е постъпил доста глупаво, като е избрал за тая работа верандата.

— Глупаво! — каза Лари язвително. — През следващите месеци ще ходим като къорави из къщата с противогази на лицата.

Натоварих остатъците от морската костенурка в ръчната количка и я закарах на върха на хълмчето зад вилата. Тук изкопах дупка, зарових всички меки части на костенурката, а черупката и скелета оставих до мравуняка на едни приятелски настроени мравки, които при други случаи много ми бяха помагали с прецизното си изчистване на скелети. Досега най-голямото нещо, което бях им предлагал, бе един много едър зелен гущер. Затова бях любопитен дали ще се захванат с морската костенурка. Те се затичаха към нея, нетърпеливо махайки с антени, после спряха, помислиха малко, направиха кратко съвещание и масово се оттеглиха. Очевидно дори и мравките бяха против мен. Върнах се унил във вилата. На още вонящата веранда заварих един слаб, стенец човек да спори с Лукреция с войнствени нотки в гласа му, явно под влияние на изпито вино. Попитах какво иска този човек.

— Казва — отвърна Лукреция с велико презрение, че Роджър е светил маслото на пилетата му.

— Пуйки — поправи човекът. — Пуйки.

— Добре де, пуйки — съгласи се Лукреция.

Сърцето ми се сви. Струпваше се беда след беда на главата ми. Знаехме, че Роджър имаше осъдителния навик да трепе пилета. През пролетта и лятото гоненето на лястовици беше едно от многото му безобидни развлечения. Лястовиците го докарваха до апоплектичен бяс, като профучаваха под носа му и летяха ниско над земята точно пред него, а той ги гонеше с настървен лай, настръхнал от ярост.

Селските пилета се криеха из миртовите храсти и точно когато минаваше, изскачаха под носа му, изплясваха шумно с крила и кудкудякаха лудо и истерично. Роджър, сигурен съм, беше убеден, че тия пилета са един вид тромави лястовички, с които може да се счепка, и въпреки протестните ни викове се хвърляше върху тях, бързо ги сдавяше и ги умъртвяваше, влагайки в това цялата си омраза към предизвикателните лястовички. Не му въздействаше никакво наказание. С изключение на този лош навик, иначе Роджър беше извънредно добро и послушно куче. Намирайки се в безизходица, ние се принуждавахме да обезщетяваме собствениците, но само при условие, че представеха като доказателство умъртвените пилета.

Неохотно влязох да кажа на семейството, че Роджър пак бе направил беля.

— Господи! — изпъшка Лесли и с мъка се изправи. — Пак ти и твоите ужасни животни!

— Хайде, хайде, миличък — поде мама умиротворяващо. — Какво е виновен той, че Роджър трепе пилета?

— Пуйки — каза Лесли. — Бас държа, че ще иска безбожно много пари.

— Почисти ли верандата, миличък? — попита мама.

Лари махна от лицето си огромна, напоена в одеколон кърпа.

— Отървахме ли се от миризливите неща от верандата? — заинтересува се той.

Мигновено отвърнах, че ей сега ще почистя, и последвах Лесли, за да разбере резултата от разговора със собственика на пуйките.

— Е — войнствено започна Лесли, прекрачвайки на верандата, — какво искаш?

Човекът зае мазна, унизителна, угодническа и напълно отблъскваща поза.

— Бъди щастлив, кирие, бъди щастлив — поздрави той.

— Бъди щастлив — отговори Лесли с груб тон, който загатваше правилния му усет за този човек. — За какво искаш да ме видиш?

— Пуйките ми, кирие — обясни човекът. — Извинявам се за безпокойството, но кучето ви, видите ли, изпотрепа пуйките ми.

— Е — попита Лесли, — колко пуйки?

— Пет, кирие — отговори селянинът, клатейки тъжно глава. — Пет от най-хубавите ми пуйки. Аз съм беден човек, кирие, иначе

изобщо нямаше да отворям въпрос...

— Пет! — учуди се Лесли и ме погледна въпросително.

Отвърнах, че е съвсем възможно. Ако пет истерични пуйки са изскочили от някой миртов храст, не се съмнявах, че Роджър ги е умъртвил всичките. Това поначало добро и дружелюбно куче, щом веднъж се разгнеवेशе, можеше да се превърне в безпощаден убиец.

— Роджър е добро куче! — каза решително Лукреция.

Тя се беше примъкнала до нас на верандата и явно изпитваше към собственика на пуйките същата неприязън, каквата и аз. Освен това в нейните очи Роджър беше като ангел.

— Е — Лесли се опита да излезе майсторски от тежкото положение, — щом е утрепал пет пуйки, добре пет пуйки. Такъв е животът. Къде са?

Последва кратка тишина.

— Пуйките ли, кирие? — нерешително попита собственикът на пуйките.

— Пуйките, пуйките — викна нетърпеливо Лесли. Умрелите пуйки, разбираш ли? Ясно ти е, че не можем да платим, докато не ги покажеш.

— Но това е невъзможно! — каза развълнуван собственикът на пуйките.

— Какво значи невъзможно! — попита Лесли.

— Ами невъзможно е да донеса пуйките, кирие отвърна той, осенен от внезапно хрумване, — защото кучето ви ги изяде.

Това предизвика изблик на силно възмущение. Всички знаехме, че Роджър е прехранено и злоядо куче. Макар че трепеше пилета, нищо не бе в състояние да го накара да ги изяде.

— Лъжи! Лъжи! — изписка Лукреция с насълзени от вълнение очи. — Той е добро куче.

— Той никога в живота си не е ял умъртвено от него животно — извика Лесли. — Никога.

— Само пет от пуйките ми! — каза дребният човек. — Изяде пет от пуйките ми!

— Кога ги утрепа? — изрева Лесли.

— Тая сутрин, кирие, тая сутрин — отговори човекът и се прекръсти. — Аз самият го видях. И ги изяде всичките.

Намесих се да обясня, че тази сутрин Роджър е бил с мен в лодката и въпреки че се отличава с висока интелигентност, не разбирам как може да изяде цели пет пуйки в стопанството на тоя човек и едновременно да е с мен в лодката.

Лесли беше изживял една мъчителна сутрин. Единственото нещо, което му се искаше, бе да си лежи на канапето и да си чете наръчника по балистика. Но най-напред аз почти го бях задушил е анатомичните си проучвания върху морската костенурка, а сега този дребен пиян човек се опитваше по мошенически начин да измъкне от него парите за пет пуйки. Лесли и без това не можеше да сдържа гнева си, но сега направо кипна.

— Ти си лъжец и мошеник! — изръмжа той.

Дребният човек отстъпи назад, пребледня и каза с пиянска дързост:

— Ти си лъжец и мошеник! Ти си лъжецът и мошеникът. Ти пуцаш кучето си да трепе нашите пилета и пуйки, а когато трябва да плацаш, отказваш. Ти си лъжецът и мошеникът!

Струва ми се, че дори и след тези думи разумът можеше да надделее, но дребният човек направи фатална грешка: той лепна голяма тлъста хрчка в краката на Лесли. От ужас Лукреция нададе пронизителен вой и сграбчи ръката на Лесли. Познавайки неговия характер, аз го хванах за другата. Дребният човек за момент изтрезня от уплаха и се отдръпна. Лесли се разтърси като вулкан, но Лукреция и аз го държахме здраво.

— Свински екскременти — изрева Лесли. — Копеле на болна проститутка...

Хубавите гръцки псувни се лееха цветисти, вулгарни и с биологична яснота. Лицето на дребния човек от бяло стана розово и от розово — червено. Очевидно той съвсем не подозираше, че Лесли така добре владее най-пикантните гръцки ругатни.

— Ще съжаляваш! — каза той с разтреперан глас. Ще съжаляваш!

Изхрани се още веднъж с някакво патетично предизвикателство, после се обърна и избяга по алеята.

Трябваше ни три четвърти час, за да успокоим Лесли с дружните усилия на цялото семейство и на Лукреция. Наложих се да прибягнем и до успокоителното действие на три големи коняка.

— Не му обръщай внимание, кирие Лесли! — бе окончателното обобщение на Лукреция. — Цялото село го знае колко е проклет! Не му обръщай внимание.

Наложи се обаче да му обърнем внимание, защото той незабавно беше дал Лесли под съд за неизплатени дългове и за клевета.

Когато разправихме тези случка на Спиро, той побесня.

— Божички, госпожи Дарълс — каза той със зачервено от гняв лице. — Защо не дадеш на господари Леслис да застреляш кучи син?

— Не мисля, че това е решение на въпроса, Спиро — обясни мама. — Ние искаме да разберем дали този човек има изгледи да спечели делото.

— Спечелиш! — каза Спиро с най-голямо презрение. — Това копеле нищо не спечелиш. Само оставиш на мен. Аз оправяш.

— Да не направиш нещо прибързано, Спиро! — предупреди мама. — Само ще се усложни работата.

— Аз няма направиш нищо прибързано, госпожи Дарълс. Но аз оправяш това копеле.

В продължение на няколко дни той ходи насам-натам с вид на мрачен конспиратор. Сключил гъстите си вежди над челото в израз на невероятно съсредоточаване, той отвръщаше на въпросите ни едносрично. Около две седмици преди да се гледа делото, всички бяхме отишли в града да се разсеем из пазара. Накрая, отрупани с покупки, се отправихме към широката Еспланада, озеленена от двете страни с дървета, и седнахме да пийнем по нещо. Разменяхме си поздравии с многобройните ни познати, които минаваха край нас. Спиро, който скришом се озърташе, като че го дебнеха врагове, изведнъж се наежи. Вдигна огромния си корем и се наведе през масата:

— Господари Леслис, вижда оная човек там, оная с бяло коси?

Той посочи с пръста си, подобен на кебапче, към един спретнат нисък човек, който кротко сърбаше чашка кафе под сянката.

— Е, кой е той? — попита Лесли.

— Съдии — отвърна Спиро.

— Кой съдия?

— Съдии, който гледаш твое дело — обясни Спиро. — Аз искаш ти отиваш там и говориш с него.

— Мислиш ли, че това е разумно? — каза Лесли. Може да помисли, че си пъхам носа в правораздаването, и да ме осъди на десет

години затвор или нещо подобно.

— Божичко, не! — възкликна Спиро, ужасен от подобна мисъл. — Той няма сложиш господари Лесли в затвор. Той знаеш добре какво правиш така, докато аз тука.

— Но дори и така да е, Спиро, не мислиш ли, че на него ще му се стори малко странно, ако Лесли изведнъж го заприказва? — попита мама.

— Божке, не! — каза Спиро.

Той се огледа, за да се увери, че никой не ни чува, наведе се напред и прошепна:

— Той събираш марки.

Семейството се смути.

— Искаш да кажеш, че е филателист? — запита Лари.

— Не, не господари Ларис! Той не от тях. Той женен човек имаш две децата.

Целият разговор стана по-объркан от всички разговори, които обикновено водехме със Спиро.

— Какво — попита спокойно Лесли, — общо има това, че събира марки?

— Аз заведеш теб там — отговори Спиро, като разкри за пръв път макиавелианската сложност на своя замисъл, — и ти казва него, че намиращ марки от Англия за него.

— Но това е подкупничество — каза възмутена Маргарет.

— Не е подкупничество, госпожици Марги — възрази Спиро. — Той събираш марки. Той искаш марки.

— Предполагам, че ако се опиташ да го подкупиш с марки, ще те осъди на около петстотин години каторжен затвор — каза благоразумно Лари на Лесли.

Попитах нетърпеливо дали ако осъдят Лесли, ще го изпратят във Видо — затвор на един малък остров, който се намираще на около половин миля от града в лъчезарното море.

— Не, не, миличък! — каза мама с растящо безпокойство. — Няма да изпратят Лесли във Видо.

Съжалявах, че нямаше да го изпратят. Вече имах един приятел затворник, който излежаваше във Видо присъда за убийство на жена си. Той беше „доверено лице“ и затова му бяха позволили да си построи собствена лодка и да си ходи у дома в края на седмицата.

Беше ми дал една зловеща чайка с черно на гърба, която тиранизираше всичките ми животни и семейството. Струваше ми се, че колкото и вълнуващо да бе приятелството с истински убиец, по-добре щеше да бъде да имам брат в затвора във Видо, за да може и той да се връща в края на седмицата. Изглеждаше ми доста интересно да си имам брат затворник.

— Всъщност поне няма да има вреда, ако просто отида и поприказвам с него — реши Лесли.

— Аз не бих го направила — каза Марго. — Не забравяй обратната страна на медала.

— Действително трябва да си много внимателен, миличък! — предупреди мама.

— Виждам му края — каза шеговито Лари. — Лесли окован във верига с желязно гюлле. Вероятно и Спирос като съучастник. Марго им плете топли чорапи за зимата, мама им изпраща колети с храна и мехлем против въшки.

— Ох, моля те, Лари, престани! — каза раздражено мама. — Работата е съвсем сериозна.

— На всяка цена трябва говори с него, господари Леслис! — настояваше Спирос. — Честни кръстове, трябва, иначе аз не можеш оправи работа.

Досега Спирос не ни беше подвеждал. Съветите му винаги бяха правилни, макар и не правни, и нямахме основание да се съмняваме в него.

— Добре — съгласи се Лесли. — Хайде да пробваме.

— Моля те, внимавай, миличък! — каза мама, докато Лесли и Спирос ставаха.

Съдията ги поздрави много любезно и в продължение на половин час Лесли и Спирос седяха на масата му, сърбаха кафе, а Лесли говореше с увлечение, но на неправилен гръцки. После съдията стана и се раздели с много ръкостискания и поклони. Трескаво очаквахме да научим как бе минал разговорът.

— Очарователен дядка! — каза Лесли. — Извънредно мил човек. Обещах му марки. Кой от познатите ни в Англия събира марки?

— Ами, баща ти събираше — отвърна мама. — Той беше много страстен филателист.

— Божичко, не казва това, госпожи Дарълс — каза Спиро е искрено съжаление.

За сравнително кратко време ние успяхме да му обясним значението на думата филателист.

— Все още не виждам как това ще помогне на делото — продължи да се заяжда Лари, — дори и да го отрупате с черни пенита^[2]

— Не се тревожиш за това, господари Ларис — каза мрачно Спиро. — Аз оправи, така бъде. Само оставя на мен.

През следващите няколко дни Лесли, убеден, че Спиро може да въздейства на правораздаването, писа в Англия на всички, които можа да измисли, и поиска марки. Като последица пощата ни се увеличи трикратно. Практически всяко празно пространство във вилата бе заето от купища марки и понякога вятърът ги пръскаше като есенни листа из стаите за радост на кучетата, които ръмжаха от удоволствие. От въргалие по пода много марки добиха леко износен вид.

— Тези няма да му ги даваш, нали? — попита презрително Лари, оглеждайки куп разкъсани полусдъвкани марки, които Лесли преди половин час бе спасил от устата на Роджър.

— Е, марките трябва да са стари — подчерта Лесли.

— Стари вероятно да — потвърди Лари, — но съвсем не мокри от слюнки, от което ще получи хидрофобия.

— Е, ако можеш да измислиш нещо по-добро, казвай! — отвърна Лесли.

— Драги момко, мен не ме е грижа! — каза Лари. Но да не ми се сърдиш, ако съдията започне да тича наоколо и да хапе колегите си, докато ти гниеш в гръцки затвор.

— Единствената ми молба е да си гледаш работата! — извика Лесли.

— Недей така, миличък. Лари иска само да ти помогне — рече мама.

— Да помогне — изръмжа Лесли и хвана шепа марки, които вятърът щеше да издуха от масата. — Той, както винаги, само се меси без полза.

— Е, миличък — каза мама, като нагласи очилата си, — струва ми се, че действително е прав, разбираш ли. Все пак някои от тия марки наистина изглеждат малко, разбираш ли, вехтошарски.

— Той иска марки и, ей богу, ще получи достатъчно — отговори Лесли.

И клетият съдия получи марки в смайващо разнообразие от размери, форми и степен на разпадане.

После се случи още нещо, което стократно увеличи надеждата на Лесли, че ще спечели делото. Човекът с пуйките, когото Лари постоянно наричаше Крипенпопулос, бе достатъчно неблагоприятен да призове Лукреция за своя свидетелка. Вбесена, Лукреция искаше да откаже, но успяхме да ѝ обясним, че е задължена по закон да се яви.

— Представете си, тоя човек ме вика свидетел, за да му помогна — каза тя. — Е, не се безпокойте, кирие Лесли, ще кажа на съда как ви принуди да го псувате и да го наричате...

Всички дружно запротестирахме и на висок глас предупредихме Лукреция, че не бива да прави това. Изгубихме половин час, докато ѝ втълпим какво трябва и какво не трябва да говори. Накрая се почувствахме съвсем изтощени, понеже Лукреция, като повечето хора от Корфу, не беше много добре с логиката.

— Е, с такава свидетелка на обвинителя — подметна Лари, — ми се струва съвсем вероятно да получиш смъртна присъда.

— Лари, миличък, не приказвай така! — помоли мама. — Никак не е смешно, дори като шега.

— Не се шегувам — отвърна Лари.

— Глупости! — каза Лесли с известно смущение в гласа. — Сигурен съм, че ще се справи.

— Смятам, че ще е много по-сигурно да маскираме Марго като Лукреция — предложи с безразличие Лари. — С нейния перфектен гръцки вероятно ще бъде много по-безопасна.

— Да! — каза развълнувана Марго, поразена за пръв път от проникателността на Лари. — Защо пък да не стана свидетелка?

— Я не бъди толкова глупава! — възрази Лесли. Ти не си била там. Как можеш да станеш тогава свидетел?

— Почти бях там — каза Марго. — Стоях в кухнята.

— Само това ти трябва — обърна се Лари към Лесли. — Марго и Лукреция на свидетелската банка и няма да имаш нужда дори от съдия. Тълпата направо ще те линчува.

На сутринта в деня на делото мама събра семейството.

— Нелепо е да отиваме всички — каза Лари. — Ако Лесли се натиска да влезе в затвора, това си е негова работа. Не виждам защо трябва да се влачим подире му и ние. Освен това днес исках да понапиша нещичко.

— Наш дълг е да отидем — отсече мама. — Трябва смело да браним позицията си. В края на краищата не желая хората да останат с впечатление, че съм отгледала семейство от престъпници.

И така, нагласихме се с най-хубавите дрехи и седнахме търпеливо да чакаме, докато Спиро дойде да ни вземе.

— Сега, не се тревожете, господари Леслис — каза Спиро с навъсено лице, малко напомнящ тъмничар в килия за осъдени на смърт. — Всичко бъдеш наред!

Въпреки това предсказание Лари успя да раздразни Лесли с рецитацията на „Балада за Редингската тъмница“^[3], докато пътувахме с колата към града.

В съдебната зала цареше безредие. Някои сърбаха кафе в малки чашки, други безцелно, но съвсем задълбочено се ровеха в купчини документи. Имаше много шум и смях. Крипенпопулос беше на линия в най-хубавия си костюм, но отбягваше погледите ни. Лукреция, по причини, които само тя си знаеше, беше в черни дрехи. Както отбеляза Лари, това бе прибързано от нейна страна. Съвсем определено трябваше да отложи траура си за след делото.

— Сега, господари Леслис — каза Спиро, — ти застане там, а аз застане тук и превеждаш на теб.

— Защо? — попита озадачен Лесли.

— Защото ти не говоря гръцки — отговори Спиро.

— Вярно, Спиро — възрази Лари, — признавам, че гръцкият му не е като на Омир, но знае предостатъчно за случая.

— Господари Ларис — намръщи се Спиро. — Господари Леслис не трябваш говори по гръцки.

Междувременно настана всеобща суетня и съдията влезе. Той седна на мястото си и огледа залата с блуждаещ поглед, но като забеляза Лесли, засия и му кимна.

— Съдиите, които осъждат на смърт, винаги се усмихват така — каза Лари.

— Лари, миличък, престани! — ядоса се мама. Дразниш.

Последва дълга пауза, докато човекът, който вероятно беше секретар на съда, прочете обвинителния акт. После извикаха Крипенпопулос да представи доказателствата си. Той изигра чудесно ролята си — мигновено зае позата на раболепен, възмутен и смирен, но непримирим тъжител. Явно това подейства на съдията и аз доста се развълнувах. Може би все пак ще имам брат затворник. После дойде ред на Лесли.

— Вие сте обвинен — започна съдията, — че сте изrekli клеветнически и обидни думи по адрес на този човек и сте се опитали да го лишите от полагащото му се по закон обезщетение за загубата на пет пуйки, умъртвени от вашето куче.

Лесли хвърли безизразен поглед към съдията и попита Спиро:

— Какво казва той?

Спиро повдигна корема си с ръце.

— Той казваш, господари Леслис — той така повиши тон, че гласът му се разнесе из съдебната зала като гръмотевица, — той казваш, че ти обижда този човек и се опитва да го измами с пари за негова пуйки.

— Това е смешно! — каза твърдо Лесли.

И тъкмо щеше да продължи, когато Спиро вдигна ръката си, наподобяваща бут шунка, спря го и се обърна към съдията.

— Кириос отхвърля обвинението — извика той. Така или иначе е невъзможно да е виновен, защото не говори гръцки.

— Исусе Христе! — изстена Лари като на умряло. Дано Спиро разбира какво прави.

— Какво казва? Какво прави? — попита нервно мама.

— Доколкото мога да разбера, слага примка на шията на Лесли — обясни Лари.

Съдията, който беше изпил толкова много кафета с Лесли, беше получил толкова много марки от него и беше разговарял толкова много на гръцки с него, невъзмутимо гледаше Лесли. Дори ако изобщо не познаваше Лесли, пак не можеше да не знае, че Лесли говори малко гръцки. Нищо за никого не можеше да остане скрито в Корфу, а към чужденец, разбира се, интересът беше по-голям и информацията за него — също. С притаен дъх чакахме реакцията на съдията. Спиро бе навел леко масивната си глава като бик, който се кани да напада.

— Разбирам — каза сухо съдията.

За момент той порови безцелно в някакви документи и после вдигна поглед.

— Установявам — продължи той, — че тъжителят има свидетелка. Смятам, че трябва да я изслушаме.

Настъпи часът на Лукреция. Тя стана, скръсти ръце и величествено изгледа съдията. Лицето ѝ, обикновено бледо, сега поруменя от вълнение, а одухотворените ѝ очи сияеха.

— Вие сте Лукреция Кондос и работите при тези хора като готвачка? — попита съдията.

— Да — каза Лукреция, — по-мило и по-щедро семейство не съм виждала. Ами например оня ден дадох по една рокля на мен и на дъщеря ми и само преди един-два месеца помолих кириос...

— Да — прекъсна я съдията, — ясно. Но това няма голяма връзка с делото. Разбирам, че сте били там, когато този човек е идвал за пуйките си. Сега ми разкажете със свои думи какво стана.

Лари изпъшка:

— Ако му разкаже със свои думи, гарантирам, че ще осъдят Лесли.

— Ами — каза Лукреция, като обърна поглед към съдебната зала, за да се увери, че я слушат всички. Кириос беше прекарал много тежка болест, наистина много тежка болест. На моменти ние се страхувахме за живота му. Постоянно предлагам на майка му да поставим вендузи, но тя не искаше да чуе за това...

— Ще можете ли да говорите по същество? — попита съдията.

— Ами — подхвана неохотно Лукреция, като изостави въпроса за болестта, което беше любимата ѝ тема. — Кириос за пръв път стана от леглото този ден и беше толкова слаб. После този човек — тя посочи Крипенпопулос пренебрежително с пръст, пристигна мъртво пиян и каза, че кучето утрепало пет негови пуйки. А кучето не може да прави това, кирие съдия. Никой в Корфу не е виждал по-ласкаво, добро и благородно куче.

— Кучето не е дадено под съд — каза съдията.

— Ами — продължи Лукреция, — когато кириос много правилно каза, че трябва да види умрелите пуйки, преди да плати на човека, човекът каза, че не може да ги покаже, защото кучето ги е изяло. Това е смешно, както и вие, кирие съдия, може добре да си го представите, защото никое куче не може да изяде пет пуйки.

— Вие сте свидетелка на тъжителя, нали? — каза съдията. — Само питам, понеже вашите показания не съвпадат с тези на тъжителя.

— На него — натърти Лукреция, — недейте му вярва. Той е пияница и лъжец и цялото село знае, че си има две жени.

— Значи твърдите — каза съдията, опитвайки се да изясни тази бъркотия, — че кириос не го е ругал на гръцки и не е отказвал да плати за пуйките?

— Разбира се, че не е. По-благ, по-мил и по-доблестен кириос...

— Да, да, добре — каза съдията.

Той седя известно време, потънал в размисъл, докато всички напрегнато чакахме, после вдигна глава и погледна Крипенпопулос:

— Не виждам никакво доказателство, че англичанинът се е държал тъй, както твърдите вие. Първо, той не говори гръцки.

— Но той действително говори гръцки — извика гневно Крипенпопулос. — Нарече ме...

— Запазете тишина — прекъсна го хладно съдията. — Първо, както казах, не говори гръцки. Второ, вашата собствена свидетелка отрича, че знае нещо за случая. Но за мен става ясно, че сте се опитали да измъкнете пари за пуйки, които всъщност не са били умъртвени и изядени от кучето на ответника. Тъй като сега не сте призован да отговаряте за това деяние, просто ще призная ответника за невинен, а вие ще трябва да платите разноските по делото.

Веднага настъпи хаос. Крипенпопулос стана на крака, почервенял от яд, и закрепя колкото му глас държи, като призоваваше свети Спиридон да се намеси. Спиро, ревейки като бик, прегърна Лесли и го целуна по бузите. Лукреция със сълзи на очи направи същото. Докато успеем да се измъкнем от съда, мина доста време. Стигнахме тържествуващи до площада и седнахме на една маса под дърветата да ознаменуваме случая.

След малко мина съдията и ние едновременно станахме да му благодарим и да го поканим да седне и да пийне нещо с нас. Той срамежливо отказа питието и после впи пронизателен поглед в Лесли:

— Не бих искал да мислите, че в Корфу правото винаги се раздава по този начин, но аз проведох дълъг разговор със Спиро за делото и след като обмислих, реших, че вашето престъпление не е толкова голямо, колкото на другия човек. Сметнах, че ще му послужи за урок в бъдеще да не изнудва чужденци.

— Аз действително съм ви много благодарен — каза Лесли.

Съдията леко се поклони. Той погледна часовника си:

— Трябва да тръгвам. Впрочем много ви благодаря за марките, които ми изпратихте вчера. Между тях имаше две доста ценни, които ми липсваха в колекцията.

Той повдигна шапката си за поздрав и тръгна по площада.

---

[1] Господине (гр.). — Б.пр. ↑

[2] Първите пощенски марки, издадени в Англия през 1840 г. — Б.пр. ↑

[3] Поема от Оскар Уайлд (1854–1900). — Б.пр. ↑

ИНТЕРМЕДИЯ НА ДУХОВЕТЕ

Скоро след съдебния процес Марго я сполетя още една беда. Тя внезапно започна да пълнее и скоро за свой ужас стана почти квадратна. Извикахме Андрочели, нашия лекар, да види тази загадка. Той дълго и печално пуфтя „по, по, по“, докато гледаше пълнотата на Марго. Изпробва безрезултатно няколко вида хапчета, сиропи и много диети.

— Той смята — плачливо сподели Марго с нас един ден на обяд, — че е свързано е жлезите.

— С жлезите? — разтревожи се мама. — Какво иска да каже с „жлезите“?

— Не знам — изстена Марго.

— Винаги ли трябва да обсъждаме болестите ти по време на ядене? — попита Лари.

— Лари, миличък, Андрочели казал, че било свързано е жлезите! — потвърди мама.

— Глупости! — махна безгрижно Лари. — Това е пубертетно напълняване.

— Пубертетно напълняване! — изписка Марго. — А знаеш ли колко килограма тежа?

— Трябва повече да се движиш! — препоръча Лесли. Защо не започнеш да се занимаваш с ветроходство?

— Лодката няма да я побере — рече Лари.

— Звяр! — избухна в плач Марго. — Ако знаеше какво ми е, нямаше да кажеш подобно нещо.

— Лари, миличък — намеси се умиротворително мама, — не беше много любезно от твоя страна.

— Какво съм крив, че тя се носи насам-натам като пъпчива тиква — обади се сприхаво Лари. — Като ви слушам, ще излезе, че аз съм виновен за всичко.

— Трябва да вземем мерки — каза мама. — Утре ще се посъветвам с Андрочели.

Андрочели повтори, че според него най-вероятно това се дължи на жлезите. По негово мнение Марго трябваше да отиде на лечение в Лондон. И така, след тревожна размяна на писма и телеграми, Марго беше изпратена в Лондон и беше поверена на нежните грижи на две от единствените свестни роднини, с които още не бяхме скарани — братовчедката на мама, Прудънс, и майка ѝ — пралеля Фан.

Освен краткото писмо, с което ни се съобщаваше за благополучното пристигане на Марго и за това, че тя, братовчедката Пру и леля Фан са се настанили в един хотел близо до Нотинг Хил Гейт и че са я свързали с добър лекар, доста дълго време не получихме друго известие от Марго.

— Защо Марго не ни се обажда? — въздъхна мама.

— Не се безпокой, мамо — каза Лари. — За какво друго може да пише, освен да ти съобщи новите си размери.

— Е, искам да знам какво става с нея. В края на краищата тя е в Лондон.

— Какво общо има Лондон с тази работа? — попита Лари.

— В такъв голям град всичко може да се случи отговори мрачно мама. — Разказват най-различни работи за момичета в големи градове.

— Мамо, ти се безпокоиш съвсем излишно! — каза раздразнено Лари. — Какво, за бога, може да ѝ се случи? Да не мислиш, че са я примамили в някой вертеп? Никога няма да успеят да я вкарат през вратата!

— С това шега не бива, Лари.

— Но ти се паникьосваш без основание. Питам те кой уважаващ себе си търговец на бели робини ще погледне Марго втори път? Още повече не знам дали ще се намери толкова як злодей, който да може да я отвлече.

— Да, но аз се безпокоя за нея и ще бия телеграма.

И тя изпрати телеграма на братовчедка си. Леля Прудънс най-подробно ни отговори, че Маргарет се е сприятелила с хора, които тя не одобрява, и смята, че ще е добре мама да дойде и да я вразуми. Настъпи хаос. Изумяла, мама изпрати Спиро за билети и започна трескаво да приготвя багажа си, но внезапно се сети за мен. Съзнавайки, че ако ме остави на нежните грижи на двамата ми по-големи братя, ще има повече вреда, отколкото полза, тя реши да ме вземе със себе си. Спиро бе изпратен да купи още билети и опаковахме

още багаж. Аз възприемах цялата ситуация като жест на небесата, защото точно тогава ми бяха намерили нов учител — господин Ричард Кралевски, който въпреки съпротивата ми се опитваше с неумолима твърдост да набие в главата ми неправилните френски глаголи. Пътешествието до Англия щеше да бъде тъй потребната почивка от това мъчение.

Пътуването мина без особени произшествия, освен постоянния страх на мама да не я арестуват фашистките карабинери. Този страх се умножи стократно, когато в Милано нарисувах карикатура на Мусолини на изпотения прозорец на купето. Мама я бърса цели десет минути с носната си кърпичка с усърдието на чистачка, явила се на състезание, докато се увери, че не бе останала никаква следа от моето произведение.

Тъй като идвахме от тихите, спокойни и лъчезарни дни на Корфу, пристигането ни късно вечерта в Лондон беше съсипващо преживяване. На гарата множество непознати за нас хора бързаха мрачни и загрижени. Носеше се почти неразбираемият език на носачите, а Лондон бе зает от светлини и гъмжеше от хора. Таксито си пробиваше път през Пикадили като бръмбар през преграда от фойерверки. Когато приказвахме, от студения въздух дъхът ни излизаше като дим от устата и приличахме на герои от комикс.

Най-накрая таксито спря пред покритите със сажди колони на Балаклава Маншън, оформени в коринтски стил. С помощта на възрастен кривокрак ирландски портиер пренесохме багажа си в хотела, но никой не ни посрещна. Явно телеграмата, с която съобщавахме за нашето пристигане, беше сбъркала пътя си. Портиерът ни каза, че младата дама била на събрание, а госпожица Хюс и възрастната дама отишли да хранят кучетата.

— Какво каза той, миличък? — попита мама, когато портиерът излезе от стаята, понеже произношението му беше толкова неразбираемо, че звучеше почти като на чужд език. Обясних, че Марго била на събрание, а братовчедката Пру и леля Фан хранели кучетата.

— Какво иска да каже? — озадачи се мама. — На какво събрание е отишла Марго? За какви кучета говори?

Отговорих, че не зная, но ако се съди по това, което бях видял, на Лондон му липсваха само още няколко кучета.

— Е — реши мама, като пушна несръчно един шилинг в автомата за газ и запали отоплителната печка, — смятам, че най-добре е да се настаним и да ги изчакаме.

Беше минал цял час, когато вратата внезапно се отвори и братовчедката Пру нахлу в стаята като някаква странна блатна птица, викайки: „Луиз, Луиз, Луиз!“ Докато ни прегръщаше, тъмните ѝ като трънкосливки очи сияеха от любов и вълнение. Покорно я целунах и усетих, че красивото ѝ лице, напръскано с хубав парфюм, беше меко като градинска теменуга.

— Започнах да си мисля, че никога няма да дойдете — каза тя. — Мама идва. Горкичката, трудно ѝ е да се качва по стълбите. Е, и двамата изглеждате толкова добре. Трябва всичко да ми разкажете. Харесваш ли хотела, Луиз? Съвсем евтин и удобен, но е пълен с много особени хора.

През отворената врата се чу леко хриптящо дишане.

— А, ето я и мама! — извика Пру. — Мамо! Мамо! Луиз пристигна.

На вратата се появи пралеля ми Фан. На пръв поглед ми заприлича, казано доста немилостиво, на ходеща палатка. Бе обгърната в ръждивочервен костюм от туид с невероятен модел и размери. Изглеждаше като червеникавокафява пирамида. На главата си носеше смачканичка шапка от памучно кадифе, модел, към който по-голямо предпочитание имат феите. Очилата ѝ блещукаха пред помътнелите ѝ очи.

— Луиз! — извика тя, като разпери широко ръце и вдигна поглед, сякаш мама беше някакъв божествен дух. — Луиз и Джералд! Най-после пристигнахте!

Мама и аз получихме сърдечни целувки и прегръдки. Това не бе ефирната, нежна като венчелистче прегръдка на братовчедката Пру. Пралеля Фан ни дари с искрена прегръдка, от която изпукват ребрата, и силна целувка, от която чувстваш устните си като подути.

— Извинявай, че не бяхме тук да те посрещнем, мила Луиз — каза Пру, — но не знаехме кога пристигате, и трябваше да храним кучетата.

— Какви кучета? — попита мама.

— Как какви? Бедлингтънчетата^[1] ми, разбира се отвърна Пру със звучен смях. — Не знаеше ли? Мама и аз започнахме да

развъждаме кучета.

— Миналия път развъждахте нещо друго — отбеляза мама. — Кози ли, какво беше?

— Все още си ги имаме. И пчелите, и пилетата ми. Но Прудънс реши, че ще е добре да започнем да развъждаме кучета. Много я бива в търговията.

— Действително мисля, че е доходна работа, мила Луиз — каза разпалено Пру. — Купих Тинкърбел и после Лусибел...

— И после Тайнибел — прекъсна я леля Фан.

— И Тайнибел — допълни Пру.

— И Лусибел — каза леля Фан.

— Ох, мамо, моля те, млъкни! Вече казах Лусибел.

— А също и Тинкърбел — продължи леля Фан.

— Мама малко недочува — ненужно разясни Пру. И всички родиха кученца. Доведох ги в Лондон за продан и същевременно държим под око Марго.

— Къде е Марго? — попита мама.

Пру отиде на пръсти до вратата и тихо я затвори:

— На събрание, мила.

— Знам, но какво събрание?

Пру неспокойно се огледа.

— Събрание на спиритисти — прошепна тя.

— А също и Лусибел — добави леля Фан.

— Ох, мамо, моля те, млъкни!

— Събрание на спиритисти? — учуди се мама. — Защо, по дяволите, е тръгнала на събрание на спиритисти?

— Да си лекува пълнотата и акнето — каза Пру. Но помни ми думата, нищо хубаво няма да излезе от тая работа. Това е тъмна сила.

Забелязах, че мама се разтревожи.

— Не мога да разбера — въздъхна тя. — Изпратих Марго в Англия, за да отиде на онзи лекар, как му беше името?

— Знам това, мила — каза Пру. — После, като дойде в този хотел, попадна под влиянието на тази зла жена.

— Коя зла жена? — попита мама, вече доста разтревожена.

— Козите също са добре — обади се леля Фан, — но млеконадоят им спадна тази година.

— Ох, мамо, моля те, млъкни! — изсъска Пру. Имам предвид онази зла жена, госпожа Хадък^[2].

— Хадък, Хадък? — повтори унесено мама. Нишката на мисълта ѝ лесно се прекъсваше, щом се споменеше нещо из областта на кулинарното изкуство.

— Тя е медиум, мила моя. Впримчила е Марго. Казала ѝ е, че има водач.

— Водач? — попита немощно мама. — Какъв водач?

Чувствах как във вълнението си мама започваше да мисли, че Марго се е захванала с алпинизъм или някакво подобно занимание.

— Водач дух. Нарича се Моуейк. Бил индианец.

— В момента имам десет кошера — рече гордо леля Фан. — Добиваме два пъти повече мед.

— Млъкни, мамо! — извика Пру.

— Не разбирам — каза тъжно мама. — Защо не ходи при лекаря за инжекциите си както преди.

— Защото Моуейк ѝ казал да не ходи. Преди три спиритични сеанса той казал — според Маргарет, а, разбира се, всичко това излиза от госпожа Хадък, за това изобщо не може да му се вярва — според Маргарет Моуейк казал да не ѝ правят повече никакви пункции.

— Пункции? — учуди се мама.

— Ами, предполагам, че така се казва инжекция на индиански.

— Много се радвам, че си пак сред нас, Луиз — каза леля Фан. — Хайде да прием по чашка чай!

— Това е много добра идея — прие с отпаднал глас мама.

— Няма да сляза долу за чай, мамо! — отсече Пру, като хвърли поглед към вратата, като че зад нея се намираха всички демони на ада. — В никакъв случай по време на тяхното събрание.

— Защо, какво става? — попита мама.

— И малко препечен хляб с чая ще ни дойде добре — продължи леля Фан.

— Ох, мамо, моля те, млъкни! Нямах представа, Луиз, какво става на тези събрания. Госпожа Хадък изпада в транс и после се покрива с ектоплазма.

— Ектоплазма? Какво е това ектоплазма?

— Имам буркан мед в стаята си, собствено производство — похвали се леля Фан. — Сигурна съм, че ще ти се услади, Луиз.

Съвсем натурален, за разлика от тия изкуствени неща, които се продават сега.

— Това е някакво вещество, което изпускат медиумите — обясни Пру. — Прилича на, хм, прилича на нещо като — никога всъщност не съм го виждала, но са ми казвали, че прилича на мозък. Освен това те можели да накарат разни фанфари и подобни работи да хвърчат. Казвам ти, мила моя, никога не слизай на долния етаж на хотела, когато правят събрание.

Макар че разговорът съвсем ме увлече, възможността да видя жена на име Хадък, покрита с мозък, и няколко летящи насам-натам фанфара, не беше за изпускане, затова си предложих услугите да отида и да поръчам чай.

За мое разочарование обаче на долния етаж на хотела не видях нищо, което поне да загатва за описаното от братовчедката Прудънс, но успях да взема подноса с чай, който ми даде ирландецът. Когато дойде Маргарет, с голяма зелка под мишница, придружена от дребна трътлеста жена с изпъкнали сини очи и оредяла коса, пиехме чай и аз усърдно се опитвах да обясня на леля Фан какво представлява ектоплазмата.

— Мамо! — извика патетично Марго. — Ти дойде!

— Да, миличка — отвърна строго мама. — И явно съвсем навреме.

— Това е госпожа Хадък — представи я Марго. Тя е прекрасна!

Веднага се разбра, че госпожа Хадък страда от странно заболяване. По някаква неясна причина тя не можеше да диша, когато говореше. Говореше бързо, неясно и произнасяше слято всички думи като наниз от мъниста. Щом останеше без дъх, спираше и всмукваше въздух, което звучеше като „Хуаааха“.

Тя каза на мама:

— Приятно ми е да се запозная с вас, госпожо Даръл. Разбира се, духовният ми водач ми съобщи за пристигането ви. Предполагам, че сте пътували добре... Хуаааха.

Мама, която имаше намерение да посрещне госпожа Хадък много студено и самоуверено, се пообърка от тази странна артикулация.

— Ами да — отвърна смутено тя, като напрягаше слух, за да разбере какво казва госпожа Хадък.

— Госпожа Хадък е спиритистка, мамо! — заяви гордо Марго, като че ни представяше Леонардо да Винчи или откривателя на първия самолет.

— Така ли, миличка? — отвърна мама с ледена усмивка. — Колко интересно.

— Знанието, че онези, които са си отишли в миналото, все още общуват с някого, е голяма утеха за мен... Хуаааха — каза уверено госпожа Хадък. — Толкова много хора не чувстват... Хуаа... аха... света на душите, които се намират толкова близо около нас.

— Трябваше да видиш кученцата тази вечер, Марго — обади се леля Фан. — Малките негодници бяха разкъсали цялата си постеля.

— Моля те, млъкни, мамо! — викна Пру, без да откъсва поглед от госпожа Хадък, като че очакваше всеки момент да ѝ пораснат рога и опашка.

— Дъщеря ви има голям късмет до толкова, доколкото... Хуаа... аха... успя да се свърже с един от добрите водачи — продължи госпожа Хадък, сякаш Маргарет бе прелистила „Дебрет“^[3], преди да избере духовния си наставник.

— Казва се Моуейк — добави Марго. — Той е прекрасен.

— Не ми се струва да ти е помогнал много досега — каза язвително мама.

— Напротив. Отслабнах с три унции^[4].

— Това изисква време и търпение и безрезервна вяра в задгробния живот... Хуаа... аха... скъпа госпожо Даръл — обясни госпожа Хадък с болничава, сладникава усмивка.

— Да, сигурно — каза мама. — Но определено бих предпочела някой видим лекар, който да лекува Марго.

— Според мен не са го направили с лоши намерения — подхвърли леля Фан. — Мисля, че им никнат зъби. Сърбят ги венците, нали знаете.

— Не говорим за кученца, мамо. Говорим за водача на Марго.

— Съветът на духа е несравнимо по-мъдър, от което и да е земно същество... Хуаа... аха. Дъщеря ви не може да попадне в по-добри ръце. Моуейк е бил велик лечител в собственото си племе. Един от най-добре осведомените в цяла Северна Америка... Хуаааха.

— И ми даде такъв добър съвет, мамо — похвали се Марго. — Нали, госпожо Хадък?

— Вече никакви пункции. На бялото момиче вече никакви пункции не трябва да му се правят... Хуаааха — произнесе напевно госпожа Хадък.

— Ето на! — прошепна тържествуваща Пру. — Нали ви казах!

— Вземете си още малко мед — подкани общително леля Фан.
— Не е като тия изкуствени работи, които човек купува сега в магазините.

— Млъкни, мамо!

— Все още смятам, че бих предпочела дъщеря ми да е под грижите на реална медицинска помощ, вместо на този Моуейк.

— Ох, мамо, ти си толкова ограничена с твоите викториански разбирания — каза раздразнено Марго.

— Скъпа госпожо Даръл, трябва да се научите да вярвате в силното влияние на света на духовете, които в края на краищата само се опитват да ни помогнат и направляват... Хуаааха. Чувствам, че ако дойдете на едно от нашите събрания, ще се убедите във великите сили на доброто, което нашите духовни водачи притежават... Хуаааха.

— Много благодаря, но предпочитам да ме направлява собственият ми дух — заяви с достойнство мамо.

— Медът не е както едно време! — обади се леля Фан, след като бе поразсъждавала по въпроса.

— Ти си съвсем предубедена, мамо — рече Марго. — Осъждаш нещо, без дори да си опитала.

— Уверена съм, че можеш да убедиш майка си да присъства на едно от нашите събрания... Хуаа аха. Тя ще открие съвсем нов свят, който е пред нея.

— Да, мамо, трябва да дойдеш на едно събрание. Сигурна съм, че ще повярваш в нещата, които виждаш и чуваш! В края на краищата всяка крушка си има опашка.

Разбирах, че мамо преживява душевна борба. Тя живо се интересуваше от суеверия, заклинания, магьосничество и подобни неща години наред и сега изкушението да приеме поканата на госпожа Хадък бе много голямо. Чаках със затаен дъх и се надявах, че ще приеме. Нямаше друго нещо, което да желяех по-силно от това, да видя госпожа Хадък покрита е мозък и хвърчащи около главата ѝ фанфари.

— Е — отговори нерешително мамо, — ще видим. Утре ще поговорим за това.

— Уверена съм, че щом с вас прекрачим преградата, ще можем да ви окажем много помощ и ръководство... Хуааха.

— О, да — потвърди Марго — Моуейк е просто чудесен!

Човек можеше да помисли, че говори за любимата си филмова звезда.

— Ще проведем още едно събрание утре вечер тук в хотела... Хуаааха — продължи госпожа Хадък, — и много се надявам, че вие и Марго ще присъствате... Хуаааха.

Тя ни се усмихна анемично, сякаш неохотно прощаваше нашите грехове, погали Марго по бузата и си отиде.

— Марго — каза мама, когато вратата се затвори зад госпожа Хадък, — ти действително ме ядосваш.

— Ох, мамо, толкова си старомодна! Този доктор изобщо не ми помагаше с инжекциите си, а Моуейк прави чудеса.

— Чудеса! — изсумтя презрително мама. — Според мен все още си с абсолютно същите размери.

— Смята се — каза леля Фан, дъвчейки препечен хляб, — че детелината е най-добра за пчелен мед, но лично аз предпочитам пирена.

— Казвам ти, мила — подчерта Пру, — че тази жена те е оплела в мрежите си. Тя е зло същество. Обърни внимание, докато не е станало късно.

— Единственото нещо, за което ви моля, е само да дойдете на едно събрание и да видите!

— Никога! — възрази потрепервайки Пру. — Нервите ми няма да издържат.

— Интересно е също, че им трябва земни пчели, които да опрашат детелината — отбеляза леля Фан.

— Е — каза мама, — сега съм прекалено уморена, за да обсъждам този въпрос. Ще говорим утре сутринта.

— Би ли ми помогнала със зелката! — попита Марго.

— Моля? — не разбра мама.

— Да ми помогнеш със зелката — повтори Марго.

— Често съм се чудила дали човек не може да отглежда земни пчели — каза замислено леля Фан.

— Какво правиш със зелката си? — попита мама.

— Слага си я на лицето — обади се Пру. — Смехории!

— Не са смехории! — ядоса се Марго. — Тя безкрайно много помага на акнето.

— Как? Вариш ли я, какво я правиш? — попита мама.

— Не, ще сложа листата на лицето си и ти ще ги вържеш. По съвета на Моуейк е. Дава невероятни резултати.

— Мила Луиз, това е смешно. Трябва да ѝ забраниш — наежи се Пру като охранено котенце. — Това е само някаква безполезна магия.

— Е, нямам никакви сили да споря повече — рече мама. — Смятам, че поне няма да има вреда.

Марго седна на един стол, като придържаше към лицето си големи къдрави зелени листа, които мама грижливо върза на главата ѝ с червена връв. Марго заприлича на някаква странна зеленчукова мумия.

— Това е най-примитивно езичество — възмути се Пру.

— Глупости, Пру, ти съвсем излишно вдигаш голям шум за дреболии — изфъфли Марго с приглушен от зелевите листа глас.

— Понякога се питам — каза мама, като връзваше последния възел, — дали семейството ми е с ума си.

— Марго на бал с маски ли отива? — попита леля Фан, която бе наблюдавала процедурата с интерес.

— Не, мамо — изрева Пру, — това е за пъпките ѝ!

Марго стана и пипнешком отиде до вратата.

— Аз си лягам.

— Ако срещнеш някого на площадката, ще го изплашиш до смърт — каза Пру.

— Приятно прекарване! — извика леля Фан. — Не закъснявай. Знаем ви аз вас младите.

След като Марго си отиде, Пру се обърна към мама:

— Нали виждаш, мила Луиз? Не преувеличих. Оная жена ѝ влияе зле. Марго се държи като побъркана.

— Е — каза мама, чийто принцип в живота бе винаги да защитава децата си, независимо дали са на погрешен път, или не, — мисля, че тя постъпва малко неразумно.

— Неразумно! Зелени листа по цялото ѝ лице! Никога не прави друго, освен това, което тоя Моуейк ѝ казва! Това е болестно състояние.

— Никак няма да се изненадам, ако спечели първата награда! — леля Фан се усмихна лукаво. — Сигурно никой друг няма да е маскиран като зелка.

Доста време спорът се разгаряше и затихваше, съпроводен от спомените на леля Фан за балове с маски в Индия. Накрая Пру и леля Фан се прибраха, а мама и аз се приготвихме за лягане.

— Понякога си мисля — каза мама, като се зави и изгаси нощната лампа, — понякога си мисля, че съм единственият нормален човек в семейството.

На сутринта решихме да отидем на пазар, понеже много неща, които мама искаше да си набави, не можеха да се намерят в Корфу. Пру се възхити от този план, защото пътьом щяла да остави бедлингтънските териери при новия им собственик.

И така, в девет часа се срещнахме на тротоара пред Балаклава Маншън. Вероятно сме били доста любопитна гледка за минувачите. Леля Фан, навярно в чест на нашето гостуване, си беше сложила феерична шапка с голямо перо. Стоеше на тротоара, обвита като майско дърво^[5] в каишките на осем бедлингтънски териера, които лудуваха, бореха се и пикаеха около нея.

— Май че е по-добре да вземем такси — каза мама, като гледаше с безпокойство подскачащите кученца.

— А, не, Луиз — отвърна Пру. — Много е скъпо! Може да вземем метрото.

— С всичките кученца ли? — попита колебливо мама.

— Да, мила. Мама е свикнала да се справя с тях.

Трябваше да отвържем леля Фан, която бе така усукана с каишките, че не можеше да мръдне, и след това тръгнахме към станцията на метрото.

— Мая и сироп от кленов сок — нареждаше Марго. — Да ме подсетиш за мая и сироп от кленов сок, мамо. Моуейк казва, че са превъзходни за акне.

— Ако още веднъж споменеш този човек, сериозно ще се разсърдя! — отсече мама.

Напредвахме бавно, защото кученцата заобикаляха по различен начин всяко препятствие на пътя си и трябваше непрекъснато да спираме, за да отмотаваме леля Фан от електрически стълбове, пощенски колонки и случайни минувачи.

— Малки негодници! — възкликваше задъхано тя след всяка подобна засечка. — Те не го правят умишлено.

Когато накрая пристигнахме пред гишето за билети, Пру поде продължителен и ожесточен спор за цената на билетите за бедлингънските териери.

— Но те са само на осем седмици — продължаваше да протестира тя. — Вие не таксувате деца под три години.

Накрая билетите бяха купени и ние се отправихме към ескалаторите. Посрещна ни топла въздушна струя от недрата на земята, което въодушеви кученцата. С джавкане и ръмжене те се понесоха напред във възел от каишки и повлякоха леля Фан като солиден галеон^[6] след себе си. Едва когато видяха ескалаторите, кученцата се стреснаха от това, което до този момент изглеждаше като вълнуващо приключение. Явно не им допадаше да стоят върху движещи се неща. Като се борехме с истерично квичашите кученца, скоро всички бяхме омотани в здрав възел на входа на ескалатора.

Зад нас се образува опашка.

— Това не трябва да се разрешава! — смразяващо процеди през зъби един мъж с бомбе. — Не трябва да допускат кучета в метрото.

— Платила съм за тях! — запъхтяна обясни Пру. Те имат право да пътуват в метрото на равни начала с вас.

— Дявол да го вземе — обади се друг човек. — Много бързам, пуснете ме да мина!

— Малки негодници! — шеговито подвикна леля Фан. — На тая възраст са много палавички.

— Я всеки от нас да вземе по едно кученце! — предложи мама, обезпокоена от негодуванието на тълпата.

В този момент леля Фан стъпи заднишком на първото стъпало на ескалатора, подхлъзна се и падна в камара от туйд, като повлече квичашите кученца със себе си.

— Благодаря на господата — каза мъжът с бомбето. — Може би сега можем да слезем с ескалатора.

Пру стоеше при входа на ескалатора и се взираше надолу. Леля Фан, стигнала до средата, не беше в състояние да се изправи под тежестта на струпаните отгоре ѝ кученца.

— Мамо, мамо, зле ли ти е? — изкрещя Пру.

— Сигурно не, мила — утеши я мама.

— Малки негодници! — немощно се обади леля Фан, носейки се надолу.

— След като вече кучетата ви заминаха, госпожо — попита човекът с бомбето, — възможно ли е ние също да използваме съоръженията на тази станция?

Пру се обърна настръхнала за битка, но Марго и мама я сграбчиха и поеха надолу по ескалатора към ритмично надигащата се купчина от туид, бедлингтънски териери и леля Фан.

Вдигнахме я, изтупахме прахта от туида и размотахме кученцата. Тръгнахме по перона. Сега кученцата представляваха подходяща тема за афиш на RSPCA^[7]. Дори и в най-добрата си форма бедлингтъните никога не правят добро впечатление, но в критични моменти имат вид на най-жестоко малтретирани кучета. Те издаваха пронизителни скимтящи звуци, трепереха и от време на време приклякаха с разтворени крака, за да украсят перона с крайния резултат на своя страх.

— Горките мънички създания — съчувствено се обади една дебела жена. — Срамота е такова отношение към животните!

— А! Чухте ли я? — каза войнствено Пру. — Искате ми се да й дам добър урок!

За щастие в този момент метрото пристигна с рев, изтласквайки струя горещ въздух, и привлече вниманието на всички. Кученцата изведнъж се оживиха. Докато преди минута трепереха и скимтяха като умиращи от глад агънца, сега те се понесоха на долу по перона като впряг ескимоски кучета, повличайки леля Фан подире си. Хукнахме след тях, а Пру изпищя:

— Мамо, мамо, върни се!

Тя беше забравила метода на леля Фан за водене на кучета: Никога не тегли каишката, защото може да им нараниш вратовете. Според този нов метод леля Фан препускаше в галоп по перона, а бедлингтънските териери се носеха пред нея. Най-накрая я спряхме и обуздахме кученцата, но точно тогава вратите на вагоните се затвориха със самодоволно свистене. И така, трябваше да чакаме следващия влак сред стадо от бедлингтънски териери. Щом ги вкарахме във вагона, настроението им изведнъж се оправи. Те с увлечение се боричкаха, ръмжаха и тичаха. Увиваха каишките си около краката на хората, а едно от тях, в изблик на добро настроение, подскочи и разкъса вестник

„Таймс“ в ръцете на един мъж, който имаше вид на директор на Английската банка.

Заболя ни главата, докато пристигнахме. Само леля Фан, възхитена от жизнеността на кученцата, беше в добро настроение. По съвет на мама изчакахме, докато се изтегли потокът от хора, и тогава се качихме на ескалатора. Приятно изненадани, закарахме кученцата до изхода почти без затруднения. Те явно бяха усвоили пътнически навици.

— Слава богу! — въздъхна мама, когато стъпихме на площадката.

— Боя се, че кученцата малко ви обезпокоиха каза смутено Пру. — Но пък, нали разбираш, свикнали са със селския живот и мислят, че в града всичко е объркано.

— А? — попита леля Фан.

— Объркано — извика Пру. — Кученцата. Мислят, че всичко е погрешно.

— Жалко! — каза леля Фан и преди да можем да я спрем, се понесе с кученцата към другия ескалатор и пак потъна в земните дълбини.

Макар че кученцата доста ни измъчиха, след като се отървахме от тях, направихме добър сутрешен пазар. Мама си набави всичко, от което се нуждаеше, Марго купи сиропа си от кленов сок, а аз, докато те се отрупвах с тези доста излишни работи, успях да се сдобия с една прекрасна червена птица кардинал, един черен дъждовник на жълти петна, дебел и лъскав като гага, и един препариран крокодил.

Върнахме се в Балаклава Маншън, доволни от покупките си.

По настояване на Маргарет, мама реши вечерта да присъства на сеанса.

— Недей, мила Луиз — настоя Пру. — Това означава да се подложиш на измамата на неизвестното.

Мама оправда намерението си със забележителна логика:

— Чувствам, че трябва да се свържа с този тип Моуейк. В края на краищата той лекува Маргарет.

— Добре, мила — склони Пру, убедена в непреклонността на мама. — Мисля, че е истинска лудост, но ще трябва да дойда с теб. Не мога да те оставя сама.

Помолих да ме вземат и мен. Обясних на мама, че преди известно време бях заел от Теодор една книга за изкуството да се разобличават лъжливи медиуми и че знанията ми можеха да свършат полезна работа.

— Не трябва да взимаме мама — предупреди Пру. Смятам, че ще ѝ повлияе зле.

В шест часа вечерта с трепкащата сред нас като уловена птичка Пру се отправихме към стаята на госпожа Хадък в сутерена. Тук заварихме доста хора: управителката на хотела; госпожа Глът — висока мрачна рускиня, която говореше с толкова неясно произношение, като че устата ѝ бе пълна със сирене; младо русо момиче с много сериозен вид; млад безделник, известен с това, че следва актьорско майсторство, но никой не го беше виждал да се заеме с някаква друга работа, освен кротко да дреме в ограденото с палми преддверие на хотела. За мое неудоволствие мама не ми разреши да претърся стаята преди започване на сеанса, за да видя дали няма скрити въженца и имитация на ектоплазма. Все пак успях да кажа на госпожа Хадък за книгата, която бях чел, като мислех, че ако е истински медиум, ще прояви интерес към изданието. Тя ми отправи поглед, който в никакъв случай не можеше да се окачестви като доброжелателен.

Седнахме в кръг, хванати за ръце и изживяхме доста злокобно начало — при изгасване на лампите Пру нададе пронизителен писък и скочи от стола. Установи се, че ръчната ѝ чанта, която тя бе подпряла на стола, се беше хлъзнала и докоснала крака ѝ със студената си кожа. Когато успокоихме Пру и тя се увери, че не беше нападната от зъл дух, седнахме пак и се хванахме за ръце.

Върху една чинийка мъждукаше къса дебела свещ и примигваше от разтопения восък. Сенките ни се мърдаха из стаята, а лицата ни изглеждаха, като че току-що бяхме оживели отново в някаква древна гробница.

— Сега не искам никой да говори и трябва да ви помоля всички да стискате здраво ръцете си, за да не пропуснем нищо от същността... Хуаааха — започна госпожа Хадък. — Знам, че сред нас има неверници. Въпреки това ви моля да успокоите духовете си и да ги настроите да възприемат.

— Какво иска да каже? — прошепна Пру на мама. — Не съм неверница. Моята беда е, че прекалено много вярвам.

След като ни инструктира, госпожа Хадък седна в едно кресло и с измамна лекота се унесе в транс. Наблюдавах я внимателно. Бях решил да не пропускам ектоплазмата. Отначало госпожа Хадък седеше там със затворени очи и не се чуваше никакъв звук, освен шумоленето и треперенето на развълнуваната Пру. После започна да диша дълбоко, да хърка силно и да се тресе. Шумът напомняше изпразването на чувал с картофи върху пода на таванско помещение. Не ми направи впечатление. В края на краищата хъркането е едно от най-лесните за симулиране неща. Ръката на Пру, която стискаше моята, беше влажна от пот и аз усещах как по нея пропълъзяваха тръпки от уплаха.

— Ахааааааа — извика внезапно госпожа Хадък.

Пру подскочи на стола си и отчаяно изписка, като че я бяха намушкали.

— Ахаааааааа — повтори госпожа Хадък, изтръгвайки целия драматизъм от това просто възклицание.

— Не ми харесва — прошепна с треперещ глас Пру. — Луиз, мила, не ми харесва.

— Млъкни или ще развалиш всичко — прошепна Маргарет. — Отпусни се и настрой духа си да възприема.

— Виждам непознати сред нас — каза госпожа Хадък с такъв силен индиански акцент, че ми се дощя да се изхилия. — Дошли са непознати да се присъединят към нашия кръг. На тях ще кажа „добре дошли“.

Единственото необикновено нещо за мен беше, че госпожа Хадък вече не нижеше думите си една след друга и не вдишваше въздух по този странен начин. Тя мънка и мърмори неразбираемо около една минута и после каза ясно: „Говори Моуейк.“

— Ооо! — обади се с възхищение Маргарет. — Той дойде! Ето на, мамо! Това е Моуейк.

— Ще припадна! — изхлипа Пру.

Втренчих се в госпожа Хадък на слабата, мъждукаща светлина, но не видях никакви признаци на ектоплазма или фанфари.

— Моуейк казва — обяви госпожа Хадък, — че на бялото момиче вече никакви пункции не трябва да му се правят.

— Ето! — каза тържествуващо Маргарет.

— Бяло момиче трябва слуша Моуейк. Не трябва да се влияе от неверници.

Чух как мама изсумтя войнствено в мрака.

— Моуейк казва, че ако бяло момиче му вярва, преди да минат два месеца, ще се излекува. Моуейк казва...

Но нямахме честта да чуем това, което Моуейк щеше да каже, тъй като в този момент една котка, която сновеше из стаята безшумно като облак, незабелязано скочи в скута на Пру. Чу се оглушителен писък. Тя се изправи с викове: „Луиз, Луиз, Луиз!“ и като заслепена нощна пеперуда започна да се блъска в хората. При всяко докосване надаваше крясък.

Някой се сети да запали лампата, преди Пру да направи беля в кокошата си паника.

— Слушайте, това вече е прекалено! — възмути се младият безделник.

— Може да сте й причинили непоправими страдания — каза русото момиче, като гледаше гневно Пру и вееше на госпожа Хадък с носната си кърпичка.

— Нещо ме докосна. Докосна ме. Дойде в скута ми — обясни през сълзи Пру. — Ектоплазма.

— Ти развали всичко! — ядоса се Маргарет. — Тъкмо когато заговори Моуейк.

— Мисля, че това, което чухме от Моуейк, ни е съвсем достатъчно — каза мама. — Крайно време е според мен да престанеш да се занасяш с тия глупости.

Госпожа Хадък, която продължи да хърка с достойнство, изведнъж се събуди.

— Глупости? — възкликна тя, фиксирайки мама с изпъкналите си сини очи. — Осмелявате се да казвате, че това са глупости?... Хуаааха.

Това бе един от редките случаи, когато виждах мама действително ядосана. Тя се изправи настръхнала в целия си ръст от четири фута и три и половина инча.

— Шарлатанка — викна мама на госпожа Хадък. Казах, че са глупости, и повтарям, че са глупости. Няма да позволя моето семейство да се забърква в такива далавери. Хайде, Марго, хайде, Джери, хайде, Пру! Тръгваме си!

Удивени от тази проява на решителност на кротката ни майка, покорно излязохме след нея от стаята, изоставяйки вилнеещата госпожа Хадък и няколко й последователи.

Щом се озовахме в нашата стая, Марго избухна в неистов плач:

— Ти развали всичко! Ти развали... всичко развали! Госпожа Хадък никога вече няма да ни проговори.

— Толкова по-добре — каза мама и с помрачено лице сипа чаша коняк на гърчещата се и все още уплашена Пру.

— Добре ли прекарахте! — попита леля Фан, която се събуди внезапно и ни погледна с помътнели очи.

— Не — отвърна мама, — не прекарахме добре.

— Не мога да избия тая ектоплазма от главата си! — говореше Пру, като гълтеше жадно коняка. Беше като някакво... като... разбирате ли, като конфитюр.

— Тъкмо когато Моуейк започна да говори! — виеше Марго. — Тъкмо когато щеше да ни каже нещо важно!

— Добре, че се върнахте рано — каза леля Фан, дори и по това време на годината става хладно вечер.

— Сигурна бях, че иска да ме хване за гърлото. Сигурна бях, че се мъчи да докопа гърлото ми. Беше нещо като... един вид... някакво мармаладено нещо като ръка.

— А Моуейк е единственият, който изобщо ми помогна.

— Моят баща казваше, че през този сезон времето е много коварно — рече леля Фан.

— Маргарет, престани да се държиш така глупаво! — ядоса се мама.

— Мила Луиз, чувствах как тези отвратителни мармаладени пръсти търсят пипнешком гърлото ми — говореше Пру, украсявайки преживяването си, без да обръща внимание на Марго.

— Баща ми винаги си носеше чадър, зиме и лете. Хората му се смееха, но много често, дори през доста горещи дни, неговата предвидливост беше оправдана — той го използваше.

— Ти винаги разваляш всичко! — викна Марго. Винаги се месиш.

— Бедата е, че съвсем малко се меся! — тросна се мама. — Казвам ти да престанеш с всички тези глупости и да спреш да плачеш. Веднага се връщаме в Корфу.

— Ако не бях скочила — не спираше Пру, — щеше да се стегне около вратната ми вена.

— Баща ми казваше, че няма нищо по-полезно от чифт галоши — обясняваше леля Фан.

— Няма да се върна в Корфу! Няма! Няма!

— Ще изпълняваш, каквото ти казвам!

— То така зловещо се уви около врата ми!

— Той не одобряваше гумените ботуши, защото изтласквали кръвта в главата.

Престанах да слушам. Цялата ми душа бе изпълнена с вълнение. Връщяхме се в Корфу. Напускахме неумолимата бездушна абсурдност на Лондон. Връщяхме се при вълшебните маслинови горички и синьото море, при сърдечността и смеха на нашите приятели, при дългите слънчеви и тихи дни.

---

[1] Териери от сива порода с къс косъм и рунтава козина, дребни и бързи кучета. — Б.пр. ↑

[2] Вид риба — треска (англ.). — Б.пр. ↑

[3] Годишен справочник на благородниците. Издава се от 1802 г. Наречен е така на фамилията на първия издател Джон Дебрет. — Б.пр. ↑

[4] Мярка за маса, равна на 28,35 г. — Б.пр. ↑

[5] Украсен с цветя и ленти прът, около който се танцува на първи май по случай настъпването на пролетта. — Б.пр. ↑

[6] Испански боен кораб. — Б.пр. ↑

[7] Кралско дружество за защита на животните. — Б.пр. ↑

МАСЛИНОВАТА ВЪРТЕЛЕЖКА

Когато настъпи май, беритбата на маслини вече беше започнала. Набъбналите и узрели през горещите дни плодове сега капеха изобилно и лъщяха в тревата като черни перли. Селянките идваха на групи с тенекиени кутии и кошове на главите си. Наклякваха в кръг около маслиновото дърво и с глъч като ята лястовици събираха и слагаха маслините в съдове. Някои от маслиновите дървета бяха раждали плодове в продължение на петстотин години и в продължение на петстотин години селяните бяха събирали маслини точно по същия начин.

Това беше благодатно време за смях и клюки. Аз ходех от дърво на дърво при различните групи, прикляквах, помагах им да събират лъскавите маслини и слушах клюки за всички роднини и приятели на берачите. От време на време се присламчвах към тях, когато седяха под дърветата и се хранеха. Те лакомо поглъщаха клисавия черен хляб и малките сплескани питки, приготвени от миналогодишни сушени смокини и завити в лозови листа. Пееха се песни, а най-странното беше, че селските гласове, груби и резки в разговор, ставаха тъжно мелодични, когато се извисяваха в хармония. По това време на годината жълтите восъчни минзухари тъкмо започваха да се показват покрай корените на маслиновите дървета и склоновете се обагряха от виолетови камбанки. Скупчените под дърветата селянки изглеждаха като движеща се цветна леха и песните ечаха надолу из стародавните маслинови градини. Мелодията им беше меланхолична и благозвучна, като че от кози хлопатари. Когато съдовете се напълваха, ги вдигахме и в дълга бърбеща редица тръгвахме надолу към маслиновата преса. Маслиновата преса — мрачна и неприветлива сграда — се намиреше в една падина, в която ромолеше малко блестящо поточе. Тук командваше папа Деметриос, жилав старец, изкривен и превит като самите маслинови дървета, със съвсем плешива глава и огромни, бели като сняг мустаци — с изключение на жълтите петна от никотин, известни като най-големите мустаци в целия Корфу. Папа Деметриос беше груб и злонравен старец, но кой знае защо ме хареса и с него се

разбирахме чудесно. Дори ме пускаше да влизам в неговата светая светих — маслиновата преса.

Тук имаше голямо кръгло корито, подобно на декоративно басейнче за рибки, а в него — огромен воденичен камък. От оста му хоризонтално стърчеше дървена греда. В нея беше впрегнат престарелият кон на папа Деметриос, който с чувал на главата, за да не му се завива свят, обикаляше около коритото и въртеше воденичния камък. Така се смिलाха изсипваните в коритото лъскави маслини. А от тях се разнасяше остра и кисела миризма. Тишината се нарушаваше от тежкото трополене на конските копита, от грохота на големия воденичен камък и от равномерните капки зехтин, който се процеждаше през дупките на коритото, златист като слънчева светлина.

В единия ъгъл на пресата се издигаше голяма ронлива купчина — остатъците от маслините: натрошени костилки, люспи и пулп, пресовани в черни хрупкави пити, като зърнист торф. Те имаха силна възкисела миризма, която подсказваше, че стават за ядене. Всъщност с тях селяните хранеха добитъка през зимата заедно с друг фураж. Използваха ги също така като изключително ефикасно, макар и прекомерно силно гориво.

Селяните отбягваха папа Деметриос поради злия му нрав. Те предаваха маслините си и бързо напускаха постройката, защото никой не можеше да бъде сигурен, че на човек като папа Деметриос няма да му хрумне някоя зловна мисъл. Затова самотният старец посрещна с радост моята поява във владенията му. От мен научаваше всички местни клюки: кой беше родил и дали бебето е момче или момиче; кой кого ухажваше, а понякога и по-пикантна новина например, че Пепе Кондос бил арестуван за контрабанда на тютюн. В замяна на това, че му бях нещо като вестник, папа Деметриос ми улавяше животинки. Понякога ми хващаше бледорозов гефон, богомолка или гъсеница, нашарена като персийски килим в розово, сребристо и зелено. От папа Деметриос получих един от най-очарователните си любимци, които имах по онова време — жаба балканска чесновница, която кръстих Август Тикълтами.

Бях отишъл в маслиновите горички да помагам на селяните и огладнях. Знаех, че папа Деметриос винаги има хранителни припаси, и реших да го посетя. Беше ясен ден и буен, свеж вятър свиреше като на

арфа в маслиновата горичка. Побиваха ме тръпки от утринния хлад и затова тичах през целия път, а кучетата подскачаха покрай мен и лаеха. Когато пристигнах зачервен и задъхан, намерих папа Деметриос наведен над огъня, накладен с маслинови пити.

— А-а! — каза той, като ме погледна начумерено. Дойде, нали? Къде се изгуби? Не съм те виждал от два дни. Сега, като настъпи пролетта, не ти остава време за старци като мен.

Обясних, че съм бил зает с най-различни неща например да правя нова клетка за моите свраки, понеже бяха нахлули в стаята на Лари и животът им висеше на косъм, ако не ги затворех.

— Хм. Е, добре. Искаш ли малко пуканки?

Отговорих с най-равнодушен тон, че няма нищо друго, което да ми се иска повече.

Папа Деметриос стана и се понесе важно с кривите си крака към постройката, а после се появи с голям тиган, лист тенекия, шише с олио и пет златистокафяви кочана царевица като слитъци злато. Сложи тигана на огъня и сипа малко олио. Почака го да зацвърчи, да заблести и леко да задими. После хвана един кочан и го изрони бързо с изкривените си от артрит пръсти. Златните царевични зърна затракаха в тигана като дъждовни капки по покрив. Старецът покри тигана с тенекията, изпухтя, седна и запали цигара.

— Чу ли за Андреас Папоякис? — попита той, като поглади разкошния си мустак.

Казах, че не съм чул.

— А — продължи старецът със задоволство. — Той е в болница, глупакът му с глупак.

Изразих съжаление, понеже Андреас ми допадеше. Той беше весело, добродушно и темпераментно момче, което винаги успяваше да направи някоя беля. За него в село казваха, че ако можеше, щеше да язди магарето на заден ход. И какво, попитах аз, го е сполетяло?

— Динамит — каза папа Деметриос, очаквайки да види реакцията ми.

Леко подсвирнах от ужас и поклатих бавно глава.

Папа Деметриос, уверен, че го слушам с внимание, се намести по-удобно.

— Ето как станало това — започна той. — Знаеш, че този Андреас е глупаво момче. Главата му е празна като гнездо на лястовици през зимата. Но въпреки това е добро момче. Никому не е сторил зло. Отишъл да лови риба с динамит. Нали знаеш това малко заливче долу до Беницис? Той закарал лодката си там, защото му казали, че селският полицай бил отишъл надолу по брега. Разбира се, това глупаво момче дори и не помислило да провери и да се убеди, че полицаят го няма наоколо.

Цъкнах печално с език. Наказанието за риболов с динамит беше пет години затвор и голяма глоба.

— И тъй, той се качил в лодката и бавно си гребял, когато видял пред себе си, в плиткото, голямо стадо барбуни. Спрял да гребе и запалил фитила на шашката динамит.

Папа Деметриос замълча драматично, надникна да види какво става с пуканките и запали още една цигара.

— Всичко щяло да бъде наред — продължи той, но точно когато щял да хвърли динамита, рибата побягнала и какво, мислиш, направил този идиот? Продължил да стиска шашката и подкарал лодката след рибата. Бум!

Възкликнах, че сигурно нищо не бе останало от Андреас.

— О, напротив — каза папа Деметриос презрително. — Той дори не може да си служи както трябва с динамит. Шашката била толкова малка, че му отнесла само дясната ръка. Той дължи живота си на полицая, който не бил отишъл надолу по крайбрежието. Андреас успял да докара лодката до брега и там припаднал от загуба на кръв. Без съмнение щял да умре, ако полицаят, който чул експлозията, не се бил спуснал да разбере кой гърми с динамит. За щастие току-що минавал автобусът и полицаят го спрял. Качили Андреас и го откарали в болницата.

Казах, че е много жалко да се случи такава беда на този хубав момък, но поне е имал късмет. Предположих, че когато Андреас се оправя, ще го арестуват и ще го изпратят във Видо за пет години.

— Ами, няма. Полицаят каза, че според него Андреас бил наказан предостатъчно, и затова обяснил в болницата, че ръката му била откъсната от някаква машина.

Царевичните зърна бяха почнали да се пукат и дрънчаха по тенекията като снаряждета от миниатюрни оръдия. Папа Деметриос

вдигна тигана от огъня и свали тенекията. Всяко зърно се беше пукнало в малко жълто-бяло кълбесто облаче, хрупкаво и вкусно. Той извади от джоба си свито парче хартия и го разгърна. В него имаше едра сива морска сол. Започнахме да топим малките облачета пуканки в солта и да ги хрускаме с наслада.

— Имам нещо за теб — каза накрая старецът, като избърса грижливо мустаците си с голяма кърпа в червено и бяло. — Още едно от тези ужасни животни, които толкова много искаш да уловиш.

Натъпках останалите пуканки в устата, избърсах пръстите си в тревата и нетърпеливо попитах какво е животното.

— Ще го донеса — изправи се той. — Много странно нещо. Досега не съм го срещал.

Изгарях от любопитство, докато той влезе в постройката и се появи отново с една очукана тенекиена кутия в ръка, покрита с листа:

— Ето го. Внимавай, защото мирише.

Махнах листата, надникнах в кутията и разбрах, че папа Деметриос беше съвсем прав: миришеше така силно на чесън, както в селския автобус в пазарен ден. На дъното се беше свил средно голям зеленикавокафяв жабок с гладка кожа, огромни кехлибарени очи и застинала, малко налудничава усмивка. Когато пъхнах ръка да го взема, той мушна глава между предните си крака, прибра изпъкналите си очи в черепа по странния начин, по който жабите правят това, и изкряка — остро, блеещо, като миниатюрна овца. Извадих го от кутията, а той започна енергично да се дърпа, като изпускаше ужасна миризма на чесън. На задните си крака имаше по един черен рогов израстък, остър и с форма на палешник. Бях във възторг, понеже отдавна, но безуспешно се мъчех да намеря жаба с лопатки на краката. Горещо благодарих на папа Деметриос и триумфално отнесох жабока вкъщи. Поставих го в аквариума в моята спалня.

Бях покрил дъното на аквариума с пласт от пясък и пръст, дебел 2–3 инча, и Август, след като беше кръстен и пуснат вътре, веднага се зае да си прави жилище. Със странни движения на задните си крака, използвайки лопатковидните израстъци, той много бързо изкопа една дупка и изчезна от погледа ми. Виждах само изпъкналите му очи и ухилената му уста. Установих, че Август е много интелигентно животно и с доста привлекателни черти на характера, които се проявяваха при опитомяването му. Когато идвах в стаята, той излизаше

от дупката си и правеше отчаяни опити да ме достигне през стъклените стени на аквариума. Щом го извадех и сложех на пода, той почваше да подскача из стаята след мен и после, щом седнех, се покачваше с мъка по крака ми. Когато стигнеше до скута ми, се изтягаше в най-различни непристойни пози, топлеше се от тялото ми, примигваше, хилеше ми се и преглъщаше. Именно тогава открих, че обича да лежи по гръб и да му масажирам нежно корема с показалец. Затова си спечели прозвището Тикълтами^[1]. Разбрах също така, че щом е гладен — пее. Когато държах голям, гърчещ се земен червей над аквариума. Август изпадаше в екстаз. Очите му като че все повече и повече изпъкваха от възбуда и той издаваше последователни слаби грухтения и странното блеещо квакане, с което ми направи впечатление още когато го хванах за пръв път. След като пуснех червея пред него, той поклащаше енергично глава, сякаш в знак на благодарност, сграбчваше единия му край и започваше да го тъпче с палци в устата си. На нашите гости представяхме рецитал на Август Тикълтами и всички съвсем сериозно и еднородно твърдяха, че в сравнение с жабите, които бяха виждали, той има най-хубавия глас и репертоар.

Приблизително по това време Лари доведе Доналд и Макс. Макс беше необикновено висок австриец с руса къдрава коса, руси мустаци, кацнали като изящна пеперуда на горната му устна, и ясны добри очи. Доналд беше нисък и бледолик: един от тези англичани, първото ти впечатление от които е, че са не само мълчаливи, но и напълно безлични.

Лари беше попаднал на тази странна двойка в града и гостоприемно ги беше поканил да пият по чаша у дома. Фактът, че те пристигнаха в два часа сутринта „поуморени“ от разнообразни алкохолни „стимули“, не направи никакво особено впечатление на никого от нас, понеже вече бяхме свикнали или почти свикнали с познатите на Лари. Мама си беше легнала рано поради тежка простуда, а останалите също се бяха оттеглили по стаите си. Само аз не спях. Чаках Одисей да се върне от нощните си похождения и да погълне вечерята си от месо и кълцан черен дроб. Както си четях, чух неясен шум откъм маслиновите горички. Отначало помислих, че това е компания от селяни, които се връщат от сватба, и не обърнах внимание. Но какофонията все повече се усилваше: чуха се тропот и

звънтене. Предположих, че са среднощни гуляйджии, които минават с файтони долу по пътя. Песента им не приличаше много на гръцка и се зачудих кой може да бъде. Станах от леглото и се надвесих през прозореца, вирайки се надолу през маслиновите дървета. В този момент файтонът зави и пое нагоре по дългата алея към вилата. Имаше добра видимост, защото един от седящите на задното място държеше някаква факла. С любопитство и учудване гледах как файтонът блещука и се друса по алеята между дърветата.

В този момент Одисей се появи от нощното небе, понесен безшумно от вятъра като глухарче, и се опита да кацне на голото ми рамо. Сложих го на земята и му донесох чинията с храна. Той започна да кълве и да гълта шумно, като си говореше нещо със слаб гърлест звук и примигваше с блестящите си очи срещу мен.

Междувременно файтонът приближаваше бавно, но сигурно и се насочи към предния двор на къщата. Наведох се от прозореца и главата ми се замая от гледката:

На задната седалка седяха двама души. Те държаха по един огромен сребърен свещник с големи бели свещи, които хората обикновено купуват, за да ги запалят в църквата на свети Спиридон. Двамата пееха високо и фалшиво, но много наперено една песен от „Девицата на планините“, опитвайки се според възможностите си да постигнат хармония.

Файтонът спря шумно до стъпалата, които водеха към верандата.

— На седемнайсет... — въздъхна един баритон с подчертано британско произношение.

— На седемнайсет! — подхвана другият певец с доста силен средноевропейски акцент.

— Той се влюбва лудо — каза баритонът, размахвайки необуздано свещника, — в едни нежносини очи.

— Нежносини — повтори средноевропейският акцент, влагайки такава похотливост в тези прости думи, че трябваше човек лично да го чуе, за да повярва на ушите си.

— На двасет и пет — продължи баритонът, — смята, че си е изпатил зле.

— Зле — повтори средноевропейският акцент скръбно.

— От очи с различни цветове — каза баритонът и направи такъв отчаян жест със свещника, че свещите изхвърчаха като ракети и

паднаха със свистене на тревата.

Вратата на спалнята ми се отвори и влезе Марго, увита в много дантели и нещо като муселин.

— За бога, какъв е този шум? — попита тя с дрезгав, обвиняващ шепот. — Знаеш, че мама не е добре!

Обясних, че нямам нищо общо с шума, но че явно си имаме компания. Марго се наведе от прозореца и видя файтона, в който певците току-що се канеха да почнат следващия куплет на песента.

— Слушайте! — извика тя с приглушен глас. — Моля ви да не вдигате толкова шум. Майка ми е болна.

Възцари се внезапна тишина. После един висок като върлина мъж се изправи несигурно. Той вдигна високо свещника си и втренчи поглед в Марго.

— Не трябва, скъпа лейди — поде той с гробовен глас, — не трябва тревожим майката!

— Ей богу, в никакъв случай! — потвърди и английският глас от вътрешността на файтона.

— Кой са тия? — развълнувано ми прошепна Марго.

Казах, че съвсем сигурно са приятели на Лари.

— Вие да не сте приятели на брат ми? — измяука Марго от прозореца.

— Благородно създание — отвърна високата фигура, като й махаше със свещника. — Той ни покани да прием.

— Аха... Един момент, сега ще сляза долу.

— Да ви разгледам отблизо, значи да осъществя моята мечта в живота — възкликна високият и се поклони някак неуверено.

— Да ви видя отблизо — поправи го тих глас от задната седалка на файтона.

— Ще отида долу — каза ми Марго, — ще ги вкарам вътре и ще гледам да пазят тишина. Върви да събудиш Лари!

Нахлузих къси панталонки, вдигнах безцеремонно Одисей (който храносмилаше с притворени очи), отидох до прозореца и го изхвърлих навън.

— Изключително! — възкликна високият човек, гледайки как Одисей отлита над посребрените от луната върхове на маслиновите дръвчета. — Това като къща на Дракула, а, Доналд?

— Ей богу, да! — потвърди Доналд.

Тръгнах с бързи крачки по коридора и нахлух в стаята на Лари. Загубих известно време, докато го вдигна от сън, защото поради твърдото си убеждение, че мама го е заразила с простудни микроби, беше изгълтал профилактично половин бутилка уиски преди лягане. Най-после той седна в кревата и ме погледна с мътен поглед.

— Какво, по дяволите, искаш пък ти?

Обясних за двата субекта във фойтона и за твърдението им, че били поканени да пийнат у нас.

— Ох, господи! — изпъшка Лари. — Направо им кажи, че съм отишъл в Дубровник.

Обясних, че трудно ще успея да сторя това, понеже Марго сигурно вече ги е примамила да влязат в къщата, и че не бива да вдигаме шум, защото мама е неразположена. Лари се измъкна, пъшкайки от леглото, сложи си халата, обу си чехлите и заедно се понесохме по скърцащите стълби към гостната. Там заварихме Макс — дълъг като върлина, изящен и добродушен, отпуснал се на един стол. Той размахваше пред Марго свещника си, всичките свещи на който бяха изчезнали. Доналд седеше прегърбен и мрачен на друг стол с вид на помощник — директор на погребално бюро.

— Твоите очи, те са нежносини — каза Макс, като размахваше пръст пред Марго. — Ние пеех за сини очи, нали Доналд?

— Ние пеехме за сини очи! — поправи го Доналд.

— Това казва и аз — отвърна Макс благосклонно.

— Ти каза „пеех“ — възрази Доналд.

Макс се позамисли за момент:

— Както и да е, очите било сини.

— Бяха сини! — поправи го Доналд.

— А, ето те и теб! — каза Марго със затаен дъх, когато Лари и аз влязохме. — Мисля, че това са твои приятели, Лари.

— Лари! — измуча Макс и стана, олюлявайки се с тромавата грация на жираф. — Ние дойдохме, както каза ни ти.

— Много мило — Лари насили смачканата си от сън физиономия да покаже нещо подобно на любезна усмивка. — Имаш ли нещо против да говорим по-тихо, понеже майка ми е болна?

— Майката — изрече Макс с дълбоко уважение, са най-важно нещо на свят.

Той се извърна към Доналд, вдигна показалец напречно на мустаците си и толкова силно каза „Шш-шт“, че Роджър, потънал в спокоен сън, моментално скочи на крака и започна да лае неудържимо. Пикльо и Посерко гръмогласно се присъединиха.

— Ужасно неприлично държане! — обади се Доналд между джафканията. — Гостът не бива да разлайва кучетата на стопанина.

Макс коленичи и обгърна все още лаещия Роджър с дългите си ръце — ход, който наблюдавах с известна тревога, тъй като Роджър можеше да го изтълкува погрешно.

— Тихо, бау-бау! — каза Макс с лъчезарен поглед към настръхналия и войнствено настроен Роджър.

За моя изненада Роджър веднага престана да лае и започна енергично да ближе лицето на Макс.

— Искате ли... тъ-тъ... нещо за пиене — запита Лари. — Разбира се, не мога да ви поканя да останете по-дълго, понеже за съжаление майка ми е болна.

— Много учтиво от твоя страна — каза Доналд. Много учтиво, наистина. Трябва да ти се извиня заради него. Нали разбираш, чужденец.

— Е, аз трябва да вървя да спя — измънка Марго, промъквайки се нерешително към вратата.

— А, не! — лавна Лари. — Някой трябва да сипе питието.

— Недей! — Макс приклепна на пода с Роджър в ръце и погледна с тъга Марго. — Недей местиш тес очи от моя орбита!

— Добре, тогава ще отида да взема питиетата! — развълнувано каза Марго.

— А аз помогне — Макс захвърли Роджър и скочи на крака.

Роджър беше останал с погрешното впечатление, че Макс възнамерява да го милва до сутринта пред гаснещия огън, и, естествено, се раздражни, когато го захвърлиха настрани. Той започна отново да лае.

Вратата на гостната се отвори с трясък и там се появи Лесли гол-голеничък с ловна пушка в ръка:

— Какво става тук, дяволите да го вземат?

— Лесли, върви да си сложиш някакви дрехи! — писна Марго. — Това са приятели на Лари.

— Ох, господи! — каза отчаяно Лесли. — Стига вече!

Той се обърна и тръгна обратно нагоре.

— Пиене! — възкликна Макс, като сграбчи ентусиазирано Марго и започна да я върти във валс под акомпанимента на почти истеричния лай на Роджър.

— Много те моля да не вдигаш толкова шум — каза Лари — Макс, за бога!

— Ужасно неприлично държане — потвърди Доналд.

— Не забравяй за майка ми! — повтори Лари и това очевидно засегна някаква струна в душата на Макс.

Той веднага престана да валсира със задъханата Марго и се закова на място.

— Къде твоята майката? — попита той. — Госпожата болната... заведи ме при нея, аз може осигуря нея.

— Не осигуря, а помогна! — каза Доналд.

— Ето ме! — обади се мама с леко гъгнеш глас откъм вратата. — Какво става тук?

Тя беше по нощница и носеше поради настинката голям шал на раменете си. Беше взела под мишница клюмналия пъхтящ и апатичен Додо — нейния териер Денди Даймънт^[2].

— Идваш тъкмо навреме, мамо — посрещна я Лари. — Искам да ти представя Доналд и Макс.

Доналд за пръв път прояви енергичност. Той стана, бързо прекоси стаята, отиде при мама, хвана ръката ѝ и слабо се поклони:

— Очарован съм. Ужасно съжалявам за безпокойството. Нали разбирате, моят приятел е от континента.

— Много ми е приятно, че се запознахме — промълви мама със сетни сили.

При влизането ѝ Макс беше разперил широко ръце и сега я гледаше с цялата всеотдайност на кръстоносец, който за пръв път вижда Ерусалим.

— Майката! — възкликна драматично той. — Вие майката?

— Здравейте — каза неуверено мама.

— Вие сте — попита Макс, за да си изясни нещата, — болната майка?

— А, само лека настинка! — възрази мама.

— Ние пропудили вас — Макс сложи ръка на сърцето си и очите му се напълниха със сълзи.

— Пробудихме или разбудихме! — каза Доналд полугласно.

— Ела — Макс обгърна мама с дългите си ръце, заведе я до един стол край камината и възможно най-деликатно се опита да я сложи да седне. Той свали палтото си и покри внимателно коленете ѝ. След това клекна край нея, взе ръката ѝ и я загледа в лицето:

— Какво — попита той, — иска майката?

— Да не ѝ прекъсват съня — обади се току-що появилият се Лесли, сега облечен по-приемливо: в пижама и със сандали.

— Макс — каза Доналд строго, — престани да монополизираш разговора. Спомни си за какво сме дошли.

— Разбира се! — започна възторжено Макс. — Ние имаме чудесните новини, Лари. Доналд решил да стане автор.

— Нямаше как — промърмори скромно Доналд. Като ви гледам как всички вие живеете в разкош, как се сипят хонорари. Разбрах, че трябва да си опитам късмета.

— Това е много хубаво! — реагира Лари с недостатъчно въодушевление.

— Току-що свърших първата глава и тръгнахме на часа, за да мога да ти я прочета.

— О, господи! — ужаси се Лари. — Не, Доналд, моля те. Критическите ми способности напълно се изпаряват в два часа и половина сутринта. Не можеш ли да я оставиш тук да я прочета утре?

— Тя е кратка — продължи Доналд, без да обръща внимание на Лари, и извади малко листче хартия от джоба си, — но мисля, че стилът ще ти се стори интересен.

Лари изпъшка раздражено и всички седнахме в очакване. Междувременно Доналд се поизкашля, за да си пооправи гласа.

— Внезапно — започна той с плътен трептящ глас, — внезапно, внезапно, внезапно показа се той и после внезапно показа се тя, внезапно, внезапно, внезапно. И внезапно погледна я той, внезапно внезапно, внезапно и внезапно погледна го тя, внезапно. Тя внезапно разтвори обятия, внезапно, внезапно и разтвори обятия той, внезапно. После внезапно се прегърнаха те и внезапно, внезапно, внезапно той почувства топлината на нейното тяло и внезапно, внезапно тя почувства топлината на неговата уста върху своята, когато внезапно, внезапно, внезапно паднаха заедно те на дивана.

Настъпи дълга пауза, докато чакахме Доналд да продължи. Той преглътна два-три пъти, развълнуван от собственото си творение, сгъна грижливо листчето хартия и го сложи обратно в джоба си.

— Какво ще кажеш? — попита той Лари.

— Ами, малко е късичко — смънка предпазливо Лари.

— Да, но стилът?

— Ами, хм, интересно е. Въпреки че е познат отпреди.

— Не е възможно. Вярвай, че това ми хрумна едва тази нощ.

— Мисля, че повече не бива да му се дава да пие каза високо Лесли.

— Тихо, миличък! — прекъсна го мама. — Как смятате да озаглавите това, Доналд?

— Реших — заяви Доналд тържествено, — реших да го назова „Внезапната книга“.

— Много дръзко заглавие — каза Лари. — Смятам обаче, че трябва да разкриеш индивидуалните образи на главните си герои, преди да ги свалиш на дивана.

— Да. Възможно е да си прав.

— Да, това наистина е интересно — каза мама и кихна силно. — А сега смятам, че е най-добре всички да изпием по чаша чай.

— Аз ще направя чай за теб, майката! — скочи Макс и отново разляя всички кучета.

— Аз ще ти помогна — присъедини се Доналд.

— Марго, скъпа, по-добре иди с тях и им помогни да намерят, каквото им трябва! — помоли мама.

Когато тримата излязоха от стаята, мама погледна Лари.

— И това са хората, за които казваш, че не са ексцентрични.

— Е, Доналд не е ексцентричен. Само е малко отнесен.

— И внезапно, внезапно, внезапно, внезапно той се напи — поде Лесли, като слагаше още цепеници в огъня и го разбутваше да пламне.

— Те и двамата са много добри момчета — защити ги Лари. — Доналд вече шашна половината Корфу.

— Какво искаш да кажеш? — попита мама.

— Нали знаеш как жителите на Корфу обичат да измъкват всяка тайна от човека. Всички са убедени, че той, понеже има такава типична английска външност и сигурно е пълен с пари, явно има много знатно потекло. А Доналд пък се забавлявал, като им разказвал най-

различни истории. Той бил, ме убеждават тукашните хора, големият син на един херцог, братовчед на лондонския епископ и незаконният син на лорд Честърфийлд. Бил завършил в Итън, Хароу, Оксфорд, Кеймбридж, а тази сутрин ми беше много забавно, когато госпожа Папанопулос ме убеждаваше, че той я уверил, че завършил образование в Гъртън.

Точно в този момент в гостната влезе Марго. По лицето ѝ беше изписано смущение.

— Лари, трябва да дойдеш и да ги вразумиш! Макс току-що запали кухненската печка с банкнота от пет лири, а Доналд изчезна някъде и непрекъснато ни се обажда с викове „Куее“^[3], но не можем да го открием.

Всички нахлухме в огромната кухня, покрита с каменни плочи. Един чайник вече дигаше пара на печката, а Макс държеше в ръка овъглена петлирова банкнота и я съзерцаваше с печал.

— Макс — каза мама, — наистина си направил голяма глупост.

Той се обърна към нея със сияещи очи.

— Никакъв разход заради майката не голям — той лепна на дланта ѝ остатъците от петачката, — пази го, майката, за сувенир!

— Куеее! — долетя скръбен, ехтящ зов.

— Това Доналд — заяви гордо Макс.

— Къде е той? — попита мама.

— Не знам, кога иска да крие, той може да крие.

Лесли отиде до задната врата и я отвори.

— Доналд! — извика той. — Тук ли си?

— Куеее! — изтръгна се вибриращ зов с бавно затихващо ехо.

— Господи! — изохка Лесли. — Този глупак е паднал в кладенеца.

В градината зад кухнята имаше голям кладенец, дълбок около петдесет фута, в който се спускаше дебела желязна тръба. Ехото от гласа на Доналд категорично потвърждаваше, че Лесли е прав. Грабнахме една лампа и мигновено наобиколихме кладенеца. Надникнахме в тъмните му глъбини: Доналд се беше вкопчил с ръце и крака в тръбата. Той погледна нагоре към нас и свенливо се обади:

— Куее!

— Доналд, не ставай глупак! — каза ядосано Лари. — Хайде, излизай оттам! Ако паднеш във водата, ще се удавиш. Не че толкова ми

е жал за теб, но ще замърсиш целия ни запас от вода.

— Няма! — възрази Доналд.

— Доналд! — каза Макс. — Ние те иска. Ела! Там студено долу. Ела да пиеш малко чай с майката и ще приказваме пак за твоя книга.

— Държите ли много на това?

— Да, да, държим! — потвърди Лари нетърпеливо.

Бавно и с големи усилия Доналд се закатери нагоре по тръбата. Следяхме със затаен дъх всяко негово движение. Когато се приближи достатъчно, всички се наведохме, сграбчихме различни части от тялото му и го издърпахме навън. След това пак въведохме гостите в къщи и започнахме да ги поим с огромни количества горещ чай, за да възвърнат трезвия си вид. Изтощение от безсъние обаче не може да се възстанови с чай.

— А сега се прибирайте у вас — каза Лари твърдо, — и утре ще се срещнем в града.

Придружихме ги до верандата. Конят отчаяно клюмаше, впрегнат във файтона, файтонджията го нямаше.

— Имаха ли файтонджия? — попита ме Лари.

— Честно казано, бях заплеснат в свещниците и не съм забелязал.

— Аз ще карам! — каза Макс. — А Доналд ще ми пее.

Доналд се настани внимателно със свещниците в ръце на задната седалка, а Макс седна на капрата. Той съвсем професионално плесна с камшика и конят, сякаш изваден от състояние на кома, изпръхтя и се затътри тромаво надолу по алеята.

— Лека нощ! — извика Макс и размаха камшика.

Почакахме, докато се изгубиха от погледа ни зад маслиновите дръвчета, след това се прибрахме вкъщи, затворихме вратата и въздъхнахме с голямо облекчение.

— Лари, не биваше да каниш гости в този късен час! — каза мама.

— Не съм ги канил в такъв късен час! — отвърна той с раздражение. — Те сами дойдоха по това време. Аз по принцип ги бях поканил на чаша питие у нас.

Точно в този момент се разнесе силно тропане на предната врата.

— Е, повече не мога, отивам си — и мама пъргаво офейка нагоре.

Лари отвори и на вратата се показа изпадналият в паника файтонджия.

— Къде ми е карочиното? — изкрещя той.

— А ти къде беше? — викна му Лари. — Кириосите го взеха.

— Откраднаха ми карочиното! — изрева файтонджията.

— Хич не са ти го откраднали, глупако! — вече извън себе си изкрещя Лари. — Понеже ти не си беше на мястото, те го подкараха, за да се приберат в града. Ако тичаш бързо, можеш да ги настигнеш.

Призовавайки на помощ свети Спиридон, файтонджията хукна през маслиновата горичка надолу към пътя.

За да не пропусна последното действие от този спектакъл, изтичах до удобно за наблюдение място, откъдето виждах ясно разклона за нашата алея и обляния в лунна светлина път за града, файтонът се движеше бързо, а Доналд и Макс пееха в безгрижен дует. Тъкмо когато излизаха на пътя, файтонджията изскочи от маслиновата горичка и с проклетия продължи да тича подир файтона.

Макс погледна стреснато назад.

— Вълкове, Доналд! Дръж се здраво! — изкрещя той и започна да налага с камшика нещастния кон.

Животното се стресна и препусна в галоп, но такъв, какъвто позволяват скромните сили на един файтонджийски кон в Корфу. Все пак бързината му беше достатъчна, за да поддържа разстояние около десетина крачки от тичащия с всички сили файтонджия. Той викаше и умоляваше почти през сълзи. Решен да „спаси“ Доналд на всяка цена, Макс безмилостно шибаше коня, а Доналд от време на време се показваше от задната облегалка на файтона и викаше към файтонджията: „Бум!“ После се изгубиха от погледа ми по пътя за града.

Сутринта на закуска цялото ни семейство се чувстваше малко уморено, а мама строго мъмреше Лари, че беше допуснал да идват хора у нас в два часа през нощта. В този миг колата на Спиро спря рязко пред вилата и той с клатушкаща се походка дойде на верандата, стиснал в ръце огромен, увит в кафява хартия пакет.

— Това е за ваше, госпожи Дарълс — каза той.

— За мен! — изненада се мама, като оправяше очилата си. — Какво ли е това, за бога?

Тя внимателно разопакова кафявата хартия и пред нас засия с цветовете на дъгата най-голямата кутия шоколадови бонбони, която бях виждал през живота си. Отгоре беше закачена с карфичка малка бяла картичка, на която трепереща ръка бе написала: „С извинения за снощи. Доналд и Макс.“

---

[1] Тикъл (англ.) — гъделичкам, тамп (англ.) — коремче. — Б.пр.

↑

[2] Вид териер с груба козина, къси крака и дълго тяло. — Б.пр. ↑

[3] Сигнален вик на австралийските аборигени, възприет от колонизаторите. — Б.пр. ↑

БУХАЛИ И АРИСТОКРАЦИЯ

Вече беше ни налегнала зима. Навсякъде се разнасяше дим от маслинови дървета. От вятъра капациите на прозорците скърцаха и удряха по стените на къщата, а птици и листа кръжаха в надвисналото мрачно небе. Кафявите планински върхове на континента бяха покрити с дрипави гугли от сняг, а дъждът плющеше в ерозиралите скалисти долини и ги изпълваше с разпенени порои, които нетърпеливо се носеха към морето, влачейки кал. Те се вливаха като жълти вени в синята вода, а повърхността ѝ се осейваше с луковици от синчец, пънове, стари криви клони, умрели бръмбари и пеперуди, туфи кафява трева и парчета тръстика. Сред побелелите върхари на албанските планини се развихряха бури, които после се извиваха над острова. Огромни черни маси кълбести облаци лееха пороен дъжд, а на небето мигновено цъфваха и увяхваха светкавици като жълти папрати.

Точно в началото на зимата получих следното писмо:

Скъпи Джералд Даръл,

От нашия общ приятел д-р Стефанидис научих, че сте запален естественик и притежавате доста голяма колекция от животни. Не зная дали не бихте искали да имате бял бухал, който моите работници намериха при разрушаването на един стар хамбар? За жалост крилото му е счупено, но иначе е здрави се храни добре. Ако желаете, предлагам да дойдете на обяд в петък и да го вземете със себе си. Надявам се, че ще бъдете любезен да ми отговорите. Един без петнадесет или един часа ще бъде удобно време.

Искрено Ваша

Херцогиня Мавродаки

Това писмо ме развълнува по две причини: първо, винаги съм искал да имам улулица — явно ставаше дума за такъв вид бухал — и,

второ, цялата общественост в Корфу правеше от дълги години напразни усилия да опознае херцогинята. Тя беше в истинския смисъл на думата отшелница. Притежаваше огромно богатство, живееше в огромна, но безразборно построена венецианска вила, далеч във вътрешността на острова, не приемаше никакви посетители и не се срещаше с никого, освен с работниците в огромното си имение. Запознанството ѝ с Теодор се дължеше единствено на това, че той ѝ беше медицински съветник. Говореха, че херцогинята притежава голяма библиотека, и Лари имаше огромно, но за жалост неосъществимо желание да бъде поканен на посещение във вилата ѝ.

— Боже мой — каза той с горчивина, когато му показах поканата си. — Аз се опитвах в продължение на месеци да убедя тази стара харпия^[1] да ме пусне да разгледам книгите ѝ, а тя кани на обяд тебе. Няма правда на тоя свят!

Казах, че след като обядвам с херцогинята, бих могъл да я помоля той да разгледа книгите ѝ.

— След като обядва с теб, мисля, че няма да се съгласи да ми покаже дори един брой на „Таймс“, а за библиотеката — да не говорим! — отговори Лари с хладен тон.

Въпреки че моят брат подценяваше способностите ми за изтънчени обноски, бях решил твърдо да му ходатайствам, ако ми се отдадеше удобна възможност. Смятах, че поводът е важен, дори тържествен, и затова се погрижих да бъда подходящо облечен. Ризата и късите ми панталони бяха грижливо изпрани и изгладени, а освен това успях да склоня мама да ми купи нови сандали и нова сламена шапка. Понеже имението на херцогинята беше сравнително далеч, яхнах Сали, на която по този случай бяхме сложили ново одеяло вместо седло.

Денят беше мрачен, а земята — влажна и мека. По всичко личеше, че наближава буря, но се надявах да я изпреваря, за да не развали снежната белота на ризата ми. Напредвахме бавно със Сали сред маслиновите дървета. Понякога случаен бекас се стрелваше от миртите. Започнах да се безпокоя, че не съм се подготвил добре. Първо, бях забравил да взема моето спиртосано четирикрако пиле. Бях сигурен, че херцогинята щеше да пожелае да го види и при всички случаи то щеше да ми помогне като тема за разговор в началните моменти на неловкост по време на гостуването ми. Второ, бях

забравил да се посъветвам как да се обръщам към една херцогиня. „Ваше величество“ сигурно ще бъде прекалено официално, мислех си аз, особено като се има предвид, че ще ми даде и бухал? Може би „Височество“ ще бъде по-добре или пък просто „Госпожо“?

Докато си блъсках главата върху тънкостите на протокола, Сали, останала без ръководство, беше потънала в магарешка дрямка. От всички товарни животни само магарето може да заспи по време на движение. И така постепенно беше отишла встрани от пътя, близо до канавката. Тя изведнъж се спъна, залитна и аз, потънал в размисъл, се изтърсих от гърба ѝ в шест инча вода и кал. Сали ме погледна втренчено с израз на укоряваща изненада — нещо, което правеше винаги, когато разбереше, че беше сбъркала. Толкова се вбесих, че щях да я удуша. Новите ми сандали бяха подгизнали, ризата и късите ми панталони, тъй спретнати и чисти, признак на такова добро възпитание само преди миг, сега бяха наплескани с кал и остатъци от гниещи водни растения. Щях да заплача от яд и безсилие. Нямах време да се връщам къщи и да се преобличам. Оставаше ми единствено да продължа, мокър и окаян, напълно убеден, че обръщението ми към херцогинята вече нямаше никакво значение. Не се съмнявах, че щом зърне циганския ми вид, тя ще ме изпрати незабавно в къщи. Щях да се лиша не само от бухала, но и от всякаква възможност да уредя Лари да разгледа библиотеката ѝ. Какъв съм глупак, мислех си аз с огорчение. Трябваше да тръгна пеш, вместо да се доверявам на това несигурно същество с щръкнали уши, което сега припкаше бързо.

Скоро стигнахме до вилата, заобиколена от маслинови горички. До нея водеше алея от високи евкалиптови дървета със зелено — розови стволоче. На входа се издигаха две колони, а на тях бяха притаили дъх чифт белокрили лъвове, които гледаха презрително към нас със Сали, докато препускахме по алеята. Грамадната къща се ширеше на едно празно място. На времето е била боядисана в красив наситеночервен венециански цвят, сега избледнял до розово. По мазилката имаше издутини и пукнатини от влагата, а от покрива липсваха доста от кафявите керемиди. Под стрехите имаше безброй лястовичи гнезда — празни като малки, изоставени кафяви фурни. Толкова много гнезда на едно място не бях виждал през живота си.

Завързах Сали за едно дърво и се отправих към арката, през която се влизаше в централния вътрешен двор. Дръпнах ръждясалата

верига и чух как един звънец слабо издрънча някъде навътре в къщата. Почаках търпеливо и тъкмо се канех да позвъня отново, масивната дървена врата се отвори. Появи се един мъж, който съвсем приличаше на бандит. Беше висок и плещест, с голям стърчащ нос като клюн на ястреб, буйни къделести бели мустаци и грива от къдрава бяла коса. Носеше ален фес, широка бяла риза, красиво извезана с алено златна сърма, широки надиплени черни потури с чарукиас^[2], украсени с огромни червено-бели пискюли. Кафявото му лице се разтегна в усмивка и аз видях, че всичките му зъби бяха златни: като че надзърнах в монетен двор.

— Кирие Даръл? — попита той. — Заповядайте!

Последвах го през двора с магнолии и запустели цветни лехи и влязохме в къщата. Минахме по дълъг коридор, покрит с алени и сини плочи, и влязохме в голяма мрачна стая. По стените имаше от долу до горе лавици с книги, а на единия край в голяма камина пламтеше, съскаше и пращеше буен огън. Над камината висеше в златна рамка огромно, почти почерняло от годините огледало. До огъня, на дълъг миндер, затрупана с пъстроцветни шалове и възглавнички, седеше херцогинята.

Тя съвсем не изглеждаше такава, каквато си я бях представял. Очаквах да видя висока, слаба и доста строга жена, но когато се изправи и плавно прекоси стаята, за да дойде при мен, оказа се, че е малка, много дебела, румена като розова пъпка и с трапчинки на бузите. Тъмно русата ѝ коса беше повдигната доста над главата ѝ в стил Помпадур, а очите ѝ под неизменно извитите в учудване вежди бяха зелени и лъскави като неузрели маслини. Тя взе ръката ми в двете си топли малки пухкави ръчички и я притисна до пълната си гърд.

— Колко мило, колко мило от твоя страна, че дойде! — възкликна тя с напевен глас като на малко момиченце. Лъхаше на теменужки и коняк. — Много, много мило. Мога ли да те наричам Джери? Разбира се, че мога. Моите приятели ме наричат Матилда... Това не е истинското ми име, разбира се. Казвам се Стефани Зиния... толкова банално име. Много повече предпочитам Матилда, а ти?

Казах предпазливо, че смятам Матилда за много хубаво име.

— Да, успокояващо старомодно име. Имената са толкова важни, не мислиш ли? Ето например този — каза тя, като посочи с жест

човека, който ме бе въвел, — той се нарича Деметриос. Аз му викам Мустафа.

Херцогинята хвърли поглед към него, след това се наведе напред, като почти ме задуши с дъх на коняк и теменужки, и неочаквано пошушна на гръцки:

— Той е незаконороден турчин.

Лицето на мъжа почервения и мустаците му настръхнаха, от което съвсем заприлича на бандит.

— Не съм турчин — изръмжа той. — Ти лъжеш!

— Турчин си и името ти е Мустафа! — отвърна бързо тя.

— Не... Не съм... Не... Не съм! — мъжът заекваше от ярост. — Лъжеш!

— Не лъжа!

— Лъжеш!

— Не лъжа!

— Лъжеш!

— Не лъжа!

— Ти си една проклета стара лъжкиня!

— Стара! — изписка тя и лицето ѝ почервения. — Ти се осмеляваш да ме наричаш стара... ти... турчин недей.

— Ти си стара и дебела! — каза Деметриос — Мустафа равнодушно.

— Това вече е прекалено! — изпищя тя. — Стара... дебела... това вече е прекалено. Уволнен си! След един месец напускаш. Не, отивай си още сега, ти незаконороден турчин.

Деметриос — Мустафа се изпъчи царствено:

— Чудесно! Искаш ли да сервирам напитките и обета, преди да си замина?

— Разбира се!

Той мълчаливо прекоси стаята и извади бутилка шампанско от кофичка с лед зад дивана. Отвори я и напълни три големи чаши с коняк и шампанско в еднакво съотношение. Подаде ни по една и сам вдигна третата.

— Вдигам тост във ваша чест — обърна се той тържествено към мен. — Предлагам да прием за здравето на една дебела стара лъжкиня.

Видях се в чудо. Ако приемех наздравицата, излизаше, че споделям мнението му за херцогинята, а това нямаше да бъде любезно;

ако откажех, той можеше като нищо да ми види сметката. Докато се колебаех, за мое учудване херцогинята се закикоти доволно и на гладките ѝ дебели бузи се появиха очарователни трапчинки.

— Не бива да дразниш нашия гост, Мустафа. Но трябва да призная, че тостът си го биваше — каза тя и гаврътна чашата си.

Деметриос — Мустафа ми се ухили с лъщящите си зъби, които проблясваха на огъня.

— Пийте, кирие! — подкани той. — Не ни обръщайте внимание. Тя живее за ядене, пиене и бой, а моето задължение е да ѝ осигуря всички тези три неща.

— Глупости! — херцогинята ме хвана за ръката и ме заведе до дивана, а аз се почувствах като обхванат от малък, пухкав и розов облак. — Глупости. Аз живея заради много, много други неща. Ей, не се увличай, пияницо такъв! Върви и се погрижи за храната.

Деметриос — Мустафа пресуши чашата си и излезе от стаята, а херцогинята се намести на дивана, като стискаше ръката ми и ми се усмихваше.

— Така е уютно — каза тя с наслаждение. — Само ти и аз. Кажи, винаги ли дрехите ти са кални?

Обясних бързо и смутено за Сали.

— Значи си дошъл на магаре — каза тя с интонация, загатваща за много екзотична форма на транспорт. — Колко умно от твоя страна. Аз също нямам вяра на автомобилите. Шумни неща, които не подлежат на контрол. Несигурни. Помня, че когато мъжът ми беше жив, имахме голям и жълт автомобил. Боже мой, беше същински звяр. Подчиняваше се на мъжа ми, но не правеше нищичко, което исках аз. Веднъж нарочно тръгна назад, мина през една голяма сергия с плодове и зеленчуци — въпреки всичките ми опити да го спра — и след това се обърна от бордюра на пристанището в морето. Когато излязох от болницата, казах на мъжа си: „Хенри“ — така се наричаше той, такова хубаво буржоазно име, нали? Докъде бях стигнала? А, да. И тъй „Хенри“, казах, „тази кола е злонравна“, казах. „Обладана е от зъл дух. Трябва да я продадеш.“ И той я продаде.

Конякът и шампанското на празен стомах се съюзиха с огъня и аз се почувствах на градус. Главата ми приятно се замайваше, кимах и се усмихвах, докато херцогинята продължаваше оживено да бърби.

— Мъжът ми беше много културен човек, много културен, наистина. Знаеш ли, той колекционираше книги. Книги, картини, марки, капачки от бирени бутилки — всичко културно го привличаше. Точно преди да умре, започна да колекционира бюстове на Наполеон. Ще се учудиш, ако разбереш колко бюстове на този ужасен малък корсиканец са направени. Мъжът ми имаше петстотин осемдесет и два. „Хенри“, му казах, „Хенри, стига вече! Или ще спреш да събираш бюстове на Наполеон, или ще те напусна и ще отида на остров Света Елена.“ Казах го на шега, разбира се, само на шега, а знаеш ли какво отговори той? Каза, че си е мислел да отиде на Света Елена на почивка — с всичките си бюстове. Боже мой, каква пристрастеност. Това беше непоносимо. По мое мнение, необходимо е малко култура, но на място, а не да ѝ станеш роб.

Деметриос — Мустафа влезе в стаята, отново напълни чашите, каза: „След пет минути — обяд“ и излезе.

— Драги мой, за него можеше с основание да се каже, че е непоправим колекционер. Колко пъти ме побиваха тръпки, когато виждах онзи фанатичен блясък в очите му. Веднъж на един панаир той видя някакъв комбайн — едно огромно нещо. Аз съзрях блясъка в очите му, но му скръцнах със зъби: „Хенри, Хенри, не искам да трупаме комбайни навсякъде. Щом трябва да колекционираш, защо не колекционираш нещо разумно? Бижута или кожи, или нещо подобно?“ Може да ти се вижда грубо, миличък, но какво можеш да сторя? Ако за миг се бях отпуснала, щеше да напълни цялата къща със селскостопански машини.

Деметриос — Мустафа влезе отново в стаята.

— Обядът е готов — каза той.

Като продължаваше да бърбори, херцогинята ме поведе за ръка извън стаята, по покрития с плочи коридор и надолу по някаква скърцаща дървена стълба към подземие. Влязохме в огромна кухня. Кухнята в нашата вила беше доста голяма, но в сравнение с тази изглеждаше като кутийка. Подът беше облицован с каменни плочи, а в единия край една същинска батарея от печки с дървени въглища светеше и примигваше под връщците тенджери. По стените висяха най-разнообразни бакърени тенджери, чайници, тави, джезвета, огромни съдове за сервиране и супници. Светлината от огъня трептеше с розово-червени отблясъци по тях. В средата се намираща маса за

хранене от красиво, полирано орехово дърво, дълга дванадесет фута. Тя беше грижливо подредена за двама — със снежнобели салфетки и лъскави прибори, в средата на масата имаше два огромни сребърни свещника и на всеки от тях — по една бяла „гора“ от запалени свещи. Това съчетание на кухня и място за официални обеди правеше доста странно впечатление. Беше много горещо и се разнасяха силни миризми на вкусни ястия, по-силни от благоуханието на херцогинята.

— Надявам се, че нямаш нищо против да се храним в кухнята — каза херцогинята с такъв тон, като че наистина най-унизителното нещо е да се обядва в такава обстановка.

Казах, че смятам храненето в кухнята за много разумна идея, особено през зимата, понеже е по-топло.

— Съвсем правилно — каза херцогинята, като сядаше на поднесения ѝ от Деметриос — Мустафа стол. А освен това, ако се храним горе, този стар турчин ми се оплаква, че било далече за сервиране.

— Не се оплаквам от разстоянието, а от носенето на много храна. — Деметриос — Мустафа наля в чашите ни бледо жълто — зеленикаво вино. — Нямах да е зле, ако ядеше по-малко.

— О, я престани да се оплакваш и започвай да сервираш — каза отегчено херцогинята, като внимателно затъкна салфетката под брадичката си.

Погълнал достатъчно шампанско и коняк, аз вече се чувствах доста пийнал и гладен като вълк. Гледах с тревога многобройните прибори за ядене около чинията ми, понеже не бях сигурен кой да използвам най-напред. Спомних си уроците на мама, че се започва с най-външните, но приборите бяха толкова много, че се обърках напълно. Реших да изчакам и да видя какво ще прави херцогинята, за да последвам примера ѝ. Решението ми не беше разумно, защото установих, че тя си служеше най-безразборно с ножове, вилици и лъжици без никаква последователност. Така се слисах, че започнах да правя същото.

Първото блюдо, което Деметриос — Мустафа сложи пред нас, беше хубава бистра супа с мънички златисти капчици мазнина и пържени парченца хляб колкото човешки нокът, плаващи като малки хрупкави салчета в кехлибарено море. Супата беше много вкусна и херцогинята изяде две порции. Звукът, който се чуваше, когато

хрускаше парченцата хляб, наподобяваше шума от стъпки по изсъхнали листа. Деметриос — Мустафа доля чашите ни със светлото вино и сложи пред нас една тава с дребни рибки, всяка от които беше изпържена до златистокафяво. После донесе чиния с парченца жълто-зелени лимони и сосиера, пълна догоре с някакъв екзотичен, непознат за мен сос. Херцогинята натрупа висока купчинка от риба в чинията си, заля я със сос като с лава и след това обилно изстиска лимонов сок върху рибата, масата и себе си. Тя ми се усмихна със сияещи очи, лицето ѝ сега беше светлочервено като роза, а челото ѝ — обсипано е капчици пот. Изглежда, че изумителният ѝ апетит ни най-малко не пречеше на способността ѝ да разговаря, защото тя непрекъснато приказваше.

— Нали харесваш тези малки рибки? Божествени! Разбира се, толкова е жалко, че трябва да умрат така млади, но какво да се прави. Колко е хубаво да можеш да ги изядеш всичките, без да се грижиш за костите. Би било такова удобство! Хенри, мъжът ми, по едно време започна да колекционира скелети. Божичко, къщата изглеждаше и миришеше на морга. „Хенри“, казах му, „Хенри, трябва да престанеш. Това е някакво ненормално желание за смърт. Трябва да отидеш да се прегледаш на психиатър.“

Деметриос — Мустафа прибра празните чинии, наля ни червено вино, тъмно като сърце на дракон, и след това постави на масата блюдо с бекасини. Главите им бяха така извити, че дългите им човки можеха да се забият в телата им, а празните им очни кухни като че ни отправяха укор. Всяка от тях, тлъста и изпечена до кафяво, беше сложена върху парче препечен хляб. Около тях бяха наредени като купчинки есенни листа, кръгчета изпържени картофи, светло резедави аспержи, които изглеждаха като свещи, и дребен грах.

— Просто не мога да разбера що за хора са вегетарианците! — каза херцогинята, като удряше с вилицата си енергично по черепа на една бекасина, за да го счупи и да ѝ извади мозъка. — Хенри веднъж се опита да стане вегетарианец. Представяш ли си? Аз обаче не можах да понеса това. „Хенри“, казах му, „трябва да престанеш с това вегетарианство. В зимника има храна за цяла армия и аз не мога да я ям сама.“ Представи си, миличък, току-що бях поръчала две дюзини зайци. „Хенри“, казах, „ще трябва да се откажеш от този щурав каприз.“

Направи ми впечатление, че Хенри, който очевидно е бил малко мъчен съпруг, въпреки всичко беше водил семеен живот, свързан с доста разочарования.

Деметриос — Мустафа вдигна остатъците от бекасините и наля още вино. Усещах, че съм се издул от ядене, и се надявах, че няма да има други изненади. Но арсеналът от неизползвани ножове, вилици и лъжици все още стоеше до чинията ми, така че с тревога гледах как Деметриос — Мустафа идва към нас в мрачната кухня с огромно блюдо в ръце.

— А! — каза херцогинята, като вдигна от възбуда дебелите си ръце. — Основното блюдо! Какво е то, Мустафа, какво е то!

— Дивият глиган, който Макроянис изпрати.

— О, глиганът! Глиганът! — писна херцогинята, като стисна с ръце дебелите си бузи. — О, чудесно! Съвсем бях забравила за него. Нали обичаш глиган?

Отговорих, че това е едно от любимите ми ястия, което беше вярно, но поисках, ако е възможно, само едно малко парченце.

— Ама, разбира се! — каза тя, като се наведе над големия кафяв, лъскав от соса бут и започна да реже от него дебели розови парчета.

Тя сложи три от тях в една чиния, очевидно смятайки, че по всякакви стандарти това е малка порция, и след това започна с гарнитурите: купчинки от вкусни златисти диви дребни гъби припънки с фин вкус, почти като на вино; малки тиквички, пълнени със сметана и кейпър^[3] печени небелени картофи, изкусно разрязани и намазани с масло; моркови, червени като слънце през мразовита зима, и големи парчета бял праз, сварен в сметана. Огледах порцията и тайничко си разкопчах трите най-горни копчета на късите панталони.

— Толкова често ядахме глигани, когато Хенри беше жив. Знаеш ли, той ходеше в Албания на лов. Но сега рядко си хапваме глиган. Какъв специалитет! Искаш ли още малко гъби? Не? Толкова са полезни. След това, мисля, трябва да направим почивка. Винаги съм смятала, че почивката е от съществено значение за доброто храносмилане — сподели херцогинята, като добави чистосърдечно, — и след това ти създава възможност да изядеш още толкова.

Глиганът беше сочен и вкусен, добре маринован с ухаещо на билки вино и напълнен със скилидки чесън, но въпреки това едва успях да изям порцията си. Херцогинята изяде две еднакви по

големина порции, след това се изтегна назад — бледо кафеникавото ѝ лице беше поруменяло — и избърса потта от челото си с микроскопична дантелена кърпичка.

— Почивка, а? — каза тя с прегракнал глас, усмихвайки се. — Почивка, за да съберем нови сили.

Чувствах, че нямам никакви сили за събиране, но не исках да го кажа. Кимнах, усмигнах се и разкопчах всички останали копчета на панталоните си.

През почивката херцогинята изпуши една дълга тънка пурета и яде солени фъстъци, говорейки непрекъснато за съпруга си. Почивката ми действа добре. Поободрих се и ми полекна на стомаха. Когато реши, че сме дали достатъчно почивка на вътрешните си органи, херцогинята поиска следващото блюдо и Деметриос — Мустафа донесе два малки за щастие омлета — хрупкаво кафяви отвън и воднисти и сочни отвътре — напълнени с дребни розови скариди.

— Какъв е сладкишът? — попита херцогинята с пълна уста.

— Не съм приготвил десерт — каза Деметриос — Мустафа.

Херцогинята се втренчи в него и ококори очи:

— Не си приготвил сладкиш? — повтори тя с такъв ужас, сякаш той признаваше, че беше извършил някакво отвратително престъпление.

— Нямах време. Не мога да приготвям целия този обяд и да върша домакинската работа.

— Но няма сладкиш! — каза херцогинята отчаяно. — Не може обяд без сладкиш!

— Е, купил съм ви малко целувки. Ще трябва да се задоволите с тях.

— Чудесно! — възкликна херцогинята, отново щастлива и със светнало лице. — Точно от това се нуждаем!

Аз най-малко се нуждаех от целувките. Те бяха големи, бели и крехки като корали и препълнени с крем. Дълбоко съжалявах, че не взех Роджър — той можеше да стои под масата и да изяде половината от храната ми, без да забележи херцогинята, която беше залисана с ястията и спомените си.

— Е — каза тя накрая, като глътна последното парче от целувките и обърса белите трохи от брадичката си. — Е, нахрани ли се

добре! Или би искал още нещо? Може би малко плодове? Въпреки че няма много от тях по това време.

Казах, че много благодаря, но това ми е напълно достатъчно.

Херцогинята въздъхна и ме погледна сантиментално. Мисля, че нищо нямаше да ѝ достави по-голямо удоволствие от това да ме натъпче с още две-три ястия.

— Ти не ядеш достатъчно! — продължи тя. — Момче, което расте, трябва да яде повече. Прекалено си слаб за възрастта си. Майката ти храни ли те, както трябва?

Можех да си представя гнева на мама, ако чуеше тази прикрита нападка. Казах, че мама готви отлично и всички ние се храним като лордове.

— Радвам се. Но ти все пак ми се виждаш малко залянял.

Не бих казал, че е вярно, по-скоро това се дължеше на обилното количество храна в стомаха ми. Обясних възможно най-учтиво, че ще трябва да се прибирам.

— Ама, разбира се, миличък. Боже господи, вече е четири и четвърт. Как лети времето!

Тя въздъхна при тази мисъл, а след това видимо се оживи.

— Всъщност, вече е почти време за чай. Наистина, не искаш ли да постоиш и да хапнем още нещо?

Казах, че мама ще се тревожи за мен.

— Чакай, чакай. За какво беше дошъл? А, да, бухалът. Мустафа, донеси бухала на момчето и ми занеси малко кафе и малко от онези хубави локуми горе във всекидневната.

Мустафа се появи с една картонена кутия, завързана с връв, и ми я подаде.

— Ако съм на твое място, няма да я отворя, докато не си отида вкъщи — каза той. — Този бухал е див!

Обзе ме ужасен страх, че ако не избързам, херцогинята ще ме накара да ям локум с нея. Искрено благодарих на двамата за бухала и се отправих към предната врата.

— Да — възкликна херцогинята, — очарователно беше, че те видях, съвсем очарователно. Трябва да дойдеш пак. Трябва да дойдеш през пролетта или през лятото, когато има по-голям избор на плодове и зеленчуци. Мустафа знае един начин за приготвяне на октопод, просто се топи в устата ти.

Казах, че с най-голямо удоволствие бих дошъл отново, като се заклях наум, че ако го направя, ще гладувам предварително три дни.

— Ето — херцогинята пхна един портокал в джоба ми, — вземи го. Можеш да огладнееш по пътя.

Когато възседнах Сали и я подкарах в тръс по алеята, херцогинята извика:

— Внимавай по пътя!

Яздех мрачен, притиснал бухала до гърдите си. Щом излязохме извън имението на херцогинята, друсането на гърба на Сали ми дойде твърде много. Слязох, отидох зад едно маслиново дърво и повърнах обилно и с голямо облекчение.

Когато се прибрах вкъщи, отнесох бухала горе, в моята спалня, развързах кутията, извадих го — буйстващ и тракащ с човка — и го оставих на пода. Кучетата, които се бяха насъбрали в кръг, за да разгледат новата придобивка, бързо подвиха опашки. Те знаеха какво може да направи Одисей, когато е в лошо настроение, а този бухал беше три пъти по-голям. Това беше една от най-хубавите птици, които бях виждал досега. Перата на гърба и крилата му бяха златисти като медена пита и покрити с бледо пепелявосиви точки, гърдите му — безупречно бели като сметана, а маската от бели пера около тъмните му очи, които имаха удивително ориенталски вид, беше надиплена и изглеждаше колосана като плисирана яка от епохата на Елизабет I. Крилото му не беше в такова лошо състояние, каквото предполагах. След половинчасова борба, по време на която той успя да ми пусне на няколко пъти кръв, накрая за мое удоволствие съумях да направя сполучлива шина на счупеното. Бухалът, когото реших да нарека Лампедуза просто защото името ми харесваше, се отнасяше с настървение, но и с уплаха към кучетата, нямаше никакво желание да се сприятели с Одисей и гледаше на Август Тикълтами с неприкрито отвращение. Реших, че докато свикне, може би ще се чувства доволен на тъмно, изолирано място, и затова го отнесох на тавана. Там имаше стаичка с едно прозорче, покрито с паяжина и прах, което пропускаше съвсем оскъдна светлина. Беше тихо и тъмно като в пещера, затова сметнах, че на Лампедуза ще му бъде приятно. Оставих го на пода до една чинийка с кълцано месо и внимателно заключих вратата, за да не бъде обезпокояван. Вечерта, когато му отидох на посещение, носейки в ръка една умряла мишка, той имаше явно

подобрение. Беше изял повечето от месото и тракаше клюна си срещу мен с разперени крила и пламтящи очи, като топуркаше по пода. Окуражен от явния му напредък, аз го оставих с мишката и отидох да спя.

След няколко часа ме събудиха гласове от стаята на мама. Като се чудех още сънен какво бе намислило да прави семейството в този късен час, станах от леглото и си подадох главата през вратата, за да чуя по-добре.

— Казвам ви — говореше Лари, — че това е проклет зъл дух!

— Не може да е зъл дух, скъпи — обясни мама. Злите духове хвърлят разни неща.

— Добре, каквото и да е, то е там горе и дрънчи с веригите си. Настоявам да го прогоним. Ти и Марго сте специалисти по задгробния живот. Идете горе и действайте!

— Аз не отивам горе — разтрепери се Марго. — Кой знае какво ще е? Може да е зъл дух.

— Сигурно е ужасно зъл — предположи Лари. — Не ми дава да спя вече от един час.

— Сигурен ли си, че не е вятър или нещо друго, миличък? — попита мама.

— Мога ясно да различавам вятъра от един проклет дух, който си играе с железни топки и вериги.

— Може би са крадци — каза Марго, по-скоро за да добие кураж. — Може би са крадци и трябва да събудим Лесли.

Полусънен и все още замаян от алкохола, не можех да схвана за какво говореха. Изглеждаше интригуващо като всички кризи, които те създаваха по най-неочаквано време на денонощието, затова отидох до вратата на мама и надникнах в стаята. Лари маршируваше нагоре-надолу и халатът му царствено шумолеше.

— Трябва да се направи нещо — настояваше той. Не мога да спя с дрънчащи вериги над главата си, а щом не спя, не мога и да пиша.

— Не зная какво очакваш да направим ние, миличък? — каза мама. — Сигурна съм, че е вятърът.

— Не можеш да караш нас да ходим горе — възрази Марго. — Ти си мъж, ти иди!

— Слушай — отвърна Лари, — ти се върна от Лондон, покрита с ектоплазма и говореща за безкрайността. Това вероятно е нещо

дяволско, което си извикала на някои от твоите сеанси, и то те е последвало тук. Това го прави някой твой любимец. Ти върви да се разправяш с него!

Думата „любимец“ веднага ме накара да се замисля. Дали не е Лампедуза? Но улулиците имат меки и тихи крила като глухарче. Явно той не може да вдига такъв шум.

Влязох в стаята и попитах за какво говорят.

— За някакъв дух, миличък — обясни мама. — Лари открил един дух.

— Той е на тавана — каза Марго възбудена. — Лари мисли, че ме е последвал от Англия. Чудя се дали не е Моуейк.

— Няма да повтаряме цялата тази история пак! — отсече твърдо мама.

— Не ме е грижа кой е — каза Лари, — точно кой от твоите безплътни приятели! Искам да бъде отстранен.

Изказах предположение, че има една съвсем малка вероятност да е Лампедуза.

— Какво е това? — попита мама.

Обясних, че това е бухалът, който ми даде херцогинята.

— Можех да се досетя — извика Лари, — можех да се досетя! Защо не ми дойде наум веднага, просто не зная.

— Е, хайде, миличък — каза мама. — Това е обикновен бухал.

— Обикновен бухал! — натърти Лари. — Вдига шум колкото цял танков батальон там горе. Кажу му да го махне от тавана.

Казах, че не мога да разбера защо Лампедуза вдига шум, тъй като бухалите са най-тихите същества... Казах, че те се носят в нощта на тихите си крила като пращинки пепел...

— Този няма тихи крила — възрази Лари. — Шуми като джазов оркестър. Иди да го махнеш.

Бързо взех един фенер и отидох на тавана. Когато отворих вратата, мистерията се изясни веднага. Лампедуза беше изгълтал мишката и беше открил, че в чинията има още едно парче месо. През дългия горещ ден то се беше втвърдило и залепнало за нея. Убеден, че това ще мине за лека закуска, която ще му държи влага до сутринта, Лампедуза се беше опитал да го отлепи от чинията. Острият му крив кехлибарен клюн беше пробил месото, но то беше отказало да се отлепи и Лампадуза стоеше здраво хванат в „капана“, пляскайки

напразно с криле, думкаше и тряскаше чинията по дъските, за да измъкне клюна си. Освободих го от тая клопка, отнесох го долу в спалнята си и за по-сигурно го затворих в неговата кутия.

---

[1] Митологичен образ на жена с крила и нокти на птица, символ на жестокост. — Б.пр. ↑

[2] Традиционни гръцки обувки. — Б.пр. ↑

[3] Подправка от мариновани пъпки на средиземноморски храст. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ЧАСТ

КРИСЕДА

Това място е удивително красиво. Бих искал да му се насладиш. Ако дойдеш, ще те настаня чудесно и ще те нагостя с питие направено от джинджифил, с червено вино, с едри скариди и със смокини.

Едуард Лир^[1]

ТАРАЛЕЖИ И „МОРСКИ ВЪЛЦИ“

През пролетта се преместихме в нова вила — елегантна, снежнобяла — разположена недалеч от предишната в района на маслиновите горички, в сянката на огромно магнолиеве дърво. Тя се намираше на склона на един хълм и гледаше към обширна равнина, прорязана от напоителни канали като гигантска шахматна дъска. Всъщност това бяха стари венециански солници, използвани преди много време да събират солена вода от голямото солено езеро, с което граничеха. Езерото отдавна се беше затлачило с тиня и каналите, сега препълнени със сладка вода от дъждовете, поддържаха тези тучни полета, които изобилстваха с животинки и затова бяха едно от любимите ми места.

Беше очевидно, че пролетта в Корфу винаги е разкошна. Сякаш за една нощ зимните ветрове бяха изчистили небето, което сияеше с ясносиния си цвят, и за още една нощ от зимните дъждове долините се изпъстриха с диви цветя: розовите орхидеи, жълтите минзухари, дългите бледи класчета на бърдуците, сините „очички“ на кукувичето грозде, които гледат от тревата, и виненочервените анемонии, които се превиват от най-слабия бриз. Маслиновите горички бяха изпълнени с живот и шумоляха от новодошлите птици. Папуняците, червеникаво оранжеви и черни, с вирнати качулки, чоплеха с дългите си извити човки меката земя между туфи от яркозелена трева; щиглеците пееха, цвъртяха и танцуваха весело от клонка на клонка, а перата им лъщяха в златистожълто, алено и черно. В напоителните канали из полетата водата беше позеленяла от водорасли, оплетени с нанизии от жабешки яйца като гердани от черни бисери. Смарагдово зелените жаби си квакаха една на друга, а водните костенурки с черни като абанос черупки изпълзяваха на брега, за да копаят дупки и да снасят яйца. Стоманено сини, тънки като конци водни кончета се излюпваха и като димен облак се носеха през шубраците в странния си полет с вдървени телца. Нощем по бреговете пулсираха бледозелените „фенерчета“ на хиляди светулки, а денем блещукаха диви ягоди, увиснали като алени фенери на сянка. Беше вълнуващо време — време за изследвания и

нови открития, време, когато под един преобърнат пън можеше да се открие почти всичко: като се почне от гнездо на полска мишка и се стигне до гърчещите се малки слепоци, лъскави, като че изляти от бронз.

Един ден бях долу в полетата и се мъчех да хвана из напоителните канали водна змия. Една старица, която познавах слабо, ме повика. Тя разкопаваше земята с мотика с къса дръжка и широко острие. Краката ѝ, обути в груби вълнени чорапи, каквито слагат селяните при такива случаи, бяха потънали до прасците в лепкавата глина.

— Намерила съм ти нещо — извика тя. — Ела бързо!

Беше невъзможно да стигна бързо дотам, понеже полетата бяха прорязани от напоителни канали и търсенето на мост изискваше много време, както в лабиринт.

— Бързо! Бързо! — викна старицата. — Бягат! Бързо!

Тичах, скачах, препусках, почти падах в каналите, спринтирайки по паянтовите мостчета от дъски, и най-сетне, задъхан, стигнах до нея.

— Там — каза тя, като посочи с ръка, — там. Внимавай да не те ухапят.

Видях наръч листа, в който мърдаше нещо бяло. Предпазливо разтворих листата с дръжката на мрежата за пеперуди и за моя голяма радост видях четири дебели новородени таралежчета, розови като циклами, с меки, снежнобели бодли. Те не бяха още прогледнали и се извиваха и се душеха едно друго като мънички прасенца. Вдигнах ги, внимателно ги мушнах в пазвата си и след като благодарих на старицата, се отправих към къщи. Вълнувах се за новите си любимци главно защото бяха съвсем малки. Вече имах два възрастни таралежа, наречени Ич и Скрач^[2], понеже приютяваха огромни количества бълхи, но те не бяха съвсем питомни. Тези бебета, мислех си аз, ще израснат по друг начин, аз ще изпълнявам ролята на майка. Представях си как вървя гордо през маслиновите горички, пред мен се движат кучетата. Одисей и двете ми свраки, а по петите ми се носят влек тръс четири питомни таралежа, които ще съм научил на разни номера.

Семейството се беше разположило на верандата под лозата и всеки се бе отдал на индивидуални занимания. Мама плетеше, броеше на глас бодовите и от време на време казваше „по дяволите“, щом сбъркаше. Лесли клечеше на каменните плочи и внимателно

отмерваше барут и малки купчинки сребристи сачми, за да пълни лъскавите червени гилзи за ловджийски патрони. Лари четеше един обемист том и от време на време раздражено поглеждаше към Маргарет, която тракаше на шевната си машина, шийки някаква прозрачна дреха, и фалшиво пееше единствения стих, който знаеше от любимата си за момента песен.

— Тя носеше малкия си син жакет — чуруликаше Маргарет. — Тя носеше малкия си син жакет, тя носеше малкия си син жакет, тя носеше малкия си син жакет.

— Единственото забележително нещо в твоето пеене е упоритостта ти — каза Лари. — Всеки друг, изправен пред неспособността да изпее една мелодия и да запомни и най-простия текст, щеше с примирение да се откаже от музиката.

Той хвърли угарката от цигарата си на плочите и предизвика яростен рев от страна на Лесли.

— Внимавай с барута! — изкрещя той.

— Лесли, миличък — каза мама. — Много те моля да не викаш така, защото забравих докъде бях стигнала.

Извадих гордо таралежите си и ги показах на мама.

— Ах, колко са сладки! — възкликна тя, като ги погледна благосклонно през очилата си.

— О, господи! Намерил е нещо ново, нали? — попита Лари и погледна с отвращение моите розови рожби с бели кожуси. — Какво е това?

Обясних, че са таралежчета.

— Не може да бъде — каза той. — Всички таралежи са кафяви.

Невежеството на семейството ми за света, в който живее, винаги ме е хвърляло в тревога и никога не съм пропускал възможността да ги просветя. Обясних, че женските таралежи не могат да родят малки, които са покрити с твърди бодли, без да се подложат на големи мъчения, и затова малките се раждат с тези малки еластични бели бодли, които се извиват като перца. По-късно бодлите потъмняват и се втвърдяват.

— Как ще ги храниш, миличък? Те имат такива малки устица — каза мама. — А пък и сигурно още пият мляко?

Казах, че съм видял в един магазин в града пълен комплект играчки за хранене на кукли, който се състои от няколко безполезни

неща, като целулоидна кукла, лигавник, нощно гърне и така нататък, но един предмет беше привлякъл вниманието ми: миниатюрно шише биберон с мънички червени цицки. Обясних ѝ, че това ще бъде идеално за хранене на малките таралежчета, а гърнето, куклата и другите принадлежности мога да дам на някое дете от селото. Имаше само една малка пречка: напоследък трябваше да посрещам някои сериозни разходи (като например телта за кафеза на свраките) и затова бях похарчил повече от предвидените ми джобни пари.

— Добре, миличък — каза неуверено мама, — ако не е прекалено скъп, мога да ти го купя.

Казах, че изобщо не е скъп, ако се вземе предвид, че това е нещо като капиталовложение — не само ще се сдобия с ценен биберон, който ще използвам и за други животни, но също така ще отгледам четири питомни таралежа и ще зарадвам някое признателно дете с тази изгодна покупка. Какъв по-добър начин, попитах аз, да се изразходват пари? И така, комплектът беше купен. Едно малко селско момиче, което доста харесвах, прие с най-голяма радост куклата, гърнето и останалите боклуци, а аз се заех с трудната задача да отгледам моите бебета.

Те живееха под леглото ми в голяма, пълна с памук картонена кутия, която нощем поставях върху буркан с топла вода, за да не изстинат. Исках да ги сложа да спят при мен в леглото, но мама ми обърна внимание, че това не е удобно не само от хигиенни съображения, но и защото можех да се извъртя върху тях през нощта и да ги смажа. Установих, че таралежите растат най-добре, когато бозаят разрежено с вода прясно краве мляко, и усърдно ги хранех по три пъти на ден и веднъж в полунощ. Нощното хранене се оказа малко трудно. За да съм сигурен, че ще се събудя, взех назаем от Спино голям тенекиен будилник. Той изгърмяваше като изстрел от мускет и за нещастие събуждаше не само мен, но и цялото семейство. Оплакванията на семейството бяха толкова сериозни, че в крайна сметка мама предложи да давам на таралежчетата допълнителната порция късно вечерта, когато си лягам. Така и направих. Таралежите заякваха и растяха. Очите им се отвориха, а бодлите им се превърнаха от снежнобели в сиви и станаха по-твърди. Както бях предвидил, сега те ме смятаха за тяхната майка, и когато отварях кутията, се катереха по ръба ѝ, като се бутаха и се блъскаха, за да захаят първи биберона,

издавайки слаби хрипливи писъци и грухтения. Бях изключително горд с тях и очаквах щастливия ден, когато щяха да тръгнат в лек тръс по петите ми през маслиновите горички.

Мама и аз бяхме поканени да прекараме един уикенд с приятели в крайната южна част на острова и аз се видях в чудо. Много ми се искаше да отида, защото по песъчливите плитки южни брегове можеше да намеря морски таралежи със сърцевидна форма, които всъщност изглеждат като истински малки таралежи. Те са покрити с меки бодли, които образуват пискюлеста опашка, и на гърба „шапка“, подобна на индианските. Бях намерил само един от тях, но той беше доста обезформен от морето и трудно можеше да се разпознае. Помнех обаче от Теодор, че ги има в изобилие на два-три инча дълбочина в пясъка в южната част на острова. Все пак трябваше да се съобразя с моята челяд от таралежи. Не можех да ги взема с мен, а тъй като мама също щеше да дойде, не оставаше никой, на когото можех да разчитам, че ще се грижи добре за тях.

— Аз ще гледам таралежите — предложи Марго. Миличките!

Съмнявах се. Осъзнаваш ли, попитах я, колко сложно е това. Например, че памукът в картонената им кутия трябва да се сменя по три пъти на ден? Че трябва да се хранят само с разредено прясно краве мляко? Че млякото трябва да бъде затоплено точно до нормалната човешка температура и нито градус повече? И най-важното — че при всяко хранене трябва да им се дава само по половин биберон мляко? Защото много скоро бях разбрал, че ако ги оставиш, те се налочват до състояние на кома при всяко хранене, а това имаше най-ужасни последици, които включваха дори по-честа смяна на памука.

— Не ставай глупав! — каза Марго. — Разбира се, че ще мога да се грижа за тях. Имам представа от гледане на бебета и подобни неща. Ти само напиши на един лист какво трябва да правя, и таралежите ти ще бъдат в сигурни ръце.

Испаднах в душевно раздвоение. Страшно исках да търся морски таралежи със сърцевидна форма в златните пясъци, залети от топлото плитко море, и все пак се съмнявах в способностите на Марго да бъде детегледачка. Марго обаче така се възмути от съмненията ми, че накрая отстъпих с нежелание. Успях да придумам Лари, който случайно беше в добро настроение, да напише на машина подробен списък с наставления за отглеждане на таралежи: какво трябва и какво

не трябва да се прави, и проведох с Марго практически курс по затопляне на буркан и подмяна на памук.

— Изглеждат ужасно гладни — каза тя, като вдигаше всяко гърчещо се, пискащо „бебе“ от кутията и вкарваше цицката на биберона в търсещата му жадна муцунка.

Обясних, че винаги са такива. Човек не трябва да обръща внимание на това. Те просто бяха лакоми по природа.

— Горките животинки! — каза Марго.

Това трябваше да ми послужи като предупреждение.

Прекарах един ободряващ уикенд. Кожата ми изгоря лошо, понеже слабото пролетно слънце подлъгваше, но се върнах победоносно с осем морски таралежа със сърцевидна форма, четири нови миди за моята колекция и едно малко врабче, което беше паднало от гнездото си. След като изтърпях приветствения лай, близането и гризването, с което кучетата винаги ни посрещаха, ако бяхме отсъствали повече от два часа, попитах нетърпеливо Марго как са малките ми таралежчета.

— Сега са добре — каза тя. — Но действително, Джери, ти се отнасяш зле с твоите любимци. Беше уморил от глад тези бедни мъничета. Толкова бяха гладни. Нямах си представа!

Слушах сестра си и нещо започна да ме присвива неприятно под лъжичката.

— Изгладнели като вълци, горките. Знаеш ли, всяко от тях изпиваше по две бутилки на всяко хранене!

Ужасен се втурнах към стаята си и извадих картонената кутия изпод леглото. Четирите таралежчета лежаха подути до пръсване. Коремите им бяха толкова големи, че те можеха само да драскат леко с крачетата, без да могат да се придвижват. Бяха се изродили в розови торби, пълни с мляко и покрити с бодли. Всичките измряха през нощта и Марго плака неудържимо над балонообразните им трупове. Нейната скръб обаче не ме удовлетвори, защото моите таралежчета никога нямаше да тичат послушно в тръс по петите ми през маслиновите горички. За наказание на прекалено милостивата ми сестра, изкопах в градината четири малки гроба, издигнах четири малки кръста, за да й напомнят постоянно за това, и в продължение на четири дни не й говорих.

Скръбта ми по таралежите обаче беше краткотрайна, защото по това време Доналд и Макс пак се появиха триумфално с една 30-футова яхта, а Лари въведе в нашата среда капитан Крийч.

Мама и аз бяхме прекарвали много приятен следобед в маслиновите горички. Тя бра диви цветя и билки, а аз лових новоизлюпили се пеперуди. Изморени, но щастливи си тръгнахме към къщи, за да прием чай. Когато наближихме вилата, мама внезапно спря:

— Кой се е разположил на верандата?

Хвърлях клечки на кучетата, така че не бях забелязал нищо. Сега видях непозната фигура с измачкани бели дочени панталони, изтегнала се на верандата.

— Кой е? Можеш ли да видиш? — попита мама развълнувана.

По това време тя страдаше от заблуждението, че управителят на банката ни в Англия може всеки момент да прелети до Корфу, за да обсъдим спешно превишаването на нашия кредит, така че тази непозната фигура на верандата засили опасенията й.

Внимателно разгледах непознатия. Той беше стар, почти съвсем плешив и малкото останала му коса, залепена за задната част на черепа, беше дълга, бяла и тънка като семена на магарешки бодил в късно лято. Брадата и мустаците му, също побелели, бяха занемарени. Уверих мама, че доколкото мога да видя, той изобщо не прилича на управител на банка.

— О, господи! — каза нервно мама. — Намерил кога да дойде. Нямам абсолютно нищо за чая. Кой ли пък може да е?

Когато наближихме, непознатият, който кротко беше задрямал, изведнъж се събуди и ни съзря.

— Хей! — извика той толкова високо и толкова внезапно, че мама се спъна и за малко не падна. — Хей! Вие трябва да сте мама Даръл и момчето, разбира се. Лари ми разправи всичко за вас. Добре дошли на борда!

— О, господи! — прошепна мама. — Още един от хората на Лари.

Когато се приближихме, видях, че нашият гост има съвсем необикновено лице — розово и неравно като орех. Хрущялът на носа му очевидно беше получавал толкова много жестоки удари, че се извиваше надолу по лицето му като змия. Същата участ беше

постигнала и челюстта му — тя беше извита на една страна, закачена като че с невидима нишка за долната месеста част на дясното му ухо.

— Приятно ми е да се запознаем — каза той, като че вилата беше негова собственост, и влажните му очи светнаха. — Леле, ама ти си била по-голяма хубавица, отколкото те описа синът ти!

Мама се вдърви и изпусна една анемония от букета с цветя.

— Аз — каза тя с хладно достойнство, — съм госпожа Даръл, а това е моят син Джералд.

— Казвам се Крийч. Капитан Патрик Крийч.

Той замълча и се изплю точно и изобилно през парапета на верандата в любимата на мама леха с цинии.

— Добре дошла на борда! — каза той отново с дружелюбен тон. — Радвам се, че се запознахме.

Мама нервно се изкашля.

— Моят син Лорънс тук ли е? — попита тя, въвеждайки в действие звучния си аристократичен глас; тя прибягваше до това само в моменти на извънредно голямо напрежение.

— Не, не — отговори капитан Крийч. — Оставих го в града. Той ми каза да дойда тук на чай. Каза, че скоро ще бъде на борда.

— Е — опита се мама да замаже положението. Седнете, моля. Извинете ме за момент, ще отида да приготвя малко кифлички.

— Кифлички, а? — попита капитан Крийч, като изгледа мама така похотливо, че тя изпусна още две диви цветя. — Обичам кифлички и жена, която е сръчна в корабната кухня.

— Джери — каза мама резервирано. — Забавлявай капитан Крийч, докато донеса чая.

Тя излезе бързо и малко неуважително, а аз останах да се оправям с капитан Крийч.

Той отново се просна на стола си, като ме зяпаше с воднистите си очи изпод парцаливите си бели вежди. Погледът му беше така втренчен, че започнах да губя смелост. Съзнавайки задълженията си на домакин обаче, му предложих кутия цигари. Той надникна в нея като в кладенец, а челюстта му се движеше насам-натам като марионетка на кукловод.

— Смърт! — извика той толкова ненадейно и силно, че за малко не изтървах цигарите.

Капитан Крийч се облегна назад, фиксирайки ме със сините си очи.

— Цигарите са смърт, малкият!

Бръкна в джоба на белите си дочени панталони и извади къса лула, почерняла и изкривена като дървени въглища. Пъхна я между зъбите си и челюстта му още повече се изкриви.

— Никога не забравяй! Най-добрият приятел на човека е лулата!

Той гръмогласно се засмя на собствената си шега и аз също се засмях покорно. След това стана, изхрани се обилно през парапета на верандата и пак се плъсна тежко на стола. Напрегнах си мозъка да измисля тема за разговор. Като че нищо не ми идваше на ум. Сигурно нямаше да го заинтересува това, че днес бях чул първата цикада, нито пък че кокошката на Агата снесе шест яйца, големи колкото лешници. Тъй като го влечеше морето, чудех се дали няма да му е интересно да чуе вълнуващата новина, че Таки, който нямаше пари да си купи лодка, ходил на нощен риболов, държейки фенер над главата си с едната ръка и шиш с другата, и набол с шиша стъпалото на крака си, понеже го помислил за някакъв екзотичен вид риба.

Капитан Крийч обаче сам започна разговора, зяпайки ме иззад гъстия дим от лулата.

— Чудиш се защо ми е такова лицето, нали, малкият? — каза той укорително и аз забелязах, че кожата по бузите му стана по-розова и по-лъскава, като атлаз.

Преди да мога да възразя, той продължи:

— Платноходите. Те са виновни. Платноходите. Завивахме покрай нос Хорн. Луд вятър излизаше направо от дирника на земята. Аз паднах. Платната плющяха и бучаха като небесен гръм. Въжето се изхлузи от ръцете ми като слuzеста змия. Направо на палубата. Те направиха, каквото можаха... Разбира се, няхаме лекар на кораба. — Той замълча и замислено опипа челюстта си. Седях прикован на стола си и слушах с възхита.

— Докато стигнахме Чили, то се беше втвърдило като цимент — капитан Крийч поглади челюстта си. Бях на шестнадесет години.

Чудех се дали да му изкажа съчувствията си, или не, но той беше потънал в размисъл и сините му очи гледаха неопределено. Мама дойде на верандата и се спря, изненадана от нашето неподвижно състояние.

— Чили — каза капитанът с наслада. — Чили. Там за пръв път хванах гонорея.

Мама се сепна и високо се изкашля:

— Джери, ела да ми помогнеш да донесем чая.

Донесохме с нея чайника, каната с млякото, чашите, чиниите със златистожълти кифлички и препечения хляб, който мама беше приготвила.

— Кльопачка! — и капитан Крийч напълни устата си с една кифличка. — Спира къркоренето на тумбака.

— Дълго ли, ъ-ъ, ще останете тук? — попита мама, очевидно надявайки се на обратното.

— Мога да заседна тук — отговори капитан Крийч неясно, като избърсваше трохите от мустаците си. Изглежда хубаво малко местенце. Мога да пусна котва тук.

Той беше принуден заради челюстта си да сърба чая шумно. Виждах как тревогата на мама нарастваше.

— Нямате ли, ъ-ъ, кораб? — попита тя.

— Как ли пък не! — капитан Крийч грабна още една кифличка. — В оставка, това е моето положение. Сега имам време да поогледам малко по-добре хубавиците.

Той замечтано гледаше мама, докато приказваше и дъвчеше кифличката с голямо ожесточение.

— Легло без жена е като кораб без трюм — отбеляза той.

За щастие пристигането на колата, в която бяха останалите от семейството заедно с Доналд и Макс, избави мама от задължението да реагира на този коментар.

— Майката, ние сме тук — обяви Макс, като ѝ се усмихна и нежно я прегърна. — И виждам, че дошли навреме за чай. Проститутчици^[3]! Колко хубаво! Доналд, имаме проститутчици за чая!

— Питчици — поправи го Доналд.

— Това са кифлички — обясни мама.

— Спомням си една проститутка в Монтевидео каза капитан Крийч. — Чудесна развратница. Забавлява целия кораб в продължение на два дни. Днес не се въдят леки жени с такава издръжливост.

— Кой е този противен старец — попита мама веднага щом намери възможност да издърпа Лари настрана от компанията, която се веселеше пълноценно.

— Казва се Крийч — отвърна Лари.

— Знам това, но за какво си го довел тук?

— Той е интересен дядка — обясни Лари, — но няма много пари. Струва ми се, че е дошъл тук, за да се оттегли в оставка с малка пенсийка.

— Добре, но няма да се оттегля на нашия гръб! — рече твърдо мама. — Не го кани повече.

— Мислех, че ще ти хареса. Той е пътувал из цял свят. Бил е дори в Индия. Знае най-забавни истории.

— Колкото се отнася до мен, може да продължи да пътува. Историите, които разказа досега, не са такива, каквито аз наричам забавни.

Щом веднъж откри нашия „пристан“, както се изразяваше той, капитан Крийч стана редовен посетител. Той пристигаше в повечето случаи тъкмо когато беше време за хранене, и се провикваше:

— Хей, там! Мога ли да дойда на борда и да си полафим.

Понеже беше извървял две мили и половина през маслиновите горички, за да стигне до нас, не можеше да му се откаже тази привилегия. И така, мърморейки злобно, мама се втурваше в кухнята, разреждаше супата с вода и нарязваше наденичките на две, за да може капитан Крийч да се присъедини към нас. Той пък ни „угощаваше“ с разкази за живота си по море и за местата, които беше посетил. Имена, които познавах само по карта, се лееха съблазнително от изкълчената му уста: Тринкомали, Дарвин и Дърбан^[4], Буенос Айрес, Уелингтън и Калкута, Галапагос, Сейшелските острови, островите Тонга. Изглежда, че нямаше кътче в света, на което да не беше стъпвал кракът на капитан Крийч. Той изпъстряше тези разкази с дълги и изключително вулгарни морски песнички и хумористични петстишия с такава биологична сложност, че за щастие мама не можеше да ги разбира.

Настъпи незабравимият ден, в който капитан Крийч пристигна неканен за чай точно когато бяхме поканили местния английски пастор и съпругата му, повече от чувство на благоприличие, отколкото от религиозни подбуди. За наше учудване капитан Крийч се държа удивително добре. Той поговори с пастора за отровните тропични морски змии и височината на приливните вълни. Обясни на съпругата му разликата между географската дължина и ширина. Поведението му беше за пример и ние се почувствахме доста горди с капитана. Към

края обаче жената на пастора успя с майсторска хитрост да насочи разговора към децата си. За нея тази тема засенчваше всички други. Човек би помислил, че е не само единствената жена в света, която е раждала, но и че е заченала девствена. След като ни нагости с един десетминутен монолог за невероятната прозорливост на нейното потомство, тя прекъсна за момент, за да изпие чая си.

— Аз съм твърде стар, за да имам бебета — каза капитан Крийч. Жената на пастора се задави.

— Но — продължи той със задоволство, — доста се забавлявам, като се опитвам.

Този следобеден чай не се увенча с успех.

След няколко дни се отбиха Доналд и Макс.

— Майката — каза Макс, — ще те отнесем.

— Разходка с яхта — добави Макс, като размаха дългите си ръце с всеобхващащ жест.

— Ама аз мислех, че не знаете как да я управлявате — каза Лесли.

— Не, не. Ние не управлява. Лари управлява — поясни Макс.

— Лари? — попита недоверчиво Лесли. — Че той не разбира абсолютно нищо от плавателни съдове.

— О, не! — отвърна Доналд сериозно. — О, не. Той е голям експерт. Взимаше уроци при капитан Крийч. Капитанът само ще дойде като член на екипажа.

— Е, това изяснява нещата — каза мама. — Няма да дойда на яхтата с този отвратителен старец, а да не говорим за опасността, на която се подлагам, ако Лари управлява лодката.

Положиха всички усилия да я убедят, но мама беше непреклонна. Успяха само да я склонят да дойде с останалите от семейството и с Теодор да ги посрещне с кола в един залив, където можехме да си устроим пикник и да се изкъпем, ако е достатъчно горещо.

Когато тръгнахме, сутринта беше ясна и хубава, и предлагаше идеални условия за плаване и за пикник, но щом стигнахме другата страна на острова и извадихме нещата за пикника, почувствахме, че скоро ще се разрази сирокото^[5]. Теодор и аз се отправихме през гората надолу, към края на залива. Морето имаше студен стоманено — сив цвят, а вятърът беше прострял и колосал доста много бели облаци по синьото небе. Изведнъж в морската далечина се появиха три водни

смерча, които се извиха на хоризонта като огромни вълнообразни шии на някакви праисторически чудовища. Потъвайки и люшкайки се, грациозни като лебеди, след като „потанцуваха“ на хоризонта, те изчезнаха.

— Аха — каза Теодор, който беше наблюдавал това явление с интерес. — Никога не съм виждал три смерча заедно. Много странно. Забеляза ли как се движеха заедно, почти като... тъ... разбираш ли, животни в стадо?

Казах, че ми се щеше да ги видя отблизо.

— Хм — Теодор потърка брадата си с палец. — Не мисля, че водните смерчове са нещо, с което човек иска... тъ-тъ... да се запознае отблизо. Спомням си, че веднъж отидох на едно място в Македония, където на брега беше... тъ-тъ... разбираш ли, излязъл един. След него беше останала следа от разрушения, широка двеста ярда и дълга четвърт миля, тъй да се каже, навътре в сушата. Дори и доста големи маслинови дървета бяха, тъ-тъ, разбираш ли, повалени, а по-малките — натрошени на трески. И, разбира се, на мястото, където водният смерч се беше разпаднал накрая, земята беше напоена с тонове солена вода и така беше станала, разбираш ли, напълно негодна за обработване.

— Ей, видяхте ли ония ужасни големи водни смерчове? — попита Лесли, като дойде при нас.

— Да, много странно — каза Теодор.

— Мама е в паника — добави Лесли. — Тя е убедена, че се насочват право към Лари.

— Мисля, че няма такава опасност — предположи Теодор. — Струва ми се, че са твърде далече.

Докато се разполагахме в маслиновата горичка на края на залива, стана ясно, че ни беше връхлетял един от онези внезапни и изключително силни сирого, които духаха по това време на годината. Вятърът зашиба маслиновите дървета, а водата в залива се разпени: появиха се дълги вълни с бели гребени.

— Защо не си отидем вкъщи? — попита Лесли. Няма да е много весело да правим пикник в такова време.

— Не можем, миличък — каза мама. — Обещахме да се срещнем с Лари тук.

— Ако имат поне малко акъл, ще спрат някъде другаде — отбеляза Лесли.

— Не им завиждам, че са в морето в такова време — каза Теодор, като гледаше втренчено как вълните се разбиват о скалите.

— Господи, дано нищо не им се случи! — завайка се мама. — Лари действително е глупав.

Чакахме в продължение на един час. Мама изпадаше във все по-голяма паника с всеки изминат момент. Лесли, който се беше покатерил на една близка скала, се върна с новината, че ги вижда.

— Трябва да призная, че много съм учуден, дето са отишли толкова далече. Утлегарът^[6] се върти на всички посоки и те фактически се движат в кръг.

След малко яхтата се насочи към тясното устие на залива. Видяхме как Доналд и Макс се движеха насам-натам и дърпаха въжетата и платната, а Лари и капитан Крийч, вкопчени в румпела, очевидно даваха наставления. Наблюдавахме ги с интерес.

— Предполагам, че няма да забравят за оня риф каза Лесли.

— Какъв риф? — попита тревожно мама.

— Има един проклет голям риф ей там, където е бялата вода — отвърна Лесли.

Спиро стоеше като кафяв гаргоил^[7] и се мръщеше, втренчил поглед в морето.

— Аз не харесваш това, господари Леслис — рече той с дрезгав шепот. — Те не изглежда знаеш как да плаваш.

— О, господи! — каза мама. — Защо изобщо се съгласих на това?

В този момент (понеже, както разбрахме по-късно, Доналд и Макс бяха приели погрешно инструкциите и вместо да смъкнат, бяха вдигнали едно платно) се случиха няколко неща едновременно. Платната на яхтата внезапно бяха уловени от блуждаещ порив на вятъра и се издуха. Утлегарът се завъртя, разцепи се с такъв трясък, че можахме да го чуем от брега, и прекатури Макс зад борда. Яхтата почти легна на една страна и тласната от порива на вятъра, се блъсна право в рифа, като изпраща удивително силно. За един кратък миг остана изправена и после, като че отчаяна от яхтсмените на борда, се отпусна безжизнено на една страна. Настъпи голяма паника. „Боже мой! Боже мой!“ — закрещя мама, олюля се и приседна на един маслинов корен. Маргарет избухна в сълзи, като размахваше ръце и пицеше:

— Ще се удавят! Ще се удавят.

Спиро, Лесли и аз отидохме до края на залива. Не можехме да направим почти нищо, тъй като нямахме на разположение лодка, за да я спуснем в морето като спасителен плавателен съд. Скоро обаче видяхме четиримата морски вълци да се отдалечават с плуване от мястото на корабкрушението. Лари и Доналд очевидно бутаха капитан Крийч напред. Аз, Лесли и Спиросе съблякохме бързо и се гмурнахме в морето. Водата беше леденостудена, а вълните — значително по-силни, отколкото си мислех.

— Всички ли сте добре? — извика Лесли, когато „флотилията“ от корабкрушенци се приближи към нас.

— Да — каза Макс. — Повече от добре.

На челото му имаше рана, дълга четири инча. Кръвта се стичаше по лицето му и се събираше в мустаците му. Едната буза на Лари беше натъртена и ожулена, а окото му подуто. Лицето на капитан Крийч, което потъваше и изплуваше между главите на Лари и Доналд, беше придобило съвсем морав цвят, като на патладжан.

— Помогнете ни да извадим капитана — извика Лари. — Дъртият глупак ми каза, че не може да плува чак след като яхтата се обърна.

Спиро, Лесли и аз сграбчихме капитан Крийч и освободихме запъхтените Доналд и Лари от спасителната им мисия. Сигурно сме представлявали интересна гледка, когато, задъхани и олюлявайки се, прекосихме плитчините и излязохме на брега. Лесли и Спиросе крепяха капитан Крийч от двете страни, тъй като краката му бяха съвсем омекнали.

— Хей — извика той на мама. — Здравсти, мойта красавица.

— Вижте главата на Макс! — изпищя Марго. — Ще му изтече кръвта.

Добрахме се, клатушкайки се до подслона на маслиновите горички, и докато мама, Марго и Теодор оказваха първа помощ на Макс и на Лари, ние сложихме капитан Крийч да легне под едно дърво, понеже явно не беше в състояние да се държи на краката си.

— Най-сетне пристанище! — установи той със задоволство. — Най-сетне пристанище. Все пак ще направя от вас моряци, момчета.

Сега, когато имахме време да се поогледаме, стана ясно, че капитан Крийч беше пиян до козирката.

— Наистина, Лари, много ме ядосваш — каза мама. — Можехте всички да се издавите.

— Аз не съм виновен — обади се той. — Правехме това, което капитанът ни казваше. Доналд и Макс отидоха и издърпаха други въжета, а не тия, които трябваше.

— Как можеш да приемаш наставленията му? — възмути се мама. — Той е пиан.

— Не беше пиан, когато тръгнахме. Сигурно е имал някакви скрити запаси някъде на борда. Като си помисля сега, той май доста често се мушкаше в кабината.

— Не му вярвай, благородна девойко! — изпя капитан Крийч с несигурен баритон. — Въпреки че сърцето му е чисто като злато, в едно хубаво утро той ще те остави с товар в утробата.

— Отвратителен стар грубиян — викна мама. Действително, Лари, ужасно съм ти сърдита.

— Пиене, моите момчета! — извика капитан Крийч дрезгаво, като жестикулираше към разчорлените Макс и Доналд. — Не можеш да плаваш без пиене.

След като направихме всичко възможно, за да изстискаме водата от дрехите си и да се подсушим, отправихме се зъзнеци нагоре по хълма към колата.

— Какво ще правим с яхтата? — запита Лесли, понеже Доналд и Макс като собственици, изглежда, не бяха обезпокоени от съдбата ѝ.

— Ще спираме в следващото село — каза Спиро. Аз знаеш рибар там. Той я оправяш.

— Ако носим някаква подкрепителна напитка обади се Теодор, — няма да е зле да дадем малко на Макс. Той може да има сътресение след такъв удар.

— Да, имаме малко коняк — мама започна да рови в колата.

Тя извади бутилка коняк и една чаша.

— Мило момиче! — рече капитан Крийч, като спря блуждаещия си поглед върху бутилката. — Точно каквото предписа докторът!

— Няма да ти дам нищо! — каза мама твърдо. Това е за Макс.

Трябваше да се разположим в колата, както можем, сядайки един в друг, за да направим колкото се може по-голямо място за Макс, чието лице беше придобило много лош оловносив цвят. Въпреки коняка той

трепереше силно. За неудоволствие на мама, тя беше настанена, ще не ще, до капитан Крийч.

— Седни в мен — каза капитанът гостоприемно. Седни в мен и можем да се гушнем, за да се стоплим.

— В никакъв случай! — отвърна мама с ледена сдържаност. — По-скоро ще седна в скута на Доналд.

Докато се връщахме през острова към града, капитанът ни развличаше с негови версии на някои морски песнички. Между членовете на семейството се разгоря ожесточен спор.

— Много те моля да го спреш да пее тези песни, Лари! — каза мама.

— Как мога да го спра аз? Ти си отзад. Ти го спри!

— Той е твой приятел!

— Не е ли жалко тая девица да храни своето малко само с една цица. Бедното изтърсаче не ще може да играе ръгби и да порасне славно юначе.

— Можеше да ви убие всичките този мръсен стар грубиян! — възмути се мама.

— Всъщност Лари е виновен най-много — обади се Лесли.

— Не съм. Ти не беше там, така че не знаеш. Извънредно трудно е да разбереш някой, който ти вика да обърнеш срещу вятъра или каквото и да било, когато духа страшен вятър.

— Имаше в Чичестър младо момиче — продължаваше капитан Крийч с наслада, — що караше всички светци подир него да тичат.

— Единствено ми е жал за бедния Макс — каза Марго, като го погледна със състрадание.

— Не разбирам защо трябва да му съчувствате на него — възнегодува Лари, чието око се беше скрило вече почти напълно в подутина, наситено черна и лъскава. — Този глупак е виновен за всичко това. Справях се с яхтата отлично, докато той не вдигна платното.

— Ти за мен не си никакъв моряк! — викна Марго. — Ако беше моряк, нямаше да му кажеш да го вдигне.

— Точно там е работата — озъби се Лари. — Не съм му казвал да го вдига. Той го вдигна на своя глава.

— Това беше хубавият кораб „Венера“ — започна нова песен капитанът, чийто репертоар беше неизчерпаем.

— Не спори за това, миличък — каза мама. — Имам ужасно главоболие. Колкото по-бързо стигнем в града, толкова по-добре.

Първо оставихме Доналд и Макс в хотела, а после — все още тананикащия капитан Крийч, и потеглихме към къщи мокри, зъзнещи и начумерени.

На другата сутрин седяхме на верандата, привършвайки закуската. Всички бяхме леко оклюмали. Подутината на Лари придоби нюанси на залязващо слънце, които можеха да бъдат уловени само от четката на Търнър. Спиро дойде с колата си, свирейки с клаксона, а кучетата тичаха пред нея, ръмжаха и се опитваха да захаят колелата.

— Спиро не бива да вдига такъв шум, когато идва у нас — каза Лари.

Спиро се изкачи куцукайки на верандата и изпълни обичайния си сутрешен ритуал.

— Утро, госпожи Дарълс, утро, госпожици Марги, утро, господари Ларис, утро, господари Леслис, утро, господари Джерис. Как е твоите очи, господари Ларис? — попита той, като сгърчи лицето си в съчувствена гримаса.

— В момента се чувствам така, като че до края на живота си ще се движа с бяло бастунче.

— Имаш едно писмо за теб — каза Спиро на мама.

Мама си сложи очилата и го отвори. Ние стояхме в очакване. Лицето ѝ почервения.

— Какво нахалство! Какво безочие! Отвратителен стар грубиян! Никога не ми се е случвало такова нещо!

— Какво, за бога, се е случило? — попита Лари.

— Ах, тази стара гадина Крийч! — отвърна мама, като размахваше писмото пред очите му. — Ти си виновен. Ти го представи на семейството.

— Какво съм направил пък сега? — озадачи се Лари.

— Тоя мръсен стар грубиян ми е направил писмено предложение.

За момент настъпи тишина от изненадата, докато осъзнаем тази невероятна вест.

— Предложение? — попита Лари предпазливо. Вероятно неприлично предложение?

— Не, не. Пише, че иска да се ожени за мен. Каква прекрасна малка женичка съм била и куп подобни сантиментални глупости.

Всички ние — като никога единодушни — прихнахме да се смеем, докато ни се появиха сълзи.

— Хич не е за смях! — каза мама, като трополеше по верандата. — Трябва да направите нещо.

— Ох — Лари бършеше сълзите си. — Ох, това е най-хубавото нещо, което се е случвало до днес. Сигурно си мисли, че щом вчера си е свалил панталоните пред теб, за да ги изстиска, днес трябва да постъпи почтено с теб.

— Моля те, престани да се смееш! Не е смешно.

— Представям си цялата процесия — продължи лигаво Лари. — Ти с бял муселин, аз и Лесли — с цилиндри, за да те дадем на младоженеца, Марго ти е шаферка, а Джери — шафер. Ще бъде много вълнуваща гледка. Църквата ще бъде пълна с измъчени куртизанки и всички от завист ще очакват бракосъчетанието да се анулира.

Мама го погледна свирепо:

— Когато настъпи някаква истинска криза, от вас, децата, няма никаква полза.

— Ама аз мисля, че ще изглеждаш чудесно в бяло — кикотеше се Марго.

— Къде решихте да прекарате медения си месец? — попита Лари. — Казват, че Капри е ужасно красив по това време на годината.

Мама обаче не слушаше. Тя се обърна към Спиро, обзета от непоколебима решителност.

— Спиро, трябва да кажеш на капитана, че отговорът е „не“ и че не искам повече кракът му да стъпи в тази къща.

— Хайде, хайде, мамо — запротестира Лари. — Ние, децата искаме баща!

— А всички вие — нахвърли се мама яростно върху нас, — не бива да разправяте никому за това! Не искам името ми да се свързва с този отвратителен... отвратителен негодяй.

И така повече не видяхме капитан Крийч. Но това, което всички споменавахме като големия роман на мама, постави добро начало на годината.

[1] Едуард Лир (1812–1888) — английски писател, художник и пътешественик. — Б.пр. ↑

[2] Сърбия и чеша (англ.). — Б.пр. ↑

[3] Игра на думи: strampets — crumpets. — Б.пр. ↑

[4] Пристанища в Шри Ланка, Австралия и Южна Африка. — Б.пр. ↑

[5] Вятър от Сахара, достигащ бреговете на Италия. — Б.пр. ↑

[6] Наклонена греда (летва), която служи за изнасяне напред на добавъчни платна на платноходен морски съд. — Б.пр. ↑

[7] Улук, представляващ гротескна фигура на човек, от устата на който излиза дъждовна вода. — Б.пр. ↑

ГОВОРЕЩАТА ГЛАВА

Лятото зина над острова като отвор на голяма пещ. Дори под сянката на маслиновите дървета не беше хладно. Непрекъснатото пронизително жуженене на цикадите като че се усилваше и по пладне на всеки нов горещ безоблачен ден ставаше все по-настойчиво. Водата в езерцата и каналите намаля и калта около тях се напука от слънцето като юфка. Морето беше безжизнено и неподвижно като опъната коприна, а водата в плиткото — толкова топла, че в никакъв случай не действаше освежително. Трябваше да влизам с лодката навътре в морето, където аз и моето отражение във водата бяха единственото движещо се нещо. Когато се гмурках, за да се разхладя, имах чувството, че се гмуркам в небето.

Настъпи времето на пеперудите. Денем по склоновете на хълмовете, от които палещото слънце като че беше изсмукало влагата до капка, можеха да се намерят големи пеперуди лястовичи опашки, пърхащи елегантно и на посоки от храст на храст; седефки, разлютени и нажежени до червено като живи въглени, подхвъркваха бързо и чевръсто от цвят на цвят; бели зелени пеперуди, лимонници, ливадни и оранжеви жълтушки пърхаха насам-натам с раздърпани крила. В тревата се плъзгаха и бръмчаха като малки пухкави кафяви самолетчета перокрилки, а на лъскавите шисти като куп бижута кацаха пъстроцветни адмиралци, които отваряха и затваряха крила, сякаш издъхваха от жегата. Вечер лампите се превръщаха в гъмжащи сборища на нощни пеперуди и геконите по тавана, които имаха големи очи и изкривени на вън крачка, така се угощаваха с тях, че едва можеха да се движат. Зелени и сребристи вечерници внезапно се стрелваха в стаята неизвестно откъде и в изблик на безумна любов се хвърляха с пикиращ полет към лампата, като я удряха с такава сила, че я разклащаха. Мъртвешки глави, върху чиито тъмнокафяви гърди личеше образът на човешки череп и кости, се изтърколваха надолу по комина, просваха се пърхащи и потрепващи на решетката на камината и цвъркаха като мишки.

Нагоре по хълмовете, из просторните изсъхнали и нагрети от слънцето лехи пирен, бродеха костенурки, змии и гущери, а по зелените листа на миртите висяха и се люлееха бавно и злобно напред-назад богомолки. Най-подходящото време за изследване фауната по хълмовете бяха следобедите, но тогава беше и най-горещо. Слънцето като че играеше дивашки танц по черепа ми, а спечената земя пареше като нажежен тиган под обутите ми в сандали крака. Пикльо и Посерко се страхуваха от слънцето и никога не излизаха с мен следобед, но Роджър, тоя неуморим природоизследовател, винаги ме придружаваше, като пъхтеше тежко и със затруднение преглъщаше течащите си лиги.

Заедно с него имахме много приключения. Веднъж гледахме в почуда как два таралежа, които бяха излапали падналите под лозите полуферментирали гроздови зърна, се бяха така напили, че се клатушкаха в кръг, зъбеха се воинствено един на друг, хълцукаха и надаваха силни писъци. Друг път наблюдавахме как едно лисиче, червено като есенен лист, откри първата си костенурка сред пирените. Костенурката се сви по своя обичаен флегматичен начин в черупката си, затворена плътно като куфар. Но лисичето беше видяло, че нещо се мърда, наостри уши и започна внимателно да обикаля около нея. След това с неопитността си на паленце бързо тупна черупката на костенурката с лапа и отскочи назад, очаквайки разплата. После легна, свряло глава между лапите си, и започна да оглежда костенурката. След малко предпазливо се приближи: направи няколко неуспешни опита, подхвана костенурката с челюстите си и с гордо вдигната глава побягна през пирените. На тези хълмове гледахме как от яйца с тънки като хартия черупки се излюпваха малки костенурчета, съсухрени и сбръчкани, като че бяха на хиляди години. Точно тук за пръв път станах свидетел на любовния танц на змиите.

Роджър и аз седяхме под сенчестото прикритие на голяма група мирти. От едно кипарисово дърво наблизко беше излетял подплашен ястреб и ние търпеливо го чакахме да се върне, за да го опознаем. Изведнъж на някакви си десет фута от нас видях две змии да се измъкват из гъсталака от кафяви пиренови стъбла. Роджър, който кой знае защо се плашеше от змии, тихичко и неспокойно заскимтя и скърши уши. Моментално го накарах да млъкне и зачаках да видя какво ще правят змиите. Едната неотклонно следваше другата. Дали, чудех се аз, не я преследва, за да я изяде? Те се измъкнаха от пирените,

мушнаха се в огрените от слънцето туфи трева и се скриха от погледа ми. Проклинайки лошия си късмет, тъкмо се канех да се преместя с надеждата да ги зърна отново, когато те пак се появиха — този път на сравнително открито място.

Тук първата се спря, другата изпълзя до нея и след като полежаха така минута — две, преследващата започна колебливо да приближава главата си до главата на първата. Реших, че първата змия е женска, а другата — неин другар. Мъжкият продължи да трие гушата ѝ с глава, докато вдигна главата и шията ѝ малко над земята. Тя застина в това положение. Като се отдръпна на няколко инча, той също вдигна глава и те останаха доста продължително време като замръзнали, втренчили поглед един в друг. После мъжкият бавно се плъзна напред, уви се около тялото на женската и двете змии се изправиха възможно най-високо, без да губят равновесие, усукани като две поветици. За известно време останаха неподвижни, а след това започнаха да се люшкат като борци, които се стремят да се повалят един друг на тепиха. Опашките им се извиваха и захващаха стръкчета трева за по-голяма опора. Изведнъж тупнаха на една страна, задните краища на телата им се срещнаха: съেশиха се легнали на слънцето, вплетени като серпентини на карнавал.

В този момент Роджър, следил с растящо безпокойство моя интерес към змиите, се изправи, поотърси се, преди да мога да го спра, и даде да се разбере, че що се отнася до него, за предпочитане е да се преместим. За беля змиите го усетиха. Мигновено се намотаха в заплетено кълбо, което проблясваше на слънцето. После женската се разви и се стрелна към спасителното убежище на пирените, влачейки със себе си мъжкия, който все още беше закачен за нея. Роджър ме погледна, кихна тихо от удоволствие и завъртя късата си опашка. Мен обаче ме беше ядна него и недвусмислено му дадох да разбере това. В края на краищата, подчертах аз, как би се чувствал той, ако го връхлети някаква опасност, когато е заклещен с някоя кучка и го издърпат така позорно от полето на любовта?

С настъпването на лятото на острова пристигнаха цигани, за да помогнат в прибирането на реколтата и да откраднат, каквото могат. Движеха се из белите, прашни пътища на семейства, яхнали магарета или жилави и лъскави като кестени малки кончета. Бяха тъмнооки, с мургави кожи, изгорели от слънцето почти до черно, с несресани коси

и дрипави дрехи. Катуните им винаги бяха бедняшки, но очарователни с дузината гърнета, в които бълбукаха различни варива, и със стариците, които клечаха под сянката на мърлявите си навеси, държаха в скут главите на по-малките деца и внимателно ги пощеха. По-големите, парцаливи като листа на глухарче, се търкаляха, кряскаха и играеха в прахта. Мъжете бяха заети с някаква своя, странична работа. Един връзваше на грозд многоцветни балони: те остро скърцаха и приемаха причудливи форми на животни. Друг, който беше горд притежател на театъра на сенките „Карагъоз“, стягаше отново яркоцветните изрязани фигури и практикуваше някои от простащините и закачките на „Карагъоз“ за голямо удоволствие на кикотещите се хубави млади жени, които бъркаха яденето във връщите гърнета или плетяха под сянката.

Винаги съм искал да се сближа с циганите, но те бяха боязлив, враждебен народ, който едва понасяше гърците. Рошавата ми коса, станала от слънцето почти бяла, и сините ми очи автоматично събуждаха подозрение. Позволявах ми да посещавам катуните им, но никога не проявявах любезността на местните селяни да ми разкажат за личния си живот и за стремежите си. Въпреки това именно циганите носеха косвена отговорност за една връва в нашето семейство. По изключение аз бях съвсем невинен.

Беше краят на един изключително горещ летен следобед. Роджър и аз бяхме доста уморени от преследването на голям смок, който се криеше в стар зид. Щом като го разтуряхме там, където се криеше змията, тя плавно изпълзяваше и се завираше под други камъни. Докато възстановявахме събореното и отново откриехме дирите ѝ, минаваше около половин час. Накрая трябваше да се признаем за победени и да си тръгнем за чая — жадни, запотени и покрити с прахоляк. Когато излязохме от един завой на пътя, погледнах към маслиновата горичка, която се спускаше по склона на хълма в малка долина, и видях нещо, което ми се стори като човек с много голямо куче. Взрях се по-внимателно: колкото и невероятно да ми изглеждаше, това беше мечкар. Тъй се изненадах, че несъзнателно извиках. Мечката се изправи на задни крака и се обърна към мен. Същото стори и мечкарят. Те се вгледаха в мен за момент, после мъжът махна небрежно с ръка за поздрав и отново се зае да подрежда нещата си под маслиновото дърво, а мечката приклепна и го загледа с интерес.

Обзет от силно вълнение, бързо се спуснах по склона. Бях чувал, че в Гърция се срещат мечкари, които разиграват мечки, но не бях ги виждал. Тази възможност не можеше да се отмени. Наближих и поздравих мечкаря, а той, наведен над разхвърляния си багаж, се обърна и ми отговори доста учтиво. Беше циганин с тъмни диви очи и с мораво черна коса. Изглеждаше много по-заможен от събратята си: с приличен костюм и с обувки — признак на благосъстояние по онова време дори и сред земеделците на острова.

Попитах дали е опасно да се приближа, понеже мечката беше отвързана, въпреки че имаше кожен намордник.

— Ела — повика ме мечкарят. — Павло няма да те нарани, но отстрани кучето.

Обърнах се към Роджър и разбрах, че въпреки смелостта си не харесва мечката и стои до мен само от чувство за дълг. Накарах го да си върви вкъщи, а той ме погледна признателно и заприпка нагоре по хълма, като се опитваше да си даде вид, че нищо не знае за случилото се. Въпреки уверенията на мечкаря, че Павло е безобиден, аз се приближих предпазливо, защото, макар и млад, като застанеше на задни крака, мечокът беше с повече от един фут над мен, а на широките си космати лапи имаше внушителни и много яки лъскави нокти. Изправен на задни крака, той се взираше в мен с блестящите си кафяви очички и леко пъхтеше. Приличаше на голяма купчина от размъкнати кафяви водорасли. За мен той беше най-привлекателното животно и аз обикалях около него, разглеждайки великолепието му от всички страни. Обсипах мечкаря с въпроси. На колко е години? Откъде го е взел? Какво прави с него?

— Той играе, за да изкара своята и моята прехрана — каза мечкарят, който явно се забавляваше от големия ми интерес към мечока. — Ето, ще ти покажа.

Той взе една палка с малка кука на края и я закачи за халката на намордника на мечока.

— Хайде, поиграй с тати си!

Мечокът бързо се изправи на задни крака. Мъжът щракна с пръсти и засвири с уста една тъжна мелодия, като започна да си влачи краката в такт с песента. Мечокът го последва. Те заиграха бавен, величествен менует сред синьо-зелените магарешки бодили и сухите стъбла на бърдуните. Можех да ги гледам така цял живот. Когато

мечкарят спря да свири, мечокът по навик се отпусна на четирите си крака и кихна.

— Браво! — похвали го мечкарят нежно. — Браво!

Ръкоплясках въодушевено. Никога, казах искрено аз, не съм виждал такъв прекрасен танц, нито пък такъв съвършен изпълнител като Павло. Ще мога ли да го погаля?

— Можеш да правиш с него, каквото си искаш каза мечкарят, усмихвайки се под мустак, докато откачаше палката си от намордника на мечока. — Той е голям глупак, тоя мечок. Няма да посегне дори на разбойник, който му краде храната.

За доказателство той започна да чеше мечока по гърба. Мечокът вдигна муцунката си към небето и издаде тихи гърлести звуци в израз на удоволствие. После постепенно се отпусна по корем на земята в екстаз, разтворил крака. Приличаше на килимче от мечешка кожа.

— Обича да го гъделичкат — каза мечкарят. — Ела го погъделичкай!

Следващият половин час беше истинско щастие за мен. Гъделичках мечока и той започна да издава тихи напевни звуци от удоволствие. Разглеждах големите му нокти, ушите му и малките му бляскащи очички, а той си лежеше и мируваше, сякаш беше заспал. После се облегнах на топлото му тяло и започнах да говоря със собственика му. В главата ми се зараждаше сериозно намерение. Мечокът, реших аз, трябва да стане мой. Кучетата и другите ми животни скоро ще свикнат с него и ние всички можем да тръгнем да кръстосваме хълмовете с валсова стъпка. Стигнах до убеждението, че семейството ми ще бъде извън себе си от радост, като види, че съм се сдобил с такъв умен любимец. Но първо трябваше да предразположа мечкаря, за да се спазарим. Пазаренето със селяните е шумна, продължителна и трудна работа. Този човек обаче беше циганин, а това, което те не знаят за пазарлъка, спокойно можеше да се побере в жълъдова черупка. Мечкарят изглеждаше много по-приказлив и общителен от другите цигани, с които се бях запознал, и за мен това беше добър признак. Попитах го откъде идва.

— Доста отдалече, доста отдалече — каза той, като покри вещите си с окъсан брезент и изгърси едни овехтели одеяла, които очевидно щяха да му послужат за постеля. — Слязохме на брега при Лефкими миналата нощ и оттогава непрекъснато вървим. Павло,

Главата и аз. Никой не искаше да приеме Павло в автобуса, плашат се от него. Така че миналата нощ изобщо не сме спали, но тази нощ ще спим тук и утре ще сме в града.

Заинтригуван го попитах какво иска да каже с „Павло, Главата и аз“?

— Моята Глава, разбира се — каза той. — Моята малка говореща Глава.

И той взе палката и плесна с нея по купчинка вещи под брезента, като ми се ухили. Бях измъкнал от джоба на панталонките си смачкани остатъци от шоколад и ги давах на мечока, който приемаше всяко парченце с одобрение и течаци лиги. Казах на мечкаря, че не разбирам за какво говори. Той клекна, запали цигара и се взря в мен с тъмните си загадъчни като гущер очи.

— Имам Глава — циганинът посочи с пръст купчинката с нещата си, — жива Глава, която говори и отговаря на въпроси. Без съмнение това е най-голямото чудо на света.

Бях озадачен. Попитах го, да не би да има предвид глава без тяло?

— Разбира се, без тяло. Само глава — и той събра длани така, като че държеше кокосов орех. — Закрепена е на малка пръчка и говори. Подобно нещо светът не е виждал.

— Но как може да живее, ако е отделена от тялото?

— Магия — каза тържествено мечкарят. — Магия, наследена от моя прапрадядо.

Бях сигурен, че се шегува, и въпреки интересната тема за говорещите глави усещах, че се отклонявам от целта си — незабавно да придобия неотменими права върху Павло, който смучеше през намордника последното парченце шоколад. Внимателно разгледах мечкаря, който клечеше със сънени очи и забулено от облак дим лице. Реших, че с него е най-добре да се действа смело. Попитах го направо дали смята да продаде мечката и за колко.

— Да продам Павло? Никога! Той ми е като роден син.

Защо не, попитах аз, ако отиде в добра къща? Където ще го обичат и ще му позволяват да играе. Може би това ще изкуши мечкаря да го продаде? Циганинът ме гледаше и пушеше цигарата си.

— Двадесет милиона драхми? — попита той и се разсмя на вцепенения ми от ужас вид. — Хората, които си имат ниви, трябва да

имат и магарета, за да ги обработват. Те не се разделят лесно с тях. Павло е моето магаре. Той играе, за да изкара своята и моята прехрана, и докато не остарее, че да не може да играе, аз няма да се разделя с него.

Бях много разочарован, че циганинът е непреклонен. Надигнах се от широкия, топъл и леко похъркваш гръб на Павло, където се бях облегал, и се изтърсих от праха. Е, казах аз, нищо повече не мога да направя. Разбрах твърдото му намерение да задържи мечката, но го помолих да ми се обади, ако промени решението си. Той кимна сериозно. И ако изнася представления в града, би ли обяснил къде, за да мога да присъствам?

— Разбира се — каза той, — но смятам, че хората ще ти кажат къде съм, понеже моята Глава е цяло чудо!

Кимнах и стиснах ръката му. Павло се изправи и аз го погалих по главата.

Когато стигнах до горния край на долината, погледнах назад. Дватамата стояха един до друг. Мечкарят ми махна с ръка, а Павло, олюлявайки се на задните си крака, вдигна зурла — навярно душейки към мен. Искаше ми се да приема това като израз на сбогуване.

Бавно крачех към къщи, мислейки за мечкаря, за неговата говореща глава и за чудесния Павло. Чудех се дали ще мога да си намеря отнякъде едно мече и да го отгледам. Може би трябва да дам обявление в някой вестник в Атина?

Семейството беше във всекидневната и пиеше чай. Реших да поставя проблема си на всеослушание. Когато влязох обаче, спокойната атмосфера изведнъж се промени. Марго нададе пронизителен писък. Лари изпусна една пълна чаша на скута си, а после скочи и се скри зад масата. Лесли сграбчи един стол, а мама се ококори в мен с ужасено лице. Никога не съм предполагал, че присъствието ми може да предизвика такава реакция на семейството.

— Махай го оттук! — изрева Лари.

— Да, махни тази ужасна твар оттук! — каза Лесли.

— Всички ни ще унищожи! — изпищя Марго.

— Дайте пушка! — каза мама с отмалял глас. — Дайте пушка и спасете Джери!

Изумен от изненада, не можех да разбера какво им става. Те всички се бяха вторачили в нещо зад мен. Обърнах се: там на вратата

Павло любопитно душеше към масата. Отидох при него и го хванах за намордника. Той нежно си отърка муцуната о мен. Обясних на семейството кой е Павло.

— Това няма да понеса! — каза Лари с гърлест глас. — Това няма да понеса! Птици, кучета и таралежи навсякъде в къщата, а сега пък и мечка. Какво си мисли той за това жилище, по дяволите? Кървава римска арена?

— Джери, миличък, моля те, внимавай! — предупреди ме мама с разтреперан глас. — Изглежда доста свирепа.

— Всички ни ще изяде! — каза Марго с треперещ глас, дълбоко убедена в думите си.

— Не мога да мина, за да си взема пушките! — възмути се Лесли.

— Тая няма да я бъде. Забранявам! — кресна Лари. — Няма да позволя да превърнеш къщата в меча бърлога!

— Къде я намери, миличък? — попита мама.

— Не ме интересува къде я е намерил — каза Лари. — Той трябва да я върне веднага, още преди да ни е разкъсала на парчета. Това момче няма чувство за отговорност. Не искам в наши дни да ме сполети фаталната съдба на християнски мъченик от древността!

Павло се изправи на задните крака и издаде дълъг хрипящ стон, който изтълкувах като желание да се присъедини към нас и да си хапне от лакомствата на масата. Семейството го изтълкува обратно.

— Олеле! — изпищя Марго, като че я деряха жива. — Напада ни.

— Джери, внимавай! — викна мама.

— Не отговарям, ако дам на това момче заслужен урок — каза Лари.

— Ако оцелееш — обади се Лесли — Я млъквай, Марго, ти само влошаваш положението ни. Ще раздразниш тая ужасна твар.

— Мога да пищя, колкото си искам! — възмути се Марго.

Всички бяха така вбесени, че няха възможност да се обадя. Сега се опитах да им обясня, че, първо, Павло не е мой и, второ, че е питомен като куче и няма да посегне и на муха.

— Две твърдения, на които отказвам да вярвам! — отреза ме Лари. — Ти си я задигнал от някой опожарен цирк. Не само ще бъдем изкормени, но и ще ни арестуват, защото укриваме откраднати животни.

— Хайде, хайде, миличък! — успокои го мама. — Нека Джери да обясни.

— Да обясни? — извика Лари. — Да обясни? Как ще обясни присъствието на дяволски голяма мечка в гостната стая?

Казах, че мечката е на един циганин, който има говореща глава.

— Какво искаш да кажеш? — попита Марго.

Обясних, че Главата е без тяло и може да говори.

— Момчето е чалнато! — заяви Лари, дълбоко убеден в думите си. — Колкото по-скоро го освидетелстваме, толкова по-добре.

Цялото семейство се беше оттеглило в най-далечния ъгъл на стаята и трепереше.

Казах възмутено, че разказът ми е абсолютно верен, и за доказателство накарах Павло да поиграе: сграбчих едно парче кекс от масата, вкарах пръста си в халката на намордника му и произнесох същите думи, които бях чул от господаря му. С жадно впити очи в кекса. Павло изрева и започна да играе с мен.

— О-о-о, гледайте — учуди се Марго. — Гледайте! Играе.

— Хич не ме интересува, ако ще и да играе като цяла балетна трупа — каза Лари. — Искам да махнете това проклето нещо оттук.

Мушнах кекса през намордника на Павло и той лакомо го погълна.

— Той наистина е доста мил! — рече мама, като нагласяваше очилата си и се взираше в него. — Спомням си, че едно време брат ми имаше мечка в Индия. Много симпатично животно беше.

— Не! — ревнаха Лари и Лесли в хор. — Няма да му дадеш да я купи!

Казах, че не мога да я купя, защото мечкарят не иска да я продава.

— Много добре постъпва човекът — заключи Лари. — Защо не му я върнеш, ако си свършил вече с кабаретния си номер?

Взех още едно парче кекс за примамка, пак закачих пръста си на халката на Павловия намордник и го поведох навън. По средата на пътя към маслиновата горичка срещнах обезумелия мечкар.

— Ето го! Ето го! Проклетникът. Не можех да си представя къде е отишъл. Обикновено никога не се отделя от мен и затова не го държа вързан. Трябва много да те е харесал.

Честността изискваше да призная, че Павло ме последва само заради шоколада.

— Пфу! — каза мечкарят. — Успокоих се. Мислех, че е отишъл до селото. Тогава щях да си имам неприятности с полицията.

Неохотно предадох Павло на собственика му и проследих с поглед как се връщат към своя подслон под дърветата. А после, с тревога в сърцето, се отправих към къщи, за да се изправя лице с лице със семейството. Страхувах се, че немирствата ми в миналото не бяха в моя полза и сега трябваше доста да убеждавам роднините си, че в случая нямам вина.

На сутринта, все още погълнат от мисли за Павло, послушно отидох в града — както правех всяка сутрин — при моя учител Ричард Кралевски. Кралевски беше джудже с лека гърбица и големи искрени кехлибарени очи. Той беше подложен на истински мъчения в неуспешните си опити да ме образова. Притежаваше две много привлекателни качества: едното беше силната му любов към естествената история (целият таван на къщата му беше пълен с най-разнообразни канарчета и други птици), а другото, че поне от време на време се пренасяше в страната на приказките, като героят беше винаги той. Тогава ми разказваше приключения. Неизбежно го съпътстваше една героиня, която не беше назовавана по име, а само като „една дама“.

Първата половина от сутринта беше посветена на математиката. Прехласнат от впечатленията си от Павло, за ужас на Кралевски, който беше останал с убеждението, че е проникнал до дъното на невежеството ми, аз се показах още по-тъп.

— Мое мило момче, тази сутрин ти просто не можеш да се съсредоточиш — каза той искрено. — Изглеждаш неспособен да схванеш дори и най-простото нещо. Може би си преуморен? Да си починем малко, а?

Тези малки почивки доставяха и на Кралевски същото удоволствие. Той се туткаше известно време в кухнята и се връщаше с две чаши кафе и малко бисквити. Ние сядяхме приятелски и той ми разправяше много украсени истории за въображаемите си приключения. Тази сутрин обаче не му се отдаде такава възможност. Щом седнахме удобно и започнахме да сърбаме кафето си, аз му разказах всичко за Павло, за мечкаря и за говорещата глава.

— Съвсем необикновено! — каза той. — Човек не може и да предполага, че ще попадне на такова нещо в маслинова горичка. Обзалагам се, че си бил много изненадан.

После очите му просветнаха и той се замисли, вдигнал очи към тавана. Без да иска, разля кафето си в чинийката. Очевидно моят интерес към мечката беше предизвикал рояк от мисли в главата му.

Преди няколко дни бях слушал част от мемоарите му и зачах с нетърпение да видя какво щеше да разкаже по-нататък.

— Като младеж — започна Кралевски и ме погледна изпитателно, за да провери дали слушам, — като младеж бях малко развей — прах. Винаги правех бели.

Той се усмихна на себе си, унесен в спомени, и изтръска няколко бисквитени трохи от жилетката си. С изящния маникюр на ръцете му и с големите му, нежни очи ми беше трудно да си го представя като развей — прах, но покорно слушах.

— По това време си мислех, че ще постъпя в пътуващ цирк — каза той с вид на човек, който се изповядва в детеубийство. — Спомням си, че в селото, където живеехме, дойде голям цирк, и аз присъствах на всяко представление. Буквално на всяко представление. Оpozнах циркаджиите много добре и те дори ме научиха на някои от номерата си. Казаха, че съм отличен на трапеца.

Той ме погледна с крайчеца на окото си да разбере как ще реагирам. Кимнах сериозно, като че нямаше нищо смешно в това — Кралевски на трапец в трико с пайети.

— Искаш ли още една бисквита? — попита той. Да? Точно това ни трябва. И аз мисля да си взема една.

Дъвчейки бисквитата, аз търпеливо го чаках да продължи.

— Е, просто не усетих кога измина седмицата и дойде вечерта на последното представление. За нищо на света нямаше да го пропусна. Придружаваше ме една дама, една моя приятелка, която желаше да види цирка. Колко се смя тя на клоуните! И беше във възторг от конете. Тя не предполагаше какъв ужас ни очакваше.

Кралевски извади слабо напарфюмираната си кърпичка и потупа с нея влажното си чело. Той винаги се вълнуваше повече, когато приближаваше до кулминацията на разказа си.

— Последният номер изпълняваше укротителят на лъвовете.

Позамълча, за да може цялата трагичност на разказа да проникне в съзнанието ми.

— Той имаше пет животни. Огромни нубийски лъвове с черни гриви. По негови уверения, току-що докарани от джунглата. Дамата и аз седяхме на първия ред, за да виждаме най-добре арената. Нали знаеш кафеза от решетки, дето го монтират за номера с лъвовете? Е, добре, по средата на номера на една от решетките се разхлабиха болтовете и тя падна навътре. За наш ужас видяхме как удари главата на укротителя и го простря в безсъзнание.

Кралевски спря за малко, сръбна нервно глътка кафе и избърса още веднъж челото си.

— Какво трябваше да се направи? — зададе той риторичен въпрос. — Имаше пет огромни ръмжащи лъва, а до мен стоеше дама. Мислех трескаво. Ако трябваше да се спасява дамата, виждах само един изход. Сграбчих бастуна си, скочих на арената и влязох в кафеза.

Издадох едва доловими звуци в израз на възхищение.

— През седмицата, когато посещавах цирка, бях изучил много внимателно метода на укротителя на лъвове и сега благославях съдбата за това. Ръмжащите зверове се надвесиха над мен от пиедесталите си, но аз ги погледнах право в очите. Човешкият поглед, нали знаеш, има голяма власт над животното. Бавно ги фиксирах с пронизващ поглед и с насочен към тях бастун ги овладях, изтиках ги инч по инч към коридора им и ги прибрах в клетката. Една ужасна трагедия беше предотвратена.

Казах, че дамата сигурно му е била признателна.

— Да, наистина, тя наистина беше много признателна. Дори се увлече и каза, че съм го направил по-добре от самия укротител.

Попитах дали, когато е бил в цирка, е имал нещо общо с дресирани мечки?

— С най-различни животни — отговори с доста въображение Кралевски. — Слонове, тюлени, кучета, мечки. Там имаше всякакви животни.

В такъв случай, казах аз колебливо, не би ли искал да дойде и да види мечока? Точно отвъд пътя. Макар че не е цирк, може би щеше да го заинтересува.

— Ей богу, това е идея! — Кралевски извади часовника си от джоба на жилетката и го погледна. — Десет минути, а? Тъкмо за малко

разведряване.

Той взе шапката и бастунчето си и тръгнахме заедно по тесните многолюдни улици на града, които ухаеха на плодове, зеленчуци и прясно изпечен хляб. Попитахме няколко малчугани и разбрахме къде собственикът на Павло дава представлението си — голям, мрачен хамбар на гърба на един магазин в центъра на града. Взех назаем малко пари от Кралевски и купих едно лепкаво парче нуга, защото не можех да отида при Павло, без да му занеса подарък.

— А, приятелят на Павло! Добре дошли! — каза циганинът, когато се появихме на вратата на хамбара.

За мое удоволствие Павло ме позна, излезе напред, като си влачеше краката, и с тихо ръмжене се изправи пред мен. Кралевски се дръпна назад, според мен доста бързо за човек с неговата циркова подготовка, и стисна по-здраво бастуна.

— Внимавай, мойто момче!

Дадох нугата на Павло. Когато откърти и последното лепкаво парче от задните си зъби и го глътна, той въздъхна от задоволство и легна с глава между лапите си.

— Искате ли да видите Главата? — попита циганинът.

Той посочи към задната част на хамбара, където имаше една небоядисана чамова маса, а върху нея квадратна кутия, очевидно направена от плат.

— Почакайте да запаля свещите.

Около дузина големи свещи бяха закрепени на горния край на една кутия. След като ги запали, пламъчетата им заблещукаха, затрептяха и образувалите се сенки заиграха. След това циганинът се приближи към масата и почука по нея с палката си.

— Глава, готова ли си? — попита той.

По гърба ми полазиха тръпки от уплаха и предчувствие за неизвестното. От вътрешността на платнената кутия един ясен глас отговори:

— Да, готова съм.

Циганинът повдигна плата от едната страна на кутията, направена от тънки рамки, на които беше закрепен с кабари тънък плат. Всяка стена на кутията бе около девет квадратни фута. В центъра ѝ имаше малък пиедестал, на който беше сложена глава на

седемгодишно момче: на трепкащата светлина на свещите гледката беше зловеща.

— Ей богу! — възхити се Кралевски. — Умно!

Изуми ме това, че беше жива глава на циганче, наплескана доста грубо с черно мазило, за да прилича на негър. Очите ѝ се пулеха и мигаха срещу нас.

— Готова ли си сега да отговаряш на въпроси? — попита циганинът, гледайки с явно задоволство опиянения от възторг Кралевски.

Главата облиза устни и проговори:

— Да, готова съм.

— На колко си години?

— На повече от хиляда.

— Откъде си?

— От Африка и името ми е Нго.

Циганинът задаваше монотонно въпросите си, а Главата отговаряше, но мен не ме интересуваше това. Искях да зная как става този трик. Когато циганинът за пръв път ми каза за Главата, очаквах нещо направено от дърво или гипс, което чрез кукловодско умение може да имитира говор. Но пред очите ми беше жива глава, поставена върху малък дървен пиедестал. Не се съмнявах, че е жива, понеже очите ѝ блуждаеха насам-натам, докато отговаряше автоматично на въпросите, а веднъж, когато Павло се изправи и се отърси, на лицето ѝ се появи уплаха.

— Ето — каза циганинът гордо, когато свърши с въпросите си. — Нали ви казах! Това е най-голямото чудо на света.

Попитах го дали мога да разгледам Главата по-отблизо. Внезапно си спомних, че Теодор ми беше разказвал за подобна илюзия, която се създава с помощта на огледала. Не виждах къде можеше да бъде скрито тялото, което очевидно принадлежеше на Главата, но имах силно желание да проверя масата и кутията.

— Разбира се! — каза циганинът за моя изненада. Ето, вземи палката ми. Но само те моля да не докосваш Главата.

Внимателно мушнах с палката навсякъде около пиедестала, за да видя дали няма никакви скрити огледала или жици, а Главата ме наблюдаваше с леко забавно изражение на черните си очи. Стените на кутията без съмнение бяха само от плат, а отдолу нямаше друго, освен

плота на масата, върху която беше поставена кутията. Минах отзад, но не забелязах нищо. Дори пропълзах под масата, но и там нямаше нищо. Бях напълно объркан.

— Е — подхвана циганинът тържествуващо. — Не очакваше това, нали? Ти си мислеше, че там съм скрил момче, нали?

Смирено потвърдих подозрението си и го помолих да ми обясни как става това.

— А, не! Не мога да ти кажа! — отвърна той. — Това е магия. Ако ти кажа. Главата ще изчезне в облак дим.

Прегледах внимателно и кутията, и масата за втори път, но дори когато приближих свещ, за да улесня проверката, не можах да си обясня как бе постигнат този трик.

— Ела — каза циганинът. — Стига вече сме се занимавали с Главата. Ела и поиграй с Павло.

Той закачи халката за намордника на мечката и Павло се изправи на задните си крака. Циганинът ми подаде палката, а след това взе една цафара и засвири, а ние с Павло изкарахме един тържествен танц.

— Отлично, ей богу! Отлично! — възкликна Кралевски и заръкопляска ентусиазирано.

Предложих му и той да потанцува с Павло, като имах предвид огромния му цирков опит.

— А бе — каза Кралевски, — чудя се дали ще бъде, общо взето, разумно? Животното, видиш ли, не ме познава.

— О, не се бой от него! — каза циганинът. — Той е питомен и никого не напада.

— Е, добре — измънка Кралевски с нежелание. Ако си сигурен. Щом настояваш.

Той взе предпазливо палката и застана с много уплашен вид срещу Павло.

— А сега — каза циганинът, — ще танцуваш. — И той засвири една игрива мелодийка.

Стоях очарован от гледката: мъждукащата жълта светлина на свещите открояваше на стената сянката на малката гърбава фигура на Кралевски и косматия силует на мечока, докато правеха пируети, а от своя пиедестал в кутията ги наблюдаваше ухилената Глава.

РАЗГНЕВЕНИТЕ БЪЧВИ

В края на лятото дойде време за гроздобер. През цялата година човек възприема лозята като част от пейзажа и само когато настъпи гроздобер, си спомня предварителните етапи на това събитие: зимата, когато лозите изглеждат безжизнени като изхвърлени на брега дървета, забодени в земята в редици; после оня пролетен ден, когато човек за пръв път забелязва на всяка лоза зеленинка от разлистването на нежните накъдрени листенца. След това те наедряват и увисват на лозите като зелени ръце, които се гроят на слънчевата топлинка. Появяват се зърната — дребни топченца на разклонено стъбло, които постепенно наедряват и се наливат на слънчевата светлина като яйца с цвят на нефрит, снесени от странно морско чудовище. Тогава идва времето за пръскане. Варта и синият камък в големи бъчви се докарват до лозята в малки дървени каручки, теглени от безкрайно търпеливите магарета. Пръскачите се появяват в странните си одежди като прищълци от друга планета: с очила, маски и голяма пръскачка на гърба. От нея излиза подвижен като слонски хобот гумен маркуч, по който минава разтворът.

А той е с такъв син цвят, който засрамва небето и морето — пречистеният син тон на всичко синьо на света. Резервоарите се пълнят, пръскачите поемат из редовете и покриват всеки лист, всяка чепка зелено грозде с изящна паяжина в синкав цвят. Под тази защитна синя мантия гроздовете набъбват и узряват, докато накрая, в страшните летни горещини (от 3 юли до 11 август), са готови за беритба и за сок.

Гроздоберът беше време за гости, за излети и празнуване. Време, когато човек изваждаше миналогодишното вино и се унасяше в съзерцание над пълната си чаша.

Бяхме поканени на гроздобер от някакъв си господин Ставродакис — мъничък благ съсухрен човечец с лице като на гладна костенурка. Той имаше вила и няколко големи лозя в северната част на острова. Ставродакис живееше заради виното си и смяташе, че това е най-важното нещо на света. Затова поканата му ни беше връчена с подobaващата за случая тържественост и приета със същата

тържественост от наша страна. На лъскавата медна плочка, украсена с малки ажурни извивки и заврънкулки като плетеница от ковано желязо, пишеше: „Много Ви моля да се чувствате свободни да доведете тези Ваши приятели, за които това може да представлява удоволствие.“

— Чудесно! — зарадва се Лари. — Той е известен с най-хубавата изба в Корфу.

— Е, добре, смятам, че можем да отидем, ако искаш — каза мама несигурно.

— Разбира се, че искам! Помисли си само за виното му. Знаеш ли, ще наема една бензина^[1] и ще съберем компания.

— О, да! — каза Марго с готовност. — В имението му има прекрасен плаж. Трябва да поплуваме още малко, преди да свърши лятото.

— Можем да поканим Свен — предложи Лари. Той ще се е върнал до тогава. И Доналд, и Макс.

— И Теодор — обади се Лесли.

— Лари, миличък — каза мама, — човекът само ни е поканил да гледаме как ще мачкат гроздето му или каквото там ще го правят; не можем да заведем цяла сюррия хора.

— В поканата си той казва да вземем, когото си искаме от нашите приятели — настоя Лари.

— Да, но не можем да заведем цял цирк. Как ще ни нахрани всичките, горкият човек?

— А, това ще се оправи лесно. Напиши му, че ще си носим храна.

— Предполагам, че това означава да я стотвя аз.

— Глупости — махна Лари неопределено. — Само ще вземем няколко пържолки или нещо подобно и ще ги изпечем на огън.

— Знам какво значи това.

— Но, разбира се, че можеш да го организираш някак си. В края на краищата сигурен съм, че това е най-лесната работа.

— Е, добре — отстъпи мама с нежелание. — Утре ще говоря със Спиро и ще видя какво може да се направи.

И така, мама съчини акуратно писъмце до господин Ставродакис, в което се казваше, че с най-голямо удоволствие приемаме поканата му и че ще водим няколко приятели. Ще донесем

храна и ако е възможно, ще направим пикник на плажа. Господин Ставродакис изпрати обратно още една медна плочка с причудлива плетеница, като изразяваше голямата си радост от любезността ни да приемем поканата му и казваше, че очаква с нетърпение да ни види. Той беше прибавил: „Много ви моля да дойдете необлечени — ще бъдем семейно!“ Тази фраза доста ни озадачи — понеже той беше стар ерген — но после разбрахме, че я беше превел буквално от френски.^[2]

Окончателният състав на компанията включваше Доналд и Макс, Теодор, Кралевски, Свен, който пристигна в последния момент от Атина, Спиро и нашето семейство. Събрахме се в 5,30 часа сутринта при хлътналите в морето стъпала зад кралския дворец в града, където една тантуреста, прясно боядисана бензина ни приветстваше с клатушкане върху леките вълнички. Качването на борда ни отне доста време. Трябваше да натоварим многобройните кошници с храна и вино, готварските принадлежности и огромния чадър на мама, без който тя отказваше да пътува през летните месеци. После Кралевски, с поклони и усмивки, трябваше да изпълни ритуала с подаването на ръка на мама и на Марго, за да се качат на борда.

— Внимавайте сега да не се спънете. Точно така! — говореше им той и ги поемаше в лодката с цялата учтивост на венециански дож, който помага с ръка на новата си дама да влезе в гондолата.

— За щастие — каза Теодор, като се взираше проникателно в синьото небе изпод периферията на меката си шапка, — за щастие, изглежда, че... ъ-ъ... нали разбирате, денят ще бъде чудесен. Радвам се, понеже, нали разбирате, и от най-малкото клатушкане ми става лошо.

Свен стъпи накриво, когато се качваше на борда, и почти изтърси скъпоценния си акордеон във водата, но дългата ръка на Макс го спаси от гибел в морето.

Най-после всички се настанихме в лодката. Тласнаха бензината, запалиха двигателя и потеглихме.

В бледия перлен опал на ранната утринна омара, градът приличаше на някакво детско творение от дървени кубчета. Фасадите на високите стари къщи във венециански стил, леко изронени и оцветени в нюанси на кремаво, кафяво, бяло и цикламено розово, под воала на утрото изглеждаха като зацапана пастелна рисунка.

— Живот на океанска вълна! — издекламира Кралевски, като драматично вдишваше топлия неподвижен въздух. — Точно това ни трябва!

— Въпреки че морето изглежда съвсем спокойно — отбеляза Теодор, — мисля, че има леко, почти недоловимо вълнение.

— Ами, глупости, Теодор! — каза Лари. — На водата можеш да оставиш либела и мехурчето изобщо няма да мръдне!

— Добре ли е майката? — с нежен глас попита Макс.

— О, да, драги, благодаря, много съм добре — отговори мама. — Но малко се безпокоя дали Спиро не е забравил чесъна.

— Не тревожи се, госпожи Дарълс — каза Спиро, който беше чул забележката. — Взел съм всички неща, кои ми казаха.

След като прегледа най-внимателно акордеона и се увери, че не се е повредил от падането, Свен го сложи на гърдите си и прокара пръсти по клавишите.

— Една морска песничка за настроение! — обяви Доналд. — Ето какво ни трябва. Йо-хо-хо и бутилка ром.

Оставих ги да пеят и отидох в предния край на бензината, легнах по корем и вперих поглед надолу пред носа й, който пореше синьото, гладко като стъкло море. Понякога водата пред нас се набраздяваше от ята хвърчащи риби. Когато изскачаха на повърхността и се плъзгаха по нея, те отразяваха блясъка на слънцето, сини и сребристи като луната. Наподобяваха лястовици, литнали за насекоми в синя ливада.

В осем часа пристигнахме. Брегът се простираше около половин миля под склоновете на Пантократор. Тук маслиновата горичка слизаше почти до морето — разделяше ги тясна ивица чакъл. Наближихме брега, изключихме двигателя и продължихме да се движим плавно по инерция. Сега в тишината чувахме цикадите, които ни приветстваха с цвъртенето си. Бензината с дълбока въздишка заби нос в камъчетата на плитчините. Пъргавото почерняло лодкарче излезе на носа на лодката, взе котвата, скочи на брега и здраво я заби в чакъла. После натрупа камара от сандъчета до носа и направи нещо като клатушкаща се стълба, по която слязоха мама и Марго. Кралевски беше на поста си — той ги поемаше и се покланяше елегантно, щом стъпеха на брега. Само малко поразвали ефекта, понеже мръдна невнимателно назад, нагази в шест инча морска вода и ръбът на елегантния му панталон безвъзвратно изчезна. Най-последно слядохме с

всичките си партакеша. Оставихме ги под маслиновите дървета като остатъци от корабокрушение и потеглихме нагоре по хълма към вилата на Ставродакис.

Вилата беше голяма, квадратна, с избелял червен цвят и зелени капаци на прозорците. Височината ѝ подсказваше, че долният етаж всъщност е просторна изба. По алеята вървяха с котешка грация много селски девойки и носеха кошници с грозде на главите си. Ставродакис се промушваше между тях, за да ни посрещне.

— Много мило, много мило! Наистина много мило! — продължаваше да повтаря той, докато се запознаваше с всеки от гостите.

Той ни покани да седнем на верандата под голяма, яркочервена шатра от бугенвилия^[3] и отвори няколко бутилки от най-хубавото си вино — силно, тръпчиво и тъмночервено като гранат. Когато се подкрепихме с това питие, главите ни леко се замаяха. Ставродакис ни поведе надолу към избите си, подтичвайки пред нас като добродушна черна хлебарка.

Избата беше толкова голяма, че най-тъмните ѝ кътчета се осветяваха с кандила — малки блещукащи фитили в гърнета с кехлибарен зехтин. Беше разделена на две помещения. В едното се мачкаше гроздето — три огромни каца изпъкваха на мъждивата светлина. Едната се пълнеше с грозде от непрекъснатата върволица селянки, а в другите две се мачкаше гроздето. В ъгъла, върху буренце, седеше побелял старец и с голямо благоговение свиреше на цигулка.

— Това е Таки, а това Яни — каза Ставродакис и посочи двамата работници, които мачкаха гроздето.

Главата на Таки едва-едва се показваше от едната каца, а от другата все още се виждаха главата и раменете на Яни.

— Таки мачка гроздето от снощи — продължи Ставродакис, като погледна неспокойно към мама и Марго, — затова се страхувам, че е малко пиян.

До нас достигаха опияняващите изпарения на джибрите и дори ние чувствахме удивителната им сила, която навярно се утрояваше в топлото дъно на кацата. От нея изтичаше шира в едно корито и престоляваше там, розова като бадемов цвят и покрита с разкъсана пяна. После я източваха в бъчви.

— Сега, разбира се, е краят на гроздобера — обясняваше Ставродакис — Това е последното червено грозде. Берем го от едно малко лозе, там на високото, и правим, осмелявам се да мисля, едно от най-добрите вина на Корфу.

Таки спря своя танц върху гроздето, хвана се за ръба на кацата и увисна там като пияна лястовица в гнездото си. Ръцете и дланите му бяха покрити с джибри.

— Време е да излизам — изфъфли той с пресипнал глас. — Иначе ще се напия до козирката.

— Да, да, след една минутка, мой Таки — Ставродакис се оглеждаше нервно наоколо. — След една минутка Костас ще дойде да те смени.

— Човек трябва и да пикае — обясни Таки с огорчение. — Човек не може да работи, ако не пикае.

Старецът остави цигулката и вероятно за компенсация подаде комат твърд хляб на Таки, който лакомо го погълна.

Теодор с вещина изнасяше лекция на Свен за виното, като сочеше с бастуна си и хората, които мачкаха гроздето, и каците, като че бяха музейни експонати.

— Кой беше оня — попита Макс Лари, — дето се удавил в голяма бъчва с малвазия^[4]?

— Един от по-разумните герои на Шекспир — отвърна Лари.

— Спомням си — каза Кралевски на Доналд, — как развеждах дама в една от най-големите винарски изби на Франция. По средата на обиколката си започнах да ставам неспокоен. Предчувствах някаква опасност и поканих дамата навън. В този момент четиринадесет каци се сгромолясаха с оръдеен грохот.

— Тук, както виждате, мачкаме гроздето — обясни Ставродакис. — Сега, ако ме последвате насам, ще ви покажа къде отлежава виното.

Той ни преведе през един свод в другото мрачно помещение на избата, където бяха наредени бъчвите. Тук се разнасяше невероятен шум. Отначало помислих, че идва отвън, но се оказа, че е от бъчвите. Докато виното ферментираше в кафявите им търбуси, бъчвите бълбукаха, писукаха и си ръмжаха една на друга като разгневена тълпа. Звукът беше интересен, но леко ужасяваш: като че във всяка бъчва беше затворен някакъв страшен демон, който изричаше непонятни ругатни.

— Селяните казват — рече Теодор със зловеща наслада, като чукаше леко по една от бъчвите с бастуна си, — селяните казват, че прилича на шум от давещ се човек.

— Малвазия! — каза Макс възбудено. — Бъчви, бъчви с малвазия! Лари, ние се утафим заедно!

— Удавим! — поправи го Доналд.

— Много интересно — лицемерно се възхити мама, обръщайки се към Ставродакис. — Но ако ни извините, по-добре е аз и Марго да се върнем на брега, за да се погрижим за обеди.

— Чудя се каква енергия се създава вътре — каза Лесли, като се оглеждаше мрачно наоколо. — Искам да кажа, ако се създава достатъчно енергия, за да изхвърли един от тези чепове, чудя се откъде се взема тая сила.

— Доста голяма — отвърна Теодор. — Спомням си, че веднъж видях един човек, който беше доста пострадал от чеп, изхвъркнал при удар на бъчва.

И за да демонстрира това, той удари силно една бъчва с бастуна си и всички ние подскочихме.

— Да, добре, но ако ни извините — каза мама нервно, — мисля, че е по-добре аз и Марго да тръгваме.

— Но другите, другите нали ще дойдете горе в къщи да пийнете малко вино? — помоли Ставродакис.

— Разбира се, че ще дойдем — прие Лари, като че му правеше услуга.

— Малвазия! — повтаряше Макс, като въртеше очи в захлас. — Ще пийнем малвазия!

И тъй, Марго и мама отидоха на брега да помагат на Спиро за обеди, а Ставродакис припряно ни заведе отново на верандата и започна да ни налива с вино, така че когато стана време да се връщаме на брега, бяхме в повишено настроение, загреети и зачервени.

— Сънувал — изви гласа си в подобие на песен Макс, когато вървахме между дърветата заедно с доволния Ставродакис, когато бяхме поканили да обядва с нас. — Сънувал, че съм в мраморни зали с ладии и трева край мен.

— Прави това само за да ме дразни — довери се Доналд на Теодор. — Той прекрасно знае тази песен.

На брега на морето, под дърветата, три огъня, поддържани с дървени въглища, искряха, светлееха и извиваха тънък дим към небето. На тях вряха и цвъртяха най-различни ястия. Марго беше постлала под сянката голяма покривка, слагаше прибори и чаши, и пееше фалшиво. Мама и Спиро се бяха навели като вещици над огньовете, мажеха едно цвъртящо печено яре със зехтин и счукан чесън и заливаха с лимонов сок голяма риба, съблазнително препечена на скарата.

Обядвахме бавно, изтегнати около чистата покривка, а в чашите ни искреше вино. Месото на яретото беше тлъстичко, сочно и напоено с подправки, а рибата се топеше в устата. Разговорът потръгна и се оживи, а после отново затихна.

— Трябва да си влюбен в някое камъче — започна важно Свен. — Гледаш една дузина камъчета и си казваш: „Пфу! Това не е за мен.“ Тогава виждаш едно от тях — елегантно и изящно, и се влюбваш в него. Също както с жените. После обаче идва бракът, а той може да е ужасен. Бориш се с камъка и откриваш, че е твърд. Ти си в отчаяние, но после внезапно той омеква в ръцете ти като восък и създаваш една форма.

— Спомням си — каза Теодор, — когато ме покани Берлинкур. Нали го знаете, оня френски художник, който живее отвъд, при Палеокастрица. Той ме покани да отида да видя работите му. Каза... ъ-ъ... разбирате ли, съвсем ясно: „Ела да видиш картините ми.“ Отидох един следобед и той ме посрещна много добре. Почерпи ме... ъ-ъ... разбирате ли, с чаени курабийки. После аз казах, че бих искал да видя картините му, и той посочи едно голямо платно, което беше на... ъъ, как беше това нещо, дето използват художниците? А, да, статив. Беше доста хубава картина, наистина. На залива при Палеокастрица с манастира. Когато ѝ се налюбух, огледах се наоколо да видя къде са останалите му работи, но такива очевидно нямаше. Тогава аз... ъъ... го попитах къде са останалите му картини. Той посочи към статива и каза... ъъ... „Тук отдолу“. Излезе, че той не можел да си осигури платна и затова рисувал картините една върху друга.

— Великите художници са обречени на страдание печално промърмори Свен.

— Когато дойде зимата, ще ви заведе до благодатното Бутринго — каза ентузиазизирано Лесли. — Там има страхотно много диви патици, а горе по хълмовете дяволски големи глигани.

— Патици ги обичам, но глигани доста големи за мен — обясни Макс с увереността на човек, който си знае мярката.

— Не смятам, че Макс е годен за тая работа — каза Доналд. — Той вероятно ще офейка в критичния момент. Чужденец, нали знаете.

— И след това — говореше мама на Кралевски, слагате дафинов лист и киселец точно преди да започне да къкри.

— И тъй аз му казал, госпожице Марго, казал му, че не ме интересува, дори и да е френски посланик, той е копеле.

— А пък на края на блатото, разбира се, там е малко трудно да се върви, понеже почвата е съвсем мека — можеш да удариш горски бекаси и бекасини.

— Спомням си, че веднъж посетих едно село в Македония, където правеха много странни... въ... разбирате ли, дървени фигурки.

— Познавах една жена, която го приготвяше с щипка джоджен вместо с дафинов лист.

Беше най-горещото време на деня, когато дори и цикадите забавят песента си и от време на време се запъват. Черните мравки се движеха делово по покривката и събираха трохите. Една конска муха с блестящи като смарагди зли очи кацна за малко на брадата на Теодор и след това отбръмча.

Натъпкан с храна и вино, бавно станах и тръгнах надолу към морето.

— А понякога — чух Ставродакис да говори на Марго, — понякога бъчвите наистина крещят. Вдигат шум, като, че се бият и не ме оставят да спя.

— О, не! — Марго потрепери от ужас. — Само като си помисля, ме полазват тръпки.

Морето беше спокойно и топло, изглеждаше като лакирано и само леки вълнички се плискаха лениво на брега. Нагорещеният чакъл хрущеше и се местеше под краката ми. Големите и малките камъчета, с които беше покрит брегът, имаха причудливи форми и цветове. Изгладени от вълните и от лекото триене едно о друго, те бяха изваяни в безброй форми: остриета на стрели, сърпове, петлета, коне, дракони, морски звезди. Шарките им бяха удивителни! Запазили багрите на земната сърцевина отпреди милиони години, сега те се открояваха, полирани от морето: бели със златистожълт или червен филигран; кървавочервени с бели точки; зелени, сини; бледо сиво-бежови,

бежови, кафяви в тъмни ръждивочервени краски, отпечатани като папрат върху тях; розови с бели египетски йероглифи, съдържащи мистично, неразгадаемо послание. Всичко това ми приличаше на разкрито съкровище от скъпоценни камъни, пръснати покрай морето.

Нагазих в топлите плитчини, гмурнах се и доплувах до похладна вода. Тук, ако си поемеш въздух и се оставиш да потънеш до дъното, мекото кадифено одеяло на морето за момент запушва ушите и те писват. След малко се нагаждат към подводната симфония: далечното туптене на корабен мотор, слабо като ударите на сърце, нежният шепот на пясъка, когато вълните го изтеглят и връщат отново на мястото му, и най-вече напевният звън на камъчетата покрай брега. За да можех да чуя как морето работи над големия си запас от камъчета, как ги търка и лъска с любов, плувах от дълбоките води към плитчините. Закотвих се с шепа многоцветни камъни и после, с потопена във водата глава, слушах музиката на брега при всяка милувка на малките вълни. Ако можеха, мислех си, ореховите дървета щяха да издават същия звук. Хрускане, звънтене, скърцане, мънкане, хриптене, тишина, докато вълната се отдръпва, и след това всичко се повтаря в различна тоналност при следващата вълна. Морето свиреше на брега като на музикален инструмент. Починах си малко в топлите плитчини, а после сънливо се отправих към маслиновите горички.

Всички спяха проснати безразборно около остатъците от храната. Изглеждаше като сцена след някаква страшна битка. Свих се като съсел между корените на едно голямо маслиново дърво и се унесох в сън.

Събудих се от звънтене на чаени чаши. Марго и мама постилаха покривката за чая. Спиро съсредоточено гледаше огъня, на който беше сложил метален чайник. Изведнъж чайникът засъска и нахално се залюля към него. Спиро го сграбчи за дръжката с голямата си ръка и изля врящата вода в порцеланов чайник. После се обърна и навъсено погледна към проснатите тела.

— Чайове — изрева той гръмогласно. — Чайове е готов!

Всички се стреснаха и ококориха очи.

— Боже господи! Бива ли да крещиш така, Спиро? — жално попита Лари с прегракнал от спане глас.

— Чай? — каза Кралевски, като се разсъни и се огледа наоколо с вид на раздърпана нощна пеперуда. — Чай! Ей богу. Чудесно!

— Господи, боли ме главата — оплака се Лесли. Трябва да е от онова вино. Удря те като къч от муле.

— Да, и аз се чувствам малко отпаднал — обади се Лари, като се прозяваше и се протягаше.

— Чувствам се като удавник — каза уверено Макс. Удавен в малвазия и после съживен с изкуствено вдъхновение^[5].

— Защо винаги така безмилостно кастриш английския език? — попита Доналд с раздражение. — Бог ми е свидетел — достатъчни са хиляда англичани, за да развалят нашия език, без да е нужно да се намесват и чужденците.

— Спомням си, че четох някъде... — започна Теодор, който се беше събудил мигновено като котка и след като беше спал също така леко, изглеждаше безупречен, съвсем бодър. — Спомням си, веднъж четох, че в планините на Цейлон едно племе говори на език, който никой не може да разбере. Искам да кажа, че дори езиковеди не са могли да го разберат.

— Това ми напомня английския на Макс — каза Доналд.

Под въздействието на чая, препечените филийки с масло, солените бисквити, сандвичите с кресон и огромната плодова пита, сочна, крехка и ухаеща, започнахме да се разсънваме. По-късно отидохме до морето и поплувахме в топлите води, докато слънцето се скри и планината хвърли сянката си над брега, който изведнъж стана студен и безцветен. Отидохме във вилата на Ставродакис и седнахме да наблюдаваме залеза: цветовете потъмняваха и се сливаха над морето. Разделихме се със Ставродакис, който настояваше да ни даде дузина големи бурета от най-хубавото си вино за спомен, и се върнахме при бензината.

Когато влязохме навътре в морето, от сянката на планините минахме отново под топлата светлина на слънцето. То потъваше в кървавочервени багри зад масива на Пантократор и хвърляше трепкащо отражение във водата като пламтящ кипарис. Няколко малки облачета се оцветиха в розово и винено жълто. После слънцето се скри зад планината, небето от синьо стана бледозелено и гладката повърхност на морето за кратко време прие всички магични цветове на огнения опал. Моторът туптеше и като че размотаваше топ бяла дантела зад нас. Свен засвири тихичко началото на „Бадемовото дърво“ и всички започнахме да пеем:

*„Разцъфнало бадемово дръвче
във слънчев ден разтърси тя
с ръцете си — тъй нежни, бели.
Посипаха се белоснежните цветя
по раменете и гръдта,
и на косата в тъмните къдели.
Посипаха се белоснежните цветя
по раменете и гръдта,
и на косата в тъмните къдели.“*

Гласът на Спиро — плътен, мек като черно кадифе и напевен, хармонираше с приятния баритон на Теодор и с тенора на Лари. Две риби изскочиха над водата изпод сините гълбини току пред носа на бензината, плъзнаха се по водата и изчезнаха в сумрачното море.

Вече беше се стъмнило достатъчно и ние можехме да гледаме фосфоресцирането на морето, докато лодката ни се плъзгаше по водата. Тъмното вино — същото червено вино, което миналата година беше лежало и ръмжало на себе си в кафявите бъчви — приятно кълколеше от глинените кани в чашите. Лек ветрец, топъл и мек като лапа на котенце, погали лодката. С отметната назад глава и с просълзени големи очи Кралевски запя към синьото кадифено небе, на което потрепваха звездите. Морето се плискаше покрай лодката с нежното шумолене на зимни листа, които, повдигнати от вятъра, милват гальовно стъблата на дърветата — техните родни люлки.

*И мойта мила, щом съзрях
във белоснежна тога край брега
за миг до нея бях в екстаз.
Блестящите цветчета отстраних
от плитките ѝ със ръка,
целунах я и казах...
Блестящите цветчета отстраних
от плитките ѝ със ръка.
целунах я и казах...*

Далеч навътре в протока между Корфу и континента тъмнината беше изпъстрена и оцветена със светлините на рибарските лодки. Като че малко от Млечния път беше паднал в морето. Луната бавно се показва зад раковината на албанските планини, отначало червена като слънцето, след това избледня до медночервено, после до жълто и накрая почти побеля. Малки вълнички блещукаха по повърхността на морето като хиляди рибени люспи.

Топлият въздух, виното и меланхоличната красота на нощта ме изпълниха със сладостна тъга. Винаги ще бъде така, помислих си аз. Прекрасният дружелюбен остров, изпълнен с тайни. Моето семейство и моите животни край мен, а също така и нашите приятели: брадатата глава на Теодор, която се открояваше на светлината на луната, трябваша му само рогца, за да се превърне в Пан; Кралевски, който сега без стеснение изливаше в сълзи мъката си като черно джудже, разциврило се, защото го бяха изгонили от царството на феите; Спиро с начумереното си тъмно лице, чийто глас трептеше с богатите трели на милион пчели; Доналд и Макс, които се мръщеа и усърдно се напъваха да си спомнят думите на песента и да пеят в унисон; Свен, като голямо грозно бяло бебе, който нежно изтръгваше сантименталната мелодия от разнебитения си акордеон.

*„О, глупавичката ми, да посипеш
тъй скоро косата си със сняг.
Ще чакаш дълго може би!
Нерадостните зимни дни,
когато духа хладен буен северняк,
недей да изпреварваш ти!
Нерадостните зимни дни,
когато духа хладен буен северняк,
недей да изпреварваш ти!“*

Сега, мислех си аз, приближава зимата, но скоро отново ще бъде пролет — сияйна, великолепна и бляскава като чинка; а след това ще дойде лятото с дългите горещи и жълти като нарцис дни.

*„О, глупавичката ми, да посипеш
тѣй скоро косата си със сняг.
Ще чакаш дълго може би!
Нерадостните зимни дни,
когато духа хладен буен северняк,
недей да изпреварваш ти!“*

Приспиван от виното и от пулсиращото сърце на мотора, от топлата нощ и от песента, аз потънах в сън, докато лодката ни откарваше по топлите гладки води към нашия остров и към чудните дни, които повече нямаше да се върнат.

---

[1] Рибарска лодка с бензиново моторче, пригодена за разходка в морето (гр.). — Б.пр. ↑

[2] Смесът е „Не се обличайте официално, ще бъдем в тесен кръг“. — Б.пр. ↑

[3] Декоративен тропически храст. — Б.пр. ↑

[4] Сладко гръцко вино. — Б.пр. ↑

[5] Игра на думи: inspiration — вдъхновение; aspiration — дишане(англ.). — Б.пр. ↑

ЕПИЛОГ

Корфу има таква голямо значение за мен, че загубата му би нанесла фатален удар на плановете ми. Запомнете: при сегашното положение в Европа най-голямото нещастие, което може да ме сполети, е загубата на Корфу.

Наполеон

КОРЕСПОНДЕНЦИЯ

ПИСМО

Скъпа госпожо Даръл,

Изглежда, войната вече е неизбежна, и мисля, че Вие съвсем разумно напуснахте Корфу. Човек може само да се надява, че ще се срещнем в по-щастливо време, когато човечеството ще е възвърнало разума си. Аз ще чакам това с нетърпение.

Ако искате да ми се обадите, адресът ми е: Йонийска банка, Атина.

Желая на Вас и на Вашето семейство всичко най-хубаво за в бъдеще.

С обич към всички вас!

Ваш Теодор

ПОЩЕНСКА КАРТИЧКА

Мамо,

Преместих се в Атина, тъй че се обаждай. Мястото е чудесно. Акрополът е като розова плът на слънце. Изпратих ти нещата си. В куфара, означен с „З“, ще намериш книга със заглавие „Преценка за Марлоу“. Би ли ми я изпратила? Тук всеки носи каска и изглежда като на война. Купувам си голямо копие.

С обич Лари

ПИСМО

Скъпа мамо.

Един мръсен италианец ми задигна всички чекове. За малко не ме арестуваха, защото го фраснах по мутрата. Гърците цена нямат. Би ли могла да ми пратиш малко пари в хотел „Магнифика“, Плаца де Контина, Милано. Скоро ще си дойда в къщи. Не се тревожи.

С обич Лесли

P.S. Изглежда, че ще има война, нали?

писмо

Мила мамо.

Пиша ти набързо само едно писъмце, за да те известя, че в понеделник тръгвам с кораб, така че ще си бъда в Англия след около три седмици. Положението тук е малко напечено, но какво друго може да се очаква? Въобще не вали дъжд, но вали сняг. Мисля, че това, което правят германците, е просто отвратително. Ако имах възможност, щях да им го кажа.

Скоро ще се видим.

С обич Марго

P.S. Прилагам едно писмо от Спиро. Много странно.

писмо

Скъпи госпожици Марго,
Пиша това, за да Ви кажа, че са обявени война.
Никому ни дума.

Спиро

ЗА КНИГАТА И АВТОРА

Джералд Даръл (1925–1995) е англичанин, но е роден в Джамшедпур, Индия. Баща му работел там като строителен инженер. След неговата ранна смърт семейството се връща в Англия, а от 1933 до 1938 г. живее на гръцкия остров Корфу в Средиземно море. Джералд Даръл описва детството си, прекарано сред великолепната южна природа, в трилогията: „Моето семейство и други животни“, „Птици, животни и роднини“ и „Градината на боговете“.

През 1947 г. той организира първата си експедиция в Камерун. Връща се преизпълнен с впечатления и написва първата си книга — „Препълненият Ноев ковчег“, която се разпродава буквално за дни.

Даръл продължава с пътешествията си: събира редки животни в Африка, Гвиана, Парагвай, Аржентина. Всяка експедиция завършва с нова книга.

През 1959 г. Джералд Даръл създава свой зоопарк, разположен на площ от 15 хектара на нормандския остров Джърси в протока Ламанш. Там той прилага нови методи за успешно отглеждане и размножаване на застрашени животни. В 1964 г. преобразува зоологическата градина в *Тръст за опазване на дивите животни* — изследователски и учебен център с 15 000 члена, приемащ 200 000 посетители годишно.

Даръл е автор на дванадесет телевизионни сериала. Ранните му експедиции за събиране на животни са филмирани от Би Би Си. Филмите му са гледани от 150 милиона зрители в 40 страни.

През целия си живот Джералд Даръл написва общо 37 книги, които са преведени в десетки страни.

ОБРЪЩЕНИЕ ОТ „ТРЪСТ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ДИВИТЕ ЖИВОТНИ“, ОСНОВАН ОТ ДЖЕРАЛД ДАРЪЛ

Живите същества, които Джералд Даръл събира в буркани от конфитюр и кутии от бисквити, оказват огромно влияние върху него и предопределят заниманието, на което по-късно посвещава живота си — защита на застрашените от изчезване видове. Детските му преживявания на остров Корфу вдъхновяват кръстоносния му поход за опазване многообразието на животинския свят на планетата.

Този кръстоносен поход не завършва със смъртта на Джералд Даръл през 1995 година. Трите тръста за опазване на дивите животни, основани от него, продължават делото му с неуморен ентузиазъм.

Дълги години преживелиците на Джералд Даръл, както и неговата проникателност, оказват силно въздействие върху читателите. У мнозина се поражда желанието да дадат своя принос в това благородно дело, като подкрепят Тръстовете за опазване на дивите животни. Надяваме се, че и вие чувствате същото, защото чрез живота и книгите си Джералд Даръл отправя към всички ни своето послание. „Животните са едно огромно мнозинство — пише той, — което няма право на глас и което може да оцелее единствено с нашата помощ.“

Моля, не позволявайте вашата съпричастност към идеята за опазването на животинския свят да изчезне със затварянето на тази страница. Пишете ни, а ние ще ви посочим как да станете част от нашия кръстоносен поход за опазване на животните от изчезване.

За повече информация или за изпращане на дарения пишете до:

Jersey Wildlife Preservation Trust
Les Augres Manor, Jersey
English Channel Islands JE3 5BP

Wildlife Preservation Trust International

1520 Locus Street, Suite 704
Philadelphia, Pennsylvania 19102, USA

Wildlife Preservation Trust Canada
120 King Street
Guelph, Ontario, Canada N1E 4P8

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.